ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2019 - 2020

ИЗВЛЕЧЕНИЕ

ОТ ДОКУМЕНТА „ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ”

ОТ МЕСЕЧНАТА СЕСИЯ ОТ

25 - 28 март 2019 г.

(Част I)

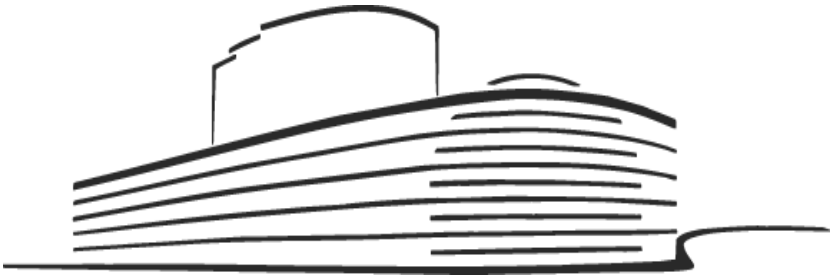

СЪДЪРЖАНИЕ

P8_TA-PROV(2019)0222 5
ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ИСКОВЕ ЗА ЗАЩИТА НА КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ ***I

P8_TA-PROV(2019)0225 61
ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА СЕЗОННИТЕ ПРОМЕНИ НА ЧАСОВОТО ВРЕМЕ ***I

P8_TA-PROV(2019)0226 81
ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ***I

P8_TA-PROV(2019)0227 369
ВЪТРЕШНИЯТ ПАЗАР НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ***I

Европейски парламент
2014—2019

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ
Неокончателен вариант

P8_TA-PROV(2019)0222

Представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите ***I

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 26 март 2019 г. относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно представителни искове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО (COM(2018)0184 – C8-0149/2018 – 2018/0089(COD))

(Обикновена законодателна процедура: първо четене)

Европейският парламент,

— като взе предвид предложението на Комисията до Парламента и до Съвета (COM(2018)0184),

— като взе предвид член 294, параграф 2 и член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз, съгласно които Комисията е внесла предложението в Парламента (C8-0149/2018),

— като взе предвид член 294, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид мотивираните становища, изпратени от Федералния съвет на Република Австрия и Риксдага на Кралство Швеция в рамките на Протокол № 2 относно прилагането на принципите на субсидиарност и пропорционалност, в които се заявява, че проектът на законодателен акт не съответства на принципа на субсидиарност,

— като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[1],

— като взе предвид становището на Комитета на регионите[2],

— като взе предвид член 59 от своя Правилник за дейността,

[1] ОВ C 440, 6.12.2018 г., стр. 66.
[2] ОВ C 461, 21.12.2018 г., стр. 232.

— като взе предвид доклада на комисията по правни въпроси и становищата на комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите и на комисията по транспорт и туризъм (A8-0447/2018),

1. приема изложената по-долу позиция на първо четене;

2. приканва Комисията да се отнесе до него отново, в случай че замени своето предложение с друг текст, внесе или възнамерява да внесе съществени промени в това предложение;

3. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията, както и на националните парламенти.

Изменение 1

Предложение за директива
Съображение 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(1) Целта на настоящата директива е да се даде възможност на квалифицираните организации, които представляват колективния интерес на потребителите, да потърсят защита чрез представителни искове срещу нарушения на разпоредбите на законодателството на Съюза. Квалифицираните организации следва да могат да поискат преустановяването или забраната на нарушение, потвърждаването, че е било извършено нарушение, и да потърсят правна защита, като обезщетение, поправка ***или намаляване на цената***, както е предвидено в националното законодателство.	(1) Целта на настоящата директива е да се даде възможност на квалифицираните ***представителни*** организации, които представляват колективния интерес на потребителите, да потърсят защита чрез представителни искове срещу нарушения на разпоредбите на законодателството на Съюза. Квалифицираните ***представителни*** организации следва да могат да поискат преустановяването или забраната на нарушение, потвърждаването, че е било извършено нарушение, и да потърсят правна защита, като обезщетение, ***възстановяване на платената цена,*** поправка, ***замяна, отстраняване или прекратяване на договора***, както е предвидено в националното законодателство.

Изменение 2

Предложение за директива
Съображение 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(2) Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[29] позволи на квалифицираните организации да предявяват представителни искове, чиято основна цел бе преустановяването и забраната на нарушения на законодателството на Съюза, увреждащи колективните интереси на потребителите. Тази директива обаче не отговори в достатъчна степен на предизвикателствата, свързани с	(2) Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[29] позволи на квалифицираните ***представителни*** организации да предявяват представителни искове, чиято основна цел бе преустановяването и забраната на нарушения на законодателството на Съюза, увреждащи колективните интереси на потребителите. Тази директива обаче не отговори в достатъчна степен на предизвикателствата, свързани с

прилагането на правото на потребителите. За да се подобри възпирането на незаконните практики и да се намали вредата, нанасяна на потребителите, е необходимо да се засили механизмът за защита на колективните интереси на потребителите. Предвид многобройните промени, които се въвеждат в текста, за яснота е уместно Директива 2009/22/ЕС да бъде заменена.	прилагането на правото на потребителите. За да се подобри възпирането на незаконните практики***, да се насърчат добрите и отговорни бизнес практики*** и да се намали вредата, нанасяна на потребителите, е необходимо да се засили механизмът за защита на колективните интереси на потребителите. Предвид многобройните промени, които се въвеждат в текста, за яснота е уместно Директива 2009/22/ЕС да бъде заменена. ***Съществува голяма необходимост от намеса на Съюза въз основа на член 114 от ДФЕС, за да се осигури както достъп до правосъдие, така и добро правораздаване, тъй като това ще намали разходите и тежестта, произтичащи от индивидуалните действия.***
[29] ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30.	[29] ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30.

Изменение 3

Предложение за директива
Съображение 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(3) Представителният иск следва да предложи ефективен и ефикасен начин за защита на колективните интереси на ***потребителите***. Той следва да позволи на квалифицираните организации да действат с цел да се осигури спазването на съответните разпоредби на правото на Съюза и да се преодолеят препятствията, пред които са изправени потребителите в рамките на индивидуалните искове, като например несигурността относно техните права и наличните процесуални механизми, психологическото нежелание да предприемат действия и отрицателното салдо на очакваните разходи и ползи от индивидуалния иск.	(3) Представителният иск следва да предложи ефективен и ефикасен начин за защита на колективните интереси на ***всички потребители срещу вътрешни и презграничнинарушения***. Той следва да позволи на квалифицираните ***представителни*** организации да действат с цел да се осигури спазването на съответните разпоредби на правото на Съюза и да се преодолеят препятствията, пред които са изправени потребителите в рамките на индивидуалните искове, като например несигурността относно техните права и наличните процесуални механизми, ***предишен опит с неуспешни искания, прекалено продължителни производства,*** психологическото нежелание да предприемат действия и

	отрицателното салдо на очакваните разходи и ползи от индивидуалния иск***, с което се повишава правната сигурност както за ищците, така и за ответниците, а така също и за правната система***.

Изменение 4

Предложение за директива
Съображение 4

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(4) Важно е да се осигури необходимото равновесие между достъпа до правосъдие и процесуалните гаранции срещу злоупотребата с предявяването на искове, които биха могли да възпрепятстват неоправдано способността на дружествата да функционират в рамките на единния пазар. За да се предотврати злоупотребата с представителни искове следва да се избягват елементи като наказателни обезщетения и липсата на погасителни срокове по отношение на правото да се предяви иск от името на увредени потребители и следва да се предвидят ясни правила за различни процесуални аспекти, като определянето на квалифицирани организации, произхода на техните средства и естеството на информацията, необходима за предявяване на представителните искове. ***Настоящата директива*** не следва да ***засяга националните правила относно присъждането на процесуалните*** разноски.	(4) Важно е да се осигури необходимото равновесие между достъпа до правосъдие и процесуалните гаранции срещу злоупотребата с предявяването на искове, които биха могли да възпрепятстват неоправдано способността на дружествата да функционират в рамките на единния пазар. За да се предотврати злоупотребата с представителни искове следва да се избягват елементи като наказателни обезщетения и липсата на погасителни срокове по отношение на правото да се предяви иск от името на увредени потребители и следва да се предвидят ясни правила за различни процесуални аспекти, като определянето на квалифицирани ***представителни*** организации, произхода на техните средства и естеството на информацията, необходима за предявяване на представителните искове. ***Страната, загубила делото, следва да поеме разноските по него. Съдът или правораздавателният орган обаче*** не следва да ***присъждат на страната, загубила делото, покриването на*** разноски***, които са ненужно направени или несъразмерни на иска***.

Изменение 5

Предложение за директива
Съображение 6

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(6) Настоящата директива следва да обхваща различни области като защита на данните, финансови услуги, пътуване и туризъм, енергетика, телекомуникации ***и*** околна среда. Тя следва да обхваща нарушения на разпоредбите на правото на Съюза, които защитават ***интересите*** на потребителите, независимо дали се наричат потребители или пътници, клиенти, инвеститори на дребно, клиенти на дребно или други наименования в съответното законодателство на Съюза. За да се гарантира адекватна ответна реакция на нарушенията на законодателството на Съюза, чийто мащаб и форма се развиват бързо, следва да се предвиди възможност за изменение на приложението към настоящата директива при всяко приемане на нов акт на Съюза, имащ отношение към защитата на колективните интереси на потребителите, така че той да бъде включен в обхвата ѝ.	(6) Настоящата директива следва да обхваща различни области като защита на данните, финансови услуги, пътуване и туризъм, енергетика, телекомуникации***,*** околна среда ***и здравеопазване***. Тя следва да обхваща нарушения на разпоредбите на правото на Съюза, които защитават ***колективните интереси*** на потребителите, независимо дали се наричат потребители или пътници, клиенти, инвеститори на дребно, клиенти на дребно или други наименования в съответното законодателство на Съюза***, както и колективните интереси на субектите на данни по смисъла на ОРЗД***. За да се гарантира адекватна ответна реакция на нарушенията на законодателството на Съюза, чийто мащаб и форма се развиват бързо, следва да се предвиди възможност за изменение на приложението към настоящата директива при всяко приемане на нов акт на Съюза, имащ отношение към защитата на колективните интереси на потребителите, така че той да бъде включен в обхвата ѝ.

Изменение 6

Предложение за директива
Съображение 6 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(6а) Настоящата директива се прилага за представителни искове, предявени срещу нарушения с широко въздействие върху потребителите, свързани с обхванатите от Съюза разпоредби, изброени в приложение I. Широкото въздействие започва, когато са засегнати двама потребители.

Изменение 7

Предложение за директива
Съображение 9

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(9) Настоящата директива не следва да създава правила на международното частно право относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения или приложимото право. Съществуващите инструменти на законодателството на Съюза се прилагат за представителните искове, предвидени в настоящата директива.	(9) Настоящата директива не следва да създава правила на международното частно право относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения или приложимото право. Съществуващите инструменти на законодателството на Съюза се прилагат за представителните искове, предвидени в настоящата директива***, за да се предотврати увеличаване на т.нар. „търсене на най-благоприятната правна система“***.

Изменение 8

Предложение за директива
Съображение 9 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(9а) Настоящата директива следва да не засяга прилагането на правилата на ЕС в областта на международното частно право при презграничните случаи. Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (преработен текст – Брюксел I), Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) и Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към

извъндоговорни задължения („Рим II“) са приложими за представителните искове, определени с настоящата директива.

Изменение 9

Предложение за директива
Съображение 10

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(10) Тъй като само квалифицираните организации могат да предявят представителни искове, те следва да отговарят на критериите, установени в настоящата директива, за да се гарантира, че колективните интереси на потребителите са представени по подходящ начин. По-специално, квалифицираните организации трябва да бъдат учредени съгласно законодателството на дадена държава членка, в което ***могат*** да се включват например ***изисквания относно броя на членовете, постоянния характер на структурата или*** изискванията за прозрачност по отношение на релевантните аспекти на тази структура, като учредителен устав, управленски апарат, цели и методи на работа. Те също така следва да са с нестопанска цел и да имат легитимен интерес да гарантират спазването на съответното законодателство на Съюза. ***Тези критерии следва да се прилагат както за предварително определени, така и за ad hoc квалифицирани организации, създадени за целите на конкретен иск.***	(10) Тъй като само квалифицираните ***представителни*** организации могат да предявят представителни искове, те следва да отговарят на критериите, установени в настоящата директива, за да се гарантира, че колективните интереси на потребителите са представени по подходящ начин. По-специално, квалифицираните ***представителни*** организации трябва да бъдат учредени съгласно законодателството на дадена държава членка, в което ***следва*** да се включват например изискванията за прозрачност по отношение на релевантните аспекти на тази структура, като учредителен устав, управленски апарат, цели и методи на работа. Те също така следва да са с нестопанска цел и да имат легитимен интерес да гарантират спазването на съответното законодателство на Съюза. ***Освен това квалифицираните представителни организации трябва да бъдат независими от пазарните участници, включително финансово. Квалифицираните представителни организации трябва също да имат установена процедура за предотвратяване на конфликти на интереси. Държавите членки не налагат критерии, които надхвърлят критериите, установени в настоящата директива.***

Изменение 10

Предложение за директива
Съображение 15

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(15) Квалифицираната организация, която предявява представителен иск съгласно настоящата директива, следва да бъде страна по производството. Потребителите, засегнати от нарушението, следва да имат ***подходящи възможности да се възползват от*** съответните резултати от представителния иск. Разпорежданията съгласно настоящата директива следва да не засягат индивидуалните искове, предявени от потребителите, увредени от практиката, предмет на разпореждането.	(15) Квалифицираната организация, която предявява представителен иск съгласно настоящата директива, следва да бъде страна по производството. Потребителите, засегнати от нарушението, следва да имат ***подходяща информация относно*** съответните резултати от представителния иск ***и как да се възползват от тях***. Разпорежданията съгласно настоящата директива следва да не засягат индивидуалните искове, предявени от потребителите, увредени от практиката, предмет на разпореждането.

Изменение 11

Предложение за директива
Съображение 16

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(16) Квалифицираните организации следва да могат да искат постановяването на мерки, насочени към отстраняване на продължаващите последици от нарушението. Тези мерки следва да бъдат под формата на заповед за защита, която задължава търговеца да предвиди, inter alia, обезщетение, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, както е уместно и предвидено съгласно националното законодателство.	(16) Квалифицираните ***представителни*** организации следва да могат да искат постановяването на мерки, насочени към отстраняване на продължаващите последици от нарушението. Тези мерки следва да бъдат под формата на заповед за защита, която задължава търговеца да предвиди, inter alia, обезщетение, поправка, замяна, ***отстраняване,*** намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, както е уместно и предвидено съгласно националното законодателство.

Изменение 12

Предложение за директива
Съображение 18

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(18) Държавите членки ***могат*** да изискват от квалифицираните организации да предоставят достатъчно информация, за да подкрепят представителен иск за обезщетение, включително описание на групата потребители, засегнати от нарушението, и фактическите и правни въпроси, които трябва да бъдат решени в рамките на представителния иск. От квалифицираната организация не следва да се изисква индивидуално да идентифицира всички потребители, засегнати от дадено нарушение, за да предяви иска. В рамките на представителни искове за защита съдът или административният орган следва да провери на възможно най-ранния етап дали е подходящо искът да бъде предявен като представителен, предвид естеството на нарушението и характеристиките на вредите, претърпени от съответните потребители.	(18) Държавите членки ***следва*** да изискват от квалифицираните ***представителни*** организации да предоставят достатъчно информация, за да подкрепят представителен иск за обезщетение, включително описание на групата потребители, засегнати от нарушението, и фактическите и правни въпроси, които трябва да бъдат решени в рамките на представителния иск. От квалифицираната организация не следва да се изисква индивидуално да идентифицира всички потребители, засегнати от дадено нарушение, за да предяви иска. В рамките на представителни искове за защита съдът или административният орган следва да провери на възможно най-ранния етап дали е подходящо искът да бъде предявен като представителен, предвид естеството на нарушението и характеристиките на вредите, претърпени от съответните потребители. ***По-специално, исковете следва да бъдат установими и еднакви и в исканите мерки следва да има сходство, споразумението за финансиране на квалифицираната организация с трета страна следва да бъде прозрачно и без никакъв конфликт на интереси. Държавите членки следва също така да гарантират, че съдът или административният орган имат правомощието на възможно най-ранен етап на производството да отхвърлят случаи, които са явно неоснователни.***

Изменение 13

Предложение за директива
Съображение 19

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(19) Държавите членки следва да имат право да решават дали съдът или националният им орган, сезиран с иск за защита, може по изключение да издаде вместо заповед за защита установително решение относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, увредени от нарушение, на което индивидуални потребители могат да се основат, за да предявят последващи искове за защита. Тази възможност следва да бъде запазена за надлежно обосновани случаи, при които количественото определяне на индивидуалните обезщетения, които се присъждат на всеки от засегнатите потребители от представителния иск, е сложно и би било неефективно да се извърши в рамките на представителния иск. Установителните решения следва да не се издават в ситуации, които не са сложни, и по-специално когато засегнатите потребители могат да бъдат идентифицирани и когато потребителите са претърпели съпоставима вреда по отношение на даден период от време или покупка. Също така, установителни решения не следва да се издават, когато размерът на загубите, понесени от отделните потребители, е толкова малък, че отделните потребители едва ли ще искат индивидуално обезщетение. Съдът или националният орган следва надлежно да мотивира прибягването до установително решение вместо издаването на заповед за защита за всеки конкретен случай.	***заличава се***

Изменение 14

Предложение за директива
Съображение 20

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(20) Когато потребителите, засегнати от една и съща практика, могат да бъдат идентифицирани и са претърпели вреди, които са съпоставими от гледна точка на даден период от време или дадена покупка, като например в случая на дългосрочни потребителски договори, съдът или административният орган може ясно да определи групата потребители, засегнати от нарушението, в хода на производството по представителния иск. По-специално, съдът или административният орган може да поиска от търговеца – нарушител да предостави съответна информация, като например информация относно самоличността на потребителите и продължителността на практиката. По съображения за целесъобразност и ефективност в тези случаи държавите членки, в съответствие със своето национално законодателство, биха могли да обмислят да предоставят на потребителите възможността да се ползват пряко от заповед за защита след издаването на такава заповед, без потребителите да са задължени да предоставят индивидуално пълномощно преди издаването на заповедта за защита.	***заличава се***

Изменение 15

Предложение за директива
Съображение 21

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(21) В случаите с ниска стойност на претенциите повечето потребители е малко вероятно да предприемат действия за осъществяването на своите права,	***заличава се***

защото усилията ще надвишат индивидуалните ползи. Въпреки това, ако една и съща практика засяга определен брой потребители, общата загуба може да бъде значителна. В такива случаи съдът или органът може да приеме, че е непропорционално да се разпределят средствата на засегнатите потребители, например защото е твърде обременително или неосъществимо. Ето защо средствата, получени като обезщетение чрез представителни искове, биха послужили по-добре за защита на колективните интереси на потребителите и следва да бъдат използвани за съответна обществена цел, като например фонд за правна помощ на потребителите, кампании за осведомяване или движения на потребителите.

Изменение 16

Предложение за директива
Съображение 23

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(23) Настоящата директива предвижда процедурен механизъм, който не засяга правилата, установяващи материални права на потребителите на договорни и извъндоговорни средства за защита в случай, че техните интереси са увредени от нарушение, като например правото на обезщетение за вреди, прекратяване на договора, възстановяване на разходите, подмяна, поправка или намаляване на цената. Представителен иск за защита по настоящата директива може да бъде предявен само когато правото на Съюза или националното право предвижда такива материални права.	(23) Настоящата директива предвижда процедурен механизъм, който не засяга правилата, установяващи материални права на потребителите на договорни и извъндоговорни средства за защита в случай, че техните интереси са увредени от нарушение, като например правото на обезщетение за вреди, прекратяване на договора, възстановяване на разходите, подмяна, ***отстраняване,*** поправка или намаляване на цената. Представителен иск за защита по настоящата директива може да бъде предявен само когато правото на Съюза или националното право предвижда такива материални права.

Изменение 17

Предложение за директива
Съображение 24

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(24) Настоящата директива не заменя съществуващите национални механизми за колективна защита. Като взема предвид техните правни традиции, тя оставя на държавите членки да преценят дали да създадат предвидения с настоящата директива представителен иск като част от съществуващ или бъдещ механизъм за колективна защита или като алтернатива на тези механизми, доколкото националният механизъм съответства на условията, определени в настоящата директива.	(24) Настоящата директива ***има за цел минимална хармонизация и*** не заменя съществуващите национални механизми за колективна защита. Като взема предвид техните правни традиции, тя оставя на държавите членки да преценят дали да създадат предвидения с настоящата директива представителен иск като част от съществуващ или бъдещ механизъм за колективна защита или като алтернатива на тези механизми, доколкото националният механизъм съответства на условията, определени в настоящата директива. ***Тя не възпрепятства държавите членки да запазят своята действаща рамка, нито ги задължава да я изменят. Държавите членки ще имат възможност да прилагат предвидените в настоящата директива правила в собствената си система за колективна защита или да ги прилагат в отделна процедура.***

Изменение 18

Предложение за директива
Съображение 25

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(25) Квалифицираните организации следва да осигурят пълна прозрачност относно източника на финансиране на своята дейност като цяло и относно средствата, подкрепящи конкретен представителен иск за защита, за да се даде възможност на съдилищата или административните органи да преценят дали е възможно да има конфликт на интереси между финансиращата трета	(25) Квалифицираните ***представителни*** организации следва да осигурят пълна прозрачност относно източника на финансиране на своята дейност като цяло и относно средствата, подкрепящи конкретен представителен иск за защита, за да се даде възможност на съдилищата или административните органи да преценят дали е възможно да има конфликт на интереси между

страна и квалифицираната организация и за да се избегнат рисковете от злоупотреба с правото на иск, както и да се прецени дали ***финансиращата трета страна,*** разполага с достатъчно ресурси, за да ***изпълни финансовите си ангажименти към квалифицираната организация***. Информацията, предоставена от квалифицираната организация на съда или административния орган, сезирани с представителния иск, следва да им даде възможност да преценят дали третата страна може да повлияе на процесуалните решения на квалифицираната организация в контекста на представителния иск, включително във връзка със спогодбите, и дали предоставя финансиране за представителен иск за защита срещу ответник, който е конкурент на предоставящата средствата страна, или срещу ответник, от когото предоставящата средствата страна е зависима. Ако наличието на някое от тези обстоятелства бъде потвърдено, съдът или административният орган ***следва*** да имат правомощието да изискват от квалифицираната организация да откаже съответното финансиране и при необходимост да откажат процесуалната легитимация на квалифицираната организация по конкретен случай.

финансиращата трета страна и квалифицираната организация и за да се избегнат рисковете от злоупотреба с правото на иск, както и да се прецени дали ***квалифицираната организация*** разполага с достатъчно ресурси, за да ***представлява интересите на засегнатите потребители и да поеме всички необходими съдебни разноски в случай на неуспех на иска***. Информацията, предоставена от квалифицираната организация на ***най-ранен етап от производството на*** съда или административния орган, сезирани с представителния иск, следва да им даде възможност да преценят дали някоя трета страна може да повлияе на процесуалните решения на квалифицираната организация ***като цяло и*** в контекста на представителния иск, включително във връзка със спогодбите, и дали предоставя финансиране за представителен иск за защита срещу ответник, който е конкурент на предоставящата средствата страна, или срещу ответник, от когото предоставящата средствата страна е зависима. Ако наличието на някое от тези обстоятелства бъде потвърдено, съдът или административният орган ***трябва*** да имат правомощието да изискват от квалифицираната организация да откаже съответното финансиране и при необходимост да откажат процесуалната легитимация на квалифицираната организация по конкретен случай. ***Държавите членки следва да не разрешават на адвокатските кантори да създават квалифицирани представителни организации. Непрякото финансиране на иска чрез дарения, включително дарения от търговци в рамките на инициативи за корпоративна социална отговорност, отговаря на изискванията за финансиране от трета страна, при условие че е съобразено с изискванията за прозрачност, независимост и липса на конфликт на***

интереси, посочени в член 4 и член 7.

Изменение 19

Предложение за директива
Съображение 26

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(26) Колективните извънсъдебни спогодби, с които се цели да се предостави защита на засегнатите потребители, следва да бъдат насърчавани както преди предявяването на представителния иск, така и на всеки етап от производството по представителния иск.	(26) Колективните извънсъдебни спогодби, ***например медиация,*** с които се цели да се предостави защита на засегнатите потребители, следва да бъдат насърчавани както преди предявяването на представителния иск, така и на всеки етап от производството по представителния иск.

Изменение 20

Предложение за директива
Съображение 27

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(27) Държавите членки могат да предвидят, че квалифицирана организация и търговец, които са постигнали спогодба относно обезщетение за потребители, засегнати от предполагаема незаконна практика на този търговец, могат съвместно да поискат от съд или административен орган да одобри спогодбата. Такова искане трябва да бъде допуснато от съда или административния орган само ако няма друго висящо производство по представителен иск във връзка със същата практика. Компетентен съд или административен орган, който одобрява такава колективна спогодба, трябва да вземе предвид интересите и правата на всички заинтересовани страни, включително отделните потребители. ***На засегнатите отделни потребители се дава възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от подобна спогодба.***	(27) Държавите членки могат да предвидят, че квалифицирана организация и търговец, които са постигнали спогодба относно обезщетение за потребители, засегнати от предполагаема незаконна практика на този търговец, могат съвместно да поискат от съд или административен орган да одобри спогодбата. Такова искане трябва да бъде допуснато от съда или административния орган само ако няма друго висящо производство по представителен иск във връзка със същата практика. Компетентен съд или административен орган, който одобрява такава колективна спогодба, трябва да вземе предвид интересите и правата на всички заинтересовани страни, включително отделните потребители. ***Спогодбите следва да бъдат окончателни и задължителни за всички страни***.

Изменение 21

Предложение за директива
Съображение 29

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(29) С цел да се улесни предоставянето на защита на отделните потребители, търсена въз основа на издадени в рамките на производство по представителни искове окончателни установителни решения относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, претърпели вреди от нарушение, съдът или административният орган, издали решението, следва да имат правомощието да поискат от квалифицираната организация и търговеца да постигнат колективна спогодба.	***заличава се***

Изменение 22

Предложение за директива
Съображение 30

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(30) Всяка извънсъдебна спогодба, постигната в контекста на представителен иск ***или въз основа на окончателно установително решение***, следва да бъде одобрена от съответния съд или административен орган, за да се гарантира нейната законосъобразност и справедливост, като се вземат предвид интересите и правата на всички заинтересовани страни. ***На*** засегнатите ***отделни*** потребители ***се дава възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от подобна спогодба***.	(30) Всяка извънсъдебна спогодба, постигната в контекста на представителен иск, следва да бъде одобрена от съответния съд или административен орган, за да се гарантира нейната законосъобразност и справедливост, като се вземат предвид интересите и правата на всички заинтересовани страни. ***Спогодбите са обвързващи за всички страни, без да се засягат каквито и да било допълнителни права на обезщетение, които*** засегнатите потребители ***може да имат съгласно правото на Съюза или националното право***.

Изменение 23

Предложение за директива
Съображение 32

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(32) За да бъде ефективна, информацията трябва да бъде адекватна и пропорционална на обстоятелствата по случая. ***Търговецът – нарушител*** следва да информира адекватно всички засегнати потребители за ***окончателните разпореждания*** и заповедите за защита, ***издадени*** в рамките на производството по представителния иск, ***както и за спогодбата***, одобрена от съд или административен орган. Такава информация може да бъде предоставена например на уебсайта ***на търговеца***, в социалните медии, на онлайн места за търговия или в популярни вестници, включително тези, които биват разпространявани единствено чрез електронни средства за комуникация. ***Ако е възможно, потребителите следва да бъдат информирани поотделно чрез електронни писма или писма на хартиен носител.*** Тази информация трябва да се предоставя в достъпна форма за хората с увреждания при поискване.	(32) За да бъде ефективна, информацията трябва да бъде адекватна и пропорционална на обстоятелствата по случая. ***Държавите членки*** следва да ***гарантират, че съдът или административният орган може да изискват от страната, изгубила делото, да*** информира адекватно всички засегнати потребители за ***окончателно решение относно разпорежданията*** и заповедите за защита, ***издадено*** в рамките на производството по представителния иск, а ***при спогодба***, одобрена от съд или административен орган ***– и от двете страни***. Такава информация може да бъде предоставена например на уебсайта, в социалните медии, на онлайн места за търговия или в популярни вестници, включително тези, които биват разпространявани единствено чрез електронни средства за комуникация. Тази информация трябва да се предоставя в достъпна форма за хората с увреждания при поискване. ***Страната, загубила делото, поема разходите за информирането на потребителя.***

Изменение 24

Предложение за директива
Съображение 32 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(32а) Държавите членки следва да бъдат насърчавани да създадат безплатен национален регистър за представителни искове, което може допълнително да засили задълженията за прозрачност.

Изменение 25

Предложение за директива
Съображение 33

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(33) За да се повиши правната сигурност, да се избегне непоследователност при прилагането на правото на Съюза и да се увеличи ефективността и процесуалната ефикасност на представителните искове и евентуалните последващи искове за защита, установяването на нарушение, установено в окончателно решение, включително окончателно разпореждане съгласно настоящата директива, издадено от административен орган или съд, ***не*** следва да ***бъде предмет на повторни дела, свързани със същото нарушение от същия търговец, що се отнася до естеството на нарушението и неговия материалния, личен, времеви и териториален обхват, определен от това окончателно решение***. Когато иск за предприемане на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението, включително за предприемане на мерки за защита, е предявен в държава членка, различна от държавата членка, в която е издадено окончателно решение за установяване на това нарушение, решението следва да представлява ***оборима презумпция***, че е било извършено нарушение.	(33) За да се повиши правната сигурност, да се избегне непоследователност при прилагането на правото на Съюза и да се увеличи ефективността и процесуалната ефикасност на представителните искове и евентуалните последващи искове за защита, установяването на нарушение ***или ненарушение***, установено в окончателно решение, включително окончателно разпореждане съгласно настоящата директива, издадено от административен орган или съд, следва да ***бъде обвързващо за всички страни, които участват в представителния иск. Окончателното решение не следва да засяга каквито и да било допълнителни права на обезщетение, които засегнатите потребители може да имат съгласно правото на Съюза или националното право. Обезщетението, получено чрез спогодбата, следва да бъде обвързващо за случаи, свързани с една и съща практика, един и същ търговец и едни и същи потребители.*** Когато иск за предприемане на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението, включително за предприемане на мерки за защита, е предявен в държава членка, различна от държавата членка, в която е издадено окончателно решение за установяване на това нарушение ***или ненарушение***, решението следва да представлява ***доказателство***, че е било извършено ***или не*** нарушение ***в свързаните дела***. ***Държавите членки гарантират, че окончателно решение на съд на една държава членка, в което се установява съществуването или***

	несъществуването на нарушението за целите на евентуални други искове, с които пред техните национални съдилища се търси защита срещу същия търговец за същото нарушение, се счита за оборима презумпция.

Изменение 26

Предложение за директива
Съображение 35

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(35) Исковете за защита, основаващи се на установяване на нарушение чрез окончателно разпореждане ***или чрез окончателно установително решение*** относно отговорността на търговеца спрямо засегнатите потребители съгласно настоящата директива, не следва да бъдат възпрепятствани от националните правила относно давностните срокове. Предявяването на представителен иск трябва да води до спиране или прекъсване на давностните срокове за искове за защита на потребителите, засегнати от този представителен иск.	(35) Исковете за защита, основаващи се на установяване на нарушение чрез окончателно разпореждане относно отговорността на търговеца спрямо засегнатите потребители съгласно настоящата директива, не следва да бъдат възпрепятствани от националните правила относно давностните срокове. Предявяването на представителен иск трябва да води до спиране или прекъсване на давностните срокове за искове за защита на потребителите, засегнати от този представителен иск.

Изменение 27

Предложение за директива
Съображение 39

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(39) Предвид факта, че представителните искове преследват публичен интерес, като защитават колективните интереси на потребителите, държавите членки следва да гарантират, че квалифицираните организации не са възпрепятствани да предявяват представителни искове по настоящата директива поради разходите, свързани с	(39) Предвид факта, че представителните искове преследват публичен интерес, като защитават колективните интереси на потребителите, държавите членки следва да гарантират, че квалифицираните ***представителни*** организации не са възпрепятствани да предявяват представителни искове по настоящата директива поради

процедурите.	разходите, свързани с процедурите. ***Въпреки това, при спазване на съответните условия съгласно националното право, това не следва да засяга факта, че страната, която изгуби производството по представителния иск, възстановява необходимите съдебни разноски, поети от спечелилата страна (принципът „загубилият плаща“). Съдът или административният орган обаче не следва да присъжда покриването на разноски на страната, загубила делото, които са ненужно направени или несъразмерни на иска.***

Изменение 28

Предложение за директива
Съображение 39 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(39а) Държавите членки следва да гарантират, че се избягват резултативни хонорари и че възнаграждението на адвокатите и методът, чрез който то се изчислява, не създават стимули за съдебни спорове, които не са необходими от гледна точка на интереса на потребителите или на някоя от засегнатите страни и биха могли да попречат на потребителите да се възползват в пълна степен от представителния иск. Държавите членки, които предвиждат адвокатски хонорари според присъденото обезщетение, следва да гарантират, че тези такси не са пречка за получаването на пълна компенсация от страна на потребителите.

Изменение 29

Предложение за директива

Съображение 40

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(40) Сътрудничеството и обменът на информация между квалифицирани организации от различни държави членки са доказали своята полезност при противодействието на презгранични нарушения. Осъществяването на мерки за изграждане на капацитет и за сътрудничество следва да продължи и тяхното приложно поле следва да бъде разширено, за да включи по-голям брой квалифицирани организации в целия Съюз, така че да се увеличи използването на представителни искове с презгранични последици.	(40) Сътрудничеството и обменът на информация***, добри практики и опит*** между квалифицирани ***представителни*** организации от различни държави членки са доказали своята полезност при противодействието на презгранични нарушения. Осъществяването на мерки за изграждане на капацитет и за сътрудничество следва да продължи и тяхното приложно поле следва да бъде разширено, за да включи по-голям брой квалифицирани ***представителни*** организации в целия Съюз, така че да се увеличи използването на представителни искове с презгранични последици.

Изменение 30

Предложение за директива
Съображение 41 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(41а) За да се проучи възможността за провеждане на процедура на равнището на ЕС за презгранични представителни искове, Комисията следва да направи оценка на възможността за определяне на европейски омбудсман за колективно обезщетение.

Изменение 31

Предложение за директива
Член 1 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. С настоящата директива се установяват правила, чрез които на	1. С настоящата директива се установяват правила, чрез които на

квалифицираните организации се дава възможност да предявяват представителни искове, целящи защитата на колективните интереси на потребителите, като същевременно се предвиждат подходящи гаранции, за да се избегне злоупотребата с предявяването на съдебни искове.	квалифицираните ***представителни*** организации се дава възможност да предявяват представителни искове, целящи защитата на колективните интереси на потребителите, ***и по този начин да постигнат и прилагат високо равнище на защита и достъп до правосъдие,*** като същевременно се предвиждат подходящи гаранции, за да се избегне злоупотребата с предявяването на съдебни искове.

Изменение 32

Предложение за директива
Член 1 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Настоящата директива не възпрепятства държавите членки да приемат или запазят в сила разпоредби, чиято цел е на квалифицираните организации или на ***всяко друго заинтересовано лице*** да се предоставят други процесуални средства за предявяване на искове, целящи защитата на колективните интереси на потребителите на национално равнище.	2. Настоящата директива не възпрепятства държавите членки да приемат или запазят в сила разпоредби, чиято цел е на квалифицираните ***представителни*** организации или на ***всеки публичен орган*** да се предоставят други процесуални средства за предявяване на искове, целящи защитата на колективните интереси на потребителите на национално равнище. ***Прилагането на настоящата директива при никакви обстоятелства не представлява основание за намаляване на защитата на потребителите в областите, попадащи в обхвата на правото на Съюза.***

Изменение 33

Предложение за директива
Член 2 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Настоящата директива се прилага към представителни искове, предявени	1. Настоящата директива се прилага към представителни искове, предявени

срещу нарушения от страна на търговци на разпоредбите на правото на Съюза, изброени в приложение I, които ***увреждат или могат да увредят*** колективните интереси на потребителите. Тя се прилага за вътрешни и презгранични нарушения, включително когато тези нарушения са преустановени преди предявяване на представителния иск или преди приключване на производството по представителния иск.	срещу нарушения ***с широко въздействие върху потребителите*** от страна на търговци на разпоредбите на правото на Съюза, изброени в приложение I, които ***защитават*** колективните интереси на потребителите. Тя се прилага за вътрешни и презгранични нарушения, включително когато тези нарушения са преустановени преди предявяване на представителния иск или преди приключване на производството по представителния иск.

Изменение 34

Предложение за директива
Член 2 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. Настоящата директива не засяга разпоредбите на Съюза относно международното частно право, по-специално разпоредбите, които се отнасят до компетентността на съдилищата и ***приложимото право***.	3. Настоящата директива не засяга разпоредбите на Съюза относно международното частно право, по-специално разпоредбите, които се отнасят до компетентността на съдилищата***, признаването*** и ***изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела и правилата относно правото, приложимо към договорни и извъндоговорни задължения, които се прилагат по отношение на представителните искове, предвидени в настоящата директива***.

Изменение 35

Предложение за директива
Член 2 – параграф 3 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	3а. Настоящата директива не засяга други форми на механизмите за защита, предвидени в националното

право.

Изменение 36

Предложение за директива
Член 2 – параграф 3 б (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	3б. Настоящата директива зачита основните права и спазва принципите, признати в Хартата на основните права на Европейския съюз и в Европейската конвенция за правата на човека, и по-специално правото на справедлив и безпристрастен съдебен процес и правото на ефективни правни средства за защита.

Изменение 37

Предложение за директива
Член 3 – параграф 1 – точка 1 а (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(1а) „организация на потребителите“ означава всяка група, която има за цел защита на потребителските интереси от незаконни действия или пропуски, извършени от търговците.

Изменение 38

Предложение за директива
Член 3 – параграф 1 – точка 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(2) „търговец“ означава всяко физическо лице или юридическо лице, независимо дали е частно или публично,	(2) „търговец“ означава всяко физическо лице или юридическо лице, независимо дали е частно или публично,

което действа, включително чрез друго лице, действащо от негово име или за негова сметка, за цели, свързани със своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия;	което действа ***от гражданско име по силата на правилата на гражданското право***, включително чрез друго лице, действащо от негово име или за негова сметка, за цели, свързани със своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия;

Изменение 39

Предложение за директива
Член 3 – параграф 1 – точка 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(3) „колективни интереси на потребителите“ означава интересите на определен брой потребители;	(3) „колективни интереси на потребителите“ означава интересите на определен брой потребители ***или субекти на данни съгласно определението в Регламент (ЕС) 2016/679 (Общ регламент относно защитата на данните)***;

Изменение 40

Предложение за директива
Член 3 – параграф 1 – точка 6 а (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(6а) „право за защита на потребителите“ означава правото на Съюза и националното право, прието за целите на защитата на потребителите.

Изменение 41

Предложение за директива
Член 4 – заглавие

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Квалифицирани организации	Квалифицирани ***представителни***

организации

Изменение 42

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1 – алинея 2 – уводна част

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Държавите членки или техните съдилища определят на съответната си територия най-малко една представителна организация за целите на предявяването на представителни искове по смисъла на член 3, параграф 4.
Държавите членки определят дадена организация като квалифицирана организация, ако отговаря на следните критерии:	Държавите членки определят дадена организация като квалифицирана ***представителна*** организация, ако отговаря на ***всички от*** следните критерии:

Изменение 43

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1 – алинея 2 – буква б

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
б) ***тя има*** законен интерес да гарантира спазването на разпоредбите на правото на Съюза, уредени в настоящата директива;	б) ***нейният устав или друг документ, имащ отношение за управлението, и нейната непрекъсната дейност, включваща защитата и опазването на интересите на потребителите, показва нейния*** законен интерес да гарантира спазването на разпоредбите на правото на Съюза, уредени в настоящата директива;

Изменение 44

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1 – алинея 2 – буква в а (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	ва) тя действа по начин, който е независим от други организации и от лица, които не са потребители и които биха могли да имат икономически интерес от резултата от представителния иск, по-специално от пазарните участници;

Изменение 45

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1 – алинея 2 – буква в б (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	вб) тя няма финансови споразумения с адвокатски кантори на ищеца извън обичайния договор за предоставяне на услуги;

Изменение 46

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1 – алинея 2 – буква в в (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	вв) тя има установени вътрешни процедури за предотвратяване на конфликт на интереси между нея и тези, които я финансират;

Изменение 47

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1 – алинея 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Държавите членки се грижат

	квалифицираните представителни организации да оповестяват публично чрез подходящите средства, например на своя уебсайт, на ясен и разбираем език начина, по който се финансират, своята организационна и управленска структура, своите цели и методи на работа, както и своите дейности.
Държавите членки редовно оценяват дали дадена квалифицирана организация продължава да отговаря на тези критерии. Държавите членки следят за това квалифицираната организация да губи статута си съгласно настоящата директива, ако повече не отговаря на един или няколко от критериите, изброени в първа алинея.	Държавите членки редовно оценяват дали дадена квалифицирана ***представителна*** организация продължава да отговаря на тези критерии. Държавите членки следят за това квалифицираната ***представителна*** организация да губи статута си съгласно настоящата директива, ако повече не отговаря на един или няколко от критериите, изброени в първа алинея. ***Държавите членки създават списък на представителните организации, отговарящи на изброените в параграф 1 критерии, и го оповестяват публично. Те съобщават списъка на Комисията, като го актуализират при необходимост.*** ***Комисията публикува списъка на представителните организации, получен от държавите членки, на достъпен за обществеността онлайн портал.***

Изменение 48

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	1а. Държавите членки може да предвидят, че за публичните органи, които са били определени преди влизането в сила на тази директива, съгласно националното право, остава възможен статутът на представителна организация по смисъла на настоящия член.

Изменение 49

Предложение за директива
Член 4 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Държавите членки могат да определят дадена квалифицирана организация на ad hoc основа за конкретен представителен иск по нейно искане, ако тя отговаря на критериите, посочени в параграф 1.	***заличава се***

Изменение 50

Предложение за директива
Член 4 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. Държавите членки гарантират, че ***по-специално*** организациите на потребителите и ***независимите публични*** органи могат да получат статут на квалифицирана организация. Държавите членки могат да определят като квалифицирани организации на потребителите, които представляват членове от повече от една държава членка.	3. Държавите членки гарантират, че организациите на потребителите***, отговарящи на изброените в параграф 1 критерии, и публичните*** органи могат да получат статут на квалифицирана ***представителна*** организация. Държавите членки могат да определят като квалифицирани ***представителни*** организации ***организациите*** на потребителите, които представляват членове от повече от една държава членка.

Изменение 51

Предложение за директива
Член 4 – параграф 4

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
4. Държавите членки могат да предвидят правила, определящи кои	***заличава се***

квалифицирани организации могат да искат предприемането на всички мерки по членове 5 и 6 и кои квалифицирани организации могат да искат предприемането на само една или няколко от тези мерки.

Изменение 52

Предложение за директива
Член 4 – параграф 5

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
5. Спазването от страна на дадена квалифицирана организация на критериите по параграф 1 не засяга ***правото*** на съда или административния орган да провери дали целта на квалифицираната организация обосновава предявяването на иск от нейна страна в конкретен случай в съответствие с член 5, параграф 1.	5. Спазването от страна на дадена квалифицирана организация на критериите по параграф 1 не засяга ***задължението*** на съда или административния орган да провери дали целта на квалифицираната организация обосновава предявяването на иск от нейна страна в конкретен случай в съответствие с ***член 4 и*** член 5, параграф 1.

Изменение 53

Предложение за директива
Член 5 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите членки гарантират, че ***квалифицираните*** организации могат да предявяват представителни искове пред националните съдилища или административните органи, при условие че съществува пряка връзка между основните цели на организацията и предоставените съгласно правото на Съюза права, за които се твърди, че са били нарушени, и по отношение на които се предявява искът.	1. Държавите членки гарантират, че ***единствено определените съгласно член 4, параграф 1 квалифицирани*** представителни организации могат да предявяват представителни искове пред националните съдилища или административните органи ***и*** при условие че съществува пряка връзка между основните цели на организацията и предоставените съгласно правото на Съюза права, за които се твърди, че са били нарушени, и по отношение на които се предявява искът.

	Квалифицираните представителни организации са свободни да избират всяка налична съгласно националното право или правото на ЕС процедура, гарантираща по-висока степен на защита на колективния интерес на потребителите.
	Държавите членки гарантират, че няма текущ заведен иск пред съд или административен орган на държава членка относно една и съща практика, един и същи търговец и едни и същи потребители.

Изменение 54

Предложение за директива
Член 5 – параграф 2 – алинея 1 – уводна част

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Държавите членки гарантират, че квалифицираните организации имат право да предявяват представителни искове за предприемането на следните мерки:	Държавите членки гарантират, че квалифицираните ***представителни*** организации***, включително публични органи, които са определени предварително,*** имат право да предявяват представителни искове за предприемането на следните мерки:

Изменение 55

Предложение за директива
Член 5 – параграф 2 – алинея 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
За да могат да искат постановяването на разпореждане, квалифицираните организации не е нужно да бъдат упълномощени от засегнатите отделни потребители***, нито*** да предоставят доказателство за действителна загуба или вреда, претърпяна от засегнатите потребители, или за умисъл или небрежност от страна на търговеца.	За да могат да искат постановяването на разпореждане, квалифицираните ***представителни*** организации не е нужно да бъдат упълномощени от засегнатите отделни потребители ***и*** да предоставят доказателство за действителна загуба или вреда, претърпяна от засегнатите потребители, или за умисъл или небрежност от страна

на търговеца.

Изменение 56

Предложение за директива
Член 5 – параграф 2 – алинея 2 – буква а

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
а) разпореждане като временна мярка за прекратяване на ***практиката*** или, ако практиката все още не е осъществена, но предстои да бъде, за забрана на ***практиката***;	а) разпореждане като временна мярка за прекратяване на ***незаконната практика*** или, ако практиката все още не е осъществена, но предстои да бъде, за забрана на ***незаконната практика;***

Изменение 57

Предложение за директива
Член 5 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. Държавите членки гарантират, че квалифицираните организации имат право да предявяват представителни искове за предприемане на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението. ***Предприемането на тези мерки може да се иска въз основа на всяко окончателно решение, с което се установява, че дадена практика представлява нарушение на правото на Съюза, изброено в приложение I, което увреждa колективните интереси на потребителите, включително окончателно разпореждане по параграф 2, буква б).***	3. Държавите членки гарантират, че квалифицираните ***представителни*** организации имат право да предявяват представителни искове за предприемане на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението.

Изменение 58

Предложение за директива
Член 5 – параграф 4

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
4. Без да се засяга член 4, параграф 4, държавите членки гарантират, че квалифицираните организации могат да искат предприемането на мерки за отстраняване на продължаващите последици от нарушението заедно с мерките по параграф 2 в рамките на единен представителен иск.	***заличава се***

Изменение 59

Предложение за директива
Член 5 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Член 5а
	Регистър на колективните искове
	1. Държавите членки може да създадат национален регистър на представителните искове, който да е достъпен безплатно в електронна или друга форма за всяко заинтересовано лице.
	2. Уебсайтовете, които публикуват регистъра, предоставят достъп до ясна и обективна информация относно наличните методи за получаване на обезщетение, включително извънсъдебните методи, както и за предстоящите представителни искове.
	3. Националните регистри са свързани помежду си. Прилага се член 35 от Регламент (ЕС) 2017/2394.

Изменение 60

Предложение за директива
Член 6 – параграф 1 – алинея 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. За целите на член 5, параграф 3 държавите членки гарантират, че квалифицираните организации имат право да предявяват представителни искове за постановяване на заповед за защита, която задължава търговеца да предостави, наред с другото, обезщетение, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, според случая. Дадена държава членка може да изисква упълномощаване от засегнатите отделни потребители, преди да ***могат да бъдат постановени установително решение или*** заповед за защита.	1. За целите на член 5, параграф 3 държавите членки гарантират, че квалифицираните ***представителни*** организации имат право да предявяват представителни искове за постановяване на заповед за защита, която задължава търговеца да предостави, наред с другото, обезщетение, поправка, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена, според случая. Дадена държава членка може ***или може да не*** изисква упълномощаване от засегнатите отделни потребители, преди да ***бъде постановена*** заповед за защита.

Изменение 61

Предложение за директива
Член 6 – параграф 1 – алинея 1 а (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	1а. Ако дадена държава членка не изисква от отделния потребител да участва в представителния иск, тази държава членка все пак позволява на лицата, които нямат обичайно местопребиваване в държавата членка, в която се осъществява това действие, да участват в представителния иск, в случай че са дали изричен мандат да бъдат част от представителния иск в рамките на определения срок.

Изменение 62

Предложение за директива
Член 6 – параграф 1 – алинея 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Квалифицираната организация предоставя ***достатъчно*** информация, както се изисква по националното законодателство, в подкрепа на иска, включително описание на потребителите, засегнати от иска, и фактическите и правните въпроси, които следва да бъдат решени.	Квалифицираната ***представителна*** организация предоставя ***цялата необходима*** информация, както се изисква по националното законодателство, в подкрепа на иска, включително описание на потребителите, засегнати от иска, и фактическите и правните въпроси, които следва да бъдат решени.

Изменение 63

Предложение за директива
Член 6 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да оправомощят съд или административен орган в надлежно обосновани случаи да издава вместо заповед за защита установително решение относно отговорността на търговеца спрямо потребителите, увредени от нарушение на правото на Съюза, посочено в приложение I, когато поради естеството на индивидуалната вреда на засегнатите потребители количественото определяне на индивидуалните обезщетения е сложно.	***заличава се***

Изменение 64

Предложение за директива
Член 6 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. Параграф 2 не се прилага в случаите, в които:	***заличава се***

а) потребителите, засегнати от нарушението, могат да бъдат установени и са претърпели съпоставима вреда, причинена от една и съща практика с оглед на даден времеви период или покупка. В такива случаи изискването за упълномощаване от засегнатите отделни потребители няма да съставлява условие за предявяване на иска. Обезщетението следва да бъде предоставено на засегнатите потребители;

б) потребителите са претърпели малка загуба и би било непропорционално обезщетението да им бъде предоставено. В такива случаи държавите членки гарантират, че не се изисква упълномощаване от засегнатите отделни потребители. Обезщетението се предоставя за обществена цел, обслужваща колективните интереси на потребителите.

Изменение 65

Предложение за директива
Член 6 – параграф 4

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
4. Обезщетението, получено чрез окончателно решение в съответствие с ***параграфи*** 1, ***2 и 3,*** не засяга каквито и да било допълнителни права на обезщетение, които засегнатите потребители могат да имат съгласно правото на Съюза или националното право.	4. Обезщетението, получено чрез окончателно решение в съответствие с ***параграф*** 1, не засяга каквито и да било допълнителни права на обезщетение, които засегнатите потребители могат да имат съгласно правото на Съюза или националното право. ***При прилагането на настоящата разпоредба се спазва принципът за сила на пресъдено нещо.***

Изменение 66

Предложение за директива
Член 6 – параграф 4 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	4а. Мерките за правна защита имат за цел да се осигури пълно обезщетение на засегнатите потребители за тяхната загуба. В случай на непотърсена сума, оставаща след предоставянето на обезщетението, съдът взема решение относно бенефициера на оставащата непотърсена сума. Непотърсената сума не се предоставя нито на квалифицираната представителна организация, нито на търговеца.

Изменение 67

Предложение за директива
Член 6 – параграф 4 б (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	4б. По-специално се забраняват наказателните обезщетения, водещи до свръхкомпенсиране за претърпените вреди в полза на страната ищец. Например обезщетението, присъдено на увредените колективно потребители, не надвишава сумата, дължима от търговеца в съответствие с приложимото национално право или право на Съюза, за обезщетяване на всеки от тях поотделно за действително понесената вреда.

Изменение 68

Предложение за директива
Член 7 – заглавие

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Финансиране	***Допустимост на представителен иск***

Изменение 69

Предложение за директива
Член 7 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Квалифицираната организация, която иска постановяването на заповед за защита по член 6, параграф 1, трябва да ***заяви*** на ***ранен*** етап от иска ***източника*** на средствата, използвани за нейната дейност като цяло, и средствата, които използва в подкрепа на иска. Тя трябва да докаже, че разполага с достатъчно финансови ресурси, за да представлява висшия интерес на засегнатите потребители и да поеме всички непредвидени разходи в случай на неуспех на иска.	1. Квалифицираната ***представителна*** организация, която иска постановяването на заповед за защита по член 6, параграф 1, трябва да ***представи*** на ***съда или административния орган на най-ранния*** етап от иска ***пълно финансово обобщение, включващо списък на всички източници*** на средствата, използвани за нейната дейност като цяло, и средствата, които използва в подкрепа на иска***, с цел да се докаже липсата на конфликт на интереси***. Тя трябва да докаже, че разполага с достатъчно финансови ресурси, за да представлява висшия интерес на засегнатите потребители и да поеме всички непредвидени разходи в случай на неуспех на иска.

Изменение 70

Предложение за директива
Член 7 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Държавите членки гарантират, че в случаите, в които представителен иск за защита се финансира от трето лице, на него му е забранено:	2. ***Представителният иск може да бъде обявен за недопустим от националния съд, ако се установи, че финансирането от третото лице би могло:***

Изменение 71

Предложение за директива
Член 7 – параграф 2 – буква а

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
а) да влияе върху решенията на квалифицираната организация в контекста на представителния иск, включително и във връзка със спогодби;	а) да влияе върху решенията на квалифицираната ***представителна*** организация в контекста на представителния иск, включително ***предявяването на представителни искове*** и ***решенията*** във връзка със спогодби;

Изменение 72

Предложение за директива
Член 7 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. Държавите членки гарантират, че съдилищата и административните органи ***са оправомощени да*** оценяват обстоятелствата по параграф 2 ***и съответно да изискват от квалифицираната организация да откаже съответното финансиране***, и ***при необходимост да не приемат процесуалната легитимация на квалифицираната организация в конкретен случай***.	3. Държавите членки гарантират, че съдилищата и административните органи оценяват ***липсата на конфликт на интереси по параграф 1 и*** обстоятелствата по параграф 2 ***на етапа на допустимост на представителния иск, както и на по-късен етап по време на съдебното производство, ако обстоятелствата го налагат***.

Изменение 73

Предложение за директива
Член 7 – параграф 3 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	3а. Държавите членки гарантират, че съдът или административният орган имат правомощието на възможно най-

	ранен етап от производството да отхвърлят случаи, които са явно неоснователни.

Изменение 74

Предложение за директива
Член 7 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Член 7а
	Принцип „загубилият плаща“
	Държавите членки гарантират, че страната, загубила делото по колективен иск, възстановява съдебните разноски на спечелилата страна при спазване на условията, предвидени в националното право. Съдът или административният орган обаче не присъжда покриването на разноски на страната, загубила делото, които са ненужно направени или несъразмерни на иска.

Изменение 75

Предложение за директива
Член 8 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите членки могат да предвидят, че квалифицирана организация и търговец, които са постигнали спогодба относно обезщетение за потребители, засегнати от предполагаема незаконна практика на този търговец, могат съвместно да поискат от съд или административен орган да одобри спогодбата. ***Съдът или административният орган следва да уважи такова искане само ако пред съда или административния орган на същата държава членка няма друг***	1. Държавите членки могат да предвидят, че квалифицирана ***представителна*** организация и търговец, които са постигнали спогодба относно обезщетение за потребители, засегнати от предполагаема незаконна практика на този търговец, могат съвместно да поискат от съд или административен орган да одобри спогодбата.

висящ представителен иск срещу същия търговец и във връзка със същата практика.

Изменение 76

Предложение за директива
Член 8 – параграф 6

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
6. ***На отделните засегнати потребители се предоставя възможност да приемат или да откажат да бъдат обвързани от спогодбите, упоменати в параграфи 1, 2 и 3.*** Обезщетението, получено чрез одобрена спогодба в съответствие с параграф 4, ***не*** засяга допълнителните права на защита, които засегнатите потребители могат да имат по силата на правото на Съюза или националното право.	6. Обезщетението, получено чрез одобрена спогодба в съответствие с параграф 4, ***е обвързващо за всички страни, без да*** засяга допълнителните права на защита, които засегнатите потребители могат да имат по силата на правото на Съюза или националното право.

Изменение 77

Предложение за директива
Член 9 – параграф -1 (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	-1 Държавите членки гарантират, че представителните организации:
	а) информират потребителите за претендираното нарушение на правата, предоставени от правото на Съюза, и за намерението да предявят иск за нанесени вреди;
	б) обясняват предварително на вече засегнатите потребители възможностите за присъединяване към иска, за да се гарантира, че се разполага със съответните документи и друга информация,

	необходима за иска;
	в) когато е целесъобразно, информират за последващите стъпки и потенциалните правни последствия.

Изменение 78

Предложение за директива
Член 9 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите членки гарантират, че съдът или административният орган изисква от ***търговеца, извършил нарушението,*** да информира за своя сметка засегнатите потребители относно окончателните решения, с които се налагат мерките, упоменати в членове 5 и 6, и относно одобрените спогодби по член 8, като той трябва да направи това използвайки подходящи за обстоятелствата по случая средства и в рамките на определени срокове, ***включително, когато е уместно,*** чрез ***индивидуално уведомяване на всички засегнати потребители***.	1. ***Когато дадена спогодба или окончателно решение е от полза за потребителите, които може да не знаят за това,*** държавите членки гарантират, че съдът или административният орган изисква от ***страната, изгубила делото, или и от двете страни,*** да информира за своя сметка засегнатите потребители относно окончателните решения, с които се налагат мерките, упоменати в членове 5 и 6, и относно одобрените спогодби по член 8, като той трябва да направи това използвайки подходящи за обстоятелствата по случая средства и в рамките на определени срокове. ***Държавите членки може да предвидят, че задължението за информиране може да бъде спазено чрез обществено и лесно достъпен уебсайт***.

Изменение 79

Предложение за директива
Член 9 – параграф 1 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	1а. Страната, загубила делото, поема разходите за информирането на потребителя в съответствие с

принципа, заложен в член 7.

Изменение 80

Предложение за директива
Член 9 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Информацията, посочена в параграф 1, включва обяснение на разбираем език на предмета на представителния иск, неговите правни последици и, ако е уместно, последващите стъпки, които следва да бъдат предприети от засегнатите потребители.	2. Информацията, посочена в параграф 1, включва обяснение на разбираем език на предмета на представителния иск, неговите правни последици и, ако е уместно, последващите стъпки, които следва да бъдат предприети от засегнатите потребители. ***Условията и графикът на предоставянето на информацията се определят със съгласието на съда или административния орган.***

Изменение 81

Предложение за директива
Член 9 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	2а. Държавите членки гарантират, че на обществеността се предоставя по достъпен начин информация относно предстоящи, текущи и приключени колективни искове, включително чрез медиите и онлайн чрез публичен уебсайт, когато съдът е решил, че случаят е допустим.

Изменение 82

Предложение за директива
Член 9 – параграф 2 б (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	2б. Държавите членки гарантират, че публичното оповестяване от страна на квалифицирани организации, свързано с искове, е фактическо и се вземат под внимание както правото на потребителите да получават информация, така и правата, свързани с авторитета на ответниците, и правото на служебна тайна.

Изменение 83

Предложение за директива
Член 10 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите членки гарантират, че ***нарушение, което накърнява колективните интереси на потребителите, установено с*** окончателно решение на административен орган или съд, включително и окончателна заповед за преустановяване на нарушение съгласно член 5, параграф 2, буква б), се счита***, че установява по безспорен начин*** съществуването на това нарушение за целите на евентуални други искове, с които пред техните национални съдилища се търси защита срещу същия търговец за ***същото нарушение***.	1. Държавите членки гарантират, че окончателно решение на административен орган или съд, включително и окончателна заповед за преустановяване на нарушение съгласно член 5, параграф 2, буква б), ***което се счита за доказателство, установяващо*** съществуването ***или несъществуването*** на това нарушение за целите на евентуални други искове, с които пред техните национални съдилища се търси защита срещу същия търговец за ***същите факти, при условие че за една и съща вреда не може да бъде дадено обезщетение два пъти на едни и същи засегнати потребители***.

Изменение 84

Предложение за директива
Член 10 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Държавите членки гарантират, че окончателно решение по параграф 1, взето в друга държава членка, се разглежда от техните национални съдилища или административни органи като ***оборима презумпция***, че е било извършено нарушение.	2. Държавите членки гарантират, че окончателно решение по параграф 1, взето в друга държава членка, се разглежда от техните национални съдилища или административни органи ***най-малкото*** като ***доказателство***, че е било извършено нарушение.

Изменение 85

Предложение за директива
Член 10 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	2а. Държавите членки гарантират, че окончателно решение на съд на една държава членка, в което се установява съществуването или несъществуването на нарушението за целите на евентуални други искове, с които пред техните национални съдилища се търси защита срещу същия търговец за същото нарушение, се счита за оборима презумпция.

Изменение 86

Предложение за директива
Член 10 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. Държавите членки ***гарантират, че окончателно установително решение по член 6, параграф 2 се счита, че установява по безспорен начин отговорността на търговеца спрямо увредените вследствие на извършено нарушение потребители за целите на евентуални*** искове***, с които пред техните национални съдилища***	3. Държавите членки ***се насърчават да създадат база данни, съдържаща всички окончателни решения по*** искове ***за обезщетение, които биха могли да улеснят други мерки за правна*** защита***, и да споделят своите най-добри практики в тази област***.

се търси защита ***срещу същия търговец за същото нарушение. Държавите членки гарантират, че такива искове за получаване на защита, предявени индивидуално от потребители, се разглеждат по реда на бързи и опростени процедури.***

Изменение 87

Предложение за директива
Член 11 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Държавите членки гарантират, че по отношение на засегнатите ***потребители*** подаването на представителен иск съгласно членове 5 и 6 води до спиране или прекъсване на давностните срокове, приложими за исковете, целящи защита, ако съгласно законодателството на Съюза или националното законодателство съответните права са обвързани с давностен срок.	***В съответствие с националното право*** държавите членки гарантират, че по отношение на засегнатите ***физически лица*** подаването на представителен иск съгласно членове 5 и 6 води до спиране или прекъсване на давностните срокове, приложими за исковете, целящи защита, ако съгласно законодателството на Съюза или националното законодателство съответните права са обвързани с давностен срок.

Изменение 88

Предложение за директива
Член 13 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Държавите членки гарантират, че по искане на ***квалифицирана организация***, която е представила сравнително достъпни факти ***и*** доказателства***, достатъчни*** да обосноват ***представителния иск***, и е посочила ***допълнителни*** доказателства, които са под контрола на ***ответника***, съдът или административният орган може да разпореди в съответствие с националните процесуални правила тези доказателства да бъдат представени от ***ответника*** при спазване на	Държавите членки гарантират, че по искане на ***една от страните***, която е представила сравнително достъпни факти***, достатъчно*** доказателства и ***задоволително обяснение, за*** да обосноват ***гледната ѝ точка***, и е посочила ***конкретни и ясни*** доказателства, които са под контрола на ***другата страна***, съдът или административният орган може да разпореди в съответствие с националните процесуални правила тези доказателства да бъдат представени от

приложимите разпоредби на Съюза и националните разпоредби относно поверителността.	***тази страна във възможно най-тесни граници въз основа на разумни налични факти*** при спазване на приложимите разпоредби на Съюза и националните разпоредби относно поверителността. ***Разпореждането трябва да е адекватно и пропорционално по отношение на съответното дело, както и да не нарушава баланса между двете участващи страни.***

Изменение 89

Предложение за директива
Член 13 – параграф 1 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	1а. Държавите членки гарантират, че съдилищата ограничават оповестяването на доказателства до това, което е пропорционално. За да определи дали дадено оповестяване, поискано от представителна организация, е пропорционално, съдът разглежда законния интерес на всички засегнати страни, а именно до каква степен искането за оповестяване на доказателства се подкрепя от наличните факти и доказателства и дали доказателствата, чието оповестяване се изисква, съдържат поверителна информация.

Изменение 90

Предложение за директива
Член 13 – параграф 1 б (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	1б. Държавите членки гарантират, че националните съдилища разполагат с

	правомощието да разпоредят оповестяване на доказателства, съдържащи определена информация, в случаите, в които считат, че те са от значение за иска за обезщетение.

Изменение 91

Предложение за директива
Член 14 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Държавите членки гарантират, че санкциите могат да бъдат под формата на глоби.	2. Държавите членки гарантират, че санкциите могат да бъдат***, наред с другото,*** под формата на глоби.

Изменение 92

Предложение за директива
Член 14 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
3. При вземане на решение относно разпределението на приходите от глоби държавите членки вземат предвид колективните интереси ***на потребителите***.	3. При вземане на решение относно разпределението на приходите от глоби държавите членки вземат предвид колективните интереси***. Държавите членки може да решат тези приходи да постъпват във фонд, създаден за целите на финансирането на представителни искове***.

Изменение 93

Предложение за директива
Член 15 – заглавие

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Помощ за квалифицираните организации	Помощ за квалифицираните ***представителни*** организации

Изменение 94

Предложение за директива
Член 15 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че процесуалните разходи, свързани с представителните искове, не представляват финансова пречка за ефективното упражняване от квалифицираните организации на правото да искат налагане на мерките, упоменати в членове 5 и 6, например ограничаване на приложимите съдебни или административни такси, предоставяне на достъп до правна помощ за квалифицираните организации, когато това е необходимо, или предоставяне на квалифицираните организации на публично финансиране за тази цел.	1. ***В съответствие с член 7*** държавите членки ***се насърчават да гарантират, че квалифицираните представителни организации разполагат с достатъчно налични средства за представителни искове. Те*** вземат необходимите мерки, за да ***улеснят достъпа до правосъдие и да*** гарантират, че процесуалните разходи, свързани с представителните искове, не представляват финансова пречка за ефективното упражняване от квалифицираните организации на правото да искат налагане на мерките, упоменати в членове 5 и 6, по-специално ограничаване на приложимите съдебни или административни такси, предоставяне на достъп до правна помощ за квалифицираните организации, когато това е необходимо, или предоставяне на квалифицираните организации на публично финансиране за тази цел.

Изменение 95

Предложение за директива
Член 15 – параграф 1 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	1а. Държавите членки предоставят структурно подпомагане на субекти, действащи като квалифицирани организации в рамките на приложното поле на настоящата директива.

Изменение 96

Предложение за директива

Член 15 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Член 15а
	Процесуално представителство и хонорари
	Държавите членки гарантират, че възнаграждението на адвокатите и методът на изчисляването му не създават причина за възникване на спор, който не е необходим от гледна точка на интереса на всяка от страните. По-специално, държавите членки забраняват резултативните хонорари.

Изменение 97

Предложение за директива
Член 16 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че всяка квалифицирана организация, определена предварително в една държава членка в съответствие с член 4, параграф 1, може да сезира съдилищата или административните органи на друга държава членка като представи публично достъпния списък, упоменат в същия член. Съдилищата или административните органи ***приемат този списък като доказателство за*** процесуалната легитимация на квалифицираната организация, без това да засяга правото им да проверят дали целта на квалифицираната организация оправдава предявяването на иск от нейна страна в конкретния случай.	1. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че всяка квалифицирана ***представителна*** организация, определена предварително в една държава членка в съответствие с член 4, параграф 1, може да сезира съдилищата или административните органи на друга държава членка като представи публично достъпния списък, упоменат в същия член. Съдилищата или административните органи ***може да преразгледат*** процесуалната легитимация на квалифицираната ***представителна*** организация, без това да засяга правото им да проверят дали целта на квалифицираната ***представителна*** организация оправдава предявяването на иск от нейна страна в конкретния случай.

Изменение 98

Предложение за директива
Член 16 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	2а. Държавите членки, в които е въведена колективна защита, може да поискат мандат от потребителите, пребиваващи в тази държава членка, и изискват мандат от отделни потребители, базирани в друга държава членка, когато действието е презгранично. В такъв случай при започването на производството на съда или административния орган и на ответника ще се предоставя обобщен списък на всички потребители от други държави членки, които са предоставили такъв мандат.

Изменение 99

Предложение за директива
Член 16 – параграф 4

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
4. Ако държава членка ***или*** Комисията изрази опасения относно изпълнението на критериите, посочени в член 4, параграф 1, от дадена квалифицирана организация, държавата членка, която е определила тази организация, извършва проверка във връзка с опасенията и, ако е целесъобразно, отменя определянето, ако един или повече от критериите не са изпълнени.	4. Ако държава членка***,*** Комисията ***или търговецът*** изрази опасения относно изпълнението на критериите, посочени в член 4, параграф 1, от дадена квалифицирана ***представителна*** организация, държавата членка, която е определила тази организация, извършва проверка във връзка с опасенията и, ако е целесъобразно, отменя определянето, ако един или повече от критериите не са изпълнени.

Изменение 100

Предложение за директива
Член 16 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Член 16а
	Публичен регистър
	Държавите членки гарантират, че съответните национални компетентни органи създават публично достъпен регистър на незаконните действия, които са предмет на разпореждания за преустановяване на нарушение в съответствие с разпоредбите на настоящата директива.

Изменение 101

Предложение за директива
Член 18 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Не по-късно от една година след влизането в сила на настоящата директива Комисията извършва оценка дали правилата относно правата на пътниците, използващи въздушен или железопътен транспорт, предлагат ниво на защита на правата на потребителите, сравнимо с нивото, предвидено в настоящата директива. Ако това е така, Комисията възнамерява да направи подходящи предложения, които могат да се изразяват по-специално в изваждане на актовете, посочени в точки 10 и 15 от приложение I, от приложното поле на настоящата директива, определено в член 2.	***заличава се***

Изменение 102

Предложение за директива
Член 18 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Член 18а
	Клауза за преглед
	Без да се засяга член 16, Комисията извършва оценка дали презграничните представителни искове могат да бъдат разглеждани по-добре на равнището на Съюза чрез създаването на Европейски омбудсман за колективна защита. Не по-късно от три години след влизането в сила на настоящата директива Комисията изготвя доклад по този въпрос и го представя на Европейския парламент и на Съвета, придружен от съответно предложение, ако е целесъобразно.

Изменение 103

Предложение за директива
Приложение I – точка 59 а (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(59а) Директива 2001/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 3 декември 2001 г. относно общата безопасност на продуктите (ОВ L 11, 15.1.2002 г., стр. 4).

Изменение 104

Предложение за директива
Приложение I – точка 59 б (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(59б) Директива 2014/35/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставяне на пазара на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението (ОВ L 96, 29.3.2014 г.,

стр. 357).

Изменение 105

Предложение за директива
Приложение I – точка 59 в (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(59в) Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните.

Изменение 106

Предложение за директива
Приложение I – точка 59 г (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(59г) Директива 2014/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставянето на пазара на везни с неавтоматично действие (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 107).

Изменение 107

Предложение за директива
Приложение I – точка 59 д (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(59д) Регламент (ЕИО) № 2136/89 на Съвета от 21 юни 1989 г. относно установяване на общи стандарти за търговия с консервирани сардини и търговските описания за

	консервирана сардина и продукти тип сардина.

Изменение 108

Предложение за директива
Приложение I – точка 59 е (нова)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(59е) Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005.

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ
Неокончателен вариант

P8_TA-PROV(2019)0225

Преустановяване на сезонните промени на часовото време ***I

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 26 март 2019 г. относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за преустановяване на сезонните промени на часовото време и за отмяна на Директива 2000/84/ЕО (COM(2018)0639 – C8-0408/2018 – 2018/0332(COD))

(Обикновена законодателна процедура: първо четене)

Европейският парламент,

— като взе предвид предложението на Комисията до Парламента и до Съвета (COM(2018)0639),

— като взе предвид член 294, параграф 2 и член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз, съгласно които Комисията е внесла предложението в Парламента (C8-0408/2018),

— като взе предвид член 294, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид мотивираните становища, изпратени от Парламента на Кралство Дания, Камарата на общините на Обединеното кралство и Камарата на лордовете на Обединеното кралство в рамките на Протокол № 2 относно прилагането на принципите на субсидиарност и пропорционалност, в които се заявява, че проектът на законодателен акт не съответства на принципа на субсидиарност,

— като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет от 17 октомври 2018 г.[3],

— като взе предвид резултатите от онлайн консултацията, проведена от Европейската комисия в периода 4 юли 2018 г. — 16 август 2018 г.,

— като взе предвид член 59 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по транспорт и туризъм, както и становищата на комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на

[3] ОВ C 62, 15.2.2019 г., стр. 305.

храните, на комисията по промишленост, изследвания и енергетика, на комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите, на комисията по земеделие и развитие на селските райони, на комисията по правни въпроси и на комисията по петиции (A8-0169/2019),

1. приема изложената по-долу позиция на първо четене;

2. приканва Комисията да се отнесе до него отново, в случай че замени своето предложение с друг текст, внесе или възнамерява да внесе съществени промени в това предложение;

3. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията, както и на националните парламенти.

Изменение 1

Предложение за директива
Съображение 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(1) В миналото решенията на държавите членки за въвеждане на лятно часово време се вземат на национално равнище. Ето защо за функционирането на вътрешния пазар е важно да бъде определена обща дата и час за началото и края на лятното часово време, които да бъдат валидни в целия Съюз. В съответствие с Директива 2000/84/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[21] понастоящем всички държави членки ***преминават*** към лятно часово време ***от*** последната неделя на март до последната неделя на октомври същата година.	(1) В миналото държавите членки решиха да въвеждат лятно часово време на национално равнище. Ето защо за функционирането на вътрешния пазар беше важно да бъде определена обща дата и час за началото и края на лятното часово време, които да бъдат валидни в целия Съюз***, така че смяната на часовото време да бъде координирана в държавите членки***. В съответствие с Директива 2000/84/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[21] понастоящем всички държави членки ***прилагат два пъти годишно сезонни промени на времето. Стандартното часово време се превключва*** към лятното часово време ***в*** последната неделя на март ***и то продължава*** до последната неделя на октомври същата година.
[21] Директива 2000/84/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно разпоредби за лятното часово време (ОВ L 31, 2.2.2001 г., стр. 21).	[21] Директива 2000/84/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно разпоредби за лятното часово време (ОВ L 31, 2.2.2001 г., стр. 21).

Изменение 2

Предложение за директива
Съображение 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(2) В своята резолюция от 8 февруари 2018 г. ***Европейският парламент*** призова Комисията да извърши оценка на разпоредбите относно лятното часово време, предвидени в Директива 2000/84/ЕО, и ако е необходимо, да изготви	(2) ***Въз основа на изложеното в редица петиции, граждански инициативи и парламентарни въпроси Европейският парламент,*** в своята резолюция от 8 февруари 2018 г., призова Комисията да извърши ***задълбочена*** оценка на разпоредбите

предложение за нейното преразглеждане. В посочената резолюция също така ***бе потвърдено, че е от съществено значение*** да се запази хармонизиран подход по отношение на часовото време в рамките на Съюза.	относно лятното часово време, предвидени в Директива 2000/84/ЕО, и ако е необходимо, да изготви предложение за нейното преразглеждане. В посочената резолюция също така ***беше подчертано, че е важно*** да се запази хармонизиран ***и координиран*** подход по отношение на часовото време в рамките на Съюза**,** ***както и единен за ЕС режим на часовото време***.

Изменение3

Предложение за директива
Съображение 3

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(3) Комисията проучи наличните доказателства, в които се подчертава значението на наличието на хармонизирани правила на Съюза в тази област, за да се осигури правилното функциониране на вътрешния пазар и да се избягват и да се избегнат, наред с другото, нарушения при изготвянето на графиците на транспортните операции и функционирането на информационните и комуникационните системи, по-високите разходи за трансгранична търговия или по-ниската производителност при стоките и услугите. ***Липсват убедителни доказателства за това до каква степен с въвеждането на лятното часово време се преодоляват неудобствата, свързани със смяната на часовото време два пъти годишно.***	(3) Комисията проучи наличните доказателства, в които се подчертава значението на наличието на хармонизирани правила на Съюза в тази област, за да се осигури правилното функциониране на вътрешния пазар, ***да се създаде предвидимост и дългосрочна сигурност и*** да се избягват, наред с другото, нарушения при изготвянето на графиците на транспортните операции и функционирането на информационните и комуникационните системи, по-високите разходи за трансгранична търговия или по-ниската производителност при стоките и услугите.

Изменение 4

Предложение за директива
Съображение 3 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(3а) Обществените дискусии относно лятното часово време не са

	нищо ново и след неговото въвеждане е имало няколко инициативи, целящи преустановяването на тази практика. Някои държави членки проведоха национални консултации и по-голямата част от предприятията и заинтересованите лица подкрепиха преустановяването на тази практика. Консултацията по инициатива на Европейската комисия стигна до същото заключение.

Обосновка

Въвеждането на промяна на часовото време е имало своите противници в началото, но настоящото предложение е резултат от редица изследвания и консултации, които внасят конкретни аргументи в идеологическия дебат. За тази цел е целесъобразно да бъдат упоменати предишните дебати и процесът, който доведе до разглежданото предложение.

Изменение 5

Предложение за директива
Съображение 3 б (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(3б) В този контекст положението на животновъдите може да послужи за пример за това как първоначално разпоредбите за лятното часово време се считаха за несъвместими със селскостопанските трудови практики, и по-специално във връзка с факта, че дори при стандартното време работният ден започва много рано. Също така се считаше, че смяната на часовото време два пъти годишно затруднява пускането на продукцията или на животните на пазара. И накрая, предполагаше се, че добивът на мляко ще намалее, тъй като по отношение на доенето кравите следват своя естествен ритъм. Съвременното селскостопанско оборудване и съвременните селскостопански практики обаче революционизираха селското стопанство, така че

	повечето от тези опасения вече не са актуални, но все още са налице опасения, свързани с естествения ритъм на животните, както и с условията на труд на земеделските стопани.

Изменение 6

Предложение за директива
Съображение 4

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(4) По въпроса за лятното часово време се води разгорещен обществен дебат, като някои държави членки вече изразиха предпочитанието си ***този режим*** да бъде преустановен. Предвид тези обстоятелства е необходимо да се запази правилното функциониране на вътрешния пазар и да се избегнат всякакви значителни смущения в него, причинени от различията между държавите членки в тази област. Ето защо е целесъобразно да се пристъпи към координирано прекратяване на използването на лятно часово време.	(4) По въпроса за лятното часово време се води разгорещен обществен дебат***. Около 4,6 милиона граждани участваха в обществената консултация, проведена от Комисията, в рамките на която беше регистриран най-големият брой отговори, получавани някога в консултация на Комисията. Също така редица граждански инициативи изтъкнаха обществената загриженост във връзка със смяната на часовото време два пъти годишно***, като някои държави членки вече изразиха предпочитанието си ***режимът на лятно часово*** време да бъде преустановен. Предвид тези обстоятелства е необходимо да се запази правилното функциониране на вътрешния пазар и да се избегнат всякакви значителни смущения в него, причинени от различията между държавите членки в тази област. Ето защо е целесъобразно да се пристъпи към координирано ***и хармонизирано*** прекратяване на използването на лятно часово време.

Изменение 7

Предложение за директива
Съображение 4 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4 а) Хронобиологията показва, че биоритъмът на човешкото тяло се повлиява от всяка промяна в часовото време, което може да има отрицателно отражение върху здравето на хората. Данните от научни изследвания, проведени в последно време, безспорно позволяват да се предположи наличието на връзка между промените на часовото време и сърдечносъдовите заболявания, инфекциозните имунни заболявания и повишеното кръвно налягане (хипертония), свързани с нарушаването на цикъла на смяна на деня и нощта. Особено уязвими са определени групи, например децата и възрастните хора. Поради това е целесъобразно да се сложи край на сезонната смяна на часовото време с цел да се защити общественото здраве.

Изменение 8

Предложение за директива
Съображение 4 б (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4б) Териториите, различни от отвъдморските територии на държавите членки, са групирани в три различни времеви зони или в стандартни часови зони, т.е. GMT, GMT +1 и GMT +2. Голямото разширяване на Европейския съюз на север и на юг означава, че въздействието на дневната светлина в зависимост от часовото време е различно в целия Съюз. Поради това е важно държавите членки да вземат предвид географските аспекти на времето, т.е. естествените часови зони и географското положение, преди да променят часовите си зони.

	Държавите членки следва да се консултират с гражданите и със съответните заинтересовани лица, преди да решат да променят часовите си зони.

Изменение 9

Предложение за директива
Съображение 4 в (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4в) В редица граждански инициативи бяха подчертани опасенията на гражданите във връзка с промяната на часовото време два пъти годишно и на държавите членки следва да се предостави необходимото време и възможността да проведат свои собствени обществени консултации и оценки на въздействието, за да се разберат по-добре последиците от прекратяването на сезонните промени на часовото време във всички региони.

Изменение 10

Предложение за директива
Съображение 4 г (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4г) Вследствие на лятното часово време, или използването на дневната светлина, се създава впечатлението, че през лятото залезът настъпва по-късно. За много граждани на ЕС лятото е синоним на слънчева светлина, която е налична до късно вечер. Връщането към „стандартното“ часово време би довело до това залезът да настъпва един час по-рано през лятото, което много ще намали периода през годината, в който е налице дневна светлина до късно вечер.

Изменение 11

Предложение за директива
Съображение 4 д (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4д) Редица проучвания изследват връзката между преминаването към лятното часово време, от една страна, и риска от инфаркти, нарушаването на биологичния ритъм, лишаването от сън, нарушаването на способността за концентрация и внимание, повишения риск от злополуки, ниската степен на удовлетвореност от живота и дори процента на самоубийства, от друга страна. По-продължителното наличие на дневна светлина, възможностите за предприемане на дейности на открито след работа или училище и излагането на слънчева светлина, обаче, имат някои положителни дългосрочни последици за общото благосъстояние.

Изменение12

Предложение за директива
Съображение 4 е (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4е) Сезонната смяна на часовото време има отрицателно отражение и върху доброто състояние на животните – това е очевидно например в селското стопанство, където се наблюдава неблагоприятно въздействие върху производството на краве мляко.

Изменение 13

Предложение за директива
Съображение 4 ж (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4ж) Широко разпространено е схващането, че сезонните промени на часовото време водят до икономии на енергия. Всъщност това беше основната причина за първоначалното им въвеждане през миналия век. Научните изследвания обаче показват, че сезонните промени на часовото време може да са от известна (макар и незначителна) полза за намаляване на потреблението на енергия в Съюза като цяло, но това не важи за всяка държава членка. Икономиите на енергията за осветление при преминаването към лятно часово време може също така да се окажат по-малки от увеличаването на потреблението на енергия за отопление. Освен това е трудно да се тълкуват резултатите, тъй като те са силно повлияни от външни фактори като метеорологични условия, поведение на потребителите на енергия или текущ процес на енергиен преход.

Изменение 14

Предложение за директива
Съображение 5

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(5) Директивата не засяга правото на всяка държава членка да взема решения относно своето стандартно часово време или времена за териториите под нейната юрисдикция и попадащи в териториалния обхват на Договорите, както и относно допълнителни промени на това време. С цел обаче да се гарантира, че прилагането на разпоредбите за лятното часово време от някои държави членки няма да наруши функционирането на вътрешния	(5) Директивата не засяга правото на всяка държава членка да взема решения относно своето стандартно часово време или времена за териториите под нейната юрисдикция и попадащи в териториалния обхват на Договорите, както и относно допълнителни промени на това време. С цел обаче да се гарантира, че прилагането на разпоредбите за лятното часово време от някои държави членки няма да наруши функционирането на вътрешния

пазар, държавите членки следва да се въздържат от промяна на стандартното часово време на която и да било територия под тяхната юрисдикция от съображения, свързани със сезонната смяна на часовото време, дори тези промени да бъдат представени като промяна на часовата зона. Освен това, с цел да бъдат сведени до минимум смущенията в транспорта, далекосъобщенията и други засегнати сектори, те следва да ***нотифицират пред*** Комисията ***планираната промяна на*** стандартното ***им*** часово време ***и впоследствие да приложат нотифицираните промени***. ***Въз основа на тази нотификация Комисията следва да информира всички останали държави членки, така че те да могат да вземат всички необходими мерки. Тя следва да информира и обществеността и заинтересованите страни, като публикува тази информация.***

пазар, държавите членки следва да се въздържат от промяна на стандартното часово време на която и да било територия под тяхната юрисдикция от съображения, свързани със сезонната смяна на часовото време, дори тези промени да бъдат представени като промяна на часовата зона. Освен това, с цел да бъдат сведени до минимум смущенията в транспорта, далекосъобщенията и други засегнати сектори, те следва да ***уведомят*** Комисията ***най-късно до 1 април 2020 г., в случай че възнамеряват да променят*** стандартното ***си*** часово време ***в последната неделя на октомври 2021 г.***

Изменение 15

Предложение за директива
Съображение 6

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(6) Ето защо е необходимо да бъде приключена предвидената в Директива 2000/84/ЕО хармонизация на периода, през който се прилага лятно часово време, и да се въведат общи правила, с които на държавите членки не се позволява да прилагат различно сезонно часово време, променяйки своето стандартно часово време повече от веднъж годишно***, и с които се въвежда задължението за нотифициране на предвидените промени на стандартното часово време***. Настоящата директива има за цел да даде решаващ принос за гладкото функциониране на вътрешния пазар и	(6) Ето защо е необходимо да бъде приключена предвидената в Директива 2000/84/ЕО хармонизация на периода, през който се прилага лятно часово време, и да се въведат общи правила, с които на държавите членки не се позволява да прилагат различно сезонно часово време, променяйки своето стандартно часово време повече от веднъж годишно. Настоящата директива има за цел да даде решаващ принос за гладкото функциониране на вътрешния пазар и поради това следва да се основава на член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз съгласно тълкуването му в съответствие

поради това следва да се основава на член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз съгласно тълкуването му в съответствие с постоянната практика на Съда на Европейския съюз.	с постоянната практика на Съда на Европейския съюз.

Изменение 16

Предложение за директива
Съображение 6 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(6а) Решението по въпроса кое стандартно часово време да бъде приложено във всяка една държава членка трябва да бъде предхождано от консултации и изследвания, които да вземат предвид предпочитанията на гражданите, географското разнообразие, регионалните различия, стандартните режими на работа и други фактори, които са от значение за конкретната държава членка. Поради това държавите членки следва да разполагат с достатъчно време, за да анализират въздействието на предложението и да изберат най-подходящото решение за своето население, като същевременно вземат предвид доброто функциониране на вътрешния пазар.

Изменение 17

Предложение за директива
Съображение 6 б (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(6б) Несвързана със смяната на сезоните промяна на часовото време ще доведе до свързани с прехода разходи, особено по отношение на ИТ системите в транспорта и в други сектори. Необходим е разумен период

	на подготовка за прилагането на настоящата директива, за да се намалят значително свързаните с прехода разходи.

Изменение 18

Предложение за директива
Съображение 7

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(7) Настоящата директива следва да се прилага от 1 април ***2019*** г., така че във всяка държава членка последният период на лятно часово време съгласно правилата от Директива 2000/84/ЕО следва да започне ***на 31 март 2019*** г. в 1.00 ч. координирано универсално време. Държавите членки, които след изтичането на посочения период на лятно часово време предвиждат да приемат стандартно часово време, съответстващо на времето, прилагано през зимния сезон в съответствие с Директива 2000/84/ЕО, следва да променят своето стандартно часово време ***на 27*** октомври ***2019*** г. в 1.00 ч. координирано универсално време, така че сходните и трайни промени в различните държави членки да бъдат извършени едновременно. Желателно е държавите членки да вземат съгласувано решенията за стандартното часово време, което всяка от тях ще прилага от ***2019*** г. нататък.	(7) Настоящата директива следва да се прилага от 1 април ***2021*** г., така че във всяка държава членка последният период на лятно часово време съгласно правилата от Директива 2000/84/ЕО следва да започне ***през последната неделя през март 2021*** г. в 1.00 ч. координирано универсално време. Държавите членки, които след изтичането на посочения период на лятно часово време предвиждат да приемат стандартно часово време, съответстващо на времето, прилагано през зимния сезон в съответствие с Директива 2000/84/ЕО, следва да променят своето стандартно часово време ***през последната неделя през*** октомври ***2021*** г. в 1.00 ч. координирано универсално време, така че сходните и трайни промени в различните държави членки да бъдат извършени едновременно. Желателно е държавите членки да вземат съгласувано решенията за стандартното часово време, което всяка от тях ще прилага от ***2021*** г. нататък.

Изменение 19

Предложение за директива
Съображение 7 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(7а) За да бъде осигурено

	хармонизирано прилагане на настоящата директива, държавите членки следва да си сътрудничат и да вземат решения относно планираните от тях договорености за стандартното часово време по съгласуван и координиран начин. Ето защо следва да бъде създаден механизъм за координация, съставен от включва по един представител от всяка държава членка и от един представител на Комисията. В рамките на механизма за координация следва да бъдат обсъждани и оценявани потенциалните въздействия от всяко планирано решение на дадена държава членка, свързано с часовото време, върху функционирането на вътрешния пазар, за да бъдат избягвани значителни смущения.

Изменение 20

Предложение за директива
Съображение 7 б (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(7б) Комисията следва да оцени дали предвидените договорености за часовото време в различните държави членки имат потенциала да възпрепятстват значително и трайно правилното функциониране на вътрешния пазар. Когато тази оценка не води до преразглеждане от страна на държавите членки на предвидените от тях договорености за часовото време, Комисията следва да може да отложи прилагането на настоящата директива с не повече от 12 месеца и ако е целесъобразно, да представи законодателно предложение. Поради тази причина и с цел гарантиране на правилното прилагане на настоящата директива, на Комисията следва да бъде

	делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз във връзка с отлагане на датата на прилагане на настоящата директива с не повече от 12 месеца.

Изменение 21

Предложение за директива
Член 1 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. ***Без да се засягат разпоредбите на*** параграф 1***,*** държавите членки могат да направят сезонна промяна на своето стандартно часово време или времена през ***2019*** г., при условие че я извършат на ***27*** октомври ***2019*** г. в 1.00 ч. координирано универсално време. Държавите членки нотифицират посоченото решение ***съгласно предвиденото в член 2***.	2. ***Чрез дерогация от*** параграф 1 държавите членки могат да направят сезонна промяна на своето стандартно часово време или времена през ***2021*** г., при условие че я извършат на ***през последната неделя през*** октомври ***2021*** г. в 1.00 ч. координирано универсално време. Държавите членки нотифицират посоченото решение ***на Комисията най-късно до 1 април 2020 г***.

Изменение 22

Предложение за директива
Член 2 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. ***Без да*** се ***засягат разпоредбите на член 1, ако дадена държава членка реши да промени своето стандартно часово време или времена на която и да било територия под нейната юрисдикция, тя нотифицира Комисията най-малко 6 месеца, преди промяната*** да ***породи действие. Когато дадена държава членка е направила такава нотификация и не я е оттеглила най-малко 6 месеца преди датата на предвидената промяна, държавата членка прилага тази промяна.***	1. ***Създава*** се ***механизъм за координация, за*** да ***се гарантира хармонизиран*** и ***координиран подход по отношение*** на ***разпоредбите относно часовото време в целия Съюз***.

Изменение 23

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. ***В едномесечен срок от нотификацията*** Комисията ***информира останалите държави членки за нея*** и ***публикува тази информация в Официален вестник*** на ***Европейския съюз***.	2. ***Механизмът за координация включва по един представител от всяка държава членка*** и ***един представител*** на Комисията.

Изменение 24

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	2а. Когато държава членка уведоми Комисията за своето решение съгласно член 1, параграф 2, механизмът за координация свиква държавите членки, за да обсъждат и оценяват потенциалното въздействие на предвидената промяна върху функционирането на вътрешния пазар, за да бъдат избягвани значителни смущения.

Изменение 25

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2 б (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	2б. Когато Комисията прецени въз основа на оценката, посочена в параграф 2а, че планираната смяна ще се отрази значително на правилното функциониране на вътрешния пазар, тя информира за това нотифициращата държава членка.

Изменение 26

Предложение за директива
Член 2 – параграф 2 в (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	2в. Най-късно до 31 октомври 2020 г. нотифициращата държава членка решава дали да потвърди или не своето намерение. Когато нотифициращата държава членка реши да потвърди своето намерение, тя представя подробно обяснение как ще противодейства на отрицателното въздействие на промяната върху функционирането на вътрешния пазар.

Изменение 27

Предложение за директива
Член 3 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Комисията ***докладва пред*** Европейския парламент и Съвета за изпълнението на настоящата директива ***най-късно до 31 декември 2024 г.***	1. ***Най-късно до 31 декември 2025 г.*** Комисията ***представя на*** Европейския парламент и ***на*** Съвета ***доклад*** за ***оценка относно прилагането и*** изпълнението на настоящата директива***, придружен, ако е необходимо, от законодателно предложение за преразглеждане на директивата въз основа на задълбочена оценка на въздействието с участието на всички съответни заинтересовани страни***.

Изменение 28

Предложение за директива
Член 3 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2. Държавите членки предоставят на Комисията съответната информация	2. Държавите членки предоставят на Комисията съответната информация

най-късно до 30 април ***2024*** г.

най-късно до 30 април ***2025*** г.

Изменение 29

Предложение за директива
Член 4 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
1. Държавите членки приемат и публикуват не по-късно от 1 април ***2019*** г. законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за спазването на настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.	1. Държавите членки приемат и публикуват не по-късно от 1 април ***2021*** г. законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за спазването на настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.
Те прилагат тези разпоредби от 1 април ***2019*** г.	Те прилагат тези разпоредби от 1 април ***2021*** г.
Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.	Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите членки.

Изменение 30

Предложение за директива
Член 4 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Член 4а
	1. Комисията, в тясно сътрудничество с механизма за координация, посочен в член 2, следи отблизо предвидените договорености за часовото време в целия Съюз .
	2. Когато Комисията прецени, че предвидените договорености за часовото време, нотифицирани от държавите членки съгласно член 1, параграф 2, имат потенциала да

	възпрепятстват значително и трайно правилното функциониране на вътрешния пазар, тя е оправомощен да приема делегирани актове за отлагане на датата на прилагане на настоящата директива с не повече от 12 месеца и представя законодателно предложение, ако е целесъобразно.

Изменение 31

Предложение за директива
Член 4 б (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Член 4 б
	1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
	2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 8а, се предоставя на Комисията, считано от [датата на влизане в сила на настоящата директива] до [датата на започване на прилагане на настоящата директива].
	3. Делегирането на правомощия, посочено в член 4а, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна, посочена в решението, дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
	4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с

	експерти, определени от всяка държава членка, в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
	5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
	6. Делегиран акт, приет в съответствие с член 4а, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Изменение 32

Предложение за директива
Член 5

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Член 5	Член 5
Директива 2000/84/ЕО се отменя, считано от 1 април ***2019*** г.	Директива 2000/84/ЕО се отменя, считано от 1 април ***2021*** г.

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ
Неокончателен вариант

P8_TA-PROV(2019)0226

Общи правила за вътрешния пазар на електроенергия ***I

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 26 март 2019 г. относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст) (COM(2016)0864 – C8-0495/2016 – 2016/0380(COD))

(Обикновена законодателна процедура – преработка)

Европейският парламент,

— като взе предвид предложението на Комисията до Парламента и до Съвета (COM(2016)0864),

— като взе предвид член 294, параграф 2 и член 194, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, съгласно които Комисията е внесла предложението в Парламента (C8-0495/2016),

— като взе предвид член 294, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид мотивираните становища, изпратени от Държавното събрание на Република Унгария, от Федералния съвет на Република Австрия и от Сената на Република Полша в рамките на Протокол № 2 относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност, в които се заявява, че проектът на законодателен акт не съответства на принципа на субсидиарност,

— като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет от 31 май 2017 г.[4],

— като взе предвид становището на Комитета на регионите от 13 юли 2017 г.[5],

— като взе предвид Междуинституционалното споразумение от 28 ноември 2001 г. относно по-структурирано използване на техниката за преработване на нормативни актове[6],

— като взе предвид писмото от 7 септември 2017 г., изпратено от комисията по

4 ОВ C 288, 31.8.2017 г., стр. 91.
5 ОВ C 342, 12.10.2017 г., стр. 79.
6 ОВ C 77, 28.3.2002 г., стр. 1.

правни въпроси до комисията по промишленост, изследвания и енергетика, в съответствие с член 104, параграф 3 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид временното споразумение, одобрено от компетентната комисия съгласно член 69е, параграф 4 от своя Правилник за дейността, и поетия с писмо от 18 януари 2019 г. ангажимент на представителя на Съвета за одобряване на позицията на Парламента в съответствие с член 294, параграф 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид членове 104 и 59 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по промишленост, изследвания и енергетика и становището на комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните (A8-0044/2018),

A. като има предвид, че съгласно становището на консултативната група на правните служби на Европейския парламент, Съвета и Комисията предложението на Комисията не съдържа никакви изменения по същество освен тези, които са идентифицирани като такива в предложението, и че по отношение на кодификацията на непроменените разпоредби на предишните актове с въпросните изменения предложението се свежда до обикновена кодификация на съществуващите актове, без промяна по същество;

1. приема изложената по-долу позиция на първо четене, като взема предвид препоръките на консултативната работна група на правните служби на Европейския парламент, Съвета и Комисията;

2. приема за сведение декларациите на Комисията, приложени към настоящата резолюция;

3. приканва Комисията да се отнесе до него отново, в случай че замени своето предложение с друг текст, внесе или възнамерява да внесе съществени промени в това предложение;

4. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията, както и на националните парламенти.

P8_TC1-COD(2016)0380

Позиция на Европейския парламент, приета на първо четене на 26 март 2019 г. с оглед на приемането на Директива (ЕС) 2019/... на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (преработен текст)

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[7],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[8],

в съответствие с обикновената законодателна процедура[9],

[7] ОВ C 288, 31.8.2017 г., стр. 91.
[8] ОВ C 342, 12.10.2017 г., стр. 79.
[9] Позиция на Европейския парламент от 26 март 2019 г.

като имат предвид, че:

(1) В Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[10] трябва да се внесат редица изменения. С оглед на постигане на яснота посочената директива следва да бъде преработена.

(2) Вътрешният пазар на електроенергия, който постепенно се създава в целия Съюз от 1999 г. насам, е предназначен чрез организиране на конкурентоспособни трансгранични пазари на електроенергия да предоставя действителен избор за всички крайни клиенти в Съюза, били те граждани или предприятия, нови възможности за развиване на стопанска дейност, конкурентни цени, ефикасни сигнали за инвеститорите и по-високи стандарти на обслужване, както и да способства за сигурността на доставките и устойчивото развитие.

(3) Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[11] и Директива 2009/72/ЕО допринесоха значително за създаването на вътрешния пазар на електроенергия. Енергийната система на Съюза обаче е в процес на коренна промяна. Общата цел за декарбонизация на енергийната система създава нови възможности и предизвикателства за участниците на пазара. Същевременно, напредъкът на технологиите позволява създаването на нови форми на участие на потребителите и на трансгранично сътрудничество. Налице е нужда от адаптиране на правилата за пазара на Съюза към новата пазарна реалност.

---

10 Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55).

11 Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО (ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 37), отменена и заменена, считано от 2 март 2011 г., от Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 55).

(4) В съобщението на Комисията от 25 февруари 2015 г., озаглавено „Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“, се излага визията за енергиен съюз, основан на гражданите, в който последните се чувстват ангажирани с енергийния преход, възползват се от новите технологии, за да намалят сметките си и участват активно на пазара, а уязвимите потребители са защитени.

(5) В съобщението на Комисията от 15 юли 2015 г., озаглавено „Предоставяне на нов търговски механизъм за потребителите на енергия“, се представя визията на Комисията за вариант на пазара на дребно, който обслужва по-добре потребителите на енергия, в това число и като създава по-добра връзка между пазарите на едро и на дребно. Като се възползват от новите технологии, новите и иновативните дружества за енергийни услуги следва да дават възможност на всички потребители в пълна степен да участват в енергийния преход, като управляват своето потребление за осигуряване на енергийно ефективни решения, които им спестяват пари и допринасят за цялостното намаление на потреблението на енергия.

(6) В съобщението на Комисията от 15 юли 2015 г., озаглавено „Започване на процеса на обществени консултации относно новата структура на енергийния пазар“ се подчертава, че преходът от производството в големи централни инсталации към децентрализирано производство на електроенергия от възобновяеми източници и към декарбонизирани пазари налага да се адаптират настоящите правила за търговия с електроенергия и да се променят съществуващите роли на пазара. В съобщението се обръща особено внимание на необходимостта да пазарите на електроенергия се организират по по-гъвкав начин и да се интегрират изцяло всички участници на пазара, — включително производителите на енергия от възобновяеми източници, новите доставчици на енергийни услуги — съхраняването на енергията и гъвкавото търсене. ***Също толкова важно за Съюза е спешно да се инвестира във взаимосвързаност на равнището на Съюза за пренос на енергия посредством електропреносни системи с високо напрежение.***

(7) С оглед на създаването на вътрешен пазар на електроенергия държавите членки следва да насърчават интеграцията на националните си пазари и сътрудничеството между системните оператори на равнището на Съюза и на регионално равнище, като обхванат и изолираните системи, формиращи електроенергийни острови, които продължават да съществуват в Съюза.

(8) Освен новите предизвикателства, с настоящата директива се цели да се преодолеят все още съществуващите пречки пред завършването на вътрешния пазар на електроенергия. Необходимо е с помощта на подобрената регулаторна рамка да се подпомогне преодоляването на настоящите проблеми, свързани с разпокъсаността на националните пазари, в които все още се наблюдава висока степен на регулаторна интервенция. Тази интервенция е довела до пречки пред доставките на електроенергия при еднакви условия, както и до разходи, които са по-високи в сравнение с вариантите за доставка на електроенергия, основани на трансграничното сътрудничество и пазарните принципи.

(9) Най-ефективният начин Съюзът да постигне целите си в областта на възобновяемите енергийни източници е посредством създаването на пазарна рамка, която насърчава гъвкавостта и иновациите. Добре работещата структура на пазара на електроенергия е основният фактор за навлизането на възобновяемите енергийни източници.

(10) Потребителите са много важни за постигане на гъвкавостта, която е необходима за адаптирането на електроенергийната система към променливо ***и*** разпределено производство на електроенергия от възобновяеми източници. Технологичният напредък в управлението на мрежата и производството на електроенергия от възобновяеми източници разкри много възможности за потребителите. ▌***Здравословната*** конкуренция на пазарите на дребно е от съществено значение за въвеждане на пазарноориентирани иновативни нови услуги, които ***отговарят на*** променящите се потребности и възможности на потребителите, като увеличават гъвкавостта на системата. ***Непредоставянето на информация в реално време или почти в реално време на потребителите относно тяхното потребление на енергия обаче ги възпрепятства да бъдат активни участници на енергийния пазар и в енергийния преход.*** Като се оправомощават потребителите ***и им се предоставят инструменти*** да участват в по-голяма степен в енергийния пазар и по нови начини, целта е гражданите в Съюза да се възползват от вътрешния пазар на електроенергия и да се постигнат целите на Съюза във връзка с възобновяемите енергийни източници.

(11) Свободите, които Договорът за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), гарантира на гражданите на Съюза, inter alia, свободното движение на стоки, свободата на установяване и свободата на предлагане на услуги — са възможни единствено в условията на напълно отворен пазар, който позволява на всички потребители да избират свободно своя доставчик и на всички доставчици — да извършват свободно доставки на своите клиенти.

(12) Насърчаването на лоялна конкуренция и на лесен достъп за различните доставчици е от първостепенно значение за държавите членки, за да се позволи на потребителите да се възползват в пълна степен от възможностите на либерализирания вътрешен пазар на електроенергия. ***Въпреки това е възможно пазарната неефективност да продължи да съществува в периферните малки електроенергийни системи и в системи, които не са свързани с други държави членки, където цените на електроенергията не осигуряват подходящите сигнали за насърчаване на инвестициите, и поради това може да се изискват специални решения с цел да се гарантира адекватно ниво на сигурност на доставките.***

(13) За да се насърчи конкуренцията и гарантират доставките на електроенергия на най-конкурентни цени, държавите членки и регулаторните органи следва да улесняват трансграничния достъп за нови доставчици на електроенергия от различни енергийни източници, както и за нови производители на електроенергия и за нови доставчици на услуги по съхраняване на енергия и оптимизация на потреблението.

(14) Държавите членки следва да гарантират, че не съществуват неоправдани пречки на вътрешния пазар на електроенергия по отношение на навлизането на пазара, експлоатацията и излизането от пазара. Същевременно следва да се поясни, че това задължение не засяга компетентността, която държавите членки запазват по отношение на трети държави. Това пояснение не следва да се тълкува като даващо право на държава членка да упражнява изключителната компетентност на Съюза. Следва също така да се поясни, че участниците на пазара от трети държави, които извършват дейност в рамките на вътрешния пазар, трябва да спазват приложимото право на Съюза и национално право, както всички други участници на пазара.

(15) ***Правилата за пазара дават възможност за влизането и напускането му от производители и доставчици въз основа на тяхната оценка за икономическата и финансовата жизнеспособност на дейността им. Този принцип не е несъвместим с възможността държавите членки да налагат на предприятията, работещи в електроенергийния сектор, задължения за обществени услуги в общ икономически интерес, когато това се извършва в съответствие с Договорите, и по-специално с член 106 от ДФЕС, и с разпоредбите на настоящата директива и на Регламент (ЕС) 2019/... на Европейския парламент и на Съвета[12+].***

(16) ***В своите заключения от 23 и 24 октомври 2014 г. Европейският съвет посочва, че Комисията, с подкрепата на държавите членки, трябва да предприеме мерки с цел осигуряване на незабавното постигане на минимална цел от 10% от съществуващите електроенергийни междусистемни електропроводи до 2020 г. поне за държавите членки, които все още не са постигнали минимално равнище на интеграция във вътрешния енергиен пазар, а именно прибалтийските държави, Португалия и Испания, и за държавите членки, които са тяхна главна точка за достъп до вътрешния енергиен пазар. Той също така посочва, че Комисията трябва да докладва редовно на Европейския съвет с оглед на постигането на цел от 15% до 2030 г.***

---

12 Регламент (ЕС) 2019/… на Европейския парламент и на Съвета от ... (ОВ...).

\+ ОВ: моля въведете в текста номера на регламента и номера, датата, пълното заглавие и данните за публикацията в ОВ в бележката под линия за документ 2016/0379 (COD) - PE-CONS 9/19.

(17) Наличието на достатъчно физически междусистемни електропроводи със съседните държави е важно, за да могат всички държави членки и съседни държави да се възползват от положителните въздействия на вътрешния пазар, както се подчертава в съобщението на Комисията от 23 ноември 2017 г., озаглавено „Съобщение относно засилване на възможностите на европейските енергийни мрежи“, и както е отразено в интегрираните национални планове за енергетиката и климата на държавите членки в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета[13].

(18) Пазарите на електроенергия се различават от други пазари, като тези на природния газ например, с това, че при тях се търгува със стока, която понастоящем не може лесно да се съхранява и се произвежда в голям брой разнообразни инсталации за производство, включително чрез разпределено производство. Това е отразено в различните подходи към регулаторното третиране на междусистемните електропроводи в електроенергийния и газовия сектор. Интеграцията на пазарите на електроенергия изисква висока степен на сътрудничество между системните оператори, участниците на пазара и регулаторните органи, особено когато електроенергията се търгува чрез свързване на пазарите.

---

13 Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

(19) Гарантирането на общи правила за истински вътрешен пазар и широкото, достъпно за всеки, снабдяване с електроенергия следва също да бъдат едни от основните цели на настоящата директива. За тази цел реалните пазарни цени биха стимулирали трансграничните междусистемни електропроводи и инвестициите в нови производства на електроенергия, като същевременно водят до сближаване на цените в дългосрочен план.

(20) Пазарните цени следва да създават подходящи стимули за развитие на мрежата и за инвестиции в нови производства на електроенергия.

(21) Съществуват различни видове организация на вътрешния пазар на електроенергия. Мерките, които държавите членки биха могли да вземат, за да гарантирта равнопоставени условия, следва да се основават на първостепенните изисквания от обществен интерес. Комисията следва да бъде консултирана относно съвместимостта на тези мерки с ДФЕС и с останалото право на Съюза.

(22) Държавите членки следва да запазят голяма свобода на действие при налагането на задължения за обществена услуга на електроенергийните предприятия при преследването на цели от общ икономически интерес. Държавите членки следва да гарантират, че битовите клиенти и когато държавите членки смятат за подходящо, малките предприятия се ползват от правото да им бъде доставяна електроенергия с определено качество при изцяло съпоставими, прозрачни и конкурентни цени. Независимо от това, задължението за обществена услуга под формата на определяне на цените за доставка на електроенергия представлява нарушаваща изоснови конкуренцията мярка, която често води до натрупването на тарифни дефицити, ограничаване на избора на потребителя, по-слаби стимули за пестене на енергия и за инвестиции в енергийната ефективност, по-ниски стандарти на обслужване, по-ниски равнища на ангажираност и удовлетворение на потребителите, ограничаване на конкуренцията, както и до по-малко на брой новаторски продукти и услуги на пазара. Вследствие на това, държавите членки следва да прилагат други инструменти на политиките, по-конкретно целенасочени мерки в областта на социалната политика, за да запазят достъпността на електроснабдяването за своите граждани. Публичната интервенция при определянето на цените за доставка на електроенергия следва да се прилага само ***под формата на задължения за обществена услуга и при спазването на определени условия, посочени в настоящата директива***. Напълно либерализираният***, добре работещ*** пазар на дребно на електроенергия ще насърчава ценовата и неценовата конкуренция между съществуващите доставчици и ще създаде стимули за навлизането на пазара на нови участници, с което ще се подобрят изборът и удовлетворението на потребителите.

(23) ***Задълженията за обществена услуга под формата на определяне на цените за доставка на електроенергия следва да бъдат използвани, без това да нарушава принципа на отворените пазари, при ясно определени обстоятелства и бенефициери, и следва да бъдат с ограничен срок на действие. Такива обстоятелства може да възникнат например, когато доставката е силно ограничена и това води до значително по-високи цени на електроенергията в сравнение с нормалните, или в случай на неефективност на пазара, когато интервенцията на регулаторните органи и на органите за защита на конкуренцията се е оказала неефективна. Това би засегнало по несъразмерен начин домакинствата, и по-специално уязвимите клиенти, които обикновено харчат по-голяма част от доходите си за сметките за енергия в сравнение с потребителите с високи доходи. За да се смекчи нарушаването на конкуренцията от задълженията за обществена услуга при определянето на цените за доставка на електроенергията, държавите членки, които прилагат подобна интервенция, следва да въведат допълнителни мерки, включително мерки за предотвратяване на нарушенията на конкуренцията при определянето на цените на пазара на едро. Държавите членки следва да гарантират, че всички бенефициери на регулираните цени са в състояние да се възползват напълно от офертите на конкурентния пазар, когато решат да направят това. За тази цел е необходимо тези бенефициери да разполагат с интелигентни измервателни системи и да имат достъп до договори с динамична цена на електроенергията. Освен това те следва да бъдат пряко и редовно информирани за офертите и възможностите за икономии на конкурентния пазар, по-специално за договорите с динамична цена на електроенергията, и следва да им се предостави помощ, за да реагират на пазарните оферти и да се възползват от тях.***

(24) ***Правото на бенефициерите на регулирани цени да получават индивидуални интелигентни измервателни уреди без допълнителни разходи не следва да е пречка за държавите членки да променят функционалните характеристики на интелигентните измервателни системи, когато не съществува инфраструктура от интелигентни измервателни уреди, защото оценката на разходите и ползите във връзка с въвеждането на интелигентни измервателни системи е била отрицателна.***

(25) ***Публичните интервенции при определянето на цените за доставка на електроенергия не следва да води до пряко кръстосано субсидиране между различните категории клиенти. Съгласно този принцип ценовите системи не трябва изрично да натоварват определени категории клиенти с поемането на разходите за ценовата интервенция, която засяга други категории клиенти. Например ценова система, чиито разходи се поемат от доставчиците или други оператори по недискриминационен начин, не следва да се разглежда като пряко кръстосано субсидиране.***

(26) За да се осигури запазването на високи нива на обществените услуги в Съюза, всички мерки, предприети от държавите членки за постигане на целта на настоящата директива, следва да се нотифицират редовно на Комисията. Комисията следва периодично да публикува доклад, в който се анализират мерките, взети на национално равнище за постигане на целите, свързани с обществените услуги, и се прави сравнение на тяхната ефективност с оглед на даването на препоръки относно мерките, които да бъдат взети на национално равнище за постигане на високи стандарти на обществени услуги.

(27) Следва да е възможно държавите членки да определят доставчик, който да действа в краен случай. Този доставчик може да бъде отделът, който се занимава с продажби във вертикално интегрирано предприятие, което изпълнява и функциите на разпределение, при условие че отговаря на изискванията за отделяне съгласно настоящата директива.

(28) Следва да е възможно мерките, въведени от държавите членки за постигане на целите за социално и икономическо сближаване, да включват по-специално осигуряването на адекватни икономически стимули, като използват, според случая, всички съществуващи инструменти на национално равнище и на равнището на Съюза. Тези инструменти може да включват механизми за надеждност с цел гарантиране на необходимите инвестиции.

(29) Доколкото мерките, взети от държавите членки за изпълнение на задълженията за обществена услуга, представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, съществува задължение по член 108, параграф 3 от ДФЕС тези мерки да бъдат нотифицирани на Комисията.

(30) Междусекторното законодателство предоставя стабилна основа за защита на потребителите за широка гама от съществуващи енергийни услуги и вероятно ще се доразвива. Въпреки това следва да бъдат ясно установени някои основни договорни права на потребителите.

(31) На потребителите следва да бъде предоставена ясна и недвусмислена информация за правата им по отношение на енергийния сектор. След консултация със съответните заинтересовани страни, включително държавите членки, регулаторните органи, организациите на потребителите и електроенергийните предприятия Комисията създаде контролен списък за потребителите на енергия, предоставящ на потребителите практическа информация за техните права. Този контролен списък следва да бъде редовно актуализиран, предоставен на всички потребители и обществено достъпен.

(32) Няколко фактора възпрепятстват достъпа, разбирането и реагирането на потребителите по отношение на различните налични за тях източници на пазарна информация. От това следва, че трябва да се подобри сравнимостта на офертите и да се сведат до минимум пречките за смяна на доставчика, без неправомерно да се ограничава изборът на потребителите.

(33) При смяна на доставчика на ***по-малките клиенти*** все още се начисляват множество преки и непреки такси. Подобни такси правят по-трудно да се определи кой е най-добрият продукт или услуга и намаляват непосредствената финансова изгода от смяната на доставчика. Въпреки че премахването на тези такси може да ограничи избора на потребителите чрез премахване на продукти, които се основават на лоялността на потребителите, по-нататъшното ограничаване на използването на таксите следва да подобри благосъстоянието и ангажираността на потребителите, а също и конкуренцията на пазара.

(34) По-краткото време за преминаване към друг доставчик вероятно ще насърчи потребителите да търсят по-добри търговски условия за електроенергия и да сменят доставчика си. Поради по-широкото използване на информационните технологии до 2026 г. техническият процес на прехвърляне, изразяващ се в регистрирането на нов доставчик в измервателна точка на оператора на пазара, следва по принцип да може да се осъществява в рамките на 24 часа всеки работен ден. Независимо от другите стъпки при процеса на прехвърляне, които трябва да бъдат завършени преди началото на техническия процес на прехвърляне, ако се гарантира, че до тази дата техническият процес може да се осъществява в рамките на 24 часа, това ще сведе до минимум времето за прехвърляне и ще спомогне за повишаване на ангажираността на потребителите и конкуренцията на пазара на дребно. Във всички случаи общата продължителност на процеса на прехвърляне следва да не надхвърля три седмици, считано от датата на искането от страна на клиента.

(35) Независимите инструменти за сравнение, включително уебсайтовете, са ефективни средства, чрез които ***по-малките*** потребители правят оценка на предимствата на различните оферти за енергия, предлагани на пазара. С тези инструменти се намаляват разходите за търсене, тъй като потребителите вече не трябва да събират информация от отделните доставчици и доставчици на услуги. Подобни инструменти могат да предоставят правилното съотношение между необходимостта от ясна и сбита и същевременно пълна и изчерпателна информация. Те следва да са насочени към включването на възможно най-широк спектър от налични оферти и да обхващат пазара възможно най-пълно, за да дават на потребителите представителен обзор. От решаващо значение е ***по-малките клиенти да имат достъп поне до един инструмент за сравнение и*** информацията, давана от подобни инструменти, да бъде достоверна, безпристрастна и прозрачна. ***За тази цел държавите членки могат да предвидят инструмент за сравнение, който се поддържа от национален орган или от частно дружество.***

(36) По-голяма защита на потребителите се гарантира чрез наличието на ефективни и ***независими механизми*** за извънсъдебно разрешаване на спорове за всички потребители***, като например енергиен омбудсман, орган за защита на потребителите или регулаторен орган***. Държавите членки следва да въведат бързи и ефективни процедури за обработка на жалби.

(37) Всички потребители следва да могат да се възползват от прякото си участие на пазара, по-специално като адаптират потреблението си според пазарните сигнали и в замяна извличат ползи от по-ниските цени на електроенергията или други финансови стимули. Очаква се ползите от това активно участие да се увеличат с течение на времето, тъй като ***ще се повиши осведомеността на иначе пасивните потребители за възможностите им като активни потребители и тъй като информацията за възможностите за активно участие ще стане по-достъпна и по-добре известна***. Потребителите следва да имат възможност да участват във всички форми на оптимизация на потреблението. Следователно те следва да разполагат с възможността да ***се възползват от пълното въвеждане на интелигентни измервателни системи, а когато оценката на въвеждането им е била отрицателна, те следва да разполагат с възможността да*** изберат интелигентна измервателна система и договор с динамична цена на електроенергията. Това би следвало да им даде възможност да адаптират потреблението си спрямо ценовите сигнали в реално време, които отразяват стойността и цената на електроенергията или преноса ѝ в различни периоди от време, докато държавите членки следва да осигурят разумна експозиция на потребителите на рисковете от цените на едро. ***Потребителите следва да бъдат информирани за ползите и потенциалните ценови рискове, свързани с договорите с динамична цена на електроенергията.*** Държавите членки следва също така да гарантират, че потребителите, които изберат да не участват активно на пазара, не са поставени в неизгодно положение. Напротив, способността им да вземат информирани решения измежду възможностите, с които разполагат, следва да бъде улеснена по начина, който е най-подходящ за условията на националния пазар.

(38) ***За да увеличат в максимална степен ползите и ефективността на динамичното образуване на цената на електроенергията, държавите членки следва да оценят потенциала за въвеждане в сметките за електроенергия на повече динамични компоненти или за намаляване на дела на фиксираните компоненти, а когато такъв потенциал съществува, да предприемат подходящи действия.***

(39) Всички групи клиенти (промишлени, търговски и битови) следва да имат достъп до пазарите на електроенергия, за да търгуват със своята гъвкавост и произведената от самите тях електроенергия. На потребителите следва да се даде възможност да се възползват в пълна степен от предимствата от агрегирането на производството и доставката в големи региони и да извлекат ползи от трансграничната конкуренция. ***Участниците на пазара, извършващи агрегиране,*** вероятно ще изиграят важна роля като посредници между групите потребители и пазара. ***Държавите членки следва да имат свободата да изберат подходящия модел за осъществяване и подход за управление за независимо агрегиране, като спазват общите принципи, установени в настоящата директива. Този модел или подход може да включва избор на пазарни или регулаторни принципи, които осигуряват решения за спазване на настоящата директива, като например модели, при които дисбалансите са поправени или е въведена корекция на даден периметър. Избраният модел следва да съдържа*** прозрачни и справедливи правила, ***за*** да ▌ позволи на независимите доставчици на агрегирани услуги да изпълняват ролята си на посредници ***и за да гарантира, че крайните клиенти се ползват по подходящ начин от дейността им***. На всички ▌ пазари на електроенергия, включително на тези за спомагателни услуги и за капацитет, следва да бъдат определени продукти с цел да се насърчи участието в оптимизацията на потреблението.

(40) В съобщението на Комисията от 20 юли 2016 г., озаглавено „Европейската стратегия за мобилност с ниски емисии“, се подчертава необходимостта от декарбонизация на транспортния сектор и намаляване на неговите емисии по-специално в градските райони, както и важната роля, която електромобилността може да изиграе за постигането на тези цели. Освен това въвеждането на електромобилността представлява важен елемент от енергийния преход. Поради това правилата за пазара, предвидени в настоящата директива, следва да допринесат за създаването на благоприятна среда за електрическите превозни средства от всякакъв вид. По-специално, с тях следва да се гарантира ефективното въвеждане на мрежа от обществено достъпни и частни пунктове за зареждане на електрически превозни средства, а също и да се осигури ефикасната интеграция на зареждането на електрическите превозни средства в системата.

(41) Оптимизацията на потреблението е от основно значение за осъществяване на възможността за интелигентно зареждане на електрическите превозни средства, с което ще се създадат предпоставки за ефикасното интегриране на електрическите превозни средства в електрическата мрежа, което ще бъде от решаващо значение за ***процеса на декарбонизация*** на транспорта.

(42) Потребителите следва да могат да използват, съхраняват и продават на пазара произведената от самите тях електроенергия, както ***и да участват на всички пазари електроенергия, като предоставят гъвкавост за системата, например чрез съхранение на енергия, като например съхранение, като се използват електрически превозни средства, чрез оптимизация на потреблението или чрез схеми за енергийна ефективност***. Тези дейности в бъдеще ще бъдат улеснени от новите технологични разработки. Съществуват обаче правни и търговски бариери, като например прекомерни такси за потребление на произведената от самия потребител електроенергия, задължения за предаване на тази електроенергия в енергийната система, и административна тежест, напр. задължението потребителите, които произвеждат сами електроенергия и я продават на системата, да отговарят на изискванията за доставчиците и т.н. Тези пречки, които възпрепятстват потребителите сами да произвеждат електроенергия и да потребяват, съхраняват или продават на пазара произведената от самите тях електроенергия, следва да се премахнат, като същевременно следва да се гарантира, че тези потребители поемат адекватен дял от разходите на системата. ***Държавите членки следва да могат да предвидят в националното си право различни разпоредби във връзка с данъците и налозите за индивидуално и съвместно действащи активни клиенти, както и за битови и други крайни клиенти.***

(43) Технологиите за разпределено производство на електроенергия и оправомощаването на потребителите са превърнали общностната енергетика ▌в ***ефективен*** и ***ефикасен*** от гледна точка на разходите ***начин*** да се отговори на нуждите и очакванията на гражданите по отношение на енергийните източници, услугите и местното участие. Общностната енергетика предлага на всички потребители приобщаващата възможност да вземат пряко участие в производството, потреблението или споделянето на енергията▌. Инициативите за общностна енергетика са насочени преди всичко към осигуряване на достъпна енергия от конкретен вид, например енергия от възобновяеми източници, на членовете на общността или на акционерите, а не към извеждане на преден план на генерирането на приходи, какъвто е случаят с традиционните електроенергийни предприятия. Чрез пряко ангажиране с потребителите инициативите за общностна енергетика показват потенциала си за улесняване на внедряването по интегриран начин на нови технологии и схеми на потребление, включително на интелигентните разпределителни мрежи и оптимизацията на потреблението. Общностната енергетика може също да спомогне за увеличаването на енергийната ефективност на ниво домакинство и да подпомогне борбата с енергийната бедност чрез намаляване на потреблението и по-ниски тарифи за доставка. Общностната енергетика също така дава възможност на някои групи от битови клиенти, които иначе не биха имали възможност да правят това, да участват на пазара на електроенергия. Там, където са били прилагани с успех, тези инициативи са осигурили на общността икономически ,социални и екологични ползи, които далеч надхвърлят ползите, които произтичат единствено от предоставянето на енергийни услуги. ***Настоящата директива има за цел признаването на определени категории граждански енергийни инициативи на равнището на Съюза като „граждански енергийни общности“, за да им осигури благоприятстваща рамка, справедливо отношение, равни условия и ясно определен набор от права и задължения.*** На битовите клиенти следва да се даде възможност да участват доброволно в инициативите за общностна енергетика, както и да ги напускат, без да губят достъп до мрежата, експлоатирана от инициативата за общностна енергетика, или правата си като потребители. Достъпът до мрежата на ***дадена*** гражданска енергийна общност

следва да се предоставя съгласно справедливи и отразяващи разходите условия.

(44) ***За всички категории субекти следва да има отворен достъп до членство в гражданските енергийни общности. Правомощията за вземане на решение в рамките на гражданската енергийната общност обаче следва да бъдат ограничени до членовете или акционерите, които не участват в мащабна търговска дейност и за които енергийният сектор не представлява основна област на икономическа дейност. Гражданските енергийни общности се считат за категория сътрудничество между граждани или между местни участници, която следва да бъдат призната и защитена от правото на Съюза. Разпоредбите относно гражданските енергийни общности не изключват съществуването на други граждански инициативи, като например произтичащите от частноправни споразумения. Ето защо следва да е възможно държавите членки да предвидят всякаква форма на правосубектност за гражданските енергийни общности, например сдружение, кооперация, партньорство, сдружение с нестопанска цел или малко или средно предприятие, при условие че това образувание може самостоятелно да упражнява права и да бъде носител на задължения.***

(45) ***Разпоредбите на настоящата директива за гражданските енергийни общности предвиждат права и задължения, които могат да бъдат изведени от други съществуващи права и задължения, като например свободата на договаряне, правото на смяна на доставчика, задълженията на оператора на разпределителната система, правилата за таксите за достъп до мрежата и задълженията за балансиране.***

(46) Гражданските енергийни общности представляват нов тип образувание поради своята членска структура, изисквания по отношение на управлението и цел. На тях следва да им бъде разрешено да извършват дейност на пазара при равни условия, без да се нарушава конкуренцията, и правата и задълженията, които се прилагат спрямо другите електроенергийни предприятия на пазара, следва да се прилагат по недискриминационен и пропорционален начин спрямо гражданските енергийни общности. Тези права и задължения следва да се прилагат според изпълняваните от тях роли, например ролята на краен клиент, производител, доставчик или оператор на разпределителна система. Гражданските енергийни общности следва да не срещат регулаторни ограничения, ако прилагат съществуващите или бъдещите информационни и комуникационни технологии, за да споделят електроенергията от производствените активи в рамките на гражданската енергийна общност между своите членове или акционери въз основа на пазарните принципи, например чрез приспадане на енергийния компонент на членовете или акционерите, които използват производството в рамките на общността, дори и през обществената мрежа, при условие че и двете измервателни точки принадлежат на общността. Споделянето на електроенергия дава възможност на членовете или акционерите да бъдат снабдявани с електроенергия от инсталациите за производство в рамките на общността, без да са в непосредствена физическа близост инсталацията за производство и без да са зад единна измервателна точка. Когато електроенергията се споделя, споделянето не следва да оказва влияние върху събирането на таксите за достъп до мрежата, тарифите и таксите, свързани с потоците електроенергия. Споделянето следва да бъде улеснено съобразно задълженията и точните срокове за балансиране, измерване и изравняване. Разпоредбите на настоящата директива относно гражданските енергийни общности не засягат компетентността на държавите членки да разработват и прилагат политиките за енергийния сектор във връзка с таксите и тарифите за достъп до мрежата или да разработват и прилагат системите за финансиране на енергийната

политика и поделянето на разходите, при условие че тези политики са недискриминационни и законосъобразни.

(47) ***С настоящата директива държавите членки се оправомощават да позволят на гражданските енергийни общности да станат оператори на разпределителна система съгласно общия режим или като „оператори на затворена разпределителна система“. След като на гражданската енергийна общност се предостави статут на оператор на разпределителна система, тя следва да се третира като оператор на разпределителна система и да подлежи на задълженията на оператор на разпределителна система. Разпоредбите на настоящата директива относно гражданските енергийни общности изясняват само онези аспекти на експлоатацията на разпределителната система, които е вероятно да са приложими за гражданските енергийни общности, докато другите аспекти на експлоатацията на разпределителната система се прилагат в съответствие с правилата относно операторите на разпределителни системи.***

(48) Сметките за електроенергия ▌ са важно средство за информиране на крайните клиенти. Освен данните за потреблението и разходите, с тях може да се предоставя и друга информация, която помага на потребителите да сравняват настоящия си договор с други оферти. ▌ Споровете във връзка със сметките са обаче твърде често причина за жалби от страна на потребителите, фактор, който допринася за постоянно ниските нива на удовлетвореност на потребителите и ниската им степен на ангажираност в електроенергийния сектор. ***Поради това*** е необходимо сметките ▌ да се направят по-ясни и лесни за разбиране, както и да се гарантира, че в сметките ***и информацията за фактурирането на видно място се посочват ограничен брой важни информационни елементи, които са необходими***, за да се даде възможност на потребителите да регулират потреблението си на енергия, да сравняват офертите и да сменят доставчика си. ***Другите информационни елементи следва да са на разположение на крайните клиенти в техните сметки, в приложение към тях или обозначени в сметките. Тези елементи следва да бъдат посочени в сметката или да бъдат в отделен документ, приложен към нея, или сметката следва да съдържа препратка, с която крайният клиент може лесно да намери информацията на уебсайт, чрез мобилно приложение или чрез други средства.***

(49) Редовното предоставяне на точна информация за фактурирането въз основа на действителното потребление на електроенергия, улеснено от интелигентното измерване, е важно, за да се помогне на клиентите да контролират своето потребление на електроенергия и своите разходи. Въпреки това клиентите, и по-специално битовите клиенти, следва да имат достъп до гъвкави условия за самото плащане на сметките си . Възможно е например на клиентите често да се предоставя информация за фактурирането, а плащането да се извършва едва на тримесечен принцип, или пък може да има продукти, за които клиентът плаща една и съща сума всеки месец независимо от реалното потребление.

(50) Разпоредбите относно фактурирането в Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[14], следва да бъдат актуализирани, опростени и преместени в настоящата директива, където те се вписват по-логично.

(51) Държавите членки следва да насърчават модернизацията на разпределителните мрежи, например чрез въвеждането на интелигентни мрежи, които следва да се изграждат по начин, който насърчава децентрализираното производство и енергийната ефективност.

[14] Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр.1).

(52) Ангажирането на потребителите изисква наличието на подходящи стимули и технологии, като например интелигентните измервателни системи. Интелигентните измервателни системи предоставят възможности на потребителите, защото им позволяват да получават почти в реално време точна информация относно тяхното потребление или производство на енергия, да управляват по-добре тяхното потребление, да участват и да извличат ползи от програмите за оптимизация на потреблението и други услуги, както и да намаляват сметките си за електроенергия. Интелигентните измервателни системи дават възможност и на операторите на разпределителни мрежи да наблюдават по-добре мрежите си и вследствие на това да намаляват своите експлоатационни разходи и разходите за поддръжка, и да отразяват тези икономии спрямо потребителите под формата на ниски тарифи за разпределение.

(53) Когато на национално равнище трябва да се взема решение за въвеждането на интелигентни измервателни системи, следва да е възможно това решение да се основава на икономическа оценка. ***Тази икономическа оценка следва да отчита дългосрочните ползи от въвеждането на*** интелигентни измервателни системи ***за потребителите и за цялата верига на стойността, включително по-доброто управление на мрежите, по-точното планиране и определяне на загубите по мрежата.*** Ако заключението от тази оценка е, че въвеждането на такива измервателни системи е ▌разходоефективно единствено за потребители с определено количество потребление на електроенергия, държавите членки следва да могат да вземат това заключение предвид, когато пристъпят към въвеждането на интелигентни измервателни системи. ***Тези оценки обаче следва да се преразглеждат редовно в отговор на значителни промени в основополагащите допускания или най-малко на всеки четири години предвид бързото развитие в технологиите.***

(54) Държавите членки, които не въвеждат системно интелигентни измервателни системи, следва да позволят на потребителите да се възползват от инсталирането на интелигентен измервателен уред, при поискване, при справедливи и разумни условия и следва да им предоставят всичката необходима информация. Когато потребителите не разполагат с интелигентни измервателни уреди, те следва да имат право да получат такива уреди, които отговарят на минималните изисквания, необходими, за да им предоставят информацията за фактурирането, посочена в настоящата директива.

(55) За да се подпомогне активното участие на потребителите на пазарите на електроенергия, интелигентните измервателни системи, които държавите членки ще въвеждат на териториите си, следва да бъдат оперативно съвместими ***и да могат да осигуряват необходимите данни за системите за управление на потреблението на енергия от потребителите***. ***За тази цел държавите членки следва да вземат предвид в необходимата степен използването на съответните налични стандарти, включително на стандарти, които позволяват оперативна съвместимост на равнището на модела за данни и на приложението, най-добрите практики и важността на развитието на обмена на данни, бъдещите и иновативни енергийни услуги, въвеждането на интелигентни мрежи и вътрешния пазар на електроенергия. Освен това интелигентните измервателни системи, които са въведени, не следва да*** са пречка за смяната да доставчика и следва да притежават подходящи за целта функционални характеристики, които позволяват на потребителите да разполагат почти в реално време с достъп до данните за потреблението си, да променят потреблението си на енергия и доколкото основната инфраструктура позволява това, да предлагат на мрежата и на електроенергийните предприятия излишъка си от електроенергия и да бъдат възнаграждавани за това и да намаляват сметките си за електроенергия.

(56) Предоставянето на достъп до обективни и прозрачни данни за потреблението е ключов аспект на доставките за клиенти. Поради това потребителите следва да имат достъп до данните за потреблението си и свързаните с него цени и разходи за услугите, за да могат да отправят покани към конкурентни предприятия за представяне на предложения на базата на тази информация. Потребителите следва също да имат правото да бъдат надлежно информирани за своето потребление на енергия. Авансовите плащания следва да не се превръщат в непропорционално бреме за ползващите ги, а различните системи за плащане следва да не бъдат дискриминиращи. Информацията за разходите за енергия, предоставяна достатъчно често на потребителите, ще създаде стимули за спестяване на енергия, защото ще предостави на клиентите пряка обратна информация за последиците от инвестирането в енергийната ефективност и промените на поведението. В това отношение пълното прилагане на Директива 2012/27/ЕС ще помогне на потребителите да намалят своите разходи за електроенергия.

(57) Понастоящем в държавите членки след въвеждането на интелигентните измервателни системи са разработени или се разработват различни модели за управление на данните. Независимо от модела на управление на данните е важно държавите членки да въведат прозрачни правила, съгласно които може да бъде предоставен достъп до данните при недискриминационни условия и да се гарантира най-високото равнище на киберсигурност и защита на данните, както и безпристрастността на субектите, които обработват данните.

(58) Държавите членки следва да предприемат необходимите мерки, за да защитят уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност в условията на вътрешен пазар на електроенергия. Такива мерки може да се различават в зависимост от конкретните условия в съответните държави членки и могат да включват мерки в областта на социалната или енергийната политика във връзка с плащането на сметките за електроенергия, инвестициите в енергийната ефективност на жилищните сгради или защитата на потребителите, като например гаранции срещу изключването от мрежата. Когато универсална услуга се предоставя и на малки предприятия, мерките за гарантиране на тази универсална услуга може да се различават според това дали се отнасят за битови клиенти или за малки предприятия.

(59) Енергийните услуги са от основно значение за гарантиране на благосъстоянието на гражданите на Съюза. Адекватното отопление, охлаждане, осветление и енергията за домакинските уреди са основни услуги, които гарантират приемлив стандарт на живот и здравето на гражданите. Достъпът до тези енергийни услуги дава възможност на гражданите на Съюза да реализират своя потенциал и засилва социалното им приобщаване. Домакинствата в положение на енергийна бедност, нямат възможност да си позволят тези енергийни услуги поради съчетанието от нисък доход, високи енергийни разходи и ниска енергийна ефикасност на жилищата си. Държавите членки следва да събират необходимата информация, за да следят броя на домакинствата в положение на енергийна бедност. Точното измерване би позволило на държавите членки да идентифицират домакинствата, засегнати от енергийна бедност, с цел да окажат целенасочена помощ. Комисията следва активно да подкрепя изпълнението на разпоредбите на настоящата директива относно енергийната бедност чрез улесняване на обмена на добри практики между държавите членки.

(60) Когато държавите членки са засегнати от енергийна бедност и все още не са разработили национални планове за действие или други подходящи рамки за справяне с ***енергийната бедност***, ***те следва да направят това*** с цел намаляване на броя на клиентите ***в положение на енергийна бедност***. Ниските доходи, високите енергийни разходи и ниската енергийна ефективност на жилищата са важни фактори за установяването на критерии за измерване на енергийната бедност. Във всеки случай държавите членки следва да гарантират необходимите доставки за уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност. За тази цел може да се използва интегриран подход, например в рамките на енергийната и социалната политика, и мерките могат да включват социални политики или повишаване на енергийната ефективност на жилищата. ▌ Настоящата директива следва да ***укрепи*** националните политики в полза на уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност.

(61) Операторите на разпределителни системи следва да интегрират по разходоефективен начин новото производство на електроенергия, по-специално инсталациите за производство на електроенергия от възобновяеми източници и нови товари, като например товари от термопомпи и електрически превозни средства. За тази цел операторите на разпределителни системи следва да имат възможност и да се стимулират да ползват услуги от разпределени енергийни ресурси като оптимизация на потреблението и съхраняване на енергията, основани на пазарни процедури, за да експлоатират ефикасно своите мрежи и да избягват скъпоструващото разширяване на мрежите. Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки, като национални мрежови кодекси и правила за пазара, както и да стимулират операторите на разпределителни системи чрез мрежови тарифи, които не създават пречки пред гъвкавостта или подобряването на енергийната ефективност на мрежата. Държавите членки следва също така да въведат планове за развитие на мрежата по отношение на разпределителните системи с цел да подкрепят интегрирането на инсталациите, които произвеждат електроенергия от възобновяеми енергийни източници, да улеснят разработването на съоръжения за съхраняване на енергия и електрификацията на транспортния сектор, както и да предоставят на ползвателите на системата адекватна информация за очакваните разширения или модернизации на мрежата, тъй като понастоящем подобни процедури не съществуват в по-голямата част от държавите членки.

(62) Операторите на системи следва да не притежават, разработват, управляват или експлоатират съоръжения за съхраняване на енергия. В новата структура на пазара на електроенергия услугите по съхраняване на енергия следва да бъдат пазарно ориентирани и конкурентни. Поради това следва да се избягва кръстосаното субсидиране между съхраняването на енергия и регулираните функции по разпределение или пренос. Тези ограничения на собствеността върху съоръженията за съхраняване на енергия имат за цел да предотвратят нарушаването на конкуренцията, да премахнат риска от дискриминация, да гарантират справедлив достъп до услугите по съхраняване на енергия за всички участници на пазара и да насърчават ефективното и ефикасно използване на съоръженията за съхраняване на енергия отделно от експлоатацията на разпределителната или преносната система. Това изискване следва да се тълкува и прилага в съответствие с правата и принципите, установени в Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), по-специално със свободата на стопанска инициатива и правото на собственост, гарантирани в членове 16 и 17 от Хартата.

(63) ***Когато съоръженията за съхраняване на енергия са напълно интегрирани компоненти на мрежата, които не се използват за балансиране или управление на претоварването, за тях не следва да се прилагат, ако това бъде одобрено от страна на регулаторния орган, същите строги ограничения, каквито се прилагат за това операторите на системи да притежават, разработват, управляват или експлоатират тези съоръжения. Такива напълно интегрирани компоненти на мрежата могат да включват съоръжения за съхраняване на енергия като кондензатори или маховици, които предоставят важни услуги за сигурност и надеждност на мрежата и допринасят за синхронизирането на различните части на системата.***

(64) ***За целта на постигането на напредък към напълно декарбонизиран електроенергиен сектор, който не създава никакви емисии, е необходимо да се отбележи напредък в сезонното съхранение на енергия. Това съхранение на енергия е елемент, който би послужил като инструмент за експлоатирането на електроенергийната система, за да се позволят краткосрочното и сезонното коригиране с цел преодоляването на променливостта на производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници и свързаните с това непредвидени ситуации в тези хоризонти.***

(65) Недискриминационният достъп до разпределителната мрежа определя достъпа надолу по веригата до клиентите на дребно. За да бъдат създадени условия на равнопоставеност на пазара на дребно, дейностите на операторите на разпределителни системи следва да бъдат наблюдавани, за да не им се дава възможност да се възползват от вертикалната си интеграция от гледна точка на конкурентното си положение на пазара, особено по отношение на битовите и малките небитови клиенти.

(66) Когато за осигуряването на оптималната ефикасност на интегрираните доставки, изискващи специфични оперативни стандарти, се използва затворена разпределителна система , или когато затворена разпределителна система се поддържа основно за използване от собственика на системата, следва да е възможно операторът на разпределителната система да бъде освободен от задълженията, които биха представлявали излишна административна тежест поради специфичното естество на отношенията между оператора на разпределителната система и ползвателите на системата. Промишлените и търговските обекти, обектите, предлагащи съвместни услуги, като сгради на железопътни гари, летища, болници, големи къмпинги с интегрирани съоръжения, и химическите заводи могат да включват затворени разпределителни системи поради специфичното естество на дейността им.

(67) Без ефективно отделяне на мрежите от дейностите по производство и доставка („ефективно отделяне“) съществува вътрешно присъщ риск от дискриминация не само в експлоатацията на мрежата, но и в стимулите за вертикално интегрираните предприятия да инвестират адекватно в мрежите си.

(68) Ефективното отделяне може да бъде осигурено единствено чрез отстраняването на стимулите за вертикално интегрираните предприятия да дискриминират конкурентите си по отношение на достъпа до мрежата и инвестициите. Отделянето на собствеността, което предполага определянето на собственика на мрежата за системен оператор и неговата независимост от свързаните с доставката и производството интереси, несъмнено е ефективен и стабилен начин за разрешаване на вътрешно присъщия конфликт на интереси и за гарантиране на сигурността на доставките. Поради тази причина в своята резолюция от 10 юли 2007 г. относно перспективите за вътрешния пазар на газ и електроенергия, Европейският парламент посочи отделянето на собствеността на равнище пренос като най-ефективния инструмент за стимулиране на инвестициите в инфраструктура по недискриминационен начин, на равнопоставения достъп на нови участници до мрежата и на прозрачността на пазара. Ето защо във връзка с отделянето на собствеността от държавите членки следва да се изисква да гарантират, че едно и също лице или едни и същи лица нямат право да упражняват контрол върху производител или доставчик, ако едновременно с това упражняват контрол или други права върху оператор на преносна система или върху преносна система. Обратно, контролът върху оператор на преносна система или преносна система следва да изключва възможността за упражняване на контрол или други права по отношение на производител или доставчик. В тези рамки, производителят или доставчикът следва да може да има миноритарно дялово участие в оператор на преносна система или в преносна система.

(69) Всяка система за отделяне следва ефективно да отстранява конфликтите на интереси между производители, доставчици и оператори на преносни системи, за да се създадат стимули за необходимите инвестиции и да се гарантира достъпът на нови участници на пазара при условията на прозрачен и ефикасен регулаторен режим, както и следва да не създава прекалено тежък регулаторен режим за регулаторните органи.

(70) Тъй като отделянето на собствеността налага преструктурирането на предприятия в някои случаи, на държавите членки, които решат да извършат отделяне на собствеността, следва да бъде предоставено допълнително време за прилагането на съответните разпоредби. Освен това предвид вертикалните връзки между секторите на електроенергия и на природен газ разпоредбите за отделяне следва да се прилагат и в двата сектора.

(71) Във връзка с отделянето на собствеността, за да се гарантира пълната независимост на експлоатацията на мрежите от свързаните с доставката и производството интереси и за да се предотврати обменът на поверителна информация, едно и също лице не следва да бъде член на управителните съвети едновременно на оператор на преносна система или на преносна система и на предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка. По същата причина едно и също лице не следва да има правото да назначава членове на управителните съвети на оператор на преносна система или на преносна система и едновременно с това да упражнява контрол или други права върху производителя или доставчика.

(72) Създаването на системен оператор или на преносен оператор, независими от свързаните с доставката и производството интереси, следва да даде възможност на вертикално интегрирано предприятие да запази собствеността си върху свързаните с мрежите активи, като едновременно с това изпълнява изискването за ефективно отделяне на интересите, при условие че такъв независим системен оператор или независим преносен оператор изпълнява всички функции на системен оператор, и при условие че се въведат подробна регламентация и механизми за широк регулаторен контрол.

(73) Когато на 3 септември 2009 г. предприятие, което притежава преносна система, е било част от вертикално интегрирано предприятие, на държавите членки следва да бъде предоставен избор между отделяне на собствеността и създаване на системен оператор или преносен оператор, който е независим от свързаните с доставката и производството интереси.

(74) За да се запазят изцяло интересите на акционерите/съдружниците във вертикално интегрираните предприятия, държавите членки следва да могат да избират как да прилагат отделянето на собствеността — чрез преки продажби или чрез разделяне на акциите/дяловете на интегрираното предприятие на акции/дялове на предприятие на мрежата и акции/дялове на оставащо предприятие за доставка и производство, при условие че са спазени изискванията за отделяне на собствеността.

(75) Пълната ефективност на възможните решения за създаването на независим системен оператор или независим преносен оператор следва бъде гарантирана чрез конкретни допълнителни правила. Правилата за независими преносни оператори осигуряват подходяща регулаторна рамка за гарантиране на лоялна конкуренция, достатъчно инвестиции, достъп за нови участници на пазара и интегриране на пазарите на електроенергия. Ефективното отделяне чрез разпоредби за независими преносни оператори следва да се основава върху стълб от организационни мерки и мерки, свързани с управлението на операторите на преносни системи, и върху стълб от мерки, свързани с инвестициите, със свързването в мрежата на нови производствени мощности и с интеграцията на пазарите посредством регионално сътрудничество. Независимостта на преносни оператори следва също така да се гарантира, inter alia, чрез определени „периоди за анализ“, по време на които не се упражнява никаква управленска или друга подобна дейност, предоставяща достъп до същата информация, която е възможно да бъде придобита при упражняването на управленска дейност във вертикално интегрираното предприятие.

(76) Държавите членки имат право да изберат пълно отделяне на собствеността на тяхна територия. Когато държава членка е упражнила това си право, предприятието няма право да създава независим системен оператор или независим преносен оператор. Освен това, предприятие, което изпълнява някоя от функциите по производство или доставка, не може да упражнява пряк или непряк контрол или каквото и да е право върху оператор на преносна система от държава членка, която е избрала пълно отделяне на собствеността.

(77) Прилагането на ефективно отделяне следва да бъде съобразено с принципа на недискриминация между публичния и частния сектор. За тази цел едно и също лице не следва да има възможност да упражнява контрол или други права, в нарушение на правилата за отделяне на собствеността или на избора на независим системен оператор, поотделно или заедно с други лица, върху състава, гласуването или вземането на решения от органите както на операторите на преносни системи или преносните системи, така и на производителя или доставчика. По отношение на отделянето на собствеността и избора на независим системен оператор, при условие че съответната държава членка може да покаже, че съответните изисквания са спазени — два отделни публични органа следва да са в състояние да контролират дейностите по производство и доставка, от една страна, и дейностите по преноса, от друга страна.

(78) Напълно ефективното отделяне на дейностите, свързани с мрежата от дейностите по доставка и производство следва да се прилага в Съюза както за предприятията от Съюза, така и за предприятия извън него. За да се гарантира, че дейностите по експлоатацията на мрежите и дейностите за доставка и производство остават независими едни от други в целия Съюз регулаторните органи следва да имат правомощия да откажат да сертифицират оператори на преносни системи, които не спазват разпоредбите за отделяне. За да се осигури последователното прилагане на тези правила в целия Съюз, регулаторните органи следва в най-голяма степен да отчитат становища на Комисията, когато вземат решения във връзка със сертифицирането. В допълнение, за да се осигури изпълнението на международните задължения на Съюза, както и за да се гарантира солидарност и енергийна сигурност в рамките на Съюза, Комисията следва да има правото да дава становища за сертифициране по отношение на собственик на преносна система или оператор на преносна система, който се контролира от лице или лица от трета държава или трети държави.

(79) Процедурите за издаване на разрешения не следва да водят до административна тежест, несъразмерна на големината и потенциалното влияние на производителите. Прекомерно продължителните процедури за издаване на разрешения може да представляват препятствие за достъпа на нови участници до пазара.

(80) Регулаторните органи следва да могат да вземат решения по отношение на всички важни въпроси, свързани с регулирането, за да функционира правилно вътрешният пазар на електроенергия и е необходимо да бъдат напълно независими от всякакви други обществени или частни интереси. Това не възпрепятства нито съдебния контрол, нито парламентарния надзор в съответствие с конституционното право на държавите членки. Освен това одобряването на бюджета на регулаторния орган от националния законодател не представлява пречка за бюджетна автономност. Разпоредбите, свързани с автономността при изпълнението на бюджета, предоставен на регулаторния орган, следва да бъдат прилагани в рамките, определени от националните право и правила за бюджета. Като допринасят за независимостта на регулаторните органи от политически или икономически интереси чрез подходяща ротационна схема, държавите членки следва да могат да вземат надлежно предвид наличните човешки ресурси и състава на съвета.

(81) Регулаторните органи следва да могат да определят или одобряват тарифите или методиките, на които се основава изчисляването на тарифите, въз основа на предложение от оператора на преносната система или операторите на разпределителни системи или въз основа на предложение, договорено между тези оператори и ползвателите на мрежата. При изпълнение на тези задачи регулаторните органи следва да гарантират, че тарифите за пренос и разпределение са недискриминационни и отразяват разходите, и следва да вземат предвид дългосрочните, маргиналните, избегнатите мрежови разходи от разпределеното производство и мерките за управление на търсенето.

(82) Регулаторните органи следва да определят или одобрят индивидуални мрежови тарифи за преносните и разпределителните мрежи или методика, или и двете. При всеки един от тези варианти независимостта на регулаторните органи при определянето на мрежовите тарифи съгласно член 57, параграф 4, буква б) подточка ii) следва да се запази.

(83) Регулаторните органи следва да гарантират, че операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи предприемат подходящи мерки, за да направят мрежата си по-устойчива и по-гъвкава. За тази цел те следва да наблюдават резултатите от дейността на тези оператори въз основа на показатели като способността на операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи да експлоатират електропроводи, работещи със системи за оценка на преносната способност в реално време, развитието на дистанционно наблюдение и контрола в реално време на подстанциите, намаляването на загубите по мрежата и честотата и продължителността на прекъсванията в електрозахранването.

(84) Регулаторните органи следва да имат правомощието да издават обвързващи решения спрямо електроенергийните предприятия и да им налагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, когато не изпълняват задълженията си или да предлагат на компетентен съд да им налага такива санкции. За целта, регулаторните органи следва са в състояние да изискват съответна информация от електроенергийните предприятия, да провеждат подходящи и достатъчни разследвания и да уреждат спорове. Регулаторните органи следва да бъдат предоставени и правомощия да вземат решения, независимо от прилагането на правилата за конкуренцията, относно въвеждането на подходящи мерки за да се гарантират ползи за клиентите чрез насърчаване на ефективната конкуренция, необходима за правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия.

(85) ***Регулаторните органи следва да се координират помежду си при изпълнението на своите задачи, за да гарантират, че Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия (ЕМОПС за електроенергия), Организацията на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз (ООРСЕС) и регионалните координационни центрове, спазват своите задължения съгласно регулаторната рамка на вътрешния пазар на електроенергия и решенията на Агенцията*** за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER), създадена с Регламент (ЕС) 2019/… на Европейския парламент и на Съвета[15+]. ***С разширяването на оперативните отговорности на ЕМОПС за електроенергия, на ООРСЕС и на регионалните координационни центрове е необходимо да се засили надзорът над образуванията, действащи на равнището на целия Съюз или на регионално равнище . Регулаторните органи следва да се консултират помежду си и да координират надзора си, за да се установят ситуации, при които е налице съвместно неспазване на съответните задължения от страна на ЕМОПС за електроенергия, ООРСЕС или регионалните координационни центрове.***

[15] Регламент (ЕС) 2019/… на Европейския парламент и на Съвета от … (ОВ …).

[+] ОВ: Моля попълнете номера на регламента в текста и номера, датата и пълното заглавие, както и данните за публикацията в ОВ, в бележката под линия за документ 2016/0378(COD) - PE-CONS 83/19.

(86) На регулаторните органи следва също да се предоставят правомощия да допринасят за осигуряването на високи стандарти за задълженията за универсални и обществени услуги в съответствие с изискванията за отваряне на пазара, за защита на уязвимите клиенти, както и за пълната ефективност на мерките за защита на потребителите. Тези разпоредби следва да не засягат нито правомощията на Комисията относно прилагането на правилата за конкуренция, включително контрола върху сливанията със значение на равнището на Съюза, нито правилата за вътрешния пазар, като например правилата за свободното движение на капитали. Независимият орган, пред който има право да обжалва дадена страна, засегната от решението на регулаторен орган, може да бъде съд или друг правораздавателен орган с правомощия да осъществява съдебен контрол.

(87) Настоящата директива и Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[16] не лишават държавите членки от възможността да установяват и провеждат тяхната национална енергийна политика. От това следва, че в зависимост от конституционните разпоредби на държавата членка определянето на политическата рамка, в която следва да работят регулаторните органи, например относно сигурността на доставките, би могла да е от компетентността на държавата членка. Въпреки това общите енергийни политически насоки, давани от държавата членка, следва да не накърняват независимостта или автономността на регулаторните органи.

16 Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 94).

(88) Регламент (ЕС) 2019/ ...[+] предвижда Комисията да приема насоки или мрежови кодекси с оглед на постигане необходимото равнище на хармонизация. Такива насоки и мрежови кодекси представляват обвързващи мерки за изпълнение и с оглед на някои разпоредби на настоящата директива, са полезен инструмент, който при необходимост може бързо да бъде адаптиран.

(89) Държавите членки и договарящите се страни от Договора за създаване на Енергийна общност[17] следва да работят в тясно сътрудничество по всички въпроси, свързани с разработването на интегриран регион за търговия с електроенергия, и следва да не вземат мерки, които застрашават по-нататъшната интеграция на пазарите на електроенергия или сигурността на доставките на държавните членки и договарящите се страни от Енергийната общност.

(90) Настоящата директива следва да се разглежда съвместно с Регламент (ЕС) 2019/... [+], в който се определят основните принципи на новата структура на пазара на електроенергия, които ще дадат възможност за по-добро възнаграждаване на гъвкавостта, ще осигурят адекватни ценови сигнали и ще гарантират развитието на функциониращи интегрирани краткосрочни пазари. В Регламент (ЕС) 2019/... [+] също се определят нови правила в различни области, в това число относно областта на механизмите за осигуряване на капацитет и сътрудничеството между операторите на преносни системи.

[+] ОВ: моля въведете номера на регламента от документ 2016/0379 (COD) - PE-CONS 9/19.

[17] ОВ L 198, 20.7.2006 г., стр. 18.

(91) ***Настоящата директива зачита основните права и следва принципите, заложени в Хартата. Поради това настоящата директива следва да се тълкува и прилага в съответствие с тези права и принципи, и по-конкретно с правото на защита на личните данни, гарантирано от член 8 от Хартата. От съществено значение е всяка обработка на лични данни съгласно настоящата директива да се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета*** [18]***.***

[18] ***Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).***

(92) С цел да се осигури минималната степен на хармонизация, необходима за постигането на целта на настоящата директива, на Комисията следва да се делегира правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС, за да приема правила относно обхвата на задълженията на регулаторните органи да си сътрудничат един с друг и с ACER и за определяне на детайлите на процедурата за съответствие с мрежовите кодекси и насоките. От особена важност е Комисията да провежда необходимите консултации по време на подготвителната работа, включително и на експертно равнище, като консултациите се провеждат в съответствие с принципите, предвидени в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество[19] По-специално, с цел осигуряване на равно участие в изготвянето на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, а техни експерти систематично имат достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с изготвянето на делегирани актове.

[19] ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

(93) С цел да се осигурят еднакви условия за изпълнението на настоящата директива, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия за да определят изискванията на ***оперативна съвместимост на енергийните услуги*** и недискриминационни и прозрачни процедури за достъп до данните от измерването, данните за потреблението, както и данните, изисквани за прехвърлянето на клиенти, ***оптимизацията на потреблението и други услуги***. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета[20].

(94) Когато се прилага дерогация съгласно член 66, параграфи 3, 4 или 5, дерогацията следва да обхваща и всички разпоредби на настоящата директива, които са съпътстващи или изискват предварителното прилагане на някоя от разпоредбите, от които е предоставена дерогация.

[20] Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

(95) Разпоредбите на Директива 2012/27/ЕС, свързани с пазарите на електроенергия, като разпоредбите за измерването и фактурирането на електроенергия, оптимизация на потреблението, приоритетно диспечиране, достъп до мрежите за високоефективното комбинирано производство, се актуализират с разпоредбите, посочени в настоящата директива и в Регламент (ЕС) 2019/…[+]. Поради това Директива 2012/27/ЕС следва да бъде съответно изменена.

(96 Доколкото целта на настоящата директива, а именно създаването на напълно работещ вътрешен пазар на електроенергия, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради нейния обхват и последици, може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския Съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

[+] ОВ: моля въведете номера на регламента от документ 2016/0379 (COD) - PE-CONS 9/19.

(97) В съответствие със Съвместната политическа декларация от 28 септември 2011 г. на държавите членки и Комисията относно обяснителните документи[21] държавите членки се задължават да приложат, в обосновани случаи, към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между компонентите на дадена директива и съответните елементи от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята предоставянето на такива документи за основателно.

(98) Задължението за транспониране на настоящата директива в националното право трябва да бъде ограничено до разпоредбите, които представляват изменение по същество в сравнение с Директива 2009/72/ЕО. Задължението за транспониране на разпоредбите, които не са изменени, произтича от Директива 2009/72/ЕО.

(99) Настоящата директива не засяга задълженията на държавите членки относно сроковете за транспониране в националното законодателство и датата на прилагане на Директива 2009/72/ЕО, посочена в приложение III.

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

[21] ОВ C 369, 17.12.2011 г., стр. 14.

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет

Настоящата директива установява общите правила за производството, преноса, разпределението, съхраняването на енергия и доставката на електроенергия, както и разпоредби относно защитата на потребителите, с оглед на създаването на наистина интегрирани, конкурентни, ориентирани към потребителя, гъвкави, ***справедливи и прозрачни*** пазари на електроенергияв Съюза.

Като се използват предимствата на интегрирания пазар, с настоящата директива се цели да се гарантират достъпни и ***прозрачни*** цени ***и разходи*** за енергията за потребителите, висока степен на сигурност на енергийните доставки, както и плавен преход към ***устойчива нисковъглеродна*** енергийна система. С настоящата директива се определят основните правила, свързани с организацията и функционирането на електроенергийния сектор на Съюза, по-специално правилата за оправомощаването и защитата на потребителите, за свободния достъп до интегрирания пазар, за достъпа на трети лица до преносната и разпределителната инфраструктура, за изискванията за отделяне и за правилата за независимост на регулаторните органи на държавите членки.

Настоящата директива установява и начини за сътрудничество между държавите членки, регулаторните органи и операторите на преносните системи с цел създаване на напълно взаимосвързан вътрешен пазар на електроенергия, който увеличава интеграцията на електроенергията от възобновяеми източници, свободната конкуренция и сигурността на доставките.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1) „клиент“ означава клиент на едро или краен клиент на електроенергия;

2) „клиент на едро“ означава физическо или юридическо лице, което купува електроенергия с цел препродажба в рамките на системата, в която то е установено, или извън нея;

3) „краен клиент“ означава клиент, който купува електроенергия за собствено ползване;

4) „битов клиент“ означава клиент, който купува електроенергия за собствено битово потребление, като се изключват търговските или професионалните дейности;

5) „небитов клиент“ означава физическо или юридическо лице, което купува електроенергия, която не е за собствени битови нужди, включително производителите, промишлените клиенти, малките и средните предприятия, предприятията и клиентите на едро;

6) „микропредприятие“ означава предприятие, в което са наети по-малко от 10 души и чийто годишен оборот и/или общо салдо по годишния счетоводен баланс не надхвърля 2 милиона евро;

7) ***„малко предприятие“ означава предприятие, в което са наети по-малко от 50 души и чийто годишен оборот и/или общо салдо по годишния счетоводен баланс не надхвърля 10 милиона евро;***

8) „активен клиент“ означава ***краен*** клиент или група от действащи съвместно ***крайни*** клиенти, които потребяват ***или*** съхраняват ▌електроенергията, произведена ***в техните обекти, разположени в точно определени граници, или, когато това е разрешено от държавите членки, в други обекти, продават произведената от самите тях електроенергия или участват в схеми за гъвкавост или за енергийна ефективност***, при условие че тези дейности не са основните им търговски или професионални дейности;

9) ***„пазари на електроенергия“ означава пазари за електроенергия, включително извънборсовите пазари и борсите за електроенергия, пазарите за търговия с електроенергия, капацитет, услуги по балансиране и спомагателни услуги във всички периоди, включително форуърдните пазари, пазарите „ден напред“ и пазарите в рамките на деня;***

10) ***„участник на пазара“ означава участник на пазара съгласно определението в член 2, точка 25 от Регламент 2019/ … [+];***

[+] ОВ: моля въведете данните за публикацията в ОВ в бележката под линия за документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19

11) „***гражданска*** енергийна общност“ означава ▌ правен субект***":***

а) ***основан на доброволно и открито участие***, реално контролиран от ▌ членове или акционери ***, които са физически лица, местни органи, включително общини, или малки предприятия***,

б) ***има за основна цел осигуряване на екологични, икономически или социални общностни ползи за своите членове или акционери или за местните райони, в които извършва дейност, а не финансови печалби, и***

в) ***може да извършва*** производство, ***включително на енергия от възобновяеми източници, разпределение, доставка, потребление, агрегиране, съхраняване на електроенергия, услуги за повишаване на енергийната ефективност или услуги за зареждане на електрически превозни средства, или да предоставя други енергийни услуги на своите членове или акционери ;***

12) „доставка“ означава продажбата, включително препродажбата, на електроенергия на клиенти;

13) „договор за доставка на електроенергия“ означава договор за доставка на електроенергия, но не включва електроенергийни деривати;

14) „електроенергиен дериват“ означава финансов инструмент, посочен в приложение I, раздел B, точка 5, 6 или 7 от Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[22], когато този инструмент е свързан с електроенергията;

[22] Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

15) „договор с динамична цена на електроенергията“ означава договор за доставка на електроенергия между доставчик и краен клиент, който отразява ***колебанията в*** цената на ***спотовите пазари***, включително ***на пазарите*** „ден напред“ ***и пазарите в рамките на деня,*** на интервали, които са най-малкото равни на честотата на уреждане на дисбаланса на пазара;

16) „такса за прекратяване на договор“ означава такса или санкция, наложена на клиентите от доставчиците или ***участниците на пазара***, ***извършващи агрегиране,*** за прекратяване на договор за доставка на електроенергия или от договор за услуги;

17) „такса при смяна“ означава такса или санкция за смяна на доставчика или на ***участник на пазара***, ***извършващ агрегиране,*** включително таксите за прекратяване на договор, наложени пряко или непряко на клиентите от доставчиците, ***от участниците на пазара, извършващи агрегиране,*** или ***от*** операторите на системи;

18) ***„агрегиране“*** означава ***функция, осъществявана от физическо или юридическо лице, което*** съчетава множество товари при потребителя или произведена електроенергия с цел продажба, купуване или обявяване на търг на ***пазарите на електроенергия***;

19) „независим доставчик на услуги по агрегиране“ означава ***участник на пазара, който извършва агрегиране и*** който не е свързан с ***доставчика на своя клиент***;

20) „оптимизация на потреблението“ означава промяна на електрическия товар от страна на крайните клиенти, която се отклонява от тяхната нормална или настояща схема на потребление и която е предприета в отговор на пазарни сигнали, сред които са променящите се във времето цени на електроенергията или стимулиращите плащания, или в отговор на приемане на предложение от крайния клиент за продажба на намаляване или увеличаване на търсенето на съответната цена на организиран пазар съгласно член 4, точка 4 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014 на Комисията[23], самостоятелно или чрез агрегиране;

21) „информация за фактурирането“ означава информацията, предоставена в сметката на крайният клиент, освен искането за плащане;

22) „традиционен измервателен уред“ означава аналогов или електронен измервателен уред, който не може да предава и получава данни;

23) „интелигентна измервателна система“ означава електронна система, която може да измерва ***електроенергията, подадена в мрежата*** или на потреблението на електроенергия от мрежата, като предоставя повече информация от традиционния измервателен уред и която дава възможност за предаване и получаване данни с цел информация, наблюдение и контрол посредством някакъв вид електронна комуникация;

[23] Регламент за изпълнение (ЕС) № 1348/2014 на Комисията от 17 декември 2014 г. за прилагане на член 8, параграфи 2 и 6 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия по отношение на докладването на данни (ОВ L 363, 18.12.2014 г., стр. 121).

24) „оперативна съвместимост“ означава — в контекста на интелигентното измерване — способността на две или повече енергийни или комуникационни мрежи, системи, устройства, приложения или компоненти да взаимодействат, обменят и използват информация с цел изпълнение на изискваните от тях функции;

25) „период за уреждане на дисбаланса“ означава период за уреждане на дисбаланса съгласно определението в член 2, точка 15 от Регламент (ЕС) 2019/ … [+]

26) „почти в реално време“ означава — в контекста на интелигентното измерване — ***кратък период от време***, обикновено ***ограничен*** до секунди ***или до периода за уреждане на дисбаланса в рамките на националния пазар***;

27) „най-добри налични техники“ означава — в контекста на защитата и сигурността на данните при интелигентното измерване — най-ефективните, напредналите и практически пригодни техники за предоставяне по принцип на основата за спазване на правилата на Съюза за защита на данните и сигурността;

28) „разпределение“ означава преносът на електроенергия по разпределителни системи с високо, средно и ниско напрежение с цел да бъде доставена до клиенти, като не се включва доставка;

[+] ОВ: моля въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19

29) „оператор на разпределителна система“ означава физическо или юридическо лице, отговорно за функционирането на разпределителната система, за нейната поддръжка и ако това е необходимо — за развитието на разпределителната система на дадена територия, а ако е приложимо — и за междусистемните електропроводи между тази система и други системи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на системата да да отговаря на разумни искания за разпределяне на електроенергия;

30) „енергийна ефективност“ означава съотношението на изходното количество производителност, услуга, стока или енергия спрямо вложеното количество енергия;

31) „енергия от възобновяеми източници“ ***или „възобновяема енергия“*** означава енергия от възобновяеми неизкопаеми източници, ***а именно*** вятърна, слънчева (слънчева термична и слънчева фотоволтаична) ***и*** геотермална енергия, ▌ енергия от околната среда, ***енергия от приливите и отливите, от вълните и друга океанска енергия,*** водноелектрическа енергия, ***биомаса, сметищен газ, газ от пречиствателни станции за отпадъчни води*** и биогазове ▌ ;

32) „разпределено производство“ означава производствени инсталации, свързани към разпределителната система;

33) „зарядна точка“ означава интерфейс, с помощта на който може да се зарежда по едно електрическо превозно средство или да се заменя акумулаторът на едно електрическо превозно средство;

34) „пренос“ означава транспортиране на електроенергия по взаимосвързана система със свръхвисоко и високо напрежение с цел да бъде доставена до крайни клиенти или разпределители, като не се включва доставка;

35) „оператор на преносна система“ означава физическо или юридическо лице, което отговаря за функционирането на преносната система, за нейната поддръжка и ако е необходимо — за развитието на преносната система на дадена територия, а където е приложимо — за междусистемните електропроводи между тази система и други системи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на системата да отговаря на разумни искания за пренос на електроенергия;

36) „ползвател на система“ означава физическо или юридическо лице, което снабдява преносна или разпределителна система или е снабдявано от нея;

37) „производство“ означава производството на електроенергия;

38) „производител“ означава физическо или юридическо лице, което произвежда електроенергия;

39) „междусистемен електропровод“ означава ***оборудване, използвано за свързване на електроенергийни системи***;

40) „взаимосвързана система“ означава няколко преносни и разпределителни системи, свързани заедно чрез един или повече междусистемни електропроводи;

41) „директна електропроводна линия“ означава или електропроводна линия, свързваща отделен производствен обект с отделен клиент, или електропроводна линия, свързваща производител иелектроснабдително предприятие за директно снабдяване на техните обекти, дъщерни дружества и клиенти;

42) „малка изолирана система“ означава система, която е имала консумация под 3000 GWh през 1996 г., като под 5% от годишната консумация се получава чрез свързване с други системи;

43) „малка свързана система“ означава всяка система, която е имала консумация под 3000 GWh през 1996 г., като повече от 5% от годишната консумация се получава чрез свързване с други системи;

44) „претоварване“ означава претоварване съгласно определението в член 2, точка 4 от Регламент (ЕС) 2019/…[+];

45) „балансиране“ означава балансиране съгласно определението в член 2, точка 10 от Регламент (ЕС) 2019/…[+];

46) „балансираща енергия“ означава балансираща енергия съгласно определението в член 2, точка 11 от Регламент (ЕС) 2019/…[+];

47) „отговарящо за баланса лице“ означава отговарящо за баланса лице съгласно определението в член 2, точка 14 от Регламент (ЕС) 2019/…[+];

48) „спомагателна услуга“ означава услуга, необходима за работата на преносна или разпределителна система, включително балансиране и спомагателни

[+] ОВ: моля въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19

услуги, различни от контрола на честотата, но не се включва управлението на претоварването;

49) „спомагателна услуга, различна от контрола на честотата“ означава услуга, използвана от оператора на преносна система ***или от оператора на разпределителна*** система за управление на напрежението при установен режим, за бързо подаване на реактивен ток, за осигуряване на способност за инерционно пускане ***за стабилност на местната мрежа, токове на късо съединение,*** пускане без външно захранване ***и за експлоатация на електроенергийни острови***;

50) „регионален ***координационен*** център“ означава регионален ***координационен*** център***, създаден*** съгласно ▌ член 35 от ***Регламент (ЕС) 2019/...***[+];

51) „напълно интегрирани мрежови компоненти“ означава мрежови компоненти, които са интегрирани в преносната или разпределителната система, включително в съоръженията за съхраняване, и които се използват единствено с цел гарантиране на сигурна и надеждна работа на преносната или разпределителната система, а не за балансиране или за управление на претоварването;

52) „интегрирано електроенергийно предприятие“ означава вертикално интегрирано предприятие или хоризонтално интегрирано предприятие;

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.

53) „вертикално интегрирано предприятие“ означава електроенергийно предприятие или група електроенергийни предприятия, за които едно и също лице или лица са оправомощени, пряко или непряко, да упражняват контрол, и предприятието или групата предприятия изпълняват най-малко една от функциите по пренос или разпределение и най-малко една от функциите по производство или доставка;

54) „хоризонтално интегрирано предприятие“ означава електроенергийно предприятие, изпълняващо поне една от следните функции: производство с цел продажба, пренос, разпределение или доставка, както и друга, различна от електроенергийната, дейност;

55) „свързано предприятие“ означава свързани предприятия по смисъла на член 2, точка 12 от Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[24]и предприятия, които принадлежат на едни и същи акционери;

56) „контрол“ означава права, договори или други средства, които самостоятелно или в комбинация и предвид свързаните с тях фактически и правни обстоятелства предоставят възможността за упражняване на решаващо влияние върху дадено предприятие, по-специално чрез:

а) собственост или право на ползване на всички или част от активите на дадено предприятие;

б) права или договори, които предоставят решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите на предприятието;

[24] Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове дружества и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).

57) „електроенергийно предприятие“ означава физическо или юридическо лице, което изпълнява поне една от следните функции: производство, пренос, разпределение, ***агрегиране, оптимизация на потреблението, съхраняване на енергия,*** доставка или закупуване на електроенергия, и което отговаря за търговски и технически задачи и за задачи по поддръжката, свързани с тези дейности, но без да се включват крайните клиенти;

58) „сигурност“ означава както сигурност на доставките и снабдяване с електроенергия, така и техническа безопасност;

59) „съхраняване на енергия“ означава, в рамките на електроенергийната система, отлагане на ***крайното*** ползване ***на електроенергията до момент, който е по-късен от момента на нейното произвеждане или преобразуване във форма на енергия, която може да се съхранява, съхраняването на тази енергия и последващото ѝ обратно преобразуване в електроенергия или използване*** в друг енергиен носител;

60) „съоръжения за съхраняване на енергия“ означава, в рамките на електроенергийната система, съоръжение, в което се съхранява енергия.

ГЛАВА II

ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНИЯ СЕКТОР

Член 3

Конкурентен, ориентиран към потребителя, гъвкав и недискриминационен пазар на електроенергия

1. Държавите членки гарантират, че националното им право не затруднява неоправдано ***трансграничната търговия с*** електроенергия, участието на потребителя, включително посредством оптимизация на потреблението, инвестициите ***по-конкретно в променливото и*** гъвкаво производство на енергия, съхраняването на енергията, развитието на електромобилността или въвеждането на нови междусистемни електропроводи ***между държавите членки***, и гарантират, че цените на електроенергията отразяват действителното търсене и предлагане.

2. При разработването на нови междусистемни електропроводи държавите членки вземат предвид целите за междусистемна електроенергийна свързаност, установени в член 4, буква г), точка 1 от Регламент (ЕС) 2018/1999.

3. Държавите членки гарантират, че ▌ не съществуват неоправдани пречки ***в рамките на вътрешния пазар на електроенергия*** по отношение на навлизането ▌ на пазара***, извършването на дейност на пазара и*** излизането ▌ от ***пазара, без да се засяга компетентността, която държавите членки запазват по отношение на трети държави***.

4. Държавите членки гарантират наличието на еднакви условия на конкуренция, при които електроенергийните предприятия са подчинени на прозрачни, пропорционални и недискриминационни правила, такси и третиране, по-специално в областта на задължението за балансиране, достъпа до пазари на едро, достъпа до данни, процедурите за смяна и режимите на фактуриране, а когато е приложимо – и при лицензирането.

5. ***Държавите членки гарантират, че участниците на пазара от трети държави, когато извършват дейност в рамките на вътрешния пазар на електроенергия, отговарят на изискванията на приложимото законодателство на Съюза и на националното законодателство, включително на законодателството, свързано с политиката в областта на околната среда и безопасността.***

Член 4

Свободен избор на доставчик

Държавите членки гарантират, че всички клиенти са свободни да купуват електроенергията си от избрания от тях доставчик ***и гарантират, че всички клиенти са свободни да сключват повече от един договор за доставка на електроенергия едновременно, при условие че се създадат изискваната връзка и измервателни точки***.

Член 5

Обусловени от пазара цени за доставка

1. Доставчиците са свободни да определят цената, на която предоставят електроенергия на клиентите си. Държавите членки предприемат подходящи действия, за да гарантират ефективната конкуренция между доставчиците.

2. Държавите членки гарантират защитата на енергийно бедните и уязвимите ***битови*** клиенти ***съгласно членове 28 и 29*** чрез ***социалната си политика или чрез други*** средства, различни от публичните интервенции в определянето на цените за доставката на електроенергия.

3. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2 ▌ държавите членки ***могат да*** прилагат публични интервенции при определянето на цените за доставка на електроенергия за енергийно бедните или уязвимите битови клиенти ▌. ***Тези публични интервенции са обвързани с условията, посочени в параграфи 4 и 5.***

4. Публичните интервенции при определянето на цените за доставка на електроенергия:

а) преследват общ икономически интерес и не надхвърлят необходимото за постигането на общия икономически интерес;

б) са ясно определени, прозрачни, недискриминационни и и прилагането им да подлежи на проверка;

в) гарантират на клиентите равен достъп до електроенергийните предприятия от Съюза;

г) са ограничени по време и са пропорционални по отношение на своите бенефициери;

д) не водят до допълнителни разходи за участниците на пазара по дискриминационен начин.

5. ***Всяка държава членка, която прилага публични интервенции при определянето на цените за доставка на електроенергия в съответствие с параграф 3 от настоящия член, също така спазва член 3, параграф 3, буква г) и член 24 от Регламент (ЕС) 2018/1999, независимо от това дали в съответната държава членка има значителен брой домакинства в положение на енергийна бедност.***

6. ***За да има преходен период, през който да се създаде ефективна конкуренция за договорите за доставка на електроенергия между доставчиците и да се постигне пълноценно действащо обусловено от пазара ценообразуване на електроенергията на дребно в съответствие с параграф 1,*** държавите членки могат да ▌ прилагат публични интервенции при определянето на цените за доставка на електроенергия за ***битовите*** клиенти***, както и за микропредприятията, които не се ползват от публични интервенции съгласно параграф 3***.

7. ***Публичните интервенции по член 6 трябва да отговарят критериите, определени в параграф 4, и:***

а) ***да са придружени от набор от мерки за постигане на ефективна конкуренция и за въвеждане на методика за оценяване на напредъка постигнат във връзка с тези мерки;***

б) да се определят чрез методика, която гарантира недискриминационното третиране на доставчиците;

в) да бъдат определени на цена, която е по-висока от себестойността, на равнище, на което може да възникне ефективна ценова конкуренция;

г) да са създадени така, че да свеждат до минимум отрицателното въздействие върху пазара на електроенергия на едро;

д) да гарантират, че всички бенефициери на публични интервенции имат възможност да изберат конкурентни пазарни оферти и са пряко информирани поне веднъж на тримесечие за наличието на оферти и възможности за икономии на конкурентния пазар, по-специално за договори за динамична цена на електроенергията, както и да гарантират, че им се предоставя помощ за преминаване към обусловено от пазара предлагане;

е) да гарантират, че в съответствие с членове 19 и 21 всички бенефициери на такива публични интервенции имат право да им бъдат инсталирани интелигентни измервателни уреди без допълнителни първоначални разходи за тях, получават предложения за тази цел, пряко информирани са за възможността да инсталират интелигентни измервателни уреди и получават необходимото помощ;

ж) да не водят до пряко кръстосано субсидиране между клиентите, обслужвани по цени на свободния пазар, и клиентите, обслужвани по регулирани цени за доставка.

8. Държавите членки нотифицират Комисията за мерките, взети в съответствие с ***параграфи 3 и 6***, в срок от един месец след приемането им и могат да ги прилагат незабавно. Нотификацията следва да бъде придружена от обяснение защо други инструменти не са били достатъчни ***за постигането на преследваната цел, по какъв начин са изпълнени изискванията, посочени в параграфи 4 и 7 и какви са последиците от мерките, предмет на нотификацията, върху конкуренцията. В нотификацията се описват обхватът на бенефициерите, продължителността на прилагане на мерките и броят на битовите клиенти, засегнати от тях , и се обяснява как са били определени регулираните цени.***

9. ***В срок до 1 януари 2022 г. и 1 януари 2025 г. държавите членки представят на Комисията доклади за прилагането на настоящия член, за необходимостта от публични интервенции съгласно настоящия член и тяхната пропорционалност, както и оценка на напредъка към постигане на ефективна конкуренция между доставчиците и прехода към пазарно обусловени цени. Държавите членки, които прилагат регулирани цени в съответствие с параграф 6, докладват за изпълнението на условията, посочени в параграф 7, включително за изпълнението им от доставчиците, от които се изисква да прилагат такива интервенции, както и за въздействието на регулираните цени върху финансовото положение на тези доставчици.***

10. ***В срок до 31 декември 2025 г. Комисията извършва преглед и представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за прилагането на настоящия член с цел постигане на обусловено от пазара ценообразуване на електроенергията на дребно; този доклад е придружен или е последван от законодателно предложение, ако е целесъобразно. Това законодателно предложение може да предвижда крайна дата за прилагането на регулираните цени.***

Член 6

Достъп на трети лица

1. Държавите членки осигуряват прилагането на система за достъп на трети лица до преносните и разпределителните системи въз основа на публикувани тарифи, приложими за всички клиенти и прилагани обективно и без дискриминация между ползвателите на системата. Държавите членки гарантират, че тези тарифи или методиките, на които се основава тяхното изчисление, са одобрени в съответствие с член 59 преди влизането им в сила и че тези тарифи и методики — когато само методиките са одобрени — са публикувани преди влизането им в сила.

2. Операторът на преносна или разпределителна система може да откаже достъп, когато липсва необходимият капацитет. Подобен отказ се придружава от надлежно обосновани мотиви, особено предвид разпоредбите на член 9, като се изхожда от обективни и основателни в техническо и икономическо отношение критерии. Държавите членки или ако държавите членки са предвидили това — регулаторните органи на тези държави членки, гарантират, че тези критерии се прилагат последователно и че ползвателят на системата, на когото е бил отказан достъп, може да се възползва от процедура за разрешаване на спорове. Регулаторните органи гарантират също така, когато е подходящо и когато се дава отказ за достъп, че операторът на преносна система или операторът на разпределителна система предоставя съответната информация за мерките, които биха били необходими за укрепване на мрежата. Тази информация се предоставя във всички случаи, когато е бил отказан достъпът до зарядните точки. На лицето, поискало тази информация, може да бъде наложена разумна такса, отразяваща разходите за предоставяне на подобна информация.

3. Настоящият член се прилага и за гражданските енергийни общности, които управляват разпределителни мрежи.

Член 7

Директни електропроводни линии

1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да могат:

   а) всички производители и предприятия за доставка на електроенергия, установени на тяхна територия, да снабдяват своите обекти, дъщерни дружества и клиенти чрез директна електропроводна линия***, без да им бъдат налагани непропорционални административни процедури или разходи***;

   б) всички ▌клиенти на тяхна територия ***индивидуално или съвместно*** да бъдат снабдявани чрез директна електропроводна линия от производители и предприятия за доставка на електроенергия.

2. Държавите членки установяват критериите за предоставянето на разрешения за изграждане на директни електропроводни линии на тяхна територия. Тези критерии трябва да бъдат обективни и недискриминационни.

3. Възможността за доставка на електроенергия чрез директна електропроводна линия, посочена в параграф 1 от настоящия член, не засяга възможността за договаряне на електроенергия в съответствие с член 6.

4. Държавите членки може да издават разрешения за изграждане на директна електропроводна линия

при условията на отказ за достъп до системата въз основа, според приложимото, на член 6 или при условията на започване на процедура за разрешаване на спор съгласно член 60.

5. Държавите членки може да откажат разрешение за директна електропроводна линия, ако издаването на подобно разрешение би възпрепятствало прилагането на разпоредбите относно задълженията за обществена услуга съгласно член 9. Този отказ се придружава от надлежно обосновани мотиви.

Член 8

Процедура за издаване на разрешения за нови мощности

1. Държавите членки приемат процедура за издаване на разрешения за изграждане на нови производствени мощности, която се провежда в съответствие с обективни, прозрачни и недискриминационни критерии.

2. Държавите членки установяват критериите за предоставяне на разрешения за изграждане на производствени мощности на тяхна територия. При определянето на подходящи критерии държавите членки вземат предвид:

а) безопасността и сигурността на електроенергийната система, инсталациите и прилежащото оборудване;

б) защитата на общественото здраве и безопасност;

в) опазването на околната среда;

г) използването на земята и избор на площадки за изграждане на обекти;

д) използването на обществени земи;

е) енергийната ефективност;

ж) естеството на първичните източници;

з) специфичните за кандидата характеристики, например технически, икономически и финансови възможности;

и) спазването на мерките, приети съгласно член 9;

й) приноса на производствените мощности за постигане на общата цел на Съюза от поне 32-процентен дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия в Съюза през 2030 г., посочена в член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета[25];

к) приноса на производствените мощности за намаляване на емисиите; и

л) алтернативите на изграждането на нова производствена мощност, например решения за оптимизация на потреблението и съхраняване на енергия.

3. Държавите членки гарантират, че съществуват специални***, опростени и рационализирани*** процедури за издаване на разрешения за малки по размер децентрализирани и/или разпределени производства, които отчитат техния ограничен размер и потенциално въздействие.

Държавите членки може да установят насоки за тази специална процедура за издаване на разрешения. Регулаторните органи или други компетентни национални органи, включително планиращите органи, преразглеждат тези насоки и може да препоръчат изменения.

[25] Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

Когато са установили специални процедури за издаване на разрешения за използването на земята, които се прилагат за големи нови инфраструктурни проекти за производствен капацитет, държавите членки по целесъобразност включват изграждането на нови производствени мощности в обхвата на тези процедури и ги прилагат по недискриминационен начин и в подходяща времева рамка.

4. Процедурите и критериите за издаване на разрешения се оповестяват публично. Кандидатите се уведомяват за мотивите за отказ за издаване на разрешение. Мотивите трябва бъдат обективни, недискриминационни, добре обосновани и надлежно доказани. Кандидатите имат на разположение процедури по обжалване.

Член 9

Задължения за обществена услуга

1. Без да се засяга параграф 2, въз основа на институционалната си организация и като надлежно спазват принципа на субсидиарност, държавите членки гарантират, че дейността на електроенергийните предприятия се извършва в съответствие с принципите на настоящата директива с цел да се постигне конкурентен, сигурен и екологично устойчив пазар на електроенергия, като не упражняват дискриминация спрямо тези предприятия нито по отношение на правата, нито по отношение на задълженията.

2. При пълно зачитане на съответните разпоредби на ДФЕС, по-специално на член 106 от него, държавите членки може да налагат на предприятията, работещи в електроенергийния сектор, с оглед на общите икономически интереси, задължения за обществена услуга, които може да се отнасят до сигурността, включително сигурността на доставките, редовността, качеството и цената на доставките и опазването на околната среда, включително енергийната ефективност, енергията от възобновяеми източници и опазването на климата. Тези задължения трябва да бъдат ясно определени, прозрачни, недискриминационни, изпълнението им да подлежи на проверка и да гарантират равни условия на достъп на електроенергийните предприятия от Съюза до националните потребители. Задълженията за обществена услуга, които засягат определянето на цените на доставка на електроенергия, трябва да отговарят на изискванията, определени в член 5 от настоящата директива.

3. Когато за изпълнението на задълженията, установени в параграф 2 от настоящия член, или за предоставянето на универсалната услуга, предвидена в член 27, държавите членки предоставят финансова компенсация, други форми на компенсация и изключителни права, те правят това по недискриминационен и прозрачен начин.

4. Когато транспонират настоящата директива, държавите членки уведомяват Комисията за всички мерки, приети за изпълнение на задълженията за универсална услуга и за обществена услуга, включително за защита на потребителите и за опазване на околната среда, и за възможното им въздействие върху вътрешната и международната конкуренция независимо от това дали за тези мерки е необходима дерогация от настоящата директива. Впоследствие държавите членки уведомяват Комисията на всеки две години за всички промени в тези мерки независимо от това дали за тях е необходима дерогация от настоящата директива.

5. Държавите членки може да решат да не прилагат членове 6, 7 и 8 от настоящата директива, доколкото тяхното прилагане би възпрепятствало, правно или фактически, изпълнението на задълженията, наложени на електроенергийните предприятия в името на общите икономически интереси, и доколкото развитието на търговията не би било засегнато до такава степен, че да бъде в противоречие с интересите на Съюза. Интересите на Съюза включват, inter alia, конкуренция по отношение на клиентите в съответствие с с член 106 от ДФЕС и настоящата директива .

ГЛАВА III

ОПРАВОМОЩАВАНЕ И ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Член 10

Основни договорни права

1. Държавите членки гарантират правото на всички крайни клиенти да бъдат снабдявани с електроенергия от даден доставчик, при условие че той даде съгласието си, независимо от това в коя държава членка е регистриран доставчикът, при условие че доставчикът спазва приложимите търговски правила ***и правилата за балансиране***. Във връзка с това държавите членки предприемат всички мерки, необходими, за да гарантират, че административните процедури не дискриминират доставчиците, които вече са регистрирани в друга държава членка.

2. Без да се засягат правилата на Съюза относно защитата на потребителите, и по-специално Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[26] и Директива 93/13/ЕИО на Съвета[27], държавите членки гарантират, че крайните клиенти имат правата, предвидени в параграфи 3—12 от настоящия член.

3. Крайните ***клиенти*** имат право да сключват ***със своя доставчик*** договор ▌, в който се посочват:

а) самоличността и адресът на доставчика;

[26] Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

[27] Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

б) предоставяните услуги, предлаганите равнища на качество на обслужването, както и сроковете за първоначално свързване към мрежата;

в) видовете услуги по поддръжката, които се предлагат;

г) средствата, чрез които може да се получи актуална информация за всички приложими тарифи**,** такси за поддръжка ***и пакетни продукти/или услуги***;

д) продължителността на договора, условията за подновяване и прекратяване на договора и услугите***, включително. на продуктите или услугите, които са в пакет с тези услуги, както и дали се разрешава прекратяване на договора, без да се заплаща такса***;

е) договорености за компенсации и възстановяване на суми, които се прилагат, ако не са спазени нивата на качество на договорената услуга, включително неточно или забавено фактуриране;

ж) способът за започване на извънсъдебни процедури за разрешаване на спорове в съответствие с член 26;

з) информация относно правата на потребителите, включително информация относно обработката на жалби, и цялата информация, посочена в настоящия параграф, като те се съобщават ясно на фактурата или на уебсайта на електроенергийното предприятие.

Условията трябва да бъдат справедливи и предварително добре известни. При всички случаи тази информация се предоставя преди сключването или потвърждаването на договора. Когато се сключват договори чрез посредници, информацията, свързана с въпросите, уредени в настоящият параграф, също се предоставя преди сключване на договора.

На крайните клиенти се предоставя резюме на ключовите договорни условия, което е лесно видимо и е формулирано по кратък и опростен начин..

4. На ***крайните клиенти*** се дава подходящо предизвестие за всяко намерение за изменение на договорните условия и, когато им бъде отправено предизвестието, се уведомяват за правото им да прекратят договора. Доставчиците уведомяват крайните си клиенти директно, по прозрачен и разбираем начин, за всяко преизчисление на цената за доставка, както и за причините и предварителните условия за преизчислението и за неговия обхват, в подходящ момент, не по-късно от ***две седмици или не по-късно от един месец за битовите клиенти,*** преди преизчислението да влезе в сила. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти са свободни да прекратят договорите, ако не приемат новите договорни условия или преизчислението на цената за доставка, съобщени им от техния доставчик.

5. Доставчиците предоставят на крайните ***клиенти*** прозрачна информация за приложимите цени и тарифи и за стандартните ред и условия във връзка с достъпа до електроенергийни услуги и ползването им.

6. Доставчиците предлагат на крайните ***клиенти*** широк избор на методи на плащане. Тези методи на плащане не дискриминират неправомерно клиентите. Разликите в таксите, свързани с методите на плащане или системите за авансови плащания, ***са обективни, недискриминационни и пропорционални и не надвишават преките разходи, понесени от получателя на плащането за използването на конкретния метод на плащане или система за авансово плащане, съгласно член 62 от Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета[28]***.

7. ***Съгласно параграф 6 битовите клиенти, които имат достъп до системи за авансови плащания,*** не трябва да са поставени в ▌ по-неблагоприятно положение ▌ от системите за авансово плащане.

8. ***Доставчиците предоставят на*** крайните ***клиенти*** справедливи и прозрачни общи условия, които са формулирани на ясен и недвусмислен език и не включват извъндоговорни пречки за упражняването на правата на потребителите, например прекомерна договорна документация. Клиентите трябва да са защитени от непочтени и подвеждащи методи на продажба.

[28] Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35).

9. ***Крайните клиенти*** имат право на добро качество на обслужване и обработка на жалбите от ***своите доставчици***. ***Доставчиците*** ▌обработват жалбите по опростен, справедлив и бърз начин.

10. Когато осъществяват достъп до универсалната услуга в съответствие с разпоредбите, приети от държавите членки, съгласно член 27, крайните ***клиенти*** се уведомяват за правата си във връзка с универсалната услуга. .

11. Доставчиците предоставят предварително на ***битовите клиенти*** адекватна информация за алтернативните мерки на изключването от мрежата, с достатъчно предизвестие преди планираното изключване. Тези алтернативни мерки могат да се отнасят до източници на подкрепа с цел избягване на изключването от мрежата, ***системи за авансови плащания, енергийни одити, консултантски услуги по енергийните въпроси,*** алтернативни разплащателни планове, съвети за управление на дълга или ***мораториуми*** върху изключването от мрежатаи не създават допълнителни разходи за клиентите***, застрашени от изключване от мрежата***.

12. Доставчиците предоставят на ***крайните клиенти*** окончателна изравнителна сметка след всяка смяна на ▌доставчика не по-късно от шест седмици след осъществяване на смяната.

Член 11

Право на договор с динамична цена ***на електроенергията***

1. Държавите членки гарантират, че ***националната регулаторна уредба дава възможност на доставчиците да предлагат*** договори с динамична цена на електроенергията ▌. ***Държавите членки гарантират, че крайните клиенти, които разполагат с инсталиран интелигентен измервателен уред, могат да поискат да сключат договор с динамична цена на електроенергията с поне един доставчик, както и с всички доставчици с над 200 000 крайни клиенти.***

2. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти са подробно информирани от доставчиците за възможностите***, разходите*** и рисковете, свързани с договорите с динамична цена на електроенергията***, и гарантират, че от доставчиците се изисква да предоставят съответната информация на крайните клиенти, включително за необходимостта да им се инсталира подходящ измервателен уред за електроенергията. Регулаторните органи наблюдават развитието на пазара, оценяват рисковете, които могат да възникнат от новите продукти и услуги, и вземат мерки срещу злоупотребите.***

3. Доставчиците получават от всеки краен клиент съгласието му, преди този клиент да бъде прехвърлен към договор с динамична цена на електроенергията.

4. В продължение на най-малко десет години след появата на уредбата на ▌ договорите ***с динамична цена на електроенергията*** държавите членки ***или техните*** регулаторни органи наблюдават и ***публикуват годишен доклад*** за основните промени в тези договори, включително за пазарното предлагане ***и за*** въздействието върху сметките на потребителите, и по-конкретно за равнището на нестабилност на цените ▌ .

Член 12

Право на смяна ▌ и правила относно таксите при смяна ▌

1. ***Смяната на доставчик или на участник на пазара, извършващ агрегиране, се осъществява във възможно най-кратък срок.*** Държавите членки гарантират, че клиент, който спазва договорните условия и желае да смени ***доставчика си или участник на пазара, извършващ агрегиране***, има право на ***смяна*** в срок от ***максимум*** три седмици от датата на искането. ***Не по-късно от 2026 г. техническият процес на смяна на доставчика трябва да отнема не повече от 24 часа и да е възможен във всеки един работен ден.***

2. Държавите членки гарантират, че ***поне на битовите клиенти и малките предприятия*** не се налагат такси при смяна.

3. Чрез дерогация от параграф 2 държавите членки могат да разрешат на доставчиците ***или на участниците на пазара, извършващи агрегиране,*** да начисляват на клиентите такси за прекратяване на договора, когато тези клиенти прекратяват доброволно срочен договор ***за*** доставка ***на електроенергия с фиксирана цена*** преди изтичането му***, при условие че тези такси са част от договор, доброволно сключен от клиента, и преди сключването на договора са съобщени ясно на клиента***. ***Подобни*** такси ***са пропорционални*** и не надвишават преките икономически загуби на доставчика ***или на участника на пазара, извършващ агрегиране,*** произтичащи ***от прекратяването на*** договора ***от клиента***, включително разходите за всякакви пакетни инвестиции или услуги, които вече са били предоставени на клиента като част от договора. ***Тежестта на доказване на преките икономически загуби винаги се поема от доставчика или участника на пазара, извършващ агрегиране, а допустимостта на таксите за прекратяване на договора се наблюдава от регулаторния орган или от друг компетентен национален орган.***

4. Държавите членки гарантират, че правото на смяна на доставчика ***или на участниците на пазара, извършващи агрегиране,*** се предоставя на клиентите по недискриминационен начин по отношение на разходи, усилия и време.

5. ***Битовите клиенти имат право да участват в колективни схеми за смяна. Държавите членки премахват всички регулаторни или административни пречки за колективната смяна, като същевременно осигуряват рамка, която гарантира максимална защита за потребителите с цел избягване на злоупотреби.***

Член 13

Договор ***за агрегиране***

1. ***Държавите членки гарантират, че всички клиенти са свободни да купуват и продават електроенергийни услуги, включително агрегирането, различни от доставката, независимо от техния договор за доставка на електроенергия и от електроенергийно предприятие по свой избор.***

2. Държавите членки гарантират, че ако краен клиент желае да сключи договор ***за агрегиране***, крайният клиент има право да направи това без съгласието на ***електроенергийното предприятие*** на крайния клиент.

Държавите членки гарантират, че участниците на пазара, извършващи агрегиране, подробно информират клиентите си за условията на договорите, които те им предлагат..

3. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти имат право да получават ***безплатно*** всички значими данни за оптимизацията на потреблението или данните за доставената и продадената електроенергия поне веднъж ***на всеки период на фактуриране, ако клиентът поиска това***.

4. Държавите членки гарантират, че правата, посочени в параграфи ▌2 ***и*** 3 ▌, се предоставят на крайните клиенти по недискриминационен начин по отношение на разходи, усилия или време. ***По-специално държавите членки гарантират, че клиентите не са подлагани от своя доставчик на дискриминационни технически и административни изисквания, процедури или такси въз основа на това дали те са сключили договор с участник на пазара, извършващ агрегиране.***

Член 14

Инструменти за сравняване

1. Държавите членки гарантират, че ***поне битовите клиенти и микропредприятията с очаквано годишно потребление под 100 000 kWh*** имат безплатен достъп до поне един инструмент за сравняване на офертите на доставчиците, ***включително оферти за договори с динамична цена на електроенергията***. ***Клиентите се уведомяват за наличието на тези инструменти в своите сметки или в приложение към тях, или по друг начин. Инструментите отговарят най-малко на следните изисквания:***

а) независими са от участниците на пазара и гарантират, че електроенергийните предприятия се третират еднакво при резултатите от търсенето;

б) съдържат ясно указание за своите собственици и физическото или юридическото лице, което отговаря за функционирането и контрола на инструмента, както и информация относно начина на финансиране на инструментите;

в) определят ясни и обективни критерии, въз основа на които се извършва сравнението, включително услугите, и ги оповестяват;

г) използват ясен и недвусмислен език;

д) предоставят точна и актуална информация и посочват кога е извършена последната актуализация;

е) достъпни са за хората с увреждания, тъй като са лесни за сетивно възприемане, функционално пригодни, разбираеми и стабилни;

ж) осигуряват ефективна процедура за съобщаване на наличието на неточна информация относно публикуваните оферти; и

з) извършват сравнения, като същевременно ограничават изискваните лични данни до данните, които са строго необходими за сравняването.

Държавите членки гарантират, че поне един инструмент обхваща целия пазар. Когато повече инструменти обхващат пазара, те включват колкото е възможно по-пълен спектър от оферти за електроенергия, обхващащи значителна част от пазара, а когато инструментите не обхващат целия пазар, това се съобщава ясно преди показването на резултатите;

2. ***Оператор на инструментите, посочени в параграф 1, може да бъде всеки субект, включително частни дружества и публични органи или структури.***

3. Държавите членки назначават ▌ компетентен орган, ***който да отговаря за издаването на знак за доверие за инструментите за сравняване, които отговарят на изискванията, посочени в параграф 1, и да гарантира, че инструментите за сравняване, получили знак за доверие,*** продължават да отговарят на изискванията***, посочени в параграф 1. Този орган е независим от участниците на пазара и операторите на инструменти за сравняване.***

4. Държавите членки могат да изискат инструментите за сравняване, посочени в параграф 1, да включват сравнителни критерии във връзка с естеството на услугите, предлагани от доставчиците.

5. Всеки инструмент, с който се сравняват офертите на ***участниците на пазара***, може да кандидатства ***за знак за доверие*** в съответствие с настоящия член на доброволна и недискриминационна основа.

6. ***Чрез дерогация от параграфи 3 и 5 държавите членки могат да решат да не издават знак за доверие за инструментите за сравняване, ако публичен орган или публична структура предоставя инструмент за сравняване, който отговаря на изискванията, посочени в параграф 1.***

Член 15

Активни клиенти

1. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти имат право ***да действат като активни клиенти***, без да са обект на ***непропорционални или дискриминационни технически изисквания, административни изисквания,*** процедури и такси, ***и такси за достъп до мрежата***, които не отразяват разходите.

▌

2. Държавите членки гарантират, че активните клиенти:

а) имат право да действат пряко или чрез агрегиране;

б) имат право да продават произведената от тях електроенергия, включително чрез споразумения за изкупуване на енергия;

в) имат право да участват в схемите за гъвкавост и схемите за енергийна ефективност;

г) имат право да възложат на трета страна управлението на инсталациите, необходими за тяхната дейност, включително инсталирането, експлоатацията, управлението на данни и поддръжката без третата страна да се счита за активен клиент;

д) налагат им се отразяващи разходите, прозрачни и недискриминационни такси за достъп до мрежата, при които се отчитат поотделно електроенергията, подавана в мрежата, и електроенергията, получена от мрежата, в съответствие с член 59, параграф 9 от настоящата директива и член 18 от Регламент (ЕС) 2019/…[+], като се гарантира, че те допринасят по адекватен и балансиран начин за разпределяне на общите разходи за системата;

е) са финансово отговорни за дисбалансите, които причиняват в електроенергийната система; в тази степен те са отговарящи за баланса лица или делегират своята отговорност за балансиране в съответствие с член5 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].

3. Държавите членки могат да предвидят в своето национално законодателство различни разпоредби за индивидуалните и съвместно действащите активни клиенти, при условие че всички права и задължения, уредени в настоящия член, се прилагат за всички активни клиенти. Всяко различно третиране на съвместно действащите активни клиенти трябва да бъде пропорционално и надлежно обосновано.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.

4. ***Държавите членки, чиито действащи схеми не отчитат поотделно електроенергията, подадена в мрежата, и електроенергията, получена от мрежата, не предоставят нови права по тези схеми след 31 декември 2023 г. Във всеки случай, клиентите на действащите схеми имат възможност да изберат във всеки един момент нова схема, която отчита поотделно електроенергията, подадена в мрежата, и електроенергията, получена от мрежата, като основа за изчисляване на таксите за достъп до мрежата.***

▌

5. ***Държавите членки гарантират, че активните клиенти, които притежават съоръжение за съхраняване на енергия:***

а) ***имат право на свързване към мрежата в рамките на разумен срок след подаване на заявлението, при условие че са изпълнени всички необходими условия, като например отговорност за балансиране и подходящо измерване;***

б) ***не им се налагат двойни такси, включително такси за достъп до мрежата, за съхраняваната в техните обекти електроенергия или при предоставянето на услуги за гъвкавост на операторите на системите;***

в) ***не им се налагат непропорционални лицензионни изисквания или такси;***

г) ***имат право да предоставят едновременно няколко услуги, ако това е технически осъществимо.***

Член 16

Граждански енергийни общности

1. Държавите членки ***създават благоприятна регулаторна рамка за гражданските*** енергийни общности***, като гарантират, че***:

▌

а) участието в гражданските енергийни общности е отворено за всички и доброволно;

б) членовете или акционерите на гражданската енергийна общност имат право да я напускат— в такъв случай се прилага член 12;

в) членовете или акционерите на гражданската енергийна общност не губят правата и задълженията си на битови клиенти или активни клиенти;

г) при условие че се предлага справедлива компенсация съгласно оценката на регулаторния орган, съответните оператори на разпределителни системи, си сътрудничат с гражданските енергийни общности, за да улеснят преноса на електроенергия в рамките на гражданските енергийни общности;

д) за гражданските енергийни общности се прилагат недискриминационни, справедливи, пропорционални и прозрачни процедури и такси, включително регистрация и лицензиране, както и прозрачни, недискриминационни и отразяващи разходите такси за достъп до мрежата в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2019/...[+], като се гарантира, че те допринасят по подходящ и балансиран начин за разпределяне на общите разходи за системата.

2. Държавите членки ***може да предвидят в благоприятната*** регулаторна рамка***, че гражданските енергийни общности***:

▌

а) са отворени за трансгранично участие;

б) имат правото да притежават, изграждат, закупуват или отдават под наем разпределителни мрежи и да ги управляват самостоятелно при условията, определени в параграф 4 от настоящия член;

в) подлежат на освобожданията, предвидени в член 38, параграф 2.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

3. ***Държавите членки гарантират, че гражданските енергийни общности:***

а) ***имат достъп по недискриминационен начин до всички пазари на електроенергия или пряко, или чрез агрегиране;***

б) ***са третирани по недискриминационен и пропорционален начин във връзка със своите дейности, права и задължения като крайни клиенти, производители, доставчици, оператори на разпределителни системи или участници на пазара, извършващи агрегиране;***

в) ***носят финансова отговорност за дисбалансите, които причиняват в електроенергийната система; в тази степен те са отговарящи за баланса лица или делегират своята отговорност за балансиране в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) 2019/...[+];***

г) ***по отношение на потреблението на произведената от тях електроенергия гражданските енергийни общности се третират като активни клиенти в съответствие с член 15, параграф 2, буква д);***

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.

д) имат право да организират в рамките на гражданската енергийна общност обмен на електроенергията, произведена от производствените единици, притежавани от общността, при спазване на останалите изисквания, установени в н настоящия член и при условие, че се запазват правата и задълженията на членовете на общността като крайни клиенти.

За целите на буква д, първа алинея при споделянето на електроенергия не се засягат приложимите такси за достъп до мрежата, тарифи и налози в съответствие с извършения от компетентния национален орган прозрачен анализ на разходите и ползите, свързани с разпределените енергийни ресурси.

4. Държавите членки може да решат да предоставят на гражданските енергийни общности правото да управляват разпределителните мрежи в тяхната област на дейност и да създадат съответните процедури, без да се засягат глава IV или други правила и разпоредби, които се прилагат за операторите на разпределителни системи. Ако предоставят такова право, държавите членки гарантират, че:

а) гражданските енергийни общности имат право да сключват споразумение относно експлоатацията на своята мрежа със съответния оператор на разпределителна система или оператор на преносна мрежа, към която е свързана тяхната мрежа;

б) на гражданските енергийни общности се налагат подходящи такси за достъп до мрежата в точките на присъединяване между тяхната мрежа и разпределителната мрежа извън гражданската енергийна общност, и че тези такси за достъп до мрежата в съответствие с член 59, параграф 7 отчитат поотделно електроенергията, подадена в разпределителната мрежа, и електроенергията, получена от разпределителната мрежа, извън гражданската енергийна общност;

в) гражданските енергийни общности не дискриминират, нито вредят на потребителите, които остават свързани към разпределителната система.

Член 17

Оптимизация на потреблението ***чрез агрегиране***

1. ***Държавите членки разрешават и насърчават участието в оптимизацията на потреблението чрез агрегиране.*** Държавите членки ***разрешават на*** крайните клиенти, включително на крайните клиенти, които предлагат оптимизация на потреблението посредством ***агрегиране***, да участват наред с производителите по недискриминационен начин на всички ▌ пазари ***на електроенергия***.

2. Държавите членки гарантират, че операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи, когато осигуряват спомагателни услуги, третират ***участниците на пазара, които извършват агрегиране на оптимизацията на потреблението***, по недискриминационен начин ***наред с производителите*** въз основа на техните технически възможности.

3. Държавите членки гарантират, че ***съответната им регулаторна рамка*** съдържа най-малко следните елементи:

а) правото на ***всеки участник на пазара, извършващ агрегиране, в това число независимите доставчици на агрегирани услуги,*** да навлиза ***на пазарите на електроенергия*** без съгласието на другите участници на пазара;

б) ***недискриминационни и*** прозрачни правила, чрез които ясно се определят ролите и отговорностите на всички ***електроенергийни предприятия и клиенти***;

в) ***недискриминационни и*** прозрачни правила и процедури за обмен на данни между ***участниците на пазара, извършващи агрегиране, и други електроенергийни предприятия***, които гарантират лесен достъп до данните при равни и недискриминационни условия, като същевременно напълно защитават търговската информация с чувствителен характер ***и личните данни на клиентите***;

▌

г) задължение на участниците на пазара, извършващи агрегиране да носят финансова отговорност за дисбалансите, които причиняват в електроенергийната система; в тази степен те са отговарящи за баланса лица или делегират своята отговорност за балансиране в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) 2019/...[+];

д) разпоредба, съгласно която на крайните клиенти, които имат договор с независими доставчици на агрегирани услуги, не се налагат неправомерни плащания, санкции или други неправомерни договорни ограничения от страна на доставчиците им;

д) механизъм за разрешаване на спорове между участниците на пазара***, извършващи агрегиране, и други участници на пазара, включително във връзка с отговорността за дисбалансите***.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

4. ***Държавите членки могат да изискват от електроенергийните предприятия или участващите крайни клиенти да изплатят финансова компенсация на други участници на пазара или на лицата, отговарящи за баланса на участниците на пазара, ако тези участници на пазара или отговарящи за баланса лица са пряко засегнати от задействането на оптимизацията на потреблението. Тази финансова компенсация не трябва да създава пречки за навлизането на пазара на участници, извършващи агрегиране, нито пречки за гъвкавостта. В такива случаи финансовата компемсация е строго ограничена до покриване на разходите, направени от доставчиците на участващите клиенти или от отговарящите за баланса лица на доставчика по време на задействането на оптимизацията на потреблението. Методът за изчисляване на компенсацията може да отчита ползите, които други участници на пазара извличат от независимите доставчици на агрегирани услуги, като в такъв случай от доставчиците на агрегирани услуги или от участващите клиенти може да се изиска да допринесат към компенсацията, но само ако и доколкото ползите за всички доставчици, клиенти и отговарящи за баланса лица не превишават направените преки разходи. Методът за изчисляване трябва да бъде одобрен от регулаторния орган или от друг компетентен национален орган.***

5. Държавите членки гарантират, че регулаторните органи или, когато националната им правна система предвижда това, операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи, като действат в тясно сътрудничество с ***участниците на пазара*** и крайните клиенти, определят техническите ***изисквания*** за участие в услугите по оптимизация на потреблението на ***всички пазари на електроенергия*** въз основа на техническите характеристики на тези пазари и на възможностите за оптимизация на потреблението. Тези изисквания включват участието с ***обединени товари***.

Член 18

Сметки и информация за фактурирането

1. Държавите членки гарантират, че сметките ▌и информацията за фактурирането ***са точни, лесни за разбиране, ясни, кратки, удобни за ползване и представени*** по начин, който улеснява сравняването от крайните клиенти. ***При поискване крайните клиенти получават ясно и разбираемо обяснение за начина на изчисляване на сметката им, особено когато сметките не се основават на действителното потребление.***

2. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти получават всички свои сметки и информацията за фактурирането ▌ безплатно ▌.

▌

3. Държавите членки гарантират, че на крайните клиенти се предлага опция за ***електронни сметки и*** електронна информация за фактурирането***, както и гъвкави условия за самото плащане на сметките***.

▌

4. ***Ако договорът предвижда бъдеща промяна на продукт, цена или отстъпка, това трябва да се посочи в сметката заедно с датата, на която е направена промяната.***

5. ***Държавите членки се консултират с организации на потребителите, когато обмислят промени в изискванията за съдържанието на сметките.***

6. ***Държавите членки гарантират, че сметките и информацията за фактурирането отговарят на минималните изисквания, посочени в приложение I.***

Член 19

Интелигентните измервателни системи

1. С цел насърчаване на енергийната ефективност и оправомощаване на ***крайните клиенти*** държавите членки или, когато държавата членка е предвидила това – регулаторният орган, настоятелно препоръчват електроенергийните предприятия и ***другите участници на пазара*** да оптимизират потреблението на електроенергия, inter alia посредством предоставяне на услуги по управление на енергията, разработване на иновативни ценообразуващи формули ***и*** въвеждане интелигентни измервателни системи***, които са оперативно съвместими, по-конкретно със системите за управление на потреблението на енергия от потребителите и с*** интелигентните мрежи***, в съответствие с приложимите правила на Съюза за защита на данните***.

2. Държавите членки осигуряват въвеждането на интелигентни измервателни системи на своята територия, които подпомагат активното участие на клиентите на пазара на електроенергия. Въвеждането може да бъде обект на оценка на разходите и ползите, която се предприема съгласно принципите, посочени в приложение II.

3. Държавите членки, които пристъпват към въвеждането ***на интелигентни измервателни системи***, приемат и публикуват минималните функционални и технически изисквания за интелигентните измервателни системи, които ще бъдат въвеждани на територията им, в съответствие с разпоредбите, посочени в член 20 и приложение II. Държавите членки гарантират оперативната съвместимост на тези интелигентни измервателни системи, както и тяхната ***способност да предоставят резултати за*** системите за управление на потреблението на енергия от потребителите. Във връзка с това държавите членки обръщат надлежно внимание на използването на съответните стандарти, включително на стандартите, които позволяват оперативна съвместимост, най-добрите практики и значението на развитието на ***интелигентните мрежи*** и на вътрешния пазар на електроенергия.

4. Държавите членки, които пристъпват към въвеждането на интелигентни измервателни системи, гарантират, че крайните клиенти допринасят за посрещането на разходите, свързани с въвеждането му, по прозрачен и недискриминационен начин***, като същевременно се отчитат дългосрочните ползи за цялата верига на стойността***. Държавите членки ***или, ако дадена държава членка е предвидила това – определените компетентни органи,*** извършват редовно наблюдение на въвеждането на своята територия, за да следят ▌ предоставянето на ▌ ползи за потребителите.

5. Когато въвеждането на интелигентни измервателни системи получи отрицателна оценка в резултат от оценката на разходите и ползите, посочена в параграф 2, държавите членки гарантират, че оценката ▌ се преразглежда ***най-малко на всеки четири години или по-често*** в отговор на ***значителни промени*** в основните допускания и в отговор на технологичните и пазарните тенденции. Държавите членки уведомяват Комисията за резултатите от своята актуализирана оценка на разходите и ползите, когато тя стане налична.

6. ***Разпоредбите за*** интелигентни измервателни системи ***в настоящата директива се прилагат за бъдещите инсталации и за инсталациите, които заменят по-стари интелигентни измервателни уреди. Интелигентните измервателни системи, които вече са инсталирани или чието „започване на работа“, , датира отпреди [датата на влизане в сила на настоящата директива], могат да продължат да бъдат експлоатирани в рамките на жизнения си цикъл, но*** интелигентни измервателни системи***, които не отговарят на изискванията по член 20 и приложение II, не могат да бъдат експлоатирани след изтичането на [12 години след влизането в сила на настоящата директива].***

За целите на настоящия параграф „започване на работа“ означава започване на строителните работи по инвестицията или поемане на първия твърд ангажимент за поръчване на оборудване или други ангажименти, които правят инвестицията необратима, в зависимост от това кое е първо във времето. Закупуването на земя и подготвителните работи, като например получаване на разрешителни и провеждане на предварителни проучвания за осъществимост, не се считат за започване на работа. За поглъщанията „започването на работа“ означава момента на придобиване на активи, пряко свързани с придобитото предприятие.

Член 20

Функционални възможности на интелигентните измервателни системи

Когато въвеждането на интелигентни измервателни системи получи положителна оценка в резултат на оценката на разходите и ползите, посочена в член 19, параграф 2, или когато интелигентните измервателни системи са системно въвеждани ***след [датата на влизането в сила на настоящата директива]***, държавите членки въвеждат интелигентните измервателни системи в съответствие с европейските стандарти, приложение II и следните изисквания:

а) интелигентните измервателни системи измерват точно действителното потребление на електроенергия и ***могат да*** предоставят на крайните клиенти информация за действителното време на използване. ***Валидираната*** информация ***за предходното потребление*** се предоставя на разположение по лесен ***и сигурен*** начин и се визуализира за крайните клиенти ***при поискване и*** без допълнителни разходи***. Невалидираната информация за потреблението*** почти в реално време ***също се предоставя на разположение по лесен и сигурен начин на крайните клиенти без допълнителни разходи посредством стандартизиран интерфейс или посредством дистанционен достъп*** с цел да се подкрепят автоматизираните програми за енергийна ефективност, оптимизация на потреблението и други услуги;

б) сигурността на интелигентните измервателни системи и предаването на данни са в съответствие с приложимите правила на Съюза в областта на сигурността, като се вземат надлежно предвид най-добрите налични техники, за да се осигури най-високо равнище на защита от кибератаки***, като същевременно се имат предвид разходите и принципът на пропорционалност***;

в) правото на неприкосновеност на личния живот на крайните клиени и защитата на техните данни са в съответствие с приложимите правила на Съюза относно защита на данните и неприкосновеността на личния живот;

г) операторите на измервателни уреди гарантират, че измервателните уреди на активните клиенти, които подават електроенергия в мрежата, могат да отчитат електроенергията, подадена в мрежата от обектите на активния клиент;

д) при поискване от крайните клиенти данните относно електроенергията, която те са подали в мрежата, и относно тяхното потребление на електроенергия се предоставят на тези клиенти в съответствие с актовете за изпълнение, приети съгласно член 24 посредством ▌ стандартизиран комуникационен интерфейс или посредством дистанционен достъп на тях или на трета страна, която действа от тяхно име, в лесноразбираем формат, , което им дава възможност да сравняват офертите на съпоставима основа;**;**

е) на крайните клиенти се предоставят подходящи съвети и информация ***преди или*** в момента на инсталиране на интелигентните измервателни уреди, по-специално относно техния пълен потенциал по отношение на управлението на отчитането на показанията и следенето на енергопотреблението, както и относно събирането и обработката на лични данни в съответствие с приложимите правила на Съюза за защита на данните;

ж) интелигентните измервателни системи дават възможност измерванията на крайните потребители и уреждането на задълженията им да се извършват синхронно с периодите за уреждане на дисбаланса на националния пазар.

За целите на първа алинея, буква д) крайните клиенти имат възможност да извличат своите данни от измерването или да ги предават на друго лице без допълнителни разходи в съответствие с правото си на преносимост на данните съгласно приложимите правила на Съюза за защита на данните.

Член 21

Право на интелигентен измервателен уред

1. Когато въвеждането на интелигентни измервателни системи е оценено отрицателно в резултат на оценката на разходите и ползите, посочена в член 19, параграф 2, и когато интелигентните измервателни системи не са системно въвеждани, държавите членки гарантират, че всеки краен клиент има право при поискване***, като поема свързаните с това разходи,*** да му бъде инсталиран интелигентен измервателен уред при справедливи**,** разумни ***и икономически ефективни*** условия, или, когато е приложимо, неговият съществуващ измервателен уред да бъде модернизиран, като така че новият или модернизираният интелигентен измервателен уред :

   а) трябва да е оборудван, когато това е технически осъществимо, с функционалните възможности, посочени в член 20, или с минималния набор от функционални възможности, които ще бъдат определени и публикувани от държавите членки на национално равнище и в съответствие с приложение II,

б) трябва да е оперативно съвместим и да може да осъществява желаните връзки с инфраструктурата за измерване на системите за управление на потреблението на енергия на потребителите почти в реално време.

2. В контекста на искане за интелигентен измервателен уред от страна на клиент съгласно параграф 1 държавите членки или, ако държава членка е предвидила това – определените компетентни органи:

а) гарантират, че в офертата, отправена към крайния клиент, пожелал инсталирането на интелигентен измервателен уред, изрично се посочват и ясно се описват:

i) функциите и оперативната съвместимост, които може да поддържа интелигентният измервателен уред, а също и осъществимите услуги и ползите, които могат реално да бъдат извлечени от притежаването на конкретния интелигентен измервателен уред в конкретния момент;

ii) всякакви свързани с това разходи, които трябва да бъдат понесени от крайния клиент;

б) гарантират, че измервателният уред се инсталира в разумен срок, не по-късно от ***четири*** месеца след като клиентът отправи искането;

в) редовно и поне веднъж на всеки две години преразглеждат и правят обществено достояние свързаните с инсталирането разходи, като проследяват тяхното развитие в резултат на технологичните разработки и евентуалните осъвременявания на измервателната система.

Член 22

Традиционни измервателни уреди

1. Когато крайните клиенти не разполагат с интелигентни измервателни уреди, държавите членки гарантират, че са им предоставени индивидуални традиционни измервателни уреди, които точно измерват действителното потребление.

2. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти са в състояние лесно да прочетат показанията на своите традиционни измервателни уреди, както непосредствено, така и чрез електронен интерфейс онлайн или чрез друг подходящ интерфейс.

Член 23

Управление на данните

1. При създаването на правилата по отношение на управлението и обмена на данни държавите членки или, когато държавата членка е предвидила това – определените компетентни органи, определят ***правилата за достъпа на отговарящите на условията лица*** до данните на крайния клиент ***съгласно = настоящия член и приложимата правна уредба на Съюза***. За целите на настоящата директива данните следва да включват данни относно измерването и потреблението, както и данни, изисквани за прехвърлянето на клиенти***, оптимизацията на потреблението и други услуги***.

2. Държавите членки организират управлението на данните с цел да се гарантира ефективен ***и сигурен*** достъп и обмен на данни***, както и защита и сигурност на данните***.

Независимо от модела за управление на данните, прилаган във всяка държава членка, лицата, отговорни за управлението на данните, предоставят на всяко отговарящо на условията лице достъп до данните на ***крайния клиент в съответствие с параграф 1***. Отговарящите на условията лица разполагат с поисканите данни по недискриминационен начин и едновременно. Достъпът до данните трябва да е лесен, като същевременно съответните процедури за получаване на достъп до данните се оповестяват.

3. Правилата относно достъпа до данни и съхраняването им за целите на настоящата директива са в съответствие с приложимото право на Съюза.

Обработването на лични данни в рамките на настоящата директива се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679.

4. Държавите членки или, когато дадена държава членка е предвидила това – определените компетентни органи, упълномощават и сертифицират лицата, които отговарят за управлението на данните, ***или, когато е приложимо, упражняват надзор над тях,*** с цел да се гарантира, че те спазват изискванията на настоящата директива.

Без да се засягат задачите на длъжностните лица по защита на данните по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679, държавите членки могат да решат да изискат от лицата, които отговарят за управлението на данните, да назначат служители по съответствието, които да отговарят за наблюдението на изпълнението на мерките, взети от тези лица с цел гарантиране на недискриминационен достъп до данните и спазване на изискванията на настоящата директива.

С оглед на изпълнението на задълженията по настоящия параграф държавите членки могат да назначават служители или органи по съответствието, посочени в член 35, параграф 2, буква г) от настоящата директива.

5. Когато крайните клиенти осъществяват достъп до данните си ***или отправят искане за предоставяне на техните данни***, за това не им се начисляват допълнителни такси.

Държавите членки отговарят за определяне на съответните такси за достъп до данните от отговарящи на условията лица.

Държавите членки или, ако дадена държава членка е предвидила това – определените компетентни органи, гарантират, че таксите, начислявани от регулираните субекти, които предоставят услуги, свързани с данни, са разумни и надлежно обосновани.

Член 24

Изисквания за оперативна съвместимост и процедури за достъп до данни

1. ***С цел да се насърчи конкуренцията на пазара на дребно и да се избегнат прекомерните административни разходи за отговарящите на условията лица, държавите членки улесняват пълната оперативна съвместимост на енергийните услуги в рамките на Съюза.***

2. ***Посредством*** актове за изпълнение, Комисията определя ***изискванията за оперативна съвместимост и недискриминационните и прозрачни процедури за достъп до данните, посочени в член 23, параграф 1. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, предвидена в член 68, параграф 2.***

3. ***Държавите членки гарантират, че електроенергийните предприятия прилагат изискванията за оперативна съвместимост и процедурите, посочени в параграф 2. Тези изисквания и процедури се основават на съществуващите национални практики.***

Член 25

Единни точки за контакт

Държавите членки гарантират създаването на единни точки за контакт с цел предоставяне на клиентите на цялата необходима информация относно техните права, приложимото право и механизмите за разрешаване на спорове , с които разполагат в случай на спор. Такива точки за контакт могат да са част от пунктове за обща информация за потребителите.

Член 26

Право на извънсъдебно разрешаване на спорове

1. Държавите членки гарантират, че ***крайните клиенти*** имат достъп до опростен, справедлив, прозрачен, независим, ефективен и ефикасен механизъм за извънсъдебно разрешаване на спорове във връзка с правата и задълженията, установени по силата на настоящата директива ***чрез независим механизъм като енергиен омбудсман или орган за защита на потребителите или чрез регулаторен орган***. Когато ***крайният клиент*** е потребител по смисъла на Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[29], тези извънсъдебни механизми за разрешаване на спорове трябва да отговаря на изискванията за качество, установени в Директива 2013/11/ЕС, и ако е необходимо, осигурява системи за възстановяване и компенсация.

2. Ако е необходимо, държавите членки гарантират, че структурите за алтернативно разрешаване на спорове оказват сътрудничество, за да предоставят опростени, справедливи, прозрачни, независими, ефективни и ефикасни механизми за извънсъдебно разрешаване на спорове във връзка с всякакви спорове, които възникват от продукти или услуги, които са свързани с продукти или услуги, попадащи в обхвата на настоящата директива, или са част от пакети, включващи такива продукти или услуги.

[29] Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за алтернативно решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 63).

3. Участието на електроенергийните предприятия в механизмите за извънсъдебно разрешаване на спорове на битовите клиенти е задължително, освен ако държавата членка докаже пред Комисията, че други механизми са еднакво ефективни.

Член 27

Универсална услуга

1. Държавите членки гарантират, че всички битови клиенти, а когато държавите членки сметнат за подходящо – и малките предприятия, се ползват от универсална услуга, а именно правото да им се доставя електроенергия с определено качество в рамките на тяхната територия на конкурентни, лесно и ясно съпоставими, прозрачни и недискриминационни цени. За гарантиране на предоставянето на универсална услуга държавите членки може да определят доставчик, който да действа в краен случай. Държавите членки налагат на операторите на разпределителни системи задължение да свързват клиенти към своята мрежа при условия и тарифи, определени в съответствие с процедурата, предвидена в член 59, параграф 7. Настоящата директива не възпрепятства държавите членки да заздравят пазарната позиция на битовите клиенти и малките и средните небитови клиенти чрез насърчаване на възможностите за доброволно обединяване на представителството за тази категория клиенти.

2. Параграф 1 се прилага по прозрачен и недискриминационен начин и не възпрепятства свободния избор на доставчик, предвиден в член 4.

Член 28

Уязвими клиенти

1. Държавите членки вземат подходящи мерки за защита на клиентите и по-специално осигуряват подходящи гаранции за защита на уязвимите клиенти. Във връзка с това всяка държава членка определя понятието „уязвими клиенти“, което може да се отнася до енергийна бедност и, inter alia, до забраната за изключването от мрежата на такива клиенти в критични моменти. ***Понятието „уязвими клиенти“ може да включва равнище на доходите, дял на разходите за енергия в разполагаемия доход, енергийна ефективност на жилищата, критична зависимост от електрическо оборудване по здравословни причини, възраст или други критерии.*** Държавите членки осигуряват прилагането на правата и задълженията, свързани с уязвимите клиенти. По-специално те вземат мерки за защита на крайните клиенти в отдалечените райони. Те осигуряват високи нива на защита на потребителя, особено по отношение на прозрачността относно договорните условия, общата информация и механизмите за разрешаване на спорове.

2. Държавите членки предприемат подходящи мерки, като например предоставяне на помощи по линия на системите за социална сигурност, за да гарантират необходимите доставки за уязвимите клиенти, или предоставянето на помощ за повишаване на енергийната ефективност, с цел преодоляване на енергийната бедност в случаите, в които тя бъде установена ***съгласно член 3, параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) 2018/1999***, включително в по-широкия контекст на бедността. Тези мерки не възпрепятстват ефективното отваряне на пазара съгласно член 4 или функционирането на пазара и се нотифицират на Комисията, когато е уместно, в съответствие с член 9, параграф 4. ***Тези нотификации*** може да ***включват*** също така мерки, предприети в рамките на общата система за социална сигурност.

Член 29

Енергийна бедност

1. При оценката на броя на домакинствата в положение на енергийна бедност ***съгласно член 3, параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) 2018/1999 държавите членки определят и публикуват набор от критерии, които могат да включват ниски доходи, високи енергийни разходи като дял от разполагаемия доход и ниска енергийна ефективност***.

Комисията предоставя насоки относно определението за „значителен брой домакинства в положение на енергийна бедност“ в този контекст и в контекста на член 5, параграф 5, като изхожда от презумпцията, че всеки дял от домакинствата в положение на енергийна бедност може да се счита за значителен.

ГЛАВА IV

ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ

Член 30

Определяне на операторите на разпределителни системи

Държавите членки определят сами или изискват от предприятията, които притежават или отговарят за разпределителни системи, да определят един или повече оператори на разпределителните системи за период от време, който се установява от държавите членки, като се вземат предвид съображенията за ефективност и икономически баланс.

Член 31

Задачи на операторите на разпределителни системи

1. Операторът на разпределителна система е отговорен за гарантиране на дългосрочната способност на системата да отговаря на разумни искания за разпределението на електроенергията, за експлоатацията, поддръжката и развитието при икономически условия на сигурна, надеждна и ефикасна електроразпределителна система на своята територия, като се съобразява надлежно с околната среда и енергийната ефективност.

2. При всички случаи операторът на разпределителна система не трябва да дискриминира ползватели на системата или групи от ползватели на системата, особено в полза на свързаните с него предприятия.

3. Операторът на разпределителна система предоставя на ползвателите на системата информацията, която им е необходима за ефективен достъп до системата, включително за нейното използване.

4. Държавата членка може да поиска от оператора на разпределителна система при диспечиране на инсталациите за производство да даде приоритет на тези от тях, които използват възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, в съответствие с член 12 от Регламент (ЕС) 2009/...[+].

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.

5. Всеки оператор на разпределителна система ***действа като неутрален посредник на пазара при осигуряването*** на енергията, която използва за покриване на енергийни загуби ▌ в своята система, в съответствие с прозрачни, недискриминационни и обусловени от пазара процедури в случаите, когато има такава функция. ▌

6. Когато оператор на разпределителна система отговаря за доставката на продукти и услуги, необходими за ефективното, надеждно и сигурно действие на разпределителната система, правилата, приети от оператора на разпределителната система за тази цел, трябва да са обективни, прозрачни и недискриминационни и да са разработени в координация с операторите на преносни системи и с другите участници на пазара, които имат отношение към това. Редът и условията за предоставянето на такива продукти и услуги от операторите на разпределителни системи, включително правилата и тарифите, когато е приложимо, се установяват в съответствие с член 59, параграф 7 по недискриминационен и отразяващ разходите начин и се публикуват.

7. ***При изпълнението на задачите, посочени в параграф 6, операторът на разпределителна система осигурява спомагателните услуги, различни от контрол на честотата, които са необходими за неговата система съгласно прозрачни, недискриминационни и обусловени от пазара процедури, освен ако регулаторният орган не е преценил, че обусловеното от пазара осигуряване на спомагателните услуги, различни от контрола на честотата, е икономически неефективно, и е предоставил дерогация. Задължението за осигуряване на спомагателни услуги, различни от контрол на честотата, не се прилага за напълно интегрираните мрежови компоненти.***

8. ***Осигуряването на продуктите и услугите, посочени в параграф 6, гарантира ефективното участие на всички квалифицирани участници на пазара, включително участниците на пазара, които предлагат енергия от възобновяеми източници, участниците на пазара, които извършват оптимизация на потреблението, операторите на съоръжения за съхраняване на енергия и участниците на пазара, извършващи агрегиране, по-специално като се изисква от регулаторните органи и операторите на разпределителни системи да определят в тясно сътрудничество с всички участници на пазара, както и с операторите на преносни системи, техническите изисквания за участие на посочените пазари въз основа на техническите характеристики на тези пазари и възможностите на всички участници на пазара.***

9. Операторите на разпределителни системи си сътрудничат с операторите на преносни системи за ефективното участие на участниците на пазара, свързани с тяхната мрежа за търговия на дребно, търговия на едро и балансиращите пазари. Предоставянето на услуги по балансиране, произтичащи от ресурси, разположени в разпределителната система, се договаря със съответния оператор на преносна система в съответствие с член 57 от Регламент (ЕС) 2019/...[+] и член 182 от Регламент 2017/1485 на Комисията[30] .

10. Държавите членки или определените от тях компетентни органи могат да разрешат на операторите на разпределителни системи да извършват дейности, различни от предвидените в настоящата директива и в Регламент (ЕС) 2019/...[+], ако тези дейности са необходими, за да може операторите на разпределителни системи да изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива или Регламент (ЕС) 2019/...[+], при условие че регулаторният орган е преценил необходимостта от такава дерогация. Настоящият параграф не засяга правото на операторите на разпределителни системи да притежават, разработват, управляват или експлоатират мрежи, различни от електроенергийните мрежи, ако държавата членка или определеният компетентен орган са им предоставили това право.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

30 Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 2 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електроенергия (ОВ L 220, 25.8.2017 г., стр. 1).

Член 32

Стимули за използването на ***гъвкавост в разпределителните мрежи***

1. Държавите членки осигуряват необходимата регулаторна рамка, за да се даде възможност на операторите на разпределителни системи и те да се стимулират да ***осигуряват*** услуги ***за гъвкавост, включително управление на претоварването в техните райони,*** с цел подобряване на ефикасността на функционирането и развитието на разпределителната система ▌. По-специално, съответната регулаторна рамка ***гарантира, че*** операторите на разпределителни системи могат до ползват тези услуги от доставчиците на разпределено производство, оптимизация на потреблението и съхраняване на енергия и да насърчават въвеждането на мерки за енергийна ефективност, ***когато тези услуги намаляват по икономически ефективен начин*** необходимостта от модернизиране или подмяна на електроенергийна мощност и са в подкрепа на ефикасното и сигурно функциониране на разпределителната система. ***Операторите на разпределителни системи осигуряват посочените услуги съгласно прозрачни, недискриминационни и обусловени от пазара процедури, освен ако регулаторният орган е установил, че осигуряването на такива услуги е икономически неефективно или че то води до тежки нарушения на пазара или до по-висока степен на претоварване.***

2. Операторите на разпределителни системи***, при условие че е предоставено одобрение от страна на регулаторния орган, или самият регулаторен орган определят, в рамките на прозрачен и приобщаващ процес, който включва всички имащи отношение ползватели на системата и оператори на преносната система, спецификациите за предоставяните услуги за гъвкавост и, когато е целесъобразно, стандартизирани пазарни продукти за съответните услуги поне на национално равнище. Спецификациите гарантират*** ефективно ***и недискриминационно*** участие на всички участници на пазара, включително участниците, които предлагат енергия от възобновяеми източници, участниците, които извършват оптимизация на потреблението***, операторите на съоръжения за съхраняване на енергия*** и ***пазарните участници, извършващи агрегиране***. Операторите на разпределителни системи обменят цялата необходима информация и координират операторите на преносни системи, за да се гарантира оптимално използване на ресурсите, да се осигури надеждната и ефикасна работа на системата и да се улесни развитието на пазара. Операторите на разпределителни системи получават адекватно възнаграждение за предоставянето на тези услуги, за да могат да покрият поне съответните ***разумни*** разходи, включително необходимите разходи за информационни и комуникационни технологии ▌ и ***разходите за*** инфраструктура.

3. Развитието на разпределителната система се основава на прозрачен план за развитие на мрежата, който операторите на разпределителни системи ***публикуват най-малко*** на всеки две години ***и представят*** на регулаторния орган. Планът за развитие на мрежата ***предвижда прозрачност на необходимите средносрочни и дългосрочни услуги за гъвкавост,*** и представя планираните инвестиции за следващите пет до десет години, с особен акцент върху основната разпределителна инфраструктура, която е необходима, за да се присъединяват към мрежата нови произвеждащи мощности и нови товари, включително точки за зареждане на електрически превозни средства. ***Планът*** за развитие на мрежата освен това ***включва*** използването на оптимизацията на потреблението, енергийната ефективност, съоръженията за съхраняване на енергия или други ресурси, които операторите на разпределителните системи използват като алтернатива на разширяването на системата.

4. ***Операторите на разпределителните системи*** се консултират с всички ***имащи отношение*** ползватели на системата ***и с имащите отношение оператори на преносни системи*** относно плана за развитие на мрежата. ***Операторите на разпределителни системи*** публикуват ***резултатите*** от процеса на консултации ***заедно с плана за развитие на мрежата и представят резултатите от консултацията и плана за развитие на мрежата на регулаторния орган***. ***Регулаторният орган може да поиска внасяне на изменения в плана.***

5. Държавите членки могат да решат да не прилагат ***задължението, посочено в параграф 3,*** за интегрирани електроенергийни предприятия, които обслужват по-малко от 100 000 свързани клиенти или които обслужват ***малки*** изолирани системи.

Член 33

Интегриране на електромобилността в електрическата мрежа

1. ***Без да се засягат разпоредбите на Директива 2014/94/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[31],*** държавите членки осигуряват необходимата нормативна уредба, за да улеснят свързването на публично достъпни и частни зарядни точки към разпределителни мрежи. Държавите членки гарантират, че операторите на разпределителни системи си сътрудничат на недискриминираща основа с всяко предприятие, което притежава, разработва, експлоатира или управлява зарядни точки за електрически превозни средства, включително и по отношение на свързването с мрежата.

2. ***Операторите на разпределителни системи не могат да притежават, разработват, управляват или експлоатират зарядни точки на електрически превозни средства, с изключение на случаите, когато операторите на разпределителни системи притежават частни зарядни точки единствено за своя собствена употреба.***

[31] ***Директива 2014/94/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива (ОВ L 307, 28.10.2014 г., стр. 1).***

3. ***Чрез дерогация от параграф 2*** държавите членки могат да разрешат на операторите на разпределителни системи да притежават, разработват, управляват или експлоатират зарядни точки за електрически превозни средства при условие че ***е изпълнено всяко от*** следните условия:

а) трети лица, след открита, прозрачна ***и недискриминационна*** тръжна процедура, ***подлежаща на преглед и одобрение от регулаторния орган, не са получили правото*** да притежават, разработват, контролират, управляват или експлоатират зарядни точки за електрически превозни средства; или ***не са могли да предоставят тези услуги на разумна цена и навременно***;

б) регулаторният орган е ***извършил предварителен преглед на условията на процедурата за възлагане на обществената поръчка съгласно буква а) и е*** дал своето одобрение;

в) операторът на разпределителната система експлоатира зарядните точки въз основа на достъпа на трети лица в съответствие с член 6 и не дискриминира ползватели на системата или категории ползватели на системата, особено в полза на свързаните с него предприятия.

Регулаторният орган може да изготвя насоки или клаузи относно обществените поръчки, за да подпомогне операторите на разпределителни системи да осигурят справедлива тръжна процедура.

4. Ако ***държавите членки са изпълнили условията, определени в параграф 3,*** държавите членки ***или определените от тях компетентни органи*** провеждат на редовни интервали или най-малко на всеки пет години обществена консултация, за да извършат отново оценка на потенциалния интерес на други лица да притежават, разработват, експлоатират или управляват зарядни точки за електрически превозни средства. Когато обществената консултация покаже, че други лица са в състояние да притежават, разработват, експлоатират или управляват тези точки, държавите членки гарантират, че дейностите на операторите на разпределителни системи в това отношение постепенно се прекратяват***, при условие че успешно е завършила тръжната процедура, посочена в параграф 3, буква а)***. ***Като част от условията по тази процедура регулаторните органи може да разрешат на операторите на разпределителни системи да си възстановят остатъчната стойност от инвестицията, направена в инфраструктурата за зареждане.***

Член 34

Задачи на операторите на разпределителни системи в областта на управлението на данни

Държавите членки гарантират, че всички лица, които отговарят на условията, имат недискриминационен достъп до данните при ясни и еднакви условия ***съгласно приложимите правила в областта на защитата на данните***. В държавите членки, в които са въведени интелигентните измервателни системи съгласно член 19 и когато операторите на разпределителни системи участват в управлението на данни, програмите за съответствие, посочени в член 35, параграф 2, буква г), трябва да включват конкретни мерки с цел да се изключи дискриминационният достъп до данни от лица, отговарящи на условията, както предвидено в член 23. В случаите, когато към операторите на разпределителни системи не се прилагат разпоредбите на член 35, параграфи 1, 2 или 3, държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че вертикално интегрираните предприятия не получават привилегирован достъп до данните за извършване на своите дейности по осъществяване на доставките.

Член 35

Отделяне на операторите на разпределителни системи

1. Когато операторът на разпределителна система е част от вертикално интегрирано предприятие, той е независим поне по отношение на правната си форма, организацията и взимането на решения от други дейности, които не са свързани с разпределението. Тези правила не създават задължение за отделяне на собствеността върху активите на оператора на разпределителна система от вертикално интегрираното предприятие.

2. В допълнение към изискванията по параграф 1, когато операторът на разпределителна система е част от вертикално интегрирано предприятие, той е независим по отношение на организацията и вземането на решения от другите дейности, които не са свързани с разпределението. За да се постигне това, се прилагат следните минимални критерии:

а) лицата, които отговарят за управлението на оператора на разпределителна система, не трябва да участват в дружествени структури на интегрираното електроенергийно предприятие, отговарящи, пряко или непряко, за ежедневното управление на производството, преноса или доставката на електроенергия;

б) следва да се вземат подходящи мерки, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, отговорни за управлението на оператора на разпределителна система, са отчетени по начин, гарантиращ, че тези лица са в състояние да действат независимо;

в) операторът на разпределителна система трябва да има ефективни права за вземане на решения, независимо от интегрираното електроенергийно предприятие, по отношение на активи, необходими за експлоатацията, поддръжката или развитието на мрежата. За да изпълнява тези задачи, операторът на разпределителна система разполага с необходимите ресурси, включително човешки, технически, физически и финансови ресурси. Това следва да не възпрепятства съществуването на подходящи координационни механизми, които да гарантират защитата на икономическите и управленско-надзорните права на дружеството майка в негово дъщерно дружество по отношение на възвръщаемостта върху активите, регулирани непряко в съответствие с член 59, параграф 7. По-специално това дава възможност на дружеството майка да одобрява годишния финансов план или друг равностоен инструмент на оператора на разпределителна система и да поставя глобални ограничения върху равнището на задлъжнялост на дъщерното дружество. Не се допуска дружеството майка да дава указания относно текущата дейност или по отношение на отделни решения, свързани с изграждането или модернизирането на електропроводи на ниво разпределение, които не надвишават условията на одобрения финансов план или равностоен документ; и

г) операторът на разпределителна система трябва да въведе програма за съответствие, в която са посочени взетите мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и да гарантира, че спазването ѝ се контролира по подходящ начин. Програмата за съответствие определя конкретните задължения на служителите за изпълнението на тази цел. Лицето или органът, отговарящ за наблюдението на програмата за съответствие – отговорникът по съответствието на оператора на разпределителната система – представя на регулаторния орган, посочен в член 57, параграф 1, годишен доклад, в който са посочени взетите мерки и който се публикува. Отговорникът по съответствието на оператора на разпределителната система има пълна независимост и достъп до цялата информация за оператора на разпределителна система и всички свързани с него предприятия, необходима за изпълнението на задачите му.

3. Когато операторът на разпределителна система е част от вертикално интегрирано предприятие, държавите членки гарантират, че дейността му се следи от регулаторните органи или други компетентни органи, така че да не може да се възползва от вертикалната си интеграция с цел нарушаване на конкуренцията. По-специално вертикално интегрираният оператор на разпределителна система в комуникациите си и при използването на търговската си марка не създава възможност за объркване относно отделната идентичност на клона за доставка на вертикално интегрираното предприятие.

4. Държавите членки може да решат да не прилагат параграфи 1, 2 и 3 за интегрирани електроенергийни предприятия, обслужващи по-малко от 100 000 свързани клиенти или обслужващи малки изолирани системи.

Член 36

Притежаване на ***съоръжения*** за съхраняване на ***енергия от операторите на разпределителни системи***

1. Операторите на разпределителни системи не могат да притежават, разработват, управляват или експлоатират съоръжения за съхраняване на енергия.

2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да разрешат на операторите на разпределителни системи да притежават, разработват, управляват или експлоатират съоръжения за съхраняване ***на енергия, когато те са напълно интегрирани мрежови компоненти и регулаторният орган е дал одобрението си за тях, или*** когато ***е изпълнено всяко от*** следните условия:

   а) трети лица, след открита, прозрачна ***и недискриминационна*** тръжна процедура, ***подлежаща на преглед и одобрение от регулаторния орган, не са получили правото*** да притежават, разработват, контролират, управляват или експлоатират ***такива съоръжения или не са могли да предоставят тези услуги на разумна цена и своевременно;***

б) тези съоръжения са необходими на операторите на разпределителни системи, за да изпълняват задълженията си по настоящата директива за ефективното, надеждно и сигурно функциониране на разпределителната система***, и не се използват за покупка или продажба на електроенергия на пазарите на електроенергия;*** и;

в) регулаторният орган е оценил необходимостта от такава дерогация ***и е извършил оценка на тръжната процедура, включително на нейните условия,*** и е дал своето одобрение.

Регулаторният орган може да изготвя насоки или клаузи относно обществените поръчки, за да подпомогне операторите на разпределителни системи да осигурят справедлива тръжна процедура.

3. Регулаторните органи провеждат редовно или поне веднъж на пет години обществена консултация ***относно съществуващите съоръжения за съхраняване на енергия***, за да ***оценят потенциалната наличност и*** потенциалния интерес от инвестиции в ***такива*** съоръжения ▌. ***Ако*** обществената консултация***, съгласно оценката на регулаторния орган,*** покаже, че трети лица са в състояние да притежават, разработват, експлоатират или управляват подобни съоръжения ***по икономически ефективен начин, регулаторният орган*** гарантира, че дейностите на операторите на разпределителни системи в това отношение постепенно се прекратяват ***в срок от 18 месеца***. ***Като част от условията за тази процедура регулаторните органи може да разрешат на операторите на разпределителни системи да получат разумна компенсация, по-специално да си възстановят остатъчната стойност от инвестицията, направена в съоръженията за съхраняване на енергия.***

4. Параграф 3 не се прилага за напълно интегрирани мрежови компоненти, нито за обичайния срок на амортизация на новите съоръжения за акумулаторно съхраняване с крайно инвестиционно решение до … [датата на влизане в сила на настоящата директива], при условие че тези съоръжения за акумулаторно съхраняване:

а) са свързани към мрежата най-късно две години след това;

б) са интегрирани в разпределителната система;

в) се използват единствено за реактивното незабавно възстановяване на мрежовата сигурност в случай на непредвидени мрежови ситуации, когато мярката за възстановяване започва незабавно и приключва, когато с редовното преразпределение може да се разреши проблемът; и

г) не се използват за покупка или продажба на електроенергия на пазарите на електроенергия, включително балансиращите пазари.

Член 37

Задължения за поверителност на операторите на разпределителни системи

Без да се засяга член 55 или други правни изисквания за разкриване на информация, всеки оператор на разпределителна система трябва да запази поверителността на чувствителната търговска информация, получена при извършването на дейността му, и да предотврати разкриването по дискриминационен начин на информация относно собствената му дейност, която може да доведе до търговски предимства.

Член 38

Затворени разпределителни системи

1. Държавите членки може да предвидят, че регулаторните органи или други компетентни органи класифицират като „затворена разпределителна система“ такава система, която разпределя електроенергия в рамките на географски обособен промишлен или търговски обект или обект с общо ползване на услуги и, без да се засяга параграф 4, не снабдява битови потребители, в случай че:

   а) поради определени технически причини или причини, свързани с безопасността, дейностите или производственият процес на ползвателите на тази система са интегрирани; или

   б) тази система разпределя електроенергия основно на собственика или оператора на системата или на предприятия, свързани с тях.

2. ***Затворените разпределителни системи се смятат за разпределителни системи за целите на настоящата директива.*** Държавите членки може да предвидят, че регулаторните органи освобождават оператора на затворена разпределителна система от:

   а) изискването съгласно член 31, параграфи 5 и 7 да осигурява енергията, която използва за покриване на енергийни загуби и спомагателни услуги, различни от контрол на честотата в своята система, в съответствие с прозрачни, недискриминационни и обусловени от пазара процедури;

б) изискването съгласно член 6, параграф 1 тарифите или методиките, на които се основава тяхното изчисление, да са одобрени в съответствие с член 59, параграф 1 преди влизането им в сила.

в) изискванията съгласно член 32, параграф 1 за възлагане на услуги за гъвкавост и съгласно член 32, параграф 3 за разработване на системи на оператора въз основа на планове за развитие на мрежата;

г) изискването съгласно член 33, параграф 2 да не притежават, разработват, управляват или експлоатират зарядни точки за електрически превозни средства; и

д) изискването съгласно член 36, параграф 1 да не притежават, разработват, управляват или експлоатират съоръжения за съхраняване на енергия.

3. Когато е предоставена дерогация съгласно параграф 2, приложимите тарифи или методиките, на които се основава тяхното изчисление, се преразглеждат и одобряват в съответствие с член 59, параграф 1 по искане на ползвател на затворената разпределителна система.

4. Инцидентното използване на системата от малък брой домакинства, които са наети на работа при собственика на разпределителната система или които имат подобни връзки с него и се намират в границите на зоната, обслужвана от затворена разпределителна система, не изключва предоставяне на освобождаване по параграф 2.

Член 39

Оператор на комбинирана система

Член 35, параграф 1 не възпрепятства дейността на оператора на комбинирана преносна система и на оператора на разпределителна система, при условие че този оператор спазва член 43, параграф 1, или членове 44 и 45, или раздел 3 от глава VI, или ч операторът попада в обхвата на член 66, параграф 3.

Глава V

ОБЩИ ПРАВИЛА, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ОПЕРАТОРИТЕ НА ПРЕНОСНИ СИСТЕМИ

Член 40

Задачи на операторите на преносни системи

1. Всеки оператор на преносна система отговаря за:

   а) гарантирането на дълготрайния капацитет на системата да покрива търсенето на пренос на електроенергия в разумни граници, експлоатацията, поддръжката и развитието при икономически приемливи условия на сигурни, надеждни и ефективни преносни мрежи, като се отдава необходимото внимание на околната среда, в тясно сътрудничество с операторите на съседни преносни системи и с операторите на разпределителни системи;

   б) осигуряването на подходящи средства за изпълнение на задълженията му;

   в) подобряването на сигурността на доставките чрез достатъчен преносен капацитет и надеждност на системата;

г) управлението на потоците на електроенергия през системата, като се отчитат обмените с други свързани системи. За тази цел операторът на преносната система отговаря за гарантирането на сигурна, надеждна и ефективна електроенергийна система и в тази връзка за осигуряване на наличието на всички необходими спомагателни услуги, включително услуги, предоставяни за оптимизация на потреблението и за съоръжения за съхраняване на енергия, доколкото наличието на тези услуги е независимо от друга преносна система, с която неговата система е взаимосвързана;

д) предоставянето на оператора на други системи, с която неговата система е свързана, на достатъчно информация за осигуряване на надеждна и ефективна експлоатация, съгласувано развитие и оперативна съвместимост на свързаната система;

е) недопускането на дискриминация между ползватели на системата или между категории ползватели на системата, особено в полза на свързани с него предприятия;

ж) предоставянето на ползвателите на системата на информация, която им е необходима за ефикасен достъп до системата;

з) събирането на такси и приходи за претоварване по механизма за компенсиране между операторите на преносни системи в съответствие с член 49 от Регламент (ЕО) № 2019/...[+], предоставянето и управлението на достъп на трети лица и представянето на обосновка, когато такъв достъп им е отказан, се наблюдават от регулаторните органи; при изпълнение на задълженията си съгласно настоящия член операторите на преносни системи на първо място спомагат за пазарната интеграция;

и) осигуряването на спомагателни услуги ▌ с цел гарантиране на оперативна безопасност;

й) приемането на рамка за сътрудничество и координация между регионалните координационни центрове***;***

к) участието в установяването на европейската и националната оценки на адекватността на ресурсите съгласно глава IV от Регламент (ЕС) 2019/...[+];

л) цифровизацията на преносните системи;

м) управлението на данните, включително разработването на системи за управление на данни, киберсигурността и защитата на данните, като се спазват приложимите правила и без да се засяга компетентността на други органи.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.

2. Държавите членки могат да предвидят, че една или няколко от задачите, посочени в параграф 1от настоящия член**,** се възлагат на оператор на преносна система, различен от собственика на преносната система, към която иначе биха се прилагали съответните задължения. Операторът на преносна система, на когото са възложени задачите, трябва да се сертифицира съгласно модела за отделяне на собствеността***, модела за независим системен оператор или модела за независим преносен оператор,*** и да отговаря на изискванията, посочени в член 43, но не е необходимо да притежава преносната система, за която е отговорен.

Операторът на преносна система, който притежава преносната система, трябва да отговаря на изискванията, предвидени в глава VI, и да е сертифициран в съответствие с член 43. ***Това не засяга възможността операторите на преносни системи, които са сертифицирани съгласно модела за отделяне на собствеността, модела за независим системен оператор или модела за независим оператор на преносна система, да делегират определени задачи по собствена инициатива и под техен надзор на други оператори на преносни системи, които са сертифицирани съгласно модела за отделяне на собствеността, модела за независим системен оператор или модела за независим оператор на преносна система, когато това делегиране на задачи не застрашава правата за ефективно и независимо вземане на решения на делегиращия оператор на преносна система.***

3. При изпълнение на задачите, посочени в параграф 1, операторът на преносна система взема предвид ***препоръките, издадени*** от регионалните ***координационни*** центрове ▌.

4. При изпълнение на задачата, посочена в параграф 1, подточка i), ***операторите*** на преносни системи ***осигуряват*** услуги по балансиране, като спазват следното:

а) ***прозрачни, недискриминационни и обусловени от пазара процедури***;

б) ▌участие на ***всички квалифицирани електроенергийни предприятия и*** участници на пазара, включително участниците на пазара, които предлагат енергия от възобновяеми източници, участниците на пазара, които извършват оптимизация на потреблението, операторите на съоръжения за съхраняване на енергия и ***пазарните участници, извършващи агрегиране***.

За целта на буква б) от първа алинея регулаторните органи ***и*** операторите на преносни системи определят ***в тясно сътрудничество*** с всички участници на пазара ▌техническите изисквания за участие на посочените пазари въз основа на техническите характеристики на тези пазари ▌.

▌

5. ***Параграф 4 се прилага за предоставянето от операторите на преносни системи на спомагателни услуги, различни от контрол на честотата, освен ако регулаторният орган е преценил, че обусловеното от пазара осигуряване на спомагателните услуги, различни от контрол на честотата, е икономически неефективно, и е предоставил дерогация. По-специално, регулаторната рамка гарантира, че операторите на преносни системи могат да да си осигурят предоставянето на услуги от доставчиците на оптимизация на потреблението и съхраняване на енергия, и да насърчава въвеждането на мерки за енергийна ефективност, когато тези услуги намаляват по икономически ефективен начин необходимостта от модернизиране или подмяна на електроенергийна мощност и са в подкрепа на ефикасното и сигурно функциониране на преносната система.***

6. Операторите на преносни системи, при условие че е предоставено одобрение от страна на регулаторния орган, или самият регулаторен орган определят, в рамките на прозрачен и приобщаващ процес, който включва всички имащи отношение ползватели на системата и операторите на разпределителни системи, спецификациите за предоставяните спомагателни услуги, различни от контрол на честотата, а когато е целесъобразно – и за стандартизирани пазарни продукти за тези услуги поне на национално равнище. Спецификациите гарантират ефективното и недискриминационно участие на всички участници на пазара, включително участниците на пазара, които предлагат енергия от възобновяеми източници, участниците на пазара, които извършват оптимизация на потреблението, операторите на съоръжения за съхраняване на енергия и участниците на пазара, извършващи агрегиране. Операторите на преносни системи обменят цялата необходима информация и се координират с операторите на разпределителни системи, за да се гарантира оптимално използване на ресурсите, да се осигури надеждна и ефикасна работа на системата и да се способства за развитието на пазара. Операторите на преносни системи получават адекватно възнаграждение за предоставянето на тези услуги, за да покрият поне съответните разумни разходи, включително необходимите разходи за информационни и комуникационни технологии и разходите за инфраструктура.

7. Задължението за осигуряване на спомагателни услуги, различни от контрол на честотата, посочено в параграф 5, не се прилага за напълно интегрираните мрежови компоненти.

8. ***Държавите членки или определените от тях компетентни органи могат да разрешат на операторите на преносни системи да извършват дейности, различни от предвидените в настоящата директива и в Регламент (ЕС) 2019/...[+], ако тези дейности са необходими, за да може операторите на преносни системи да изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива или Регламент (ЕС) 2019/...[+], при условие че регулаторният орган е преценил необходимостта от такава дерогация. Настоящият параграф не засяга правото на операторите на преносни системи да притежават, разработват, управляват или експлоатират мрежи, различни от електроенергийните мрежи, ако държавата членка или определеният компетентен орган им е предоставил това право.***

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

Член 41

Изисквания за поверителност и прозрачност по отношение на операторите на преносни системи и собствениците на преносни системи

1. Без да се засяга член 55 или други правни задължения за разкриване на информация, всеки оператор на преносна система и всеки собственик на преносна система запазва поверителността на чувствителната търговска информация, получена при извършването на дейността му, и предотвратява разкриването по дискриминационен начин на информация относно собствената си дейност, която може да доведе до търговски предимства. По-специално той не разкрива чувствителна търговска информация на останалите части от предприятието, освен ако това разкриване е необходимо за сключването на търговска сделка. За да се осигури изцяло спазването на правилата за отделяне на информацията, държавите членки гарантират, че собственикът на преносната система и останалата част от предприятието не използват съвместни служби, като например съвместни правни служби, освен такива с чисто административни или ИТ функции.

2. Операторите на преносни системи нямат право в контекста на продажбите или покупките на електроенергия от свързани предприятия да злоупотребяват с чувствителна търговска информация, получена от трети лица при осигуряването или договарянето на достъп до системата.

3. Информацията, необходима за ефективната конкуренция и ефективното функциониране на пазара, се оповестява публично. Това задължение не засяга запазването на поверителността на чувствителната търговска информация.

Член 42

Правомощия за вземане на решение по отношение на свързването на нови инсталации за производство и съоръжения за съхраняване на енергия към преносната система

1. Операторът на преносна система определя и публикува прозрачни и ефикасни процедури за недискриминационно свързване на нови инсталации за производство и на нови съоръжения за съхраняване на енергия към преносната система. Тези процедури подлежат на одобрение от страна на регулаторните органи.

2. Операторът на преносна система няма право да откаже свързването на нова инсталация за производство или на ново съоръжение за съхраняване на енергия на основание възможни бъдещи ограничения на съществуващите мощности на мрежата, като например претоварване в отдалечени части на преносната система. Операторът на преносна система предоставя необходимата информация.

Първата алинея не засяга възможността операторите на преносни системи да ограничават капацитета на гарантираната връзка или да предлагат връзки, които подлежат на оперативни ограничения, за да се гарантира икономическа ефикасност по отношение на новите инсталации за производство или на новите съоръжения за съхраняване на енергия, при условие че тези ограничения са били одобрени от регулаторния орган. Регулаторният орган гарантира, че всякакви ограничения на капацитета на гарантираната връзка или оперативни ограничения се въвеждат въз основа на прозрачни и недискриминационни процедури и не създават пречки за навлизането на пазара. Не се прилагат ограничения, когато инсталацията за производство или съоръжението за съхраняване на енергия поемат разходите, свързани с осигуряването на неограничена връзка.

3. Операторът на преносна система няма право да откаже нова точка за свързване на основание, че това би довело до допълнителни разходи, произтичащи от необходимото увеличение на капацитета на елементите от системата в непосредствена близост до точката на свързване.

Глава VI

ОТДЕЛЯНЕ НА ОПЕРАТОРИТЕ НА ПРЕНОСНИ СИСТЕМИ

Раздел 1

Отделяне на собствеността

Член 43

Отделяне на собствеността на преносните системи и операторите на преносни системи

1. Държавите членки гарантират, че:

а) всяко предприятие, което притежава преносна система, действа като оператор на преносна система;

б) едно и също лице или едни и същи лица нямат право:

i) да упражняват пряко или непряко контрол върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, както и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат правомощия върху оператори на преносна система или върху преносна система; или

ii) да упражняват пряко или непряко контрол върху оператор на преносна система или върху преносна система и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат правомощия спрямо предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка;

в) едно и също лице или едни и същи лица нямат право да определят членове на надзорния съвет, административния съвет или на законно представляващи предприятието органи на оператор на преносна система или на преносна система, както и да упражняват пряко или непряко контрол или да имат правомощия спрямо предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка; и

г) едно и също лице няма право да бъде член на надзорния съвет, административния съвет или на законно представляващи предприятието органи едновременно на предприятие, изпълняващо някоя от функциите производство или доставка, и на оператор на преносна система или на преносна система.

2. Правомощията, посочени в параграф 1, букви б) и в), включват по-специално:

а) правомощието да се гласува;

б) правомощието да се определят членове на надзорния съвет, административния съвет или законно представляващи предприятието органи; или

в) притежаването на мажоритарен дял.

3. За целите на параграф 1, буква б) понятието „предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка“ включва „предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка“ по смисъла на Директива 2009/73/ЕО, а понятията „оператор на преносна система“ и „преносна система“ включват „оператор на преносна система“ и „преносна система“ по смисъла на посочената директива.

4. Задължението, определено в параграф 1, буква а), се смята за изпълнено, когато две или повече предприятия, притежаващи преносни системи, са създали съвместно предприятие, което действа като оператор на преносна система в две или повече държави членки по отношение на съответните преносни системи. Друго предприятие не може да бъде част от съвместното предприятие, освен ако не е било одобрено като независим системен оператор съгласно член 44 или като независим оператор на преносна система за целите на раздел 3.

5. За прилагането на настоящия член, когато лицето, посочено в параграф 1, букви б, в) и г), е държавата членка или друг публичен орган, два отделни публични органа, упражняващи контрол върху оператора на преносна система или върху преносна система, от една страна, и върху предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка, от друга страна, не се смятат за едно и също лице или едни и същи лица.

6. Държавите членки гарантират, че нито посочената в член 41 чувствителна търговска информация, притежавана от оператор на преносна система, който е бил част от вертикално интегрирано предприятие, нито персоналът на този оператор не се прехвърлят към предприятия, изпълняващи някоя от функциите по производство или доставка.

7. Ако към 3 септември 2009 г. преносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие, държава членка може да вземе решение да не прилага параграф 1.

В този случай тази държава членка извършва едно от следните действия:

а) определя независим системен оператор в съответствие с член 44; или

б) изпълнява раздел 3.

8. Ако към 3 септември 2009 г. преносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие и са били налице договорености, гарантиращи по-ефективна независимост на оператора на преносна система, отколкото раздел 3, съответната държава членка може да реши да не прилага параграф 1.

9. Преди едно предприятие да бъде одобрено и определено за оператор на газопреносна система в съответствие с параграф 8 от настоящия член, то бива сертифицирано съгласно процедурите, предвидени в член 52, параграфи 4, 5 и 6 от настоящата директива и член 51 от Регламент (ЕС) № 2019/...[+], съгласно които Комисията проверява дали наличните договорености ясно гарантират по-ефективна независимост на оператора на преносна система, отколкото раздел 3 от настоящата глава.

10. Вертикално интегрирано предприятие, притежаващо преносна система, при никакви обстоятелства не се възпира да предприема мерки за изпълнение на изискванията на параграф 1.

11. Предприятия, изпълняващи някоя от функциите по производство или доставка, в никакъв случай нямат възможност да контролират пряко или непряко или да упражняват каквито и да било права спрямо отделените оператори на преносни системи в държавите членки, за които се прилага параграф 1.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

Раздел 2

Независим системен оператор

Член 44

Независим системен оператор

1. В случаите, в които към 3 септември 2009 г. преносната система е принадлежала на вертикално интегрирано предприятие, държавите членки може да вземат решение да не прилагат член 43, параграф 1 и да определят независим системен оператор по предложение на собственика на преносната система. Определянето на независим системен оператор подлежи на одобрение от Комисията.

2. Държавата членка може да одобрява и определя независим системен оператор, при условие че:

   а) кандидатът за оператор е доказал, че отговаря на изискванията, установени в член 43, параграф 1, букви б), в) и г);

   б) кандидатът за оператор е доказал, че разполага с финансовите, техническите, физическите и човешките ресурси, необходими за изпълнението на задачите му по член 40;

   в) кандидатът за оператор се е ангажирал да спазва 10-годишния план за развитие на мрежата, чието изпълнение се контролира от регулаторния орган;

г) собственикът на преносна система е доказал способността си да изпълнява задълженията си по параграф 5, като за тази цел същият представя всички проекти на договорни споразумения с кандидата оператор и с всички други заинтересовани образувания; и

д) кандидатът за оператор е доказал способността си да изпълнява задълженията си съгласно Регламент (ЕС) 2019/...[+], включително сътрудничеството между оператори на газопреносни системи на европейско и регионално равнище.

3. Държавите членки одобряват и определят за независими оператори на системи предприятията, които са сертифицирани от регулаторния орган като отговарящи на изискванията по член 53 и параграф 2 от настоящия член. Прилага се процедурата за сертифициране, предвидена или в член 52 от настоящата директива и член 51 от Регламент (ЕС) 2019/…[+], или в член 53 от настоящата директива.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

4. Всеки независим системен оператор отговаря за осигуряването и управлението на достъпа на трети лица, включително за събирането на такси за достъп и претоварване и на приходи от механизма за компенсиране между операторите на преносни системи в съответствие с член 49 от Регламент (ЕС) 2019/...[+], както и за експлоатацията, поддръжката и развитието на преносната система и за гарантирането на дълготрайния капацитет на системата да покрива потребление в разумни граници чрез инвестиционно планиране. В рамките на развитието на преносната система независимият оператор на система отговаря за планирането (включително за разрешителната процедура), изграждането и възлагането на новата инфраструктура. За тази цел независимият оператор на система действа като оператор на преносна система съгласно разпоредбите на настоящия раздел. Собственикът на преносна система не отговаря за предоставянето и управлението на достъпа на трети лица, нито за инвестиционното планиране.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

5. Когато бъде определен независимият системен оператор, собственикът на преносната система:

а) осигурява необходимото сътрудничество и помощ на независимия системен оператор при изпълнението на задачите му, включително по-специално цялата необходима информация;

б) финансира инвестициите, които независимият системен оператор е решил да направи и които са одобрени от регулаторния орган, или дава съгласието си за финансиране от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор. Регулаторният орган одобрява съответните финансови споразумения. Преди това одобрение регулаторният орган се консултира със собственика на преносната система и други заинтересовани страни;

в) осигурява покритието на отговорността, свързана с активите на мрежата, с изключение на отговорността, която е свързана със задачите на независимия системен оператор; и

г) осигурява гаранциите, необходими за улесняване на финансирането на всички разширения на мрежата с изключение на инвестициите, за които в съответствие с буква б) е дал съгласието си да бъдат финансирани от която и да е заинтересована страна, включително от независимия системен оператор.

6. Съответният национален орган за защита на конкуренцията, действащ в тясно сътрудничество с регулаторния орган, разполага с всички необходими правомощия за ефективен надзор над изпълнението на задълженията на собственика на преносна система съгласно параграф 5.

Член 45

Отделяне на собствениците на преносни системи

1. Когато има определен независим оператор на система, собственикът на преносна система, който е част от вертикално интегрирани предприятия, е независим поне по отношение на правната си форма, организацията и вземането на решения от други дейности, които не са свързани с преноса.

2. За да се осигури независимостта на собствениците на преносни системи съгласно параграф 1, се прилагат следните минимални критерии:

   а) лицата, отговорни за управлението на собственика на преносната система, не участват в дружествени структури на интегрираното електроенергийно предприятие, отговарящи пряко или непряко за ежедневното функциониране на производството, разпределението и доставката на електроенергия;

б) вземат се подходящи мерки, за да се гарантира, че професионалните интереси на лицата, които отговарят за управлението на дружеството собственик на преносната система, се вземат предвид по начин, осигуряващ способността им да действат независимо; и

в) собственикът на преносната система въвежда програма за съответствие, в която са посочени взетите мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантира, че спазването ѝ се контролира по подходящ начин. Програмата за съответствие определя конкретните задължения на служителите за постигането на тези цели. Лицето или органът, отговарящ за наблюдението на програмата за съответствие, представя на регулаторния орган годишен доклад, в който са посочени взетите мерки и който се публикува.

Раздел 3

НЕЗАВИСИМИ ПРЕНОСНИ ОПЕРАТОРИ

Член 46

Активи, оборудване, персонал и самоличност

1. Операторите на преносни системи разполагат с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, необходими за изпълнение на задълженията им по настоящата директива и за извършване на дейността по пренос на електроенергия, и по-специално:

а) активите, необходими за дейността по пренос на електроенергия, включително преносната мрежа, са собственост на оператора на преносната система;

б) персоналът, необходим за дейността по пренос на електроенергия, включително изпълнението на всички задачи на дружеството, се наема на работа от оператора на преносната система;

в) забранява се наемането на персонал или предоставянето на услуги от и за други части на вертикално интегрираното предприятие. Операторът на преносна система може обаче да предоставя услуги на вертикално интегрираното предприятие, при условие че:

i) предоставянето на тези услуги не допуска дискриминиране между ползватели на система, достъпно е за всички ползватели на система при едни и същи условия и ред и не ограничава, не нарушава и не възпрепятства конкуренцията в производството или доставката; и

ii) редът и условията за предоставяне на тези услуги са одобрени от регулаторния орган;

г) без да се засягат решенията на надзорния орган съгласно член 49, вертикално интегрираното предприятие предоставя своевременно на оператора на преносната система достатъчни финансови ресурси за бъдещи инвестиционни проекти и/или за подмяна на съществуващи активи в отговор на целесъобразно искане от страна на оператора на преносната система.

2. Дейността по пренос на електроенергия включва най-малко следните задачи в допълнение към изброените в член 40:

а) представителството на оператора на преносната система и контакти с трети лица и с регулаторните органи;

б) представителството на оператора на преносна система в рамките на ЕМОПС за електроенергия;

в) осигуряване и управление на достъпа на трети лица на недискриминационна основа спрямо ползватели на системата или категории ползватели на системата;

г) събирането на всички свързани с преносната система такси, включително таксите за достъп, ***за енергия за покриване на загуби*** и таксите за спомагателни услуги;

д) експлоатацията, поддръжката и развитието на сигурна, ефикасна и икономична преносна система;

е) инвестиционно планиране, което да осигури дълготрайния капацитет на системата да покрива в разумни граници търсенето и да гарантира сигурността на доставките;

ж) създаването на подходящи съвместни предприятия, включително с един или повече оператори на преносни системи, енергийни борси и другите съответни участници, с цел да се развива създаването на регионални пазари или да се улеснява процесът на либерализиране; и

з) всички корпоративни услуги, включително правни услуги, счетоводство и ИТ услуги.

3. Операторите на преносни системи са организирани в правна форма, предвидена в приложение I към Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета[32].

4. Операторът на преносна система чрез своята корпоративна самоличност, комуникации, търговски марки и обекти не създава объркване по отношение на отделната самоличност на вертикално интегрираното предприятие или която и да било част от него.

5. Операторът на преносна система не споделя ИТ системи или оборудване, обекти и системи за сигурност по отношение на достъпа с никоя част от вертикално интегрираното предприятие, нито използва същите консултанти или външни изпълнители за ИТ системи или оборудване и системи за сигурност по отношение на достъпа.

6. Отчетите на операторите на преносни системи подлежат на одит от страна на одитор, различен от този на вертикално интегрираното предприятие или на която и да е негова част.

[32] Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно някои аспекти на дружественото право (ОВ L 169, 30.6.2017 г., стр. 46)).

Член 47

Независимост на оператора на преносна система

1. Без да се засягат решенията на надзорния орган съгласно член 49, операторът на преносна система разполага с:

   а) действителни права за вземане на решения, независимо от вертикално интегрираното предприятие, по отношение на активи, необходими за експлоатацията, поддръжката или развитието на преносната система; и

   б) правомощия да набира средства на капиталовия пазар, по-специално чрез заем и увеличаване на капитала.

2. Операторът на преносна система по всяко време действа по такъв начин, че да гарантира наличността на необходимите му ресурси за изпълнение на дейността по преноса по подходящ и ефективен начин и за развитие и поддръжка на ефективна, сигурна и икономична преносна система.

3. ***Дъщерните предприятия на*** вертикално интегрираното предприятие ▌, изпълняващи функциите на производство или доставка, не притежават пряко или непряко дялово участие в оператора на преносна система. Операторът на преносна система не притежава нито пряко, нито непряко дялово участие в никое дъщерно предприятие на вертикално интегрираното предприятие, изпълняващо функциите по производство или доставка, нито получава дивиденти или финансови облаги от това дъщерно предприятие.

4. Цялостната управленска структура и устав на дружеството на оператора на преносна система гарантират ефективната независимост на оператора на преносна система съгласно настоящия раздел. Вертикално интегрираното предприятие не определя пряко или непряко конкурентното поведение на оператора на преносна система по отношение на текущите дейности на оператора на преносна система и управлението на мрежата или по отношение на дейностите, необходими за изготвянето на десетгодишния план за развитие на мрежата, разработен съгласно член 51.

5. При изпълнение на задачите си по член 40 и член 46, параграф 2 от настоящата директива и в съответствие с членове 16, 18, 19 и 50 от Регламент (ЕС) 2019/...[+] операторите на преносни системи не упражняват дискриминация спрямо различни лица или образувания, нито ограничават, нарушават или възпрепятстват конкуренцията в производството или доставките.

6. Всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна система, включително заеми, предоставяни от оператора на преносна система на вертикално интегрираното предприятие, се осъществяват при пазарни условия. Операторът на преносна система съхранява подробна документация за тези търговски и финансови отношения и при поискване предоставя достъп до нея на регулаторния орган.

7. Операторът на преносна система представя за одобрение от регулаторния орган всички търговски и финансови споразумения с вертикално интегрираното предприятие.

8. Операторът на преносна система информира регулаторния орган за финансовите ресурси, посочени в член 46, параграф 1, буква г), които се предоставят за бъдещи инвестиционни проекти и/или за смяна на съществуващи активи.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

9. Вертикално интегрираното предприятие се въздържа от всякакво действие, възпрепятстващо или ограничаващо оператора на преносна система при изпълнението на задълженията му съгласно настоящата глава, и не изисква от оператора на преносна система да иска разрешение от вертикално интегрираното предприятие, за да изпълнява тези задължения.

10. Предприятие, сертифицирано от регулаторния орган като изпълняващо изискванията по настоящата глава, се одобрява и определя за оператор на преносна система от съответната държава членка. Прилага се процедурата за сертифициране, предвидена или в член 52 от настоящата директива и член 51 от Регламент (ЕС) 2019/…[+] или в член 53 от настоящата директива.

Член 48

Независимост на персонала и ръководството на оператора на преносна система

1. Решенията, свързани с назначаването и подновяването на договори, условията на работа, включително възнаграждението и прекратяването на мандата на лицата, отговарящи за управлението, и/или на членовете на административните органи на оператора на преносна система, се вземат от надзорния орган на оператора на преносна система, определен съгласно член 49.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

2. Самоличността и условията, които уреждат мандата, продължителността му и прекратяването му за лицата, определени от надзорния орган за назначаване или подновяване на договорите им като отговарящи за оперативното управление и/или като членове на административните органи на оператора на преносна система, както и основанията за всяко предлагано решение за прекратяване на такъв мандат, се съобщават на регулаторния орган. Тези условия и решенията, посочени в параграф 1, придобиват обвързваща сила, ако в срок от три седмици след съобщаването им регулаторният орган не е възразил срещу тях.

Регулаторният орган може да възрази срещу решенията, посочени в параграф 1, когато:

а) възникнат съмнения относно професионалната независимост на лицата, определени като отговарящи за управлението и/или като членове на административни органи; или

б) в случай на предсрочно прекратяване на мандат съществуват съмнения относно основанията за това предсрочно прекратяване.

3. За срок от три години преди назначаването им лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административните органи на оператора на преносна система, които подлежат на условията на настоящия параграф, не са заемали професионален пост или отговорна длъжност, не са имали интереси или делови отношения, пряко или непряко, с вертикално интегрирано предприятие или която и да е част от него, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, и различни от оператора на преносна система.

4. Лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административните органи и служителите на оператора на преносна система не заемат професионален пост или отговорна длъжност, нямат интереси или делови отношения, пряко или непряко, с която и да е друга част от вертикално интегрираното предприятие или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции.

5. Лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административните органи и служителите на оператора на преносна система нямат интереси или не получават финансови облаги, пряко или непряко, от която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на преносна система. Тяхното възнаграждение не зависи от дейностите или резултатите на вертикално интегрираното предприятие, различни от тези на оператора на преносна система.

6. На лицата, отговарящи за управлението, и/или на членовете на административните органи на оператора на преносна система се гарантират действителни права за обжалване пред регулаторния орган на предсрочно прекратяване на мандата им.

7. След прекратяването на мандата им в оператора на преносна система лицата, отговарящи за управлението, и/или членовете на административните органи не заемат професионален пост или отговорна длъжност, нямат интереси или делови отношения с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие, различна от оператора на преносна система, или с негови акционери, притежаващи контролен пакет от акции, за срок от най-малко четири години.

8. Параграф 3 се прилага спрямо мнозинството от лицата, отговорни за управлението, и/или членовете на административните органи на оператора на преносна система.

Лицата, отговорни за управлението, и/или членовете на административните органи на оператора на преносна система, които не подлежат на условията на параграф 3, не са упражнявали управленска или друга значима дейност във вертикално интегрираното предприятие за срок от най-малко шест месеца преди назначаването им.

Първа алинея от настоящия параграф и параграфи 4 – 7 се прилагат по отношение на всички лица, участващи в оперативното управление, както и към лицата, които им докладват директно по въпроси, свързани с експлоатацията, поддръжката и развитието на мрежата.

Член 49

Надзорен орган

1. Операторът на преносна система има надзорен орган, отговарящ за вземането на решенията, които могат съществено да повлияят върху стойността на активите на акционерите в оператора на преносна система, по-специално решенията, свързани с одобрението на годишните финансови планове, нивото на задлъжнялост на оператора на преносна система и размера на дивидентите, които се разпределят между акционерите. Решенията, попадащи в обхвата на компетентност на надзорния орган, изключват тези, които са свързани с текущите дейности на оператора на преносна система и управлението на мрежата, както и с дейностите, необходими за изготвянето на десетгодишния план за развитие на мрежата, разработен съгласно член 51.

2. Надзорният орган е съставен от членове, представляващи вертикално интегрираното предприятие, членове, представляващи акционери на трети страни, а когато съответното национално право предвижда това — и членове, представляващи други заинтересовани страни, например служителите в оператора на преносна система.

3. Член 48, параграф 2, първа алинея и член 48, параграфи 3—7 се прилагат поне за половината членове на надзорния орган минус един.

Член 48, параграф 2, втора алинея, буква б) се прилага за всички членове на надзорния орган.

Член 50

Програма за съответствие и отговорник по съответствието

1. Държавите членки гарантират, че операторите на преносни системи въвеждат и изпълняват програма за съответствие, в която се определят мерки за недопускане на дискриминационно поведение, и гарантират, че спазването на тази програма се контролира по подходящ начин. Програмата за съответствие определя конкретните задължения на служителите за постигането на тези цели. Тя подлежи на одобрение от регулаторния орган. Без да се засягат правомощията на регулаторния орган, спазването на програмата подлежи на независимо наблюдение от отговорника по съответствието.

2. Отговорникът по съответствието се назначава от надзорния орган след одобрение от регулаторния орган. Регулаторният орган може да откаже да одобри назначаването на отговорника по съответствието единствено на основание липса на независимост или на професионална компетентност. Отговорникът по съответствието може да бъде физическо или юридическо лице. Член 48, параграфи 2—8 се прилагат за отговорника по съответствието.

3. Отговорникът по съответствието отговаря за:

   а) наблюдението на изпълнението на програмата за съответствие;

б) изготвянето на годишен доклад, в който се посочват мерките, предприети за изпълнение на програмата за съответствие, и представянето на доклада на регулаторния орган;

в) докладването пред надзорния орган и отправянето на препоръки относно програмата за съответствие и изпълнението ѝ;

г) нотифицирането на регулаторния орган относно всички значителни нарушения по отношение на изпълнението на програмата за съответствие; и

д) докладването пред регулаторния орган за всички търговски и финансови отношения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна система.

4. Отговорникът по съответствието представя на регулаторния орган предлаганите решения относно инвестиционния план или отделните инвестиции в мрежата. Това задължение се изпълнява най-късно към момента, когато ръководството и/или компетентният административен орган на оператора на преносна система представи тези документи на надзорния орган.

5. В случай че вертикално интегрираното предприятие на своето общо събрание или чрез гласуване на членовете на определения от него надзорен орган е попречило на приемането на дадено решение, с което е възпрепятствало или забавило инвестиции, които е трябвало да бъдат осъществени през следващите три години съгласно десетгодишния план за развитие на мрежата, отговорникът по съответствието докладва за това пред регулаторния орган, който тогава действа в съответствие с член 51.

6. Условията, които уреждат мандата или условията на заетост на отговорника по съответствието, включително продължителността на неговия мандат, подлежат на одобрение от регулаторния орган. Тези условия осигуряват независимостта на отговорника по съответствието, включително като му осигуряват всички ресурси, които са необходими за изпълнение на задълженията му. По време на своя мандат отговорникът по съответствието не заема друг професионален пост или отговорна длъжност и няма интереси, пряко или непряко, във или с която и да е част от вертикално интегрираното предприятие или в неговите акционери, притежаващи контролен пакет от акции.

7. Отговорникът по съответствието докладва редовно, устно или писмено, пред регулаторния орган и има право да докладва редовно, устно или писмено, пред надзорния орган на оператора на преносна система.

8. Отговорникът по съответствието може да присъства на всички заседания на управителните или административните органи на оператора на преносна система, както и на заседанията на надзорния орган и на общото събрание. Отговорникът по съответствието присъства на всички заседания, на които се разискват следните въпроси:

а) условията за достъп до мрежата, установени в Регламент (ЕС) 2019/...[+], по-специално по отношение на тарифи, услуги, свързани с достъп на трети лица, разпределение на капацитет, управление на претоварването, прозрачност, балансиране и вторични пазари;

б) проектите, целящи експлоатация, поддръжка и развитие на преносната система, включително инвестициите в междусистемните електропроводи и в свързването към системата;

в) закупуването или продажбите на енергия, необходими за експлоатацията на преносната система.

9. Отговорникът по съответствието контролира спазването на член 41 от оператора на преносна система.

10. Отговорникът по съответствието разполага с достъп до цялата необходима информация и до обектите на оператора на преносна система, както и до цялата информация, нужна за изпълнението на неговите задачи.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9./19.

11. Отговорникът по съответствието има достъп до обектите на оператора на преносна система, без да е необходимо предварително известие.

12. След предварително одобрение от регулаторния орган надзорният орган може да освободи от длъжност отговорника по съответствието. Той освобождава отговорника по съответствието на основание липса на независимост или на професионални способности по искане на регулаторния орган.

Член 51

План за развитие на мрежата и правомощия за вземане на инвестиционни решения

1. Най-малко на всеки две години операторите на преносни системи представят на регулаторния орган десетгодишен план за развитие на мрежата, основаващ се на съществуващото и прогнозираното търсене и предлагане, след консултация с всички заинтересовани лица. Този план за развитие на мрежата съдържа ефикасни мерки с оглед на гарантирането на адекватността на системата и сигурността на доставките. ***Операторът на преносна система публикува десетгодишния план за развитие на мрежата на своя уебсайт.***

2. По-специално десетгодишният план за развитие на мрежата:

   а) показва на участниците в пазара основната инфраструктура за пренос, която трябва да се изгради или осъвремени през следващите десет години;

б) съдържа всички инвестиции, за които вече е взето решение, и определя новите инвестиции, които трябва да бъдат направени през следващите три години; и

в) предвижда график за всички инвестиционни проекти.

3. При изготвянето на десетгодишния план за развитие на мрежата операторът на преносна система ***взема изцяло под внимание потенциала за използването на оптимизация на потреблението, съоръженията за съхраняване*** на енергия ***или други ресурси като алтернативи на разширяването на системата, както и очакваното потребление, търговията*** с други държави ***и*** инвестиционните планове за мрежи в целия Съюз и за регионални мрежи .

4. Регулаторният орган се консултира с всички настоящи или потенциални ползватели на системата относно десетгодишния план за развитие на мрежата по открит и прозрачен начин. От лицата или предприятията, които твърдят, че са потенциални ползватели на системата, може да бъде поискано да обосноват твърденията си. Регулаторният орган публикува резултата от процеса на консултации, и по-специално възможните нужди от инвестиции.

5. Регулаторният орган проучва дали десетгодишният план за развитие на мрежата обхваща всички нужди от инвестиции, установени в процеса на консултации, и дали той е в съответствие с необвързващия десетгодишен план за развитие на мрежата за целия Съюз ("план за развитие на мрежата за целия Съюз"), посочен в член 30, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2019/...[+]. Ако се породят съмнения относно съответствието с необвързващия план за развитие на мрежата в целия Съюз, регулаторният орган се консултира с ACER. Регулаторният орган може да поиска от оператора на преносна система да измени своя десетгодишен план за развитие на мрежата.

Компетентните национални органи проучват дали десетгодишният план за развитие на мрежата е в съответствие с националния план в областта на енергетиката и климата, внесен съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999.

6. Регулаторният орган наблюдава и оценява изпълнението на десетгодишния план за развитие на мрежата.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.

7. При обстоятелства, при които операторът на газопреносна система, освен ако не са налице наложителни причини извън неговия контрол, не извърши инвестиция, която съгласно десетгодишния план за развитие на мрежата е следвало да бъде извършена в следващите три години, държавите членки гарантират, че от регулаторния орган се изисква да предприеме поне една от следните мерки, които да гарантират извършването на такава инвестиция, ако все още е подходящо да бъде направена въз основа на най-новия десетгодишен план за развитие на мрежата:

а) да поиска от оператора на преносна система да изпълни въпросните инвестиции;

б) да организира за въпросната инвестиция тръжна процедура, открита за всички инвеститори; или

в) да задължи оператора на преносна система да приеме увеличение на капитала, за да финансира необходимите инвестиции, и да позволи на независими инвеститори участие в капитала.

8. При упражняване на правомощията си по параграф 7, буква б) регулаторният орган може да задължи оператора на преносна система да приеме едно или повече от следните условия:

а) финансиране от всяка трета страна;

б) изграждане от всяка трета страна;

в) изграждане на съответните нови активи самостоятелно;

г) експлоатация на съответните нови активи самостоятелно.

Операторът на преносна система предоставя на инвеститорите цялата информация, необходима за осъществяване на инвестицията, свързва нови активи с преносната мрежа и като цяло полага всички усилия да улесни изпълнението на инвестиционния проект.

Съответните финансови договорености подлежат на одобрение от регулаторния орган.

9. Когато регулаторният орган е упражнил правомощията си по параграф 7 съответните тарифни разпоредби обхващат разходите по въпросната инвестиция.

Раздел 4

Определяне и сертифициране на оператори на преносни системи

Член 52

Определяне и сертифициране на оператори на преносни системи

1. Преди дадено предприятие да бъде одобрено или определено за оператор на преносна система, то се сертифицира в съответствие с процедурите, установени в параграфи 4, 5 и 6 от настоящия член и в член 51 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].

2. Предприятията, които са сертифицирани от регулаторния орган по отношение на съответствието им с изискванията на член 43 съгласно посочената по-долу процедура за сертифициране, се одобряват и определят от държавите членки за оператори на преносни системи. Изборът на оператори на преносни системи се нотифицира на Комисията и се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

3. Операторите на преносни системи уведомяват регулаторния орган относно всякакви планирани сделки, които могат да наложат преоценка на спазването от тяхна страна на изискванията на член 43.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

4. Регулаторните органи наблюдават постоянното спазване от операторите на преносни системи на изискванията на член 43. Те откриват процедура по сертифициране, за да гарантират това съответствие:

а) след нотификация от оператора на преносна система съгласно параграф 3;

б) по собствена инициатива в случаите, когато имат сведения, че планирана промяна на правомощията или влиянието върху собствениците на преносни системи или операторите на преносни системи може да доведе до нарушение на член 43, или когато имат основания да смятат, че такова нарушение вече може да е извършено; или

в) след мотивирано искане от Комисията.

5. Регулаторните органи вземат решение относно сертифицирането на даден оператор на преносна система в срок от четири месеца от датата на нотификацията от оператора на преносна система или от датата на искането на Комисията. След изтичането на този срок сертификатът се смята за издаден. Изричното или мълчаливото решение на регулаторния орган поражда действие единствено след закриването на процедурата, предвидена в параграф 6.

6. Изричното или мълчаливото решение относно сертифицирането на даден оператор на преносна система се нотифицира незабавно на Комисията от регулаторния орган заедно с цялата свързана с това решение информация. Комисията действа съгласно процедурата, посочена в член 51 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].

7. Регулаторните органи и Комисията може да изискват от операторите на преносни системи и от предприятията, изпълняващи някоя от функциите по производство или доставка, всякаква информация, свързана с изпълнението на задълженията им по настоящия член.

8. Регулаторните органи и Комисията запазват поверителността на чувствителната търговска информация.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

Член 53

Сертифициране по отношение на трети държави

1. Когато сертифицирането е поискано от собственик на преносна система или от оператор на преносна система, които са контролирани от лице или лица от трети държава или трети държави, регулаторният орган нотифицира Комисията.

   Регулаторният орган също така незабавно нотифицира Комисията за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху преносна система или оператор на преносна система от лице или лица от трета държава или трети държави.

2. Операторите на преносни системи уведомяват регулаторния орган за всяко обстоятелство, което може да доведе до придобиването на контрол върху преносна система или оператор на преносна система от лице или лица от трета държава или трети държави.

3. Регулаторният орган приема проект на решение относно сертифицирането на оператор на преносна мрежа в срок от четири месеца от датата на нотификацията от оператора на преносна мрежа. Регулаторният орган отказва сертифицирането му, ако не е било доказано:

а) дали съответното лице спазва изискванията на член 43; и

б) пред регулаторния орган или друг компетентен национален орган, определен от държавата членка, че сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на снабдяването с енергия на държавата членка и на Съюза. При разглеждането на този въпрос регулаторният орган или друг компетентен национален орган вземат предвид:

i) правата и задълженията на Съюза по отношение на съответната трета държава, които произтичат от международното право, включително всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което Съюзът е страна и което разглежда въпросите на сигурността на доставките на енергия;

ii) правата и задълженията на държавата членка по отношение на съответната трета държава, които произтичат от споразумения, сключени с нея, при условие че те са съобразени с правото на Съюза; и

iii) други конкретни данни и обстоятелства във връзка със случая и съответната трета държава.

4. Регулаторният орган незабавно нотифицира решението на Комисията заедно с цялата свързана с него информация.

5. Държавите членки предвиждат, преди регулаторният орган да приеме решение относно сертифицирането, посоченият в параграф 3, буква б) регулаторен орган или определеният компетентен орган да поиска становището на Комисията относно това дали:

а) съответното лице спазва изискванията на член 43; и

б) сертифицирането няма да представлява риск за сигурността на доставките на енергия за Съюза.

6. Комисията разглежда искането, посочено в параграф 5, веднага след получаването му. В срок от два месеца от получаването на искането Комисията предоставя становището си на ***регулаторния*** орган или на определения компетентен орган, в случай че последният е отправил искането.

При изготвяне на своето становище Комисията може да поиска мнението на ACER, съответната държава членка и заинтересованите страни. В случай че Комисията отправи такова искане, двумесечният срок се удължава с още два месеца.

При отсъствието на становище от страна на Комисията в рамките на срока, посочен в първа и втора алинея, се счита, че Комисията не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган.

7. При извършване на оценката на това дали контролът от лице или лица от трета държава или трети държави ще представлява риск за сигурността на доставката на енергия за Съюза, Комисията взема предвид:

а) конкретните данни в случая и съответната трета държава или трети държави; и

б) правата и задълженията на Съюза по отношение на тази трета държава или трети държави, които произтичат съгласно международното право, включително съгласно всяко споразумение, сключено с една или повече трети държави, по което Съюзът е страна, и което засяга въпросите на сигурността на доставката.

8. ***Регулаторният*** орган приема окончателното си решение относно сертифицирането в срок от два месеца от изтичането на срока, посочен в параграф 6. Когато приема окончателното си решение, ***регулаторният*** орган взема в максимална степен предвид становището на Комисията. При всички случаи държавите членки имат правото да откажат сертифициране тогава, когато сертифицирането представлява риск за сигурността на доставката на енергия за държавата членка или за сигурността на доставката на енергия за друга държава членка. В случаите, когато държавата членка е определила друг компетентен национален орган да извърши оценката съгласно параграф 3, буква б), тя може да изиска от ***регулаторния*** орган да приеме окончателното си решение в съответствие с оценката на този компетентен национален орган. Окончателното решение на ***регулаторния*** орган и становището на Комисията се публикуват заедно. Когато окончателното решение се отклонява от становището на Комисията, съответната държава членка предоставя и публикува заедно с това решение и съображенията, на които то се основава.

9. Настоящият член по никакъв начин не засяга правото на държавите членки да осъществяват национален правен контрол за защита на легитимните си интереси, свързани с обществената сигурност, в съответствие с правото на Съюза.

10. Настоящият член, с изключение на параграф 3, буква а), се прилага и за държавите членки, които подлежат на дерогация съгласно член 66.

Член 54

Собственост върху ***съоръженията*** за съхраняване на ***енергия*** от оператори на преносни системи

1. Операторите на преносни системи не притежават, ***разработват,*** управляват или експлоатират съоръжения за съхраняване на енергия ▌.

2. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да разрешат на операторите на преносни системи да притежават, ***разработват,*** управляват или експлоатират съоръжения за съхраняване ***на енергия***, които ***са напълно интегрирани мрежови компоненти, и при условие че регулаторният орган е дал одобрението си или когато е*** е изпълнено всяко ***от*** следните условия:

   а) трети лица, след открита, прозрачна и недискриминационна тръжна процедура, подлежаща на преглед и одобрение от регулаторния орган, ***не са получили правото*** да притежават, ***разработват,*** управляват или експлоатират ***такива*** съоръжения***, или не са могли да предоставят тези услуги на разумна цена и навременно***.

б) съоръженията или спомагателните услуги, различни от контрола на честотата, са необходими на операторите на преносни системи, за да изпълняват задълженията си по настоящата директива за ефективното, надеждно и сигурно функциониране на преносната система и съоръженията не са предназначени за ***покупка или*** продажба на електроенергия на ***пазарите на електроенергия***; и

в) регулаторният орган е оценил необходимостта от такава дерогация***, направил е предварителен преглед на приложимостта на тръжната процедура, включително на условията на тази тръжна процедура***, и е дал своето одобрение.

Регулаторният орган може да изготвя насоки или клаузи относно обществените поръчки, за да подпомогне операторите на преносни системи да осигурят справедлива тръжна процедура; и

3. Решението да се даде дерогация се нотифицира на Комисията и ACER заедно с относимата информация за искането и причините за предоставяне на дерогацията.

4. ***Регулаторните органи провеждат*** редовно или поне веднъж на пет години обществено допитване за ***съществуващите съоръжения за*** съхраняване ***на енергия*** с цел да се оцени потенциалната наличност и потенциалния интерес на други лица за инвестиции в такива съоръжения. В случай че ***обществената консултация, съгласно оценка на регулаторния орган, покаже, че*** други лица ***имат възможност да притежават, разработват, експлоатират или управляват подобни съоръжения*** по разходоефективен начин***, регулаторният орган гарантира, че дейностите на операторите на преносни системи в това отношение постепенно се прекратяват в рамките на 18 месеца. Като част от условията за тази процедура регулаторните органи може да разрешат на операторите на преносни системи да получат разумна компенсация, по-специално за да си възстановят остатъчната стойност от тяхната инвестиция в съоръжения за съхраняване на енергия.***

5. Параграф 4 не се прилага за напълно интегрирани мрежови компоненти, нито за обичайния срок на амортизация на новите съоръжения за акумулаторно съхраняване с крайно инвестиционно решение до 2024 г., при условие че тези съоръжения за акумулаторно съхраняване:

а) са свързани към мрежата най-късно две години след това ;

б) са интегрирани в преносната система;

в) се използват единствено за реактивното незабавно възстановяване на мрежовата сигурност в случай на непредвидени мрежови ситуации, когато тази мярка за възстановяване започва незабавно и приключва, когато с редовното преразпределение може да се разреши проблемът; и

г) не се използват за покупка или продажба на електроенергия на пазарите на електроенергия, включително балансиращите пазари.

Раздел 5

Отделяне и прозрачност на счетоводните отчети

Член 55

Право на достъп до счетоводните отчети

1. Държавите членки или компетентният орган, определен от тях, включително регулаторните органи, посочени в член 57 имат право на достъп до счетоводните отчети на електроенергийните предприятия съгласно член 56, доколкото това е необходимо, за да изпълняват своите функции.

2. Държавите членки и определеният компетентен орган, включително регулаторните органи, запазват поверителността на чувствителна търговска информация. Държавите членки може да предвидят разкриване на такава информация, когато това разкриване е необходимо, за да могат компетентните органи да изпълняват функциите си.

Член 56

Отделяне на счетоводните отчети

1. Държавите членки предприемат необходимите стъпки, за да гарантират, че счетоводните отчети на електроенергийните предприятия се водят в съответствие с параграфи 2 и 3.

2. Електроенергийните предприятия, независимо от системата си на собственост или правната си форма, съставят, представят за одит и публикуват своите годишни счетоводни отчети в съответствие с разпоредбите на националното законодателство относно годишните отчети на дружествата с ограничена отговорност, приети в съответствие с Директива 2013/34/ЕС.

Предприятия, които не са правно задължени да публикуват своите годишни счетоводни отчети, съхраняват в централното си управление копие от тях на разположение на обществеността.

3. При своето вътрешно счетоводство електроенергийните предприятия, водят отделни счетоводни отчети за всяка от дейностите по пренос и разпределение, както те биха ги водили, ако въпросните дейности се извършваха от отделни предприятия, с цел недопускане на дискриминация, кръстосано субсидиране и нарушаване на конкуренцията. Те също така водят и счетоводни отчети, които могат да бъдат консолидирани, за други електроенергийни дейности, които не са свързани с пренос или разпределение. Приходите от собствеността на преносната или разпределителната система се посочват в счетоводните отчети. Когато е подходящо, те водят консолидирани счетоводни отчети за други неелектроенергийни дейности. Вътрешното счетоводство включва баланс и отчет за приходите и разходите за всяка дейност.

4. Одитът, посочен в параграф 2, удостоверява по-специално спазването на задължението за недопускане на дискриминация и кръстосано субсидиране, посочено в параграф 3.

ГЛАВА VII

РЕГУЛАТОРНИ ОРГАНИ

Член 57

Определяне и независимост на регулаторните органи

1. Всяка държава членка определя един-единствен ▌ регулаторен орган на национално равнище.

2. Параграф 1 не засяга определянето на други регулаторни органи на регионално равнище в рамките на държавите членки, при условие че има един старши представител, който представлява държавата членка и осъществява контакти на равнището на Съюза в рамките на Съвета на регулаторите на ACER в съответствие с член 21, параграф 1 от Регламент (ЕО) 2019/...[++].

3. Чрез дерогация от параграф 1 дадена държава членка може да определи регулаторни органи за малки системи на географски отделен регион, чието потребление през 2008 г. е било по-малко от 3% от общото потребление на държавата членка, от която е част. Тази дерогация не засяга определянето на един старши представител, който представлява държавата членка и осъществява контакти на равнището на Съюза в рамките на Съвета на регулаторите на ACER в съответствие с член 21, параграф 1 от Регламент (ЕО) 2019/...++.

[++] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0378(COD) - PE-CONS 83/19.

4. Държавите членки гарантират независимостта на регулаторния орган и безпристрастното и прозрачно упражняване на правомощията му. За тази цел държавите членки гарантират, че при изпълнението на регулаторните функции, възложени му съгласно настоящата директива и свързаното с нея законодателство, регулаторният орган:

а) е правно отделен и функционално независим от други публични и частни образувания;

б) гарантира, че персоналът му и лицата, отговорни за управлението му:

и) действат независимо от пазарни интереси; и

ii) не търсят или не получават преки инструкции от правителство или друго публично или частно образувание при изпълнение на своите регулаторни функции. Това изискване не засяга тясното сътрудничество, при необходимост, с други релевантни национални органи, нито общите политически насоки, давани от правителството, които не са свързани с регулаторните правомощия и задължения съгласно член 59.

5. За да защитят независимостта на регулаторния орган, държавите членки по-специално гарантират, че:

а) регулаторният орган може да взема автономни решения, независимо от всякакви политически органи ;

б) регулаторният орган разполага с всички необходими човешки и финансови ресурси, от които той се нуждае, за да изпълнява своите задължения и упражнява правомощията си ефективно и ефикасно;

в) регулаторният орган разполага с отделни годишни бюджетни кредити и с автономност при изпълнението на предоставения бюджет; и

г) членовете на управителния съвет на регулаторния орган или, при липса на управителен съвет, висшите ръководни служители на регулаторния орган се назначават за определен мандат от пет до седем години, който може да бъде подновен веднъж;

д) членовете на управителния съвет на регулаторния орган или, при липса на управителен съвет, висшите ръководни служители на регулаторния орган се назначават въз основа на обективни, прозрачни и публично оповестени критерии в рамките на независима и безпристрастна процедура, с която се гарантира, че кандидатите имат необходимите умения и опит за всички съответни позиции в ***регулаторния*** орган ▌;

е) налице са разпоредби относно конфликт на интереси и задълженията за поверителност продължават след края на мандата на членовете на управителния съвет или, при липса на управителен съвет, след края на мандата на висшите ръководни служители на регулаторния орган;

ж) членовете на управителния съвет на регулаторния орган или, при липса на управителен съвет, висшите ръководни служители на регулаторния орган могат да бъдат освобождавани от длъжност само въз основа на установени прозрачни критерии.

По отношение на първа алинея, буква г), държавите членки осигуряват подходяща ротационна схема за управителния съвет или висшите ръководни служители. Членовете на управителния съвет или, при липса на управителен съвет, висшите ръководни служители може да бъдат освободени от длъжност по време на мандата си единствено ако вече не отговарят на условията, посочени в настоящия член, или са виновни за закононарушения съгласно националното право.

6. Държавите членки може да предвидят последващ контрол на годишните отчети на регулаторния орган, който се осъществява от независим одитор.

7. В срок до ... [три години след датата на влизане в сила на настоящата директива] и на всеки четири години след това Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно спазването от страна на националните органи на принципа на независимост, посочен в настоящия член.

Член 58

Общи цели на регулаторния орган

При изпълнение на регулаторните функции, посочени в настоящата директива, регулаторният орган взема всички подходящи мерки за постигане на следните цели в рамките на своите задължения и правомощия, установени в член 59, в тясно сътрудничество с други съответни национални органи, включително органите по конкуренция, както и с органите на съседните държави членки ***и регулаторните органи от съседните държави членки и съседните трети държави***, в зависимост от случая, без да се засяга тяхната компетентност:

а) насърчаване, в тясно сътрудничество с с регулаторните органи на другите държави членки, с Комисията и с ACER, на развиването на конкурентен, гъвкав, сигурен и устойчив от екологична гледна точка вътрешен пазар на електроенергия в рамките на Съюза, както и на действителното отваряне на пазара за всички клиенти и доставчици в Съюза, и осигуряване на подходящи условия за ефективната и надеждна експлоатация на електроенергийните мрежи, като се вземат предвид дългосрочните цели;

б) развиване на конкурентни и добре функциониращи регионални трансгранични пазари в рамките на Съюза за постигане на целите, посочени в буква а);

в) премахване на ограниченията върху търговията с електроенергия между държавите членки, което включва развиване на подходящ капацитет за трансграничен пренос, с цел да се отговори на търсенето и да се стимулира интеграцията на националните пазари, с което може да се улесни свободният поток на електроенергия в Съюза;

г) съдействие за постигане, по най-разходоефективен начин, на развитието на сигурни, надеждни и ефикасни недискриминационни системи, които са ориентирани към потребителите, и насърчаване на адекватността на системите и – съгласно общите цели на енергийната политика – на енергийната ефективност, както и на интеграцията на производство от различен мащаб на електроенергия от възобновяеми източници и разпределено производство както в преносните, така и в разпределителните мрежи, а също и за улесняване на работата им във връзка с други енергийни мрежи – газови или за топлинна енергия;

д) улесняване на достъпа до мрежата на производствен капацитет и на съоръжения за съхраняване на енергия от ново поколение, по-специално отстраняване на пречките, които биха могли да възпрепятстват достъпа на нови участници на пазара и на електроенергията от възобновяеми източници;

е) осигуряване на подходящи стимули в краткосрочен и дългосрочен план за операторите и ползвателите на системи, така че да се увеличи ефикасността, и по-специално енергийната ефективност, на системите и да се насърчи интеграцията на пазарите;

ж) гарантиране, че клиентите се ползват от ефективното функциониране на националния пазар, насърчаване на ефективната конкуренция и спомагане да се гарантира ***високо равнище на*** защита на потребителите***, в тясно сътрудничество със съответните органи за защита на потребителите***;

з) съдействие за постигане на високи стандарти на универсалната услуга и обществените услуги за доставка на електроенергия, допринасяне за защитата на уязвимите клиенти и допринасяне за съвместимостта на процесите за обмен на данни, необходими на клиентите за смяна на доставчика.

Член 59

Задължения и правомощия на регулаторните органи

1. Регулаторният орган има следните задължения:

а) определя или одобрява, в съответствие с прозрачни критерии, на тарифите за пренос или разпределение или техните методики***, или и двете***;

б) осигурява изпълнението от страна на операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи и, според случая, собствениците на системи, както и на всички електроенергийни предприятия и други участници на пазара, на задълженията им съгласно настоящата директива, Регламент (ЕС) 2019/...[+] , мрежовите кодекси и насоките, приети съгласно членове 59, 60 и 61 от Регламент (ЕС) 2019/...[+], и другото съответно право на Съюза, включително по отношение на въпроси от трансграничен характер***, както и решенията на ACER***;

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

в) в тясно сътрудничество с другите регулаторни органи, гарантира, че ЕМОПС за електроенергия и организацията на операторите на разпределителни системи от ЕС (ООРСЕС) изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива, Регламент (ЕС) 2019/...[+], мрежовите кодекси и насоките, приети съгласно членове 59, 60 и 61 от Регламент (ЕС) 2019/...[+], и другото съответно право на Съюза, включително по отношение на въпроси от трансграничен характер, както и решенията на ACER, като консултира с цел съвместно идентифициране на случаите на неизпълнение на съответните задължения от страна на ЕМОПС за електроенергия и ООРСЕС; когато регулаторните органи не са успели да постигнат съгласие в срок от четири месеца след началото на консултациите с цел съвместно идентифициране на случаите на неизпълнение, въпросът се отнася до Агенцията за решение съгласно член 6, параграф 10 от Регламент (ЕС) 2019/...[++].

г) одобрява продукти и процес на осигуряване на спомагателни услуги, различни от контрол на честотата;

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 919.

[++] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0378(COD) - PE-CONS 83/19.

д) прилага мрежовите кодекси и насоките, приети в съответствие с членове 59, 60 и 61 от Регламент (ЕС) 2019/...[+] с помощта на национални мерки или, където се изисква, чрез координирани регионални мерки или такива в рамките на целия Съюз;

е) сътрудничи си по отношение на въпроси от трансграничен характер с регулаторните органи на съответните държави членки и с ACER, по-специално чрез участието в работата на Съвета на регулаторите на ACER в съответствие с член 21 от Регламент (ЕС) 2019/...[++];

ж) спазва и изпълнява всички съответни правно обвързващи решения на Комисията и на ACER;

з) гарантира, че ***операторите на преносни системи предоставят*** в максимална степен ***междусистемния*** капацитет съгласно член 16 от Регламент (ЕС) 2019/...[+] ;

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.

[++] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0378(COD) - PE-CONS .../19.

и) докладва ежегодно за дейността си и изпълнението на задълженията си пред съответните органи на държавите членки, Комисията и ACER, включително за предприетите мерки и получените резултати по отношение на всяко задължение, посочено в настоящия член;

й) гарантира, че няма кръстосано субсидиране между дейностите по пренос, разпределение и доставка***, или други електроенергийни или неелектроенергийни дейности***;

к) наблюдава инвестиционните планове на операторите на преносни системи и да предоставя в годишният си доклад оценка на инвестиционните планове на операторите на преносни системи по отношение на съответствието им с десетгодишния план за развитие на мрежата в целия Съюз, включително, по целесъобразност, тази оценка може да включва препоръки за изменение на тези инвестиционни планове;

л) ***наблюдава и оценява*** резултатите на операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи във връзка с разработването на интелигентна мрежа, която насърчава енергийната ефективност и интегрирането на енергията от възобновяеми източници, въз основа на ограничен набор от показатели ▌, и да публикува национален доклад на всеки две години, включително препоръки ▌;

м) определя или одобрява стандартите и изискванията за качество на услугите и качество на доставките или да допринася за това съвместно с други компетентни органи и да наблюдава съответствието с нормите за сигурност и надеждност на мрежата и да прави преглед на резултатите от минали периоди в това отношение;

н) наблюдава равнището на прозрачност, включително на цените на едро, и да гарантира, че електроенергийните предприятия изпълняват задълженията за прозрачност;

о) наблюдава степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията в секторите на едро и на дребно, включително на борсите за електроенергия, следи цените на електроенергията за битовите клиенти, включително системите за авансови плащания, ***въздействието на договорите с динамична цена на електроенергията и на ползването на интелигентни измервателни системи,*** процента на смяна на доставчика, процента на изключване от мрежата, таксите за услугите по поддръжка и изпълнението на тези услуги***, съотношението между цените за битовите клиенти и цените на едро, промяната на мрежовите тарифи и такси, и*** жалбите на битовите клиенти, както и следи за всяко нарушаване или ограничаване на конкуренцията, включително да предоставя нужната информация и да отнася съответните случаи до органите по конкуренция;

п) наблюдава случаите на ограничаващи договорни практики, включително клаузи за изключителност, които могат да възпрепятстват ▌ клиентите да сключват договори едновременно с повече от един доставчик или да повлияят ограничаващо на избора им да постъпят по този начин, като по целесъобразност уведомява националните органи по конкуренция за тези практики;

р) наблюдава времето, за което операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи извършват свързвания към мрежата и ремонти;

с) съдейства заедно с други компетентни органи за осигуряване на ефективността и прилагането на мерките за защита на потребителите;

т) публикува поне веднъж годишно препоръки във връзка със съответствието на цените за доставка с член 5 и изпраща тези препоръки на органите по конкуренция, по целесъобразност;

у) гарантира ***недискриминационен*** достъп до данни за потреблението на клиентите, за предоставянето, за незадължително ползване в лесно разбираем, хармонизиран на национално равнище формат на данните за потреблението, както и бърз достъп за всички клиенти до такива данни съгласно членове 23 и 24;

ф) наблюдава прилагането на правилата за функциите и задачите на операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи, доставчиците и клиентите и другите участници на пазара съгласно Регламент (ЕС) 2019/...[+];

х) наблюдава инвестициите в производствени мощности и съоръжения за съхраняване с оглед сигурността на доставките;

ц)наблюдава техническото сътрудничество между операторите на преносни системи от Съюза и от трети държави;

ч) допринася за съвместимостта на процесите на обмен на данни за най-важните пазарни процеси на регионално равнище;

ш) следи за наличието на ***инструменти*** за сравняване, които отговарят на изискванията, определени в член 14 ▌;

щ) следи за премахването на необоснованите пречки и ограничения за развитието на потреблението на самостоятелно произведена електроенергия и на гражданските енергийни общности.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

2. Когато дадена държава членка е предвидила това, задълженията за наблюдение, уредени в параграф 1, може да се осъществяват и от органи, различни от регулаторен орган. В такъв случай информацията, получена от наблюдението, се съобщава на регулаторния орган във възможно най-кратък срок.

Като запазва тяхната независимост, без да засяга специфичната им компетентност и като спазва принципите на по-добро регулиране, регулаторният орган се консултира при необходимост с операторите на преносни системи и при необходимост си сътрудничи тясно с други релевантни национални органи при изпълнение на задълженията, уредени в параграф 1.

Никое одобрение, дадено от регулаторен орган или от ACER съгласно настоящата директива, не засяга каквото и да било надлежно обосновано бъдещо упражняване на правомощията от регулаторния орган в съответствие с настоящия член или каквито и да било санкции, наложени от други релевантни органи или от Комисията.

3. Държавите членки гарантират, че регулаторните органи разполагат с правомощия, които им позволяват да изпълняват задълженията, посочени в настоящия член, ефективно и без забавяне. За тази цел регулаторният орган има най-малко следните правомощия:

а) да издава обвързващи за електроенергийните предприятия решения;

б) да извършва разследвания на функционирането на пазарите на електроенергия и да взема решения и да налага всички необходими и пропорционални мерки за насърчаване на ефективна конкуренция и гарантиране на нормалното функциониране на пазара. При необходимост регулаторният орган има също правомощието да си сътрудничи с националния орган по конкуренция и с регулаторите на финансовите пазари или с Комисията при провеждане на разследвания, свързани с правото в областта на конкуренцията;

в) да изисква всякаква информация от електроенергийните предприятия, необходима за изпълнението на задачите му, включително мотиви за отказа да се предостави достъп на трети лица, както и всякаква информация относно необходимите мерки за укрепване на мрежата;

г) да налага ефективни, пропорционални и възпиращи санкции на електроенергийните предприятия, които не изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива, Регламент (ЕС) 2019/...[+] или другите съответни правно обвързващи решения на регулаторния орган или на ACER, или да предлага на компетентен съд да наложи такива санкции, включително правомощието да налага или да предлага налагането на санкции в размер до 10% от годишния оборот на оператора на преносна система спрямо същия или в размер до 10% от годишния оборот на вертикално интегрираното предприятие спрямо същото, в зависимост от случая, ако те не спазват задълженията си съгласно настоящата директива; и

д) подходящи права за провеждане на разследвания и съответни правомощия за издаване на указания за уреждане на спорове съгласно член 60, параграфи 2 и 3.

4. Регулаторният орган, намиращ се в държавата членка, в която се намира седалището на ЕМОПС за електроенергия или ООРСЕС, разполага с правомощието да налага ефективни, пропорционални и възпиращи санкции на субектите, които не изпълняват задълженията си съгласно настоящата директива, Регламент (ЕС) 2019/...[+] или други относими правно обвързващи решения на регулаторния орган или на ACER, или да предлага на компетентния съд да наложи такива санкции.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

5. В допълнение към възложените му съгласно параграфи 1 и 3 от настоящия член задължения регулаторният орган извършва следните действия след определянето на независим системен оператор съгласно член 44:

а) наблюдава изпълнението от страна на собственика на преносна система и независимия системен оператор на задълженията им по настоящия член и налага санкции за неизпълнение съгласно параграф 3, буква г);

б) наблюдава отношенията и комуникациите между независимия системен оператор и собственика на преносна система, за да гарантира изпълнението на задълженията от страна на независимия системен оператор, като по-специално одобрява договорите и действа като орган по уреждане на спорове между независимия системен оператор и собственика на преносна система по отношение на всяка жалба, внесена от която и да е от двете страни съгласно член 60, параграф 2;

в) без да се засяга процедурата по член 44, параграф 2, буква в), одобрява по отношение на първия 10-годишен план за развитие на мрежата планираните инвестиции и многогодишния план за развитие на мрежата, представян поне веднъж на всеки две години от независимия системен оператор;

г) гарантира, че събираните от независимия системен оператор тарифи за достъп до мрежите включват възнаграждение за собственика или собствениците на мрежи, което да осигурява достатъчна доходност от активите на мрежата и от новите инвестиции, направени в нея, при условие че тези тарифи са наложени по икономичен и ефективен начин;

д) има правомощия да извършва проверки, включително внезапни проверки, в обектите на собственика на преносна система и на независимия оператор на система; и

е) наблюдава използването на такси за претоварване, събирани от независимия системен оператор в съответствие с член 19, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].

6. В допълнение към правомощията и задълженията, възложени му съгласно параграфи 1 и 3 от настоящия член, когато оператор на преносна система е определен в съответствие с раздел 3 от глава VI, регулаторният орган разполага най-малко със следните правомощия и задължения:

а) налага санкции съгласно параграф 3, буква г) за дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

б) наблюдава комуникациите между оператора на преносна система и вертикално интегрираното предприятие, за да се гарантира, че операторът на преносна система изпълнява задълженията си;

в) действа като орган по уреждане на спорове между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна система по отношение на всяка жалба, подадена съгласно член 60, параграф 2;

г) наблюдава търговските и финансовите отношения, включително заемите, между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна система;

д) одобрява всички търговски и финансови споразумения между вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна система, при условие че те са в съответствие с пазарните условия;

е) изисква обосновка от вертикално интегрираното предприятие, когато се уведомява от отговорника по съответствието съгласно член 50, параграф 4, като обосновката включва по-специално доказателства, че не е имало дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие;

ж) извършва проверки, включително внезапни проверки, в обектите на вертикално интегрираното предприятие и оператора на преносна система; и

з) да възлага всички или определени задачи на оператора на преносна система на независим системен оператор, определен съгласно член 44, в случай че операторът на преносна система нарушава системно задълженията си съгласно настоящата директива, по-специално в случай на системно дискриминационно поведение в полза на вертикално интегрираното предприятие.

7. Освен в случаите, когато ACER е компетентна за определянето и одобряването на условията и реда или методиките за изпълнение на мрежовите кодекси и насоки съгласно глава VII от Регламент (ЕС) 2019/...[+] съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/...[++] с оглед на координирания им характер, регулаторните органи отговарят за определянето и одобряването своевременно преди влизането им в сила поне на националните методики, използвани за изчисляване или установяване на реда и условията за:

а) свързването и достъпа до националните мрежи, включително тарифите за пренос и разпределение или методиките за определянето им, като тези тарифи или методики дават възможност да се направят необходимите инвестиции в мрежите по начин, който позволява тези инвестиции да осигурят жизнеспособността на мрежите;

б) предоставянето на спомагателни услуги, които се осъществяват по най-икономичен начин и осигуряват подходящи стимули за ползвателите на мрежата да балансират захранването и потреблението, като спомагателните услуги се предоставят по справедлив и недискриминационен начин и се основават на обективни критерии; и

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

[++] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0378(COD) - PE-CONS83/19.

в) достъп до трансгранични инфраструктури, включително процедурите за разпределяне на капацитет и управление на претоварването.

8. Методиките или редът и условията, посочени в параграф 7, се публикуват.

9. С оглед на повишаването на прозрачността на пазара и предоставянето на всички заинтересовани страни на цялата необходима информация и на решенията или предложенията за решения относно тарифите за пренос и разпределение, както е посочено в член 60, параграф 3, регулаторните органи предоставят публично подробна информация за методиката и свързаните разходи, използвани за изчисляване на съответните мрежови тарифи***, като се запазва поверителността на чувствителната търговска информация***.

10. Регулаторните органи осъществяват наблюдение на управлението на претоварването на националните електроенергийни системи, включително междусистемните електропроводи, както и прилагането на правилата за управление на претоварването. За тази цел операторите на преносни системи или операторите на пазара предоставят на регулаторните органи правилата си за управление на претоварването, включително разпределението на капацитета. Регулаторните органи може да отправят искане за внасяне на изменения в тези правила.

Член 60

Решения и жалби

1. Регулаторните органи имат правомощията да изискват от операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи при необходимост да променят реда и условията, включително тарифите или методиките, посочени в член 59 от настоящата директива, за да се гарантира, че те са пропорционални и прилагани по недискриминационен начин, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2019/...[+]. В случай на забавяне при определянето на тарифите за пренос и разпределение, регулаторните органи разполагат с правомощия да определят или одобрят временни тарифи или методики за пренос и разпределение и да вземат решения относно подходящи компенсаторни мерки, в случай че окончателните тарифи или методики за пренос и разпределение се отклоняват от тези временни тарифи или методики.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

2. Лицата, които имат оплакване срещу оператор на преносна или разпределителна система във връзка със задълженията на този оператор съгласно настоящата директива, могат да отнесат жалбата си към регулаторния орган, който, в качеството си на орган по разрешаване на спорове, се произнася с решение в срок от два месеца от получаване на жалбата. Този срок може да бъде удължен с два месеца, когато регулаторният орган поиска допълнителна информация. Този удължен срок може да бъде удължен допълнително със съгласието на жалбоподателя. Решението на регулаторния орган има обвързваща сила, ако и докато не бъде отменено при обжалване.

3. Лицата, които са засегнати и имат право да подадат жалба срещу решение за методиките, взето съгласно член 59, или в случаите, когато регулаторният орган има задължение да проведе консултация относно предложените тарифи или методики, могат в срок от два месеца или в по-кратък срок, предвиден от държавите членки, от публикуването на решението или предложението за решение, да подадат жалба за преразглеждане. Жалбата няма суспензивно действие.

4. Държавите членки създават подходящи и ефективни механизми за регулиране, контрол и прозрачност, за да се избегне злоупотреба с господстващо положение, особено във вреда на потребителите, и всякакви агресивни търговски практики. Тези механизми следва да вземат предвид разпоредбите на ДФЕС, и по-специално член 102 от него.

5. Държавите членки гарантират, че са взети подходящи мерки, включително административни действия или наказателно производство, съгласно националното законодателство, срещу физически или юридически лица, които са отговорни за неспазването на правилата за поверителност, наложени от настоящата директива.

6. Жалбите, посочени в параграфи 2 и 3, не засягат упражняването на правото на обжалване в съответствие с правото на Съюза или националното право.

7. Решенията на регулаторните органи са напълно мотивирани и обосновани и подлежат на съдебен контрол. Решенията са обществено достъпни, като същевременно се запазва поверителността на чувствителната търговска информация.

8. Държавите членки гарантират, че на национално равнище съществуват подходящи механизми, съгласно които всяка страна, засегната от решение на регулаторния орган, има право да обжалва пред орган, който е независим от заинтересованите страни и от което и да е правителство.

Член 61

Регионално сътрудничество между регулаторни органи по трансгранични въпроси

1. Регулаторните органи провеждат консултации и осъществяват тясно сътрудничество помежду си, по-специално в рамките на ACER, и предоставят един на друг и на ACER всяка информация, необходима за изпълнението на задачите им съгласно настоящата директива. По отношение на обмена на информация получаващият орган гарантира същата степен на поверителност, каквато се изисква от предоставящия орган.

2. Регулаторните органи си сътрудничат най-малкото на регионално равнище за:

   а) насърчаване на постигането на оперативни договорености, които да позволят оптимално управление на мрежата, да насърчат съвместни борси за електроенергия и разпределянето на трансграничен капацитет, както и да позволят адекватно равнище на междусистемен преносен капацитет, включително чрез ново свързване на мрежите, в рамките на региона и между отделните региони, което да даде възможност за развитието на ефективна конкуренция и за подобряване на сигурността на доставките, без дискриминация между доставчиците в различните държави членки;

б) координиране на съвместния надзор на субекти, които изпълняват функции на регионално равнище;

в) координиране в сътрудничество с други заинтересовани органи на съвместния надзор на национално, регионално и европейско равнище на оценките на адекватността;

г) координиране на разработването на всички мрежови кодекси и насоки за съответните оператори на преносни системи и други участници на пазара; и

д) координиране на разработването на правилата, ръководещи управлението на претоварването.

3. Регулаторните органи имат право да сключват споразумения за сътрудничество помежду си, за да насърчават регулаторното сътрудничество.

4. Посочените в параграф 2 действия се осъществяват в тясно сътрудничество с други релевантни национални органи, когато това е необходимо, без да се засяга тяхната специфична компетентност.

5. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 67 за допълване на настоящата директива, с които се определят насоките относно обхвата на задълженията на регулаторните органи да си сътрудничат помежду си и с ACER.

Член 62

Задължения и правомощия на регулаторните органи по отношение на регионалните ***координационни*** центрове

1. Регионалните регулаторни органи на ***региона на действие на системата***, където е установен регионален ***координационен*** център, в тясно сътрудничество помежду си:

   а) одобряват ***предложението за създаване на регионални координационни центрове в съответствие с член 35, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/...[+];***

   б) ***одобряват разходите, свързани с дейностите на регионалните координационни центрове, които се поемат от операторите на преносни системи и се вземат предвид при изчисляването на тарифите, при условие че са разумни и целесъобразни;***

   в) одобряват процеса на съвместно вземане на решения;

   г) ***гарантират, че регионалните координационни центрове разполагат с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, които са необходими за изпълнение на задълженията им по настоящата директива и за изпълнението на задачите им по независим и безпристрастен начин;***

[+] ***ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.***

д) правят предложения съвместно с другите регулаторни органи на региона на действие на системата относно евентуалните допълнителни задачи и допълнителни правомощия, които да бъдат възложени на регионалните координационни центрове от държавите членки на региона на действие на системата;

е) гарантират изпълнението на задълженията по настоящата директива и друго относимо право на Съюза, по-специално по отношение на въпроси от трансграничен характер***, и идентифицират съвместно случаи на неизпълнение на съответните задължения от страна на регионалните координационни центрове***; ***когато регулаторните органи не са успели да постигнат съгласие в срок от четири месеца след началото на консултациите за целите на съвместно идентифициране на случаи на наизпълнение, въпросът се отнася до ACER за решение съгласно член 6, параграф 10 от Регламент (ЕС) 2019/...[++];***

ж) наблюдават осъществяването на ***координацията на системата*** и ежегодно докладват на ACER за това***, в съответствие с член 46 от Регламент (ЕС) 2019/...[+]***.

[++] ***ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0378(COD) - PE-CONS 83/19.***

[+] ***ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .../19.***

2. Държавите членки гарантират, че регулаторните органи разполагат с правомощията, които им позволяват да изпълняват задълженията, посочени в параграф 1, ефективно и без забавяне. За тази цел регулаторните органи имат най-малко следните правомощия:

а) да изискват информация от регионалните ***координационни*** центрове;

б) да извършват проверки, включително внезапни проверки, в сградите на регионалните ***координационни*** центрове;

в) да издават съвместни обвързващи решения относно регионалните ***координационни*** центрове.

3. Регулаторният орган, намиращ се в държавата членка, в която се намира седалището на регионалния координационен център, разполага с правомощието да налага ефективни, пропорционални и възпиращи санкции на регионалния координационен център, когато той не изпълнява задълженията си съгласно настоящата директива, Регламент (ЕС) 2019/...[+] или други относими правно обвързващи решения на регулаторния орган или на ACER, или разполага с правомощието да предлага на компетентния съд да наложи такива санкции.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

Член 63

Съответствие с мрежовите кодекси и насоките

1. Всеки регулаторен орган и Комисията може да поискат становището на ACER относно съответствието на дадено решение, взето от регулаторен орган, с мрежовите кодекси и насоките, посочени в настоящата директива или в глава VII от Регламент (ЕС) 2019/...[+].

2. ACER предоставя становището си на поискалия го регулаторен орган или съответно на Комисията, както и на взелия решението регулаторен орган в срок от три месеца от датата на получаване на искането.

3. Когато взелият решението регулаторен орган не се съобрази със становището на ACER в срок от четири месеца от датата на получаването на това решение, ACER уведомява Комисията за това.

4. Всеки регулаторен орган може да уведоми Комисията, когато според него решение, свързано с трансграничната търговия, взето от друг регулаторен орган, не съответства на насоките, посочени в настоящата директива или в Регламент (ЕС) 2019/...[+], в рамките на два месеца от датата, на която е взето това решение.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS .9/19.

5. Когато Комисията, в срок от два месеца след като е била уведомена от ACER съгласно параграф 3 или от регулаторен орган съгласно параграф 4, или по собствена инициатива в срок от три месеца от датата на решението, прецени, че решението на регулаторен орган предизвиква сериозни съмнения относно съответствието му с мрежовите кодекси и насоките, посочени в настоящата директива или в глава VII от Регламент (ЕС) 2019/...[+], Комисията може да реши да проучи допълнително случая. В такъв случай тя приканва регулаторния орган и страните по производството пред същия орган да представят констатациите си.

6. Когато Комисията взема решение да проучи случая допълнително, в срок от четири месеца от датата, на която е взела това решение, Комисията излиза с окончателно решение:

а) да не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган; или

б) да изиска от съответния регулаторен орган да оттегли своето решение на основание, че мрежовите кодекси и насоките не са били спазени.

[+] ОВ: моля, въведете номера на регламента от документ 2016/0379(COD) - PE-CONS 9/19.

7. Когато Комисията не е взела решение да проучи допълнително случая или не е взела окончателно решение в сроковете, определени съответно в параграфи 5 и 6, се счита, че тя не е повдигнала възражения срещу решението на регулаторния орган.

8. Регулаторният орган изпълнява решението на Комисията, с което от него се изисква да оттегли решението си, в срок от два месеца и уведомява Комисията за това.

9. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 67 за допълване на настоящата директива, с които определя насоките във връзка с подробната уредба на процедурата, която трябва да бъде следвана при прилагането на настоящия член.

Член 64

Съхраняване на документацията

1. Държавите членки изискват от доставчиците да съхраняват на разположение на националните органи, включително ***регулаторния*** орган, националните органи по конкуренция и Комисията, за целите на изпълнение на задачите им, за срок от най-малко пет години, данните за всички сключени сделки по договори за доставка на електроенергия и електроенергийни деривати с клиенти на едро и оператори на преносни системи.

2. Данните съдържат подробности за елементите на съответната сделка като срок, условията за доставка и плащане, количеството, датите и часовете на изпълнението, цените и начините за идентифициране на съответния клиент на едро, както и точни подробности относно всички открити позиции по договори за доставка на електроенергия и по електроенергийни деривати.

3. Регулаторният орган може да реши да предостави на участниците на пазара елементи от тази информация, при условие че не издава чувствителна търговска информация за конкретни участници на пазара или конкретни сделки. Настоящият параграф не се прилага по отношение на информацията за финансови инструменти, които попадат в обхвата на Директива 2014/65/ЕС.

4. Настоящият член не създава допълнителни задължения за посочените в параграф 1 органи по отношение на образуванията, попадащи в обхвата на Директива 2014/65/ЕС.

5. В случай че посочените в параграф 1 органи имат нужда от данни, които се съхраняват от структури, попадащи в обхвата на Директива 2014/65/ЕС, отговорните органи съгласно тази директива предоставят исканите данни на тези органи.

ГЛАВА VIII

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 65

Равнопоставеност

1. Мерките, които държавите членки могат да предприемат съгласно настоящата директива, за да гарантират условия на равнопоставеност, трябва да съответстват на ДФЕС, по-специално на член 36 от него, и на правото на Съюза.

2. Посочените в параграф 1 мерки са пропорционални, недискриминационни и прозрачни. Тези мерки се привеждат в действие единствено след нотификацията и одобрението им от Комисията.

3. Комисията предприема действия по нотификацията, посочена в параграф 2, в срок от два месеца след получаването ѝ. Този срок започва да тече от деня след получаване на пълната информация. В случай, че Комисията не е предприела действия в срок от този двумесечен срок, се счита, че тя не е повдигнала възражения срещу нотифицираните мерки.

Член 66

Дерогации

1. Държавите членки, които могат да докажат, че са налице съществени проблеми за функционирането на техните малки ***свързани системи и малки*** изолирани системи, може да се обърнат към Комисията с искане за дерогации от съответните разпоредби на членове 7 и 8 и на глави IV, V и VI.

Малките изолирани системи и Франция, за целите на Корсика, могат да кандидатстват и за дерогация от членове 4, 5 и 6.

Комисията уведомява държавите членки за тези искания, преди да вземе решение, като взема предвид спазването на поверителността.

2. Предоставените от Комисията дерогации, посочени в параграф 1, са ограничени по време и са обвързани с условия, чиято цел е да се увеличат конкуренцията и интеграцията на вътрешния пазар, както и да се гарантира, че дерогациите не възпрепятстват прехода към възобновяема енергия, повишената гъвкавост, съхраняването на енергия, електромобилността и оптимизацията на потреблението.

За най-отдалечените региони по смисъла на член 349 от ДФЕС, които не могат да бъдат свързани с пазарите на електроенергия на Съюза, дерогацията не е ограничена по време и е обвързана с условия, чиято цел е да се гарантира, че дерогацията не възпрепятства прехода към възобновяеми енергии.

Решенията за предоставяне на дерогации се публикуват в Официален вестник на Европейския съюз.

3. Член 43 не се прилага по отношение на Кипър, ***Люксембург*** и Малта. Освен това членове 6 и 35 не се прилагат за Малта***, а членове 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 и 52 не се прилагат за Кипър***.

За целите на член 43, параграф 1, буква б) понятието „предприятие, изпълняващо някоя от функциите по производство или доставка“ не включва крайни клиенти, които изпълняват някоя от функциите по производство и/или доставка на електроенергия пряко или чрез предприятия, върху които упражняват контрол, самостоятелно или съвместно, при условие че крайните клиенти, включително техният дял в електроенергията, произвеждана в контролираните предприятия, са, на средногодишна база, нетни потребители на електроенергия и при условие че икономическата стойност на електроенергията, която продават на трети лица, е незначителна спрямо останалата част от икономическата им дейност.

4. ***До 1 януари 2025 г. или до по-късна дата, посочена в решение съгласно параграф 1 от настоящия член, член 5 не се прилага за Кипър и Корсика.***

5. ***Член 4 не се прилага за Малта до … [8 години след влизането в сила на настоящата директива]. Този срок може да бъде удължен за допълнителен срок, не по-дълъг от 8 години. Удължаването за допълнителен срок се извършва с решение съгласно параграф 1.***

Член 67

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 61, параграф 5 и член 63, параграф 9, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от ... [датата на влизане в сила на настоящата директива].

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 61, параграф 5 и член 63, параграф 9, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 година за по-добро законотворчество.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 61, параграф 5 и член 63, параграф 9, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца от нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 68

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 69

Наблюдение, преглед и докладване на Комисията

1. ***Комисията наблюдава и преглежда прилагането на настоящата директива и представя доклад за цялостния напредък на Европейския парламент и на Съвета като приложение към доклада за състоянието на енергийния съюз, посочен в член 35 от Регламент (ЕС) 2018/1999.***

2. ***В срок до 31 декември 2025 г. Комисията извършва преглед на прилагането на настоящата директива и представя доклад на Европейския парламент и на Съвета.— По целесъобразност, Комисията представя законодателно предложение заедно с доклада или след неговото представяне.***

При прегледа на Комисията по-специално се преценява дали клиентите, особено тези, които са уязвими или в положение на енергийна бедност, са защитени по подходящ начин съгласно настоящата директива.

Член 70

Изменения на Директива 2012/27/ЕС

Директива 2012/27/ЕС се изменя, както следва:

1) Член 9 се изменя, както следва:

а) заглавието се заменя със следното:

„Измерване на потреблението на природен газ“;

б) в параграф 1 първата алинея се заменя със следното:

„1 Държавите членки гарантират, че доколкото това е технически осъществимо, финансово разумно и пропорционално спрямо потенциалните икономии на енергия, крайните потребители на природен газ са оборудвани с индивидуални измервателни уреди на конкурентни цени, които точно отразяват действителното енергийно потребление на съответния краен потребител и които дават информация за действителното време на потреблението.“;

в) параграф 2 се изменя както следва:

i) уводната част се заменя със следното:

„2 Когато и доколкото държавите членки прилагат интелигентни измервателни системи и са въвели интелигентни измервателни уреди за природен газ в съответствие с Директива 2009/73/ЕО:“;

ii) букви в) и г) се заличават.

2) Член 10 се изменя, както следва:

а) заглавието се заменя със следното:

„Информация за фактурирането на потреблението на природен газ“;

б) в параграф 1, първа алинея се заменя със следното:

„1. В случаите, при които крайните клиенти не разполагат с интелигентните измервателни уреди, посочен в Директива 2009/73/ЕО, държавите членки трябва да направят необходимото, така че до 31 декември 2014 г. информацията за фактурирането относно потреблението на природен газ да стане надеждна, точна и да се основава на действителното потребление, в съответствие с приложение VII, точка 1.1, , когато това е технически възможно и икономически оправдано.“;

в) в параграф 2 първата алинея се заменя със следното:

„2. Измервателните уреди, инсталирани в съответствие с Директива 2009/73/ЕО, предоставят точна информация за фактурирането, основана на реалното потребление. Държавите членки гарантират, че крайните клиенти имат възможност за лесен достъп до допълнителна информация относно предходно потребление, която позволява подробни самостоятелни проверки.“;

3) В член 11 заглавието се заменя със следното:

„Разходи за достъп до информация за измерването и до информация за фактурирането на потреблението на природен газ“;

4) ***В член 13 думите „членове от 7 до 11“ се заменят с думите „членове от 7 до 11а“;***

5) ***Член 15 се изменя както следва:***

а) ***параграф 5 се изменя както следва:***

i) ***първа и втора алинея се заличават;***

ii) ***трета алинея се заменя със следното:***

„Операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи спазват изискванията, посочени в приложение XII.“;

б) ***параграф 8 се заличава.***

(6) ***В приложение VII заглавието се заменя със следното:***

„Минимални изисквания за фактурирането и информацията за фактурирането въз основа на действителното потребление на природен газ“;

Член 71

Транспониране

1. До ***31 декември 2020 г.*** държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с членове 2—5, член 6, параграфи 2 и 3, член 7, параграф 1, , член 8, параграф 2, букви й) и л), член 9, параграф 2, член 10, параграфи 2—12, членове 11—24, член 26, член 28 и член 29, членове 31—34, член 36, член 38, параграф 2, член 40, член 42, член 46, параграф 2, буква г), член 51 и 54, членове 57—59, членове 61—63, член 70, точки 1—3, точка 5, буква б, и точка 6, и приложения I и II. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Държавите членки въвеждат в сила обаче законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с:

а) член 70, точка 5, буква а) — до 31 декември 2019 г.;

б) член 70, точка 4 — до 25 октомври 2020 г.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Те включват също така уточнение, че позоваванията в действащите законови, подзаконови и административни разпоредби на директивата, отменена с настоящата директива, се считат за позовавания на настоящата директива. Условията и редът на позоваване и формулировката на уточнението се определят от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 72

Отмяна

Директива 2009/72/ЕО се отменя от ***1 януари 2021 г.***, без да се засягат задълженията на държавите членки във връзка със срока за транспониране в националното право и датата на прилагане на директивата, посочени в приложение III.

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието, съдържаща се в приложение IV.

Член 73

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 6, параграф 1, член 7, параграфи 2—5, член 8, параграф 1, член 8, параграф 2, букви а)—и) и буква к), член 8, параграфи 3 и 4, член 9, параграфи 1, 3, 4 и 5, член 10, параграфи 2—10, членове 25, 27, 30, 35 и 37, член 38, параграфи 1, 3 и 4, членове 39, 41, 43, 44 и 45, член 46, параграф 1, член 46, параграф 2, букви а), б) и в) и букви д)—з), член 46, параграфи 3—6, членове 47—50, членове 52, 53, 55, 56, 60, 64 и 65 се прилагат от 1 януари 2021 г.

Член 70, точки 1—3, член 70, точка 5, буква б) и член 70, точка 6 се прилагат от 1 януари 2021 г.

Член 70, точка 5, буква а) се прилага от 1 януари 2020 г.

Член 70, точка 4 се прилага от 26 октомври 2020 г.

Член 74

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в ...

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ФАКТУРИРАНЕТО И ИНФОРМАЦИЯТА ЗА ФАКТУРИРАНЕТО

1. Минимално необходима информация, която трябва да се съдържа в сметката ***и в информацията за фактурирането***

1.1. В сметките на крайните клиенти се показва на видно място следната ***ключова*** информация***, отчетливо отделена от другите части на сметката:***

а) цената, която трябва да платят и ***ако*** е възможно, ***разбивка*** на цената заедно с ***ясно посочване, че всички енергийни източници могат също така да се възползват от стимули, които не са финансирани чрез посочените в разбивката на цената налози***;

б) датата, на която е дължимо плащането.

1.2. В сметките и в информацията за фактуриране на крайните клиенти се показва на видно място следната ключова информация, отчетливо отделена от другите части на сметката и информацията за фактуриране***:***

а) електропотреблението за обхванатия от сметката период;

б) името ***и данните за контакт на доставчика, включително телефонен номер и адрес на електронна поща, на който потребителите могат да получат помощ***;

в) наименованието на тарифата;

г) ***крайната дата на договора, ако е приложимо;***

д) информация относно наличността на възможност за смяна на доставчика и ползата от нея;

з) кодът за прехвърляне на крайния клиент или единният идентификационен код за точката на доставка на крайния клиент;

й) ***информация за правата на крайните клиенти по отношение на извънсъдебното разрешаване на спорове, включително данните за контакт на отговорното дружество*** съгласно член 26;

к) единното звено за контакт, посочено в член 25;

и) хипервръзка или препратка към място, където може да се намерят инструментите за сравняване, посочени в член 14.

1.3 Когато ***сметките се основават на реалното потребление или на дистанционно отчитане от оператора,*** в сметките и изравнителните периодични сметки на крайните клиенти се ***предоставя*** следната информация ***или препратка към нея***:

а) сравнение на потреблението на електроенергия на крайния клиент с електропотреблението на крайният клиент за същия период през предходната година, представено графично;

б) информация за връзка с потребителски организации, енергийни агенции или подобни органи, включително адреси в интернет, от които може да се получи информация за възможните мерки за повишаване на енергийната ефективност ▌ на енергопотребяващото оборудване;

в) сравнения със средностатистически или ориентировъчен профил на краен клиент от същата категория ползватели;

▌

2. Честота на фактуриране и предоставяне на информация за фактурирането:

а) фактурирането въз основа на действителното потребление се извършва поне веднъж годишно;

б) когато крайният клиент не разполага с измервателен уред, който позволява дистанционно отчитане от оператора, или когато крайният клиент активно е избрал да дезактивира дистанционното отчитане в съответствие с националното законодателство, на крайният клиент се предоставя точна информация за фактурирането въз основа на действителното потребление поне веднъж на всеки шест месеца или веднъж на три месеца при поискване или когато крайният клиент е предпочел да получава електронни сметки;

в) когато крайният клиент не разполага с измервателен уред, който позволява дистанционно отчитане от оператора, или когато крайният клиент активно е избрал да дезактивира дистанционното отчитане в съответствие с националното законодателство, задълженията по букви а) и б) могат да бъдат изпълнени чрез система за редовно самоотчитане от крайният клиент, при която крайният клиент предава показанията от своя измервателен уред на оператора; фактурирането или информацията за фактурирането може да се основават на прогнозно потребление или на фиксирана сума единствено когато крайният клиент не предаде показанията от измервателния си уред за даден период на фактуриране;

г) когато крайният клиент разполага с измервателен уред, който дава възможност за дистанционно отчитане от оператора, поне веднъж месечно се предоставя точна информация за фактурирането въз основа на действителното потребление; тази информация може да се предоставя и чрез интернет и да се актуализира толкова често, колкото позволяват измервателните уреди и използваните системи.

3. Разбивка на цената на крайните клиенти

Цената на клиентите е сумата от следните три основни компонента: компонент за енергията и снабдяването, компонент за мрежата (пренос и разпределение) и компонент, в който са включени данъци, такси и налози.

Когато в сметката на крайните клиенти е представена разбивка на цената, в целия Съюз трябва да се използват общите дефиниции на трите компонента в разбивката, установени с Регламент (ЕС) 2016/1952 на Европейския парламент и на Съвета[33].

4. Достъп до допълнителна информация относно предходно потребление

Държавите членки изискват, доколкото е налична допълнителна информация относно предходното потребление, по искане на крайния потребител тази информация да се предоставя на доставчик или на доставчик на услуги, посочен от крайния потребител.

Когато крайният клиент разполага с измервателен уред, който позволява дистанционно отчитане от инсталиралия го оператор, на крайния клиент се предоставя лесен достъп до допълнителна информация относно предходно потребление, която позволява подробни самостоятелни проверки.

[33] Регламент (ЕС) 2016/1952 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 година относно европейската статистика на цените на природния газ и електроенергията и за отмяна на Директива 2008/92/ЕО (ОВ L 311, 17.11.2016 г., стр. 1).

Допълнителната информация относно предходното потребление включва:

а) кумулативни данни за срок от поне три предходни години или за периода от влизането в сила на договора за доставка на електроенергия, а ако този период е по-кратък. Данните съответстват на интервалите, за които е предоставена информацията от редовното фактуриране; и

б) подробни данни според времето на използване за който и да е ден, седмица, месец и година, които се предоставят без неоправдано забавяне на крайния клиент чрез интернет или чрез интерфейса на измервателния уред, като се обхваща срок от поне 24 предходни месеца или периодът от влизането в сила на договора за доставка на електроенергия, ако този период е по-кратък.

5. Оповестяване на източниците на енергия

Доставчиците посочват в сметките ***приноса на всеки енергиен източник в електроенергията, купувана от крайния клиент в съответствие с договора за доставка на електроенергия (оповестяване на равнището на продукта)***.

В сметките и информацията за фактурирането на крайните клиенти, заедно с тях или приложена в тях, се предоставя на разположение следната информация:

а) делът на всеки енергиен източник в общия енергиен състав на доставчика (на национално равнище, а именно в държавата членка, в която е сключен договорът за доставка на електроенергия, а също и на равнището на доставчика, ако доставчикът работи в няколко държави членки) през предходната година по разбираем и ясно съпоставим начин;

▌

б) ▌информацията за въздействието върху околната среда по отношение най-малко на емисиите на CO_2 и радиоактивните отпадъци, резултат от производството на електроенергия от целия енергиен състав на доставчика през предходната година;

Що се отнася до буква а) ***от втората алинея*** във връзка с електроенергията, получена чрез борса или внесена от предприятие, намиращо се извън Съюза, може да се използват сумарни стойности, предоставени от борсата или въпросното предприятие през предходната година.

За ***оповестяването*** на електроенергия от▌ високоефективно комбинирано производство на енергия ***могат да*** се използват гаранции за произхода, издадени в съответствие с член ▌14, параграф 10 от Директива 2012/27/ЕС. ***Оповестяването на електроенергия от възобновяеми източници се извършва чрез използване на гаранции за произход, освен в случаите, посочени в член 19, параграф 8, букви а) и б) от Директива (ЕС) 2018/2001.***

Регулаторният орган или друг компетентен национален орган предприема необходимите мерки, за да гарантира надеждността на информацията, предоставяна от доставчиците на крайните клиенти съгласно настоящата точка, както и че тя се предоставя на национално равнище по ясно съпоставим начин.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ИНТЕЛИГЕНТНИ ИЗМЕРВАТЕЛНИ СИСТЕМИ

1. Държавите членки осигуряват въвеждането на интелигентни измервателни системи на своята територия, което може да бъде обект на икономическа оценка на всички дългосрочни разходи и ползи за пазара и индивидуалния потребител или на оценка коя форма на интелигентно измерване е икономически оправдана и разходно-ефективна и какъв график за тяхното разпределение е осъществим.

2. Тази оценка взема предвид методиката за анализ на разходите и ползите и минималните функционални характеристики за интелигентните измервателни системи, предвидени в Препоръка 2012/148/ЕС[34] на Комисията, както и най-добрите налични техники за осигуряване на най-високо равнище на киберсигурност и защита на данните.

3. В зависимост от тази оценка държавите членки или, когато държава членка е предвидила това – определеният компетентен орган, изготвят график с краен срок от до десет години за въвеждането на интелигентни измервателни системи. Когато е дадена положителна оценка за въвеждането на интелигентни измервателни системи, на най-малко 80% от крайните клиенти се осигуряват интелигентни измервателни уреди в рамките на ***седем*** години от датата на получаване на положителна оценка или до ***2024 г.*** за държавите членки, които за започнали ***систематично*** въвеждане на интелигентните измервателни системи преди … ***[датата на*** влизането в сила на настоящата директива***]***.

[34] Препоръка 2012/148/ЕС на Комисията от 9 март 2012 г. относно подготовката за въвеждането на интелигентни измервателни системи (ОВ L 73, 13.3.2012 г., стр. 9).

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Срок за транспониране в националното законодателство и дата на прилагане

(посочени в член 72)

Директива	Срок за транспониране	Дата на прилагане
Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ, L 211, 14.8.2009 г., стр. 55)	3 март 2011 г	3 септември 2009 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО

Директива 2009/72/ЕО	Настоящата директива
Член 1	Член 1
Член 2	Член 2
—	Член 3
Член 33	Член 4
—	Член 5
Член 32	Член 6
Член 34	Член 7
Член 7	Член 8
Член 3, параграф 1	Член 9, параграф 1
Член 3, параграф 2	Член 9, параграф 2
Член 3, параграф 6	Член 9, параграф 3
Член 3, параграф 15	Член 9, параграф 4
Член 3, параграф 14	Член 9, параграф 5,

Член 3, параграф 4	Член 10, параграф 1
приложение I. 1	Член 10
—	Член 11
член 3, параграф 5, буква а) и приложение I, точка 1, буква д)	Член 12
—	Член 13
—	Член 14
—	Член 15
—	Член 16
—	Член 17
—	Член 18
Член 3, параграф 11	Член 19
—	Член 20
—	Член 21
—	Член 22

—	Член 23
—	Член 24
Член 3, параграф 12	Член 25
Член 3, параграф 13	Член 26
Член 3, параграф 3	Член 27
Член 3, параграф 7	Член 28, параграф 1
Член 3, параграф 8	Член 28, параграф 2
—	Член 29
Член 24	Член 30
Член 25	Член 31
—	Член 32
—	Член 33
—	Член 34
Член 26	Член 35

—	Член 36
Член 27	Член 37
Член 28	Член 38
Член 29	Член 39
Член 12	Член 40
Член 16	Член 41
Член 23	Член 42
Член 9	Член 43
Член 13	Член 44
Член 14	Член 45
Член 17	Член 46
Член 18	Член 47
Член 19	Член 48
Член 20	Член 49

Член 21	Член 50
Член 22	Член 51
Член 10	Член 52
Член 11	Член 53
—	Член 54
Член 30	Член 55
Член 31	Член 56
Член 35	Член 57
Член 36	Член 58
Член 37, параграф 1	Член 59, параграф 1
Член 37, параграф 2	Член 59, параграф 2
Член 37, параграф 4	Член 59, параграф 3
—	Член 59, параграф 4
Член 37, параграф3	Член 59, параграф 5
Член 37, параграф 5	Член 59, параграф 6

Член 37, параграф 6	Член 59, параграф 7
Член 37, параграф 8	—
Член 37, параграф 7	Член 59, параграф 8
—	Член 59, параграф 9
Член 37, параграф 9	Член 59, параграф 10
Член 37, параграф 10	Член 60, параграф 1
Член 37, параграф 11	Член 60, параграф 2
Член 37, параграф 12	Член 60, параграф 3
Член 37, параграф 13	Член 60, параграф 4
Член 37, параграф 14	Член 60, параграф 5
Член 37, параграф 15	Член 60, параграф 6
Член 37, параграф 16	Член 60, параграф 7
Член 37, параграф 17	Член 60, параграф 8
Член 38	Член 61
—	Член 62
Член 39	Член 63

Член 40	Член 64
Член 43	Член 65
Член 44	Член 66
—	Член 67
—	Член 68
Член 47	Член 69
—	Член 70
Член 49	Член 71
Член 48	Член 72
Член 50	Член 73
Член 51	Член 74
Член 3, параграф 9	Приложение I, точка 5
Приложение I, точка 2	Приложение II, точка 3
Член 3, параграф 10	—
Член 3, параграф 16	—
Член 4	—

Член 5	—
Член 6	—
Член 8	—
Член 41	—
Член 42	—
Член 45	—
Член 46	—

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ЗАКОНОДАТЕЛНАТА РЕЗОЛЮЦИЯ

ИЗЯВЛЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО ОПРЕДЕЛЕНИЕТО ЗА МЕЖДУСИСТЕМЕН ЕЛЕКТРОПРОВОД

Комисията отбелязва споразумението на съзаконодателите във връзка с преработената Директива за електроенергията и преработения Регламент за електроенергията, с които се връща старото определение за „междусистемен електропровод“, използвано в Директива 2009/72/ЕО и Регламент (ЕО) № 714/2009. Комисията е съгласна, че пазарите на електроенергия се различават от другите пазари, като пазарите на природен газ, например по търговските продукти, които понастоящем не могат да се съхраняват лесно и се произвеждат от широк спектър от генериращи инсталации, включително инсталации на равнище разпределение. Като следствие от това ролята на връзките с трети държави значително се различава между електроенергийния и газовия сектор и могат да бъдат избрани различни нормативни подходи.

Комисията ще продължи да проучва въздействието на това споразумение и да предоставя насоки относно прилагането на законодателството, когато е необходимо.

От съображения за правна яснота Комисията желае да изтъкне следното:

Съгласуваното определение за междусистемен електропровод в Директивата за електроенергията се отнася до оборудването, свързващо електроенергийните системи. С тази формулировка не се прави разлика между различните регулаторни рамки или технически условия и следователно по принцип се включват всички електрически връзки с трети държави в обхвата на прилагане. По отношение на съгласуваното определение за междусистемен електропровод в Регламента за електроенергията Комисията подчертава, че интегрирането на пазарите на електроенергия изисква висока степен на сътрудничество между системните оператори, участниците на пазара и регулаторите. Въпреки че обхватът на приложимите правила може да варира в зависимост от степента на интегриране на вътрешния пазар на електроенергия, тясното интегриране на трети държави във вътрешния пазар на електроенергия, като например участие в проекти за свързване на пазарите, следва да се основава на споразумения, които изискват прилагането на съответното законодателство на Съюза.

ИЗЯВЛЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО АЛТЕРНАТИВНОТО РЕШАВАНЕ НА СПОРОВЕ

Комисията отбелязва споразумението на съзаконодателите във връзка със член 26 да се регламентира на равнището на ЕС, че участието на доставчиците на енергийни услуги в алтернативното решаване на спорове трябва да бъде задължително. Комисията изразява съжалението си от това решение, тъй като нейното предложение оставяше този избор на държавите членки в съответствие с подхода, възприет в Директива 2013/11/ЕС за алтернативно решаване на потребителски спорове (Директивата за АРС), и като има предвид принципите на субсидиарност и пропорционалност.

Комисията няма за роля да извършва сравнителни оценки на индивидуалните модели за алтернативно решаване на спорове, въведени от държавите членки. Поради това Комисията ще разгледа цялостната ефективност на националните структури за алтернативно решаване на спорове в контекста на общото си задължение за наблюдение на транспонирането и ефективното прилагане на правото на Съюза.

Европейски парламент
2014—2019

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ
Неокончателен вариант

P8_TA-PROV(2019)0227

Вътрешният пазар на електроенергия ***I

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 26 март 2019 г. относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст) (COM(2016)0861 – C8-0492/2016 – 2016/0379(COD))

(Обикновена законодателна процедура – преработка)

Европейският парламент,

— като взе предвид предложението на Комисията до Парламента и до Съвета (COM(2016)0861),

— като взе предвид член 294, параграф 2 и член 194, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, съгласно които Комисията е внесла предложението в Парламента (C8-0492/2016),

— като взе предвид член 294, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид мотивираните становища, изпратени в рамките на Протокол № 2 относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност от Камарата на депутатите на Чешката република, Бундестага на Федерална република Германия, Генералните кортеси на Кралство Испания, Сената на Френската република, Държавното събрание на Република Унгария, Федералния съвет на Република Австрия, Сейма на Република Полша, Сената на Република Полша, Камарата на депутатите на Румъния и Сената на Румъния, в които се заявява, че проектът на законодателен акт не съответства на принципа на субсидиарност,

— като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет от 31 май 2017 г.[35]

— като взе предвид становището на Комитета на регионите от 13 юли 2017 г.[36],

[35] ОВ C 288, 31.8.2017 г., стр. 91.
[36] ОВ C 342, 12.10.2017 г., стр. 79.

— като взе предвид Междуинституционалното споразумение от 28 ноември 2001 г. относно по-структурирано използване на техниката за преработване на нормативни актове[37],

— като взе предвид писмото от 13 юли 2017 г., изпратено от комисията по правни въпроси до комисията по промишленост, изследвания и енергетика в съответствие с член 104, параграф 3 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид временното споразумение, одобрено от компетентната комисия съгласно член 69е, параграф 4 от своя Правилник за дейността, и поетия с писмо от 18 януари 2019 г. ангажимент на представителя на Съвета за одобряване на позицията на Парламента в съответствие с член 294, параграф 4 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

— като взе предвид членове 104 и 59 от своя Правилник за дейността,

— като взе предвид доклада на комисията по промишленост, изследвания и енергетика и становището на комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните (A8-0042/2018),

A. като има предвид, че съгласно становището на консултативната работна група на правните служби на Европейския парламент, Съвета и Комисията предложението на Комисията не съдържа никакви изменения по същество освен тези, които са идентифицирани като такива в предложението, и че по отношение на кодификацията на непроменените разпоредби на предишните актове с въпросните изменения предложението се свежда до обикновена кодификация на съществуващите актове, без промяна по същество;

1. приема изложената по-долу позиция на първо четене, като взема предвид препоръките на консултативната работна група на правните служби на Европейския парламент, Съвета и Комисията;

2. приема за сведение изявленията на Комисията, приложени към настоящата резолюция;

3. приканва Комисията да се отнесе до него отново, в случай че замени своето предложение с друг текст, внесе или възнамерява да внесе съществени промени в това предложение;

4. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията, както и на националните парламенти.

[37] ОВ C 77, 28.3.2002 г., стр. 1.

P8_TC1-COD(2016)0379

Позиция на Европейския парламент, приета на първо четене на 26 март 2019 г. с оглед на приемането на Регламент (ЕС) 2019/... на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния пазар на електроенергия (преработен текст)

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[38],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[39],

в съответствие с обикновената законодателна процедура[40],

[38] ОВ C 288, 31.8.2017 г., стр. 91.
[39] ОВ C 342, 12.10.2017 г., стр. 79.
[40] Позиция на Европейския парламент от 26 март 2019 г.

като имат предвид, че:

(1) Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета[41] е бил неколкократно и съществено изменян. Поради по-нататъшни изменения и с оглед на постигане на яснота посоченият регламент следва да бъде преработен.

(2) Енергийният съюз има за цел да предоставя на крайните клиенти – домакинства и предприятия – ***безопасна,*** сигурна и устойчива енергия на конкурентни и достъпни цени. В миналото в електроенергийната система господстваха вертикално интегрирани, често държавни, монополи с големи централизирани електрически централи — ядрени или работещи с изкопаеми горива. Вътрешният пазар на електроенергия, който постепенно се създава от 1999 г. насам, е предназначен да предоставя реален избор за всички потребители в Съюза на нови бизнес възможности и по-интензивна трансгранична търговия, с цел да се постигне повишаване на ефикасността, конкурентни цени, по-високи стандарти на услугите и да се допринесе за сигурност на доставките и устойчиво развитие. Вътрешният пазар на електроенергия увеличи конкуренцията, особено в търговията на едро, и междузоновата търговия. Той остава основата за ефикасен енергиен пазар.

41 Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1228/2003 (ОВ L 211, 14.8.2009 г., стр. 15).

(3) Енергийната система на Съюза изживява своята най-дълбока промяна от десетилетия насам и пазарът на електроенергия е в центъра на тази промяна. Общата цел за декарбонизация, на енергийната система поражда нови възможности и предизвикателства за участниците на пазара. Същевременно технологичното развитие дава възможност за нови форми на участие на клиентите и трансгранично сътрудничество.

(4) ***С настоящия регламент се установяват правила, чрез които да се гарантира функционирането на вътрешния пазар на електроенергия и се включват изисквания, свързани с развитието на възобновяемите форми на енергия и политиката в областта на околната среда, по-специално специфични правила за определени видове съоръжения за производство на възобновяема електроенергия относно отговорността за балансиране, диспечиране и повторно диспечиране, както и прагова стойност за емисиите на CO2 от нов производствен капацитет, когато този капацитет е предмет на временни мерки, за да се осигури необходимото ниво на адекватност на ресурсите, а именно механизми за осигуряване на капацитет.***

(5) ***На електроенергията от възобновяеми източници от малки съоръжения за производство на електроенергия следва да се предостави приоритетно диспечиране чрез конкретен приоритетен ред в методологията на диспечирането или чрез правни или регулаторни изисквания към пазарните оператори за предоставяне на тази електроенергия на пазара. Приоритетното диспечиране, предоставено при услугите по експлоатация на системата при еднакви икономически условия, следва да се счита за съответстващо на настоящия регламент. Във всеки случай приоритетното диспечиране следва да се счита за съвместимо с участието на пазара на електроенергия на съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници.***

(6) Държавната намеса, често планирана по некоординиран начин, доведе до растящи смущения на пазара за търговия на едро с електроенергия и до отрицателни последици за инвестициите и трансграничната търговия.

(7) В миналото клиентите, потребяващи електроенергия, бяха абсолютно пасивни, като често я купуваха на регулирани цени, които не бяха пряко свързани с пазара. В бъдеще клиентите трябва да получат възможност за пълноценно участие на пазара при равнопоставеност с другите участници на него ***и да им се дадат начини да управляват своето потребление на енергия***. За да бъде включен растящият дял на възобновяема енергия, бъдещата електроенергийна система следва да се възползва от всички налични източници на гъвкавост, по-специално ***решенията от гледна точка на*** търсенето и съхраняването на енергия ***и следва да се възползва от цифровизацията чрез интегриране на иновативни технологии в електроенергийната система***. За да се постигне действителна декарбонизация на възможно най-ниска цена, ще е необходимо също така бъдещата електроенергийна система да насърчава повишаването на енергийната ефективност. ***Изграждането на вътрешния енергиен пазар чрез ефективна интеграция на възобновяемата енергия може да стимулира инвестициите в дългосрочен план и да допринесе за постигането на целите на енергийния съюз и рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г., установена в съобщението на Комисията от 22 януари 2014 г., озаглавено „Рамка за политиките в областта на климата и енергетиката през периода 2020—2030 г.“, и одобрена в заключенията, приети от Европейския съвет на 23 и 24 октомври 2014 г.***

(8) По-голямата пазарна интеграция и развитието към по-променливо производство на електроенергия налагат по-големи усилия за координиране на националните енергийни политики със съседите и използване на възможностите за трансгранична търговия с електроенергия.

(9) Регулаторните рамки бяха доразвити, така че да дават възможност за търговия с електроенергия в целия Съюз. Това развитие беше подкрепено с приемането на няколко мрежови кодекси и насоки за интеграцията на пазарите на електроенергия. Тези мрежови кодекси и насоки съдържат разпоредби относно правилата на пазара, експлоатацията на системите и присъединяването към мрежата. С цел да се осигури пълна прозрачност и да се повиши правната сигурност, основните принципи за функционирането на пазара и разпределянето на капацитет в сроковете за търгуване на балансиращи пазари, пазари в рамките на деня, пазари „ден напред“, а именно през следващия ден, и форуърдни пазари също следва да бъдат приети по обикновената законодателна процедура и включени в един-единствен законодателен акт на Съюза.

(10) В член 13 от Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията[42] се установява процедура, чрез която операторите на преносни системи могат да делегират всички или част от своите задачи на трета страна. Делегиращите оператори на преносни системи следва да продължат да носят отговорност за гарантиране на спазването на настоящия регламент. Освен това държавите членки следва да могат да възлагат задачи и задължения на трета страна. Това възлагане следва да бъде ограничено до задачи и задължения, изпълнявани на национално равнище, като например уреждане на дисбаланса. Ограниченията спрямо такова възлагане не следва да водят до ненужни промени в действащите национални разпоредби. Операторите на преносни системи следва обаче да продължават да носят отговорност за задачите, които са им поверени съгласно член 40 от Директива (ЕС) 2019/… на Европейския парламент и на Съвета[43+].

(11) По отношение на балансиращите пазари ефективното и ненарушаващо конкуренцията ценообразуване при възлагането на поръчки за балансиращ капацитет и балансираща енергия изисква договорите за балансиращ капацитет да не определят цената за балансиращата енергия. Това не засяга системите за диспечиране, които използват цялостна процедура по съставяне на графиците в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/2195.

---

[42] Регламент (ЕС) 2017/2195 на Комисията от 23 ноември 2017 г. за установяване на насоки за електроенергийното балансиране (ОВ L 312, 28.11.2017 г., стр. 6).

[43] Директива (ЕС) 2019/... на Европейския парламент и на Съвета от ...

[+] ОВ: моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS .../... (2016/0380(COD), и добавете номера, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на директивата в бележката под линия.

(12) В членове 18, 30 и 32 от Регламент (ЕС) 2017/2195 се определя, че методът на ценообразуване както за стандартните, така и за специалните продукти за балансираща енергия следва да създава положителни стимули за участниците на пазара да поддържат своя собствен баланс или да спомагат за възстановяването на баланса на системата в своята област за цената на дисбаланса, като по този начин намаляват дисбалансите в системата и разходите за обществото. Този подход към ценообразуването следва да е насочен към икономически ефективно използване на оптимизацията на потреблението и на другите балансиращи ресурси при спазване на ограниченията във връзка с оперативната сигурност.

(13) Интегрирането на пазарите на балансираща енергия следва да улеснява ефективната работа на пазара за сделки в рамките на деня, така че да се осигури възможност за участниците на пазара сами да се балансират, колкото е възможно по-близко до реално време, съгласно часовете на затваряне на пазара на балансираща енергия, установени в член 24 от Регламент (ЕС) 2017/2195. Единствено дисбалансите, оставащи след края на пазара за сделки в рамките на деня, следва да бъдат балансирани от операторите на преносни системи на балансиращия пазар. В член 53 от Регламент (ЕС) 2017/2195 се предвижда също така хармонизиран период за уреждане на дисбаланса от 15 минути в Съюза. Чрез тази хармонизация се цели да се осигури подкрепа за търговията в рамките на деня и да се насърчи разработването на редица търговски продукти с еднакви времеви интервали за доставка.

(14) За да се осигури възможност за операторите на преносни системи да възлагат поръчки и да използват балансиращия капацитет по ефективен, икономичен и пазарен начин, е необходимо да се насърчи пазарната интеграция. Във връзка с това в дял IV от Регламент (ЕС) 2017/2195 се установяват три методики, чрез които операторите на преносни системи имат право да разпределят междузонов капацитет за обмена на балансиращ капацитет и споделянето на резерви, въз основа на анализ на разходите и ползите: процес на съоптимизация, процес на пазарно разпределение и разпределение въз основа на анализ на икономическата ефективност. Процесът на съоптимизирано разпределение трябва да се извършва за ден напред. За разлика от това е възможно процесът на пазарно разпределение да се извършва, когато възлагането се осъществява не повече от една седмица преди предоставянето на балансиращ капацитет, а разпределението въз основа на анализ на икономическата ефективност може да се извършва в случаите, когато възлагането се осъществява повече от една седмица преди предоставянето на балансиращия капацитет, при условие че разпределените количества са ограничени и че ежегодно се прави оценка. След като съответните регулаторни органи одобрят методика за процеса на разпределение на междузоновия капацитет, двама или повече оператори на преносни системи могат да я прилагат предсрочно с цел натрупване на опит и осигуряване на безпрепятствено прилагане на тази методика от повече оператори на преносни системи в бъдеще. Прилагането на такива методики следва обаче да бъде хармонизирано от всички оператори на преносни системи с цел насърчаване на пазарната интеграция.

(15) В дял V от Регламент (ЕС) 2017/2195 се определя, че общата цел на уреждането на дисбаланса е да се гарантира, че отговарящите за баланса лица поддържат своя собствен баланс и спомагат за възстановяването на баланса на системата по ефективен начин, и да се предоставят стимули на участниците на пазара да запазят или да спомагат за възстановяването на баланса на системата. За да станат балансиращите пазари и цялата енергийна система пригодни за интегрирането на все по-голям дял на променлива възобновяема енергия, цените на дисбалансите следва да отразяват стойността на енергията в реално време. Всички участници на пазара следва да носят финансова отговорност за дисбалансите, които причиняват в системата, и представляват разликата между разпределения обем и окончателната позиция на пазара. За доставчиците на агрегирани услуги по оптимизация на потреблението, разпределеният обем се състои от обема на енергия, който е физически задействан от електроснабдяването на участващите клиенти, въз основа на дефинирана измервателна и базова методика.

(16) С Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията[44] се установяват подробни насоки относно разпределянето на междузоновия капацитет и управлението на претоварването на пазарите за сделки за ден напред и в рамките на деня, включително изискванията за създаване на общи методики за определяне на размерите на капацитета, разполагаеми едновременно между пазарните зони, критерии за оценка на ефикасността и процедура за преглед за определяне на пазарни зони. В членове 32 и 34 от Регламент (ЕС) 2015/1222 се определят правила относно прегледа на конфигурацията на пазарните зони, в членове 41 и 54 от него се определят хармонизирани ограничения относно максималните и минималните клирингови цени за сроковете за търгуване за ден напред или в рамките на деня, в член 59 от него се определят правила относно моментите на затваряне на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня, а в член 74 от него се определят правила относно методиките за поделяне на разходите за повторно диспечиране и насрещна търговия.

[44] Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (ОВ L 197, 25.7.2015 г., стр. 24).

(17) ***В Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията[45] се определят подробни правила за разпределяне на междузоновия капацитет на форуърдните пазари, за създаване на обща методика за определяне на дългосрочен междузонов капацитет, за създаване на единна платформа за разпределяне на европейско равнище, предлагаща дългосрочни права за пренос, и за възможността за връщане на дългосрочни права за пренос с цел последващо предварително разпределяне на капацитет или прехвърляне на дългосрочни права за пренос между участниците на пазара. В член 30 от Регламент (ЕС) 2016/1719 се установяват правила за форуърдни продукти за хеджиране.***

(18) ***В Регламент (ЕС) 2016/631 на Комисията[46] се определят изискванията за присъединяване към взаимосвързаната система, на съоръжения за производство на електроенергия, по-специално по отношение на синхронни модули за производство на електроенергия, модули от вида „електроенергиен парк“ и модули от същия вид, разположени в морето. Тези изисквания спомагат за гарантиране на справедливи условия на конкуренция на вътрешния пазар на електроенергия, гарантиране на сигурността на системата и интегрирането на електроенергия от възобновяеми източници, както и за улесняване на търговията с електроенергия в целия Съюз. В членове 66 и 67 от Регламент (ЕС) 2016/631 се установяват правила за нововъзникващите технологии за производство на електроенергия.***

---

[45] ***Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията от 26 септември 2016 г. за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност (ОВ L 259, 27.9.2016 г., стр. 42).***

[46] ***Регламент (ЕС) 2016/631 на Комисията от 14 април 2016 г. за установяване на Мрежов кодекс за изискванията за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа (ОВ L 112, 27.4.2016 г., стр. 1).***

(19) Пазарните зони, отразяващи разпределението на търсенето и предлагането, са крайъгълен камък на пазарната търговия с електроенергия и са предпоставка за оползотворяването на пълния потенциал на методите за разпределяне на капацитета, включително на подход, основан на потоците. Ето защо пазарните зони следва да бъдат определени по начин, който да осигури ликвидност на пазара, ефикасно управление на претоварването и обща ефикасност на пазара. Когато се даде начало на преглед на конфигурацията на съществуваща пазарна зона от един-единствен регулаторен орган или оператор на преносна система с одобрението на неговия компетентен регулаторен орган, за пазарните зони в контролната зона на оператора на преносна система, ако конфигурацията на пазарната зона има незначително въздействие върху контролните зони на съседни оператори на преносни системи, включително междусистемни електропроводи, и прегледът на конфигурацията на пазарната зона е необходим, за да се подобри ефективността, да се увеличат максимално възможностите за трансгранична търговия или да се поддържа експлоатационната сигурност, операторът на преносната система в съответната контролна зона и компетентният регулаторен орган следва да бъдат съответно единственият оператор на преносна система и единственият регулаторен орган, които участват в прегледа. Съответният оператор на преносна система и компетентният регулаторен орган следва да предоставят предварително уведомление за прегледа на операторите на съседни преносни системи и резултатите от прегледа следва да бъдат публикувани. Следва да е възможно започването на преглед на регионална пазарна зона след техническия доклад относно претоварването в съответствие с член 14 от настоящия регламент или в съответствие със съществуващите процедури, установени в Регламент (ЕС) 2015/1222.

(20) Когато регионалните координационни центрове извършват изчисляване на капацитета, те следва да увеличат максимално капацитета, като разглеждат възможността за коригиращи действия, несвързани с високи разходи, и зачитат оперативните ограничения за сигурността на операторите на преносни системи от региона за изчисляване на капацитета. Когато изчислението не води до капацитет, равен или по-голям от минималния капацитета, определен в настоящия регламент, регионалните координационни центрове следва да разгледат всички налични свързани с високи разходи коригиращи действия за допълнително увеличаване на капацитета до минималния капацитета, включително потенциала за повторно диспечиране в рамките на регионите за изчисляване на капацитета и между тях, като същевременно се спазват границите, осигуряващи експлоатационна сигурност на операторите на преносни системи от региона за изчисляване на капацитета. Операторите на преносни системи следва да докладват точно и прозрачно за всички аспекти на изчисляването на капацитета в съответствие с настоящия регламент и следва да гарантират, че цялата информация, изпратена до регионалните координационни центрове, е точна и подходяща за целта.

(21) При извършване на изчисляването на капацитета регионалните координационни центрове следва да изчисляват междузоновите капацитети, използвайки данни от операторите на преносни системи, които спазват границите, осигуряващи експлоатационна сигурност в съответните контролни зони на операторите на преносни системи. Операторите на преносни системи следва да могат да се отклонят от координираното изчисляване на капацитета, когато прилагането му би довело до нарушаване на границите, осигуряващи експлоатационна сигурност на мрежовите елементи в тяхната контролна зона. Тези отклонения следва да бъдат внимателно наблюдавани и прозрачно докладвани, за да се предотвратят злоупотреби и да се гарантира, че обемът на междусистемния капацитет, който ще бъде предоставен на участниците на пазара, няма да бъде ограничаван с цел да се разреши проблемът с претоварването в рамките на дадена пазарна зона. Когато е въведен план за действие, в плана за действие следва да се вземат предвид отклоненията и да се предвидят мерки относно тяхната причина.

(22) Съгласно основните пазарни принципи цените на електроенергията следва да се определят от търсенето и предлагането. Тези цени следва да сигнализират за наличието на потребност от електроенергия, като предоставят по този начин пазарни стимули за инвестиции в източници на гъвкавост — например гъвкаво производство, междусистемни електропроводи, оптимизация на потреблението или съхраняване на енергия.

(23) ***Въпреки че*** декарбонизацията на електроенергийния сектор, свързана с превръщането на енергията от възобновяеми източници в основна част от пазара***, е една от целите на Енергийния съюз,*** от решаващо значение е пазарът да премахне съществуващите пречки за трансграничната търговия и да насърчава инвестициите в поддържаща инфраструктура — например за по-гъвкаво производство, междусистемни електропроводи, оптимизация на потреблението и съхраняване на енергия. От съществено значение, за да се подкрепи преходът към променливо и разпределено производство, както и да се гарантира, че принципите на енергийния пазар ще са в основата на пазарите на електроенергия в Съюза в бъдеще, е съсредоточаването отново върху краткосрочните пазари и ценообразуването в условията на недостиг.

(24) Краткосрочните пазари подобряват гъвкавостта и конкуренцията, като дадат възможност за цялостното участие на повече ресурси на пазара, и по-специално на тези ресурси, които са по-гъвкави. Ефективното ценообразуване в условията на недостиг ще насърчава пазарните участници да ***реагират на пазарните сигнали и да*** присъстват на пазара, когато той изпитва най-голяма потребност от тях, и ще осигурява възстановяването на разходите им на пазара на едро. Поради това от решаващо значение е да се осигури ▌ премахването на определените по административен или косвен път пределни цени, така че да стане възможно ***ценообразуване*** в условията на недостиг. Пълното включване в пазарната структура на краткосрочните пазари и ценообразуването в условията на недостиг ще спомогне за премахването на други мерки***, нарушаващи пазара,*** като например механизмите за осигуряване на капацитет, за да се гарантира сигурността на доставките. Същевременно ценообразуването без пределни цени в условията на недостиг на пазара на едро не следва да е в ущърб на възможността за предлагане на надеждни и стабилни цени за крайните клиенти, по-специално битовите клиенти***, малки и средни предприятия (МСП) и промишлени клиенти***.

(25) ***Без да се засягат членове 107, 108 и 109 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),*** дерогациите от основните пазарни принципи, като например задължение за балансиране, диспечиране съобразно пазара или ▌ повторно диспечиране, намаляват сигналите за гъвкавост и действат като пречки за разработването на решения — например за съхраняване на енергия, оптимизация на потреблението или агрегиране. Макар че все пак са необходими дерогации, за да се избегне излишната административна тежест за някои участници на пазара, по-специално битови клиенти и МСП, покриващите цялостни технологии широкообхватни дерогации не са в съответствие с целта за постигане на ефикасни ***основани на пазара процеси*** на декарбонизация, така че следва да бъдат заменени с по-целенасочени мерки.

(26) Предварително условие за ефективна конкуренция на вътрешния пазар на електроенергия е недискриминационни***,*** прозрачни ***и адекватни*** такси за използване на мрежата, включително междусистемните електропроводи в преносната система. ▌

(27) ***Некоординираните ограничения на капацитета на междусистемните електропроводи все повече ограничават обмена на електроенергия между държавите членки и са се превърнали в сериозна пречка за развитието на функциониращ вътрешен пазар на електроенергия. Поради това максималното ниво на капацитет на междусистемните електропроводи и мрежовите елементи следва да бъде предоставен, като се спазват стандартите за безопасност за сигурна експлоатация на мрежата, включително при спазване на стандарта за сигурност при извънредни ситуации (N-1). Съществуват обаче някои ограничения във връзка с установяването на нивото на капацитета в мрежа с много затворени контури. Трябва да се въведат ясни минимални нива за наличния капацитет за целите на междузоновата търговия, за да се намалят ефектите от кръговите потоци и вътрешните претоварвания върху междузоновата търговия и да се даде предсказуема стойност на капацитета за участниците на пазара. Когато се използва основания на потоците подход, с този минимален капацитет следва да се определи минималният дял от капацитета на даден междузонов или вътрешен критичен мрежови елемент, като се зачитат границите, осигуряващи експлоатационна сигурност, който да се използва като база за координирано изчисляване на капацитета съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222, като се вземат предвид извънредните ситуации. Останалата част от капацитета може да се използва за маржове на надеждност, кръгови потоци и вътрешни потоци. Освен това, в случай на предвидими проблеми, свързани с осигуряването на сигурността на мрежата, следва да е възможно да се приемат дерогации за ограничен преходен период. Тези дерогации следва да бъдат придружени от методология и проекти, които предвиждат дългосрочно решение.***

(28) ***Преносният капацитет, спрямо който се прилага критерият за минимален капацитет от 70% при нетния преносен капацитет, е максималният пренос на активна мощност, която спазва ограниченията с оглед на оперативната сигурност и взема предвид извънредните***

ситуации. При координираното изчисляване на този капацитет се отчита и фактът, че електроенергийни потоци се разпределят неравномерно между индивидуалните компоненти и не се състои единствено от добавяне на капацитети към междусистемните електропроводи. Този капацитет не взема предвид маржовете на надеждност, кръговите потоци или вътрешните потоци„ които се вземат предвид в рамките на оставащите 30%.

(29) Важно е да се избягва нарушаването на конкуренцията, произтичащо от различните стандарти за безопасност, експлоатация и планиране, използвани от операторите на преносни системи в държавите членки. Освен това следва да има прозрачност за участниците на пазара по отношение на наличния преносен капацитет и стандартите за безопасност, експлоатация и планиране, които засягат наличния преносен капацитет.

(30) С оглед ефикасно насочване на необходимите инвестиции е необходимо също така цените да подават сигнали за това къде има най-голяма потребност от електроенергия. За получаването на правилни локационни сигнали в дадена зонова електроенергийна система е необходимо съгласувано, обективно и надеждно определяне на пазарните зони (а именно зоните на оферирane) чрез прозрачен процес. С оглед да се осигури ефикасната експлоатация и планиране на електроенергийната мрежа на Съюза и да се предоставят ефективни ценови сигнали за нужда от нов производствен капацитет (а именно мощност), оптимизация на потреблението и преносна инфраструктура, пазарните зони следва да отразяват структурното претоварване. По-специално не следва да се намалява междузоновият капацитет, за да се реши проблемът с вътрешно претоварване.

(31) За да бъдат отразени различаващите се принципи на оптимизиране на пазарните зони, без да се излагат на риск ликвидните пазари и инвестициите в мрежите, следва да бъдат предвидени две възможности за преодоляване на претоварванията. Държавите членки следва да могат да избират между реконфигуриране на тяхната пазарна зона или мерки като укрепване и оптимизиране на мрежата. Отправната точка за такова решение следва да бъде установяването на продължителни структурни претоварвания от оператора или операторите на преносната система на дадена държава членка, от доклад на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия („ЕМОПС за електроенергия“) относно претоварването или от преглед на пазарната зона. Държавите членки следва на първо място да се опитат да намерят общо решение за преодоляване на претоварванията. Във връзка с това държавите членки биха могли да приемат многонационални или национални планове за действие за справяне с претоварванията. За държавите членки, които приемат план за действие за преодоляване на претоварванията чрез мерки, следва да се прилага период за поетапно откриване на междусистемни електропроводи под формата на линейна траектория. В края на изпълнението на такъв план за действие държавите членки следва да могат да изберат между реконфигуриране на пазарната зона(пазарните зони) или справяне с останалите претоварвания чрез коригиращи действия, чиято цена да заплатят. Във втория случай тяхната пазарна зона следва да не се реконфигурира противно на волята на държавата членка, при условие че са достигнати минималните капацитети. Минималното ниво на капацитета, което следва да се използва при координираното изчисляване на капацитета, следва да представлява процент от капацитета на даден критичен мрежови елемент, както е определен при следване на процеса на подбор съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222, след, или в случай на подход, основан на потоците, при спазването на ограниченията във връзка с експлоатационната сигурност в извънредни ситуации. Решение на Комисията за конфигурацията на

пазарна зона следва да бъде възможно в краен случай и следва да изменя конфигурацията на пазарната зона само в онези държави членки, които са избрали разделяне на пазарната зона или които не са достигнали минималното ниво на капацитета.

(32) За ефикасна декарбонизация на електроенергийната система чрез интеграция на пазарите е необходимо систематично премахване на пречките за трансгранична търговия, така че да се преодолее разпокъсването на пазарите и да се даде възможност на клиентите, потребяващи енергия в Съюза напълно да се възползват от предимствата на интегрираните пазари на електроенергия и конкуренцията.

(33) Настоящият регламент следва да установи основните принципи по отношение на определяне на тарифите и разпределение на капацитета, като същевременно предвиди приемането на насоки, които да уреждат подробно по-нататък релевантни принципи и методики, за да се даде възможност за бърза адаптация в случай на променени обстоятелства.

(34) Управлението на проблемите по претоварване следва да предоставя на операторите на преносни системи и участниците на пазара правилни икономически сигнали, както и следва да е основано на пазарни механизми.

(35) В един отворен, конкурентен пазар операторите на преносни системи следва да бъдат компенсирани за разходите, направени в резултат на преминаването на трансгранични потоци от електроенергия през техните мрежи, от операторите на преносните системи, от които произхождат трансграничните потоци, и системите, където завършват тези потоци.

(36) Плащането и получаването на средства в резултат на компенсациите между операторите на преносни системи следва да бъдат взети предвид при определянето на националните мрежови тарифи.

(37) Действителната сума, дължима за трансграничен достъп до мрежата, може да варира значително в зависимост от участващите оператори на преносни системи и в резултат на разлики в структурата на системите за тарифите, прилагани в държавите членки. Поради това е необходима известна степен на хармонизиране, за да се избегнат смущения в търговията.

(38) Следва да има правила за използване на приходите от процедурите по управление на претоварването, освен ако специфичният характер на съответния междусистемен електропровод оправдава освобождаване от тези правила.

(39) С оглед да се осигурят еднакви условия на конкуренция между всички участници на пазара, следва да се прилагат мрежови тарифи по начин, при който не се прави разлика в положително или отрицателно отношение в производството в зависимост от това дали то е свързано с разпределение или с пренос. Мрежовите тарифи следва да не са по-неблагоприятни за съхраняването на енергия и да не възпират участието в оптимизацията на потреблението или да представляват пречка за подобряване на енергийната ефективност.

(40) С оглед да се повишат прозрачността и съвместимостта при определянето на тарифи, когато задължителната хармонизация не се счита за уместна, ACER на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия („ACER“), създадена съгласно Регламент (ЕС) 2019/... на Европейския парламент и на Съвета[47+], следва да издаде ***доклад относно най-добрите практики във връзка с методиките за определяне на*** тарифите.

(41) С оглед по-добре да се гарантира оптималното инвестиране в общата трансевропейска мрежа и да се намери по-добро решение в случаите, когато реалистични проекти за междусистемна свързаност не могат да бъдат осъществени поради липсата на приоритизиране на национално равнище, следва да се преразгледа използването на такси за претоварване и то да ***допринася*** за гарантиране на наличието и поддръжката или увеличаването на междусистемния капацитет.

---

47 Регламент (ЕС) 2019/… на Европейския парламент и на Съвета от … (ОВ …).

\+ ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS .../... (2016/0378(COD)), и добавете номера, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на този регламент в бележката под линия.

(42) За да се гарантира оптимално управление на преносната мрежа за електроенергия и да се направят възможни търговията и трансграничните доставки на електроенергия в Съюза, следва да бъде създадена ЕМОПС за електроенергия. Задачите на ЕМОПС за електроенергия следва да бъдат изпълнявани в съответствие със съюзните правила в областта на конкуренцията, които остават приложими към решенията на ЕМОПС за електроенергия. Задачите на ЕМОПС за електроенергия следва да бъдат ясно определени и методите ѝ на работа следва да са такива, че да гарантират ефикасност и прозрачност. Подготвените от ЕМОПС за електроенергия мрежови кодекси нямат за цел да заменят необходимите национални мрежови кодекси по въпроси, които не са трансгранични. Тъй като може да бъде постигнат по-ефективен напредък чрез подход на регионално равнище, операторите на преносни системи следва да изградят регионални структури в рамките на цялостната структура на сътрудничество, като същевременно осигурят съвместимост на резултатите на регионално равнище с мрежовите кодекси и с необвързващите десетгодишни планове за развитие на мрежата на съюзно равнище. Държавите членки следва да насърчават сътрудничеството и да наблюдават ефективността на мрежата на регионално равнище. Сътрудничеството на регионално равнище следва да бъде съвместимо с напредъка по посока на конкурентен и ефикасен вътрешен пазар на електроенергия.

(43) ЕМОПС за електроенергия следва да изготви надеждна оценка на адекватността на европейските ресурси в средно- и дългосрочен план, за да предостави обективна основа за оценка на опасенията относно тази адекватност. Механизмите за осигуряване на капацитет в отговор на опасение относно адекватността на ресурсите следва да се основават на оценката на адекватността на европейските ресурси. ***Тази оценка може да бъде допълнена с национални оценки.***

(44) Предназначението на ***методиката за*** оценката на адекватността на ресурсите в дългосрочен план (от десет години напред до година напред), посочена в настоящия регламент, е различно от това на сезонните оценки на адекватността (за шест месеца напред), посочени в член 9 от Регламент (ЕС) 2019/... на Европейския парламент и на Съвета[+]. Оценките в средно- и дългосрочен план се използват главно за ***идентифициране на опасения за адекватността и*** преценяване на нуждата от механизми за осигуряване на капацитет, докато сезонните оценки на адекватността служат за насочване на вниманието към ***краткосрочни*** рискове, които могат да възникнат през следващите шест месеца, в резултат от които е вероятно значително влошаване на положението с доставките на електроенергия. В допълнение регионалните ***координационни*** центрове също така изготвят регионални оценки на адекватността относно експлоатацията на електропреносни системи. Тези оценки на адекватността са в много краткосрочен план (от седмица напред до ден напред) и се използват в контекста на експлоатацията на системите.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS .../... (2016/0377(COD)), и добавете номера, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на този регламент в бележката под линия.

(45) Преди въвеждането на механизми за осигуряване на капацитет държавите членки следва да оценят регулаторните отклонения, допринасящи за съответното опасение за адекватността на ресурсите. От държавите членки следва да се изисква приемането на мерки за премахване на установените отклонения и те следва да приемат срок за изпълнението им. Механизми за осигуряване на капацитет следва да се въвеждат само за ***вземане на мерки по проблемите с адекватността,*** които не може да ***бъдат решени*** чрез премахването на такива отклонения.

(46) Държавите членки, възнамеряващи да въведат механизми за осигуряване на капацитет, следва да извеждат цели за адекватността на ресурсите, основани на прозрачен и проверим процес. Държавите членки следва да имат свободата да определят своя собствена желателна степен на сигурност на доставките.

(47) В съответствие с член 108 от ДФЕС Комисията има изключителна компетентност да оценява съвместимостта с вътрешния пазар на мерките в областта на държавните помощи, които държавите членки могат да въведат. Тази оценка се извършва въз основа на член 107, параграф 3 от ДФЕС и в съответствие с приложимите разпоредби и насоки, които Комисията може да приеме за тази цел. Настоящият регламент не засяга изключителната компетентност на Комисията, предоставена от ДФЕС.

(48) ▌ Съобразно ***настоящия регламент*** следва да бъде направен преглед на въведените механизми за осигуряване на капацитет. ▌

(49) Следва ***в настоящия регламент*** да бъдат определени подробни правила за улесняване на ефективното трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет▌. Операторите на преносни системи следва да улесняват трансграничното ***участие на*** заинтересованите производители ▌ в механизми за осигуряване на капацитет в други държави членки. Поради това те следва да изчисляват максималния капацитет, за който би било възможно трансгранично участие, да дават възможност за участие и да проверяват наличностите. Регулаторните органи следва да налагат прилагането на трансграничните правила в държавите членки.

(50) Механизмите за осигуряване на капацитет следва да не водят до свръхкомпенсиране, като същевременно те следва да гарантират сигурност на доставките. Във връзка с това следва да бъдат изградени механизми за осигуряване на капацитет, различни от стратегическите резерви***, за да се гарантира, че цената, която се заплаща за наличност, автоматично клони към нула, когато се очаква равнището на капацитет, което би било рентабилно на енергийния пазар, при липсата на механизъм за осигуряване на капацитет, да е адекватно, за да отговаря на равнището на търсения капацитет.***

(51) ***За да подкрепи държавите членки и регионите, изправени пред социални, промишлени и икономически предизвикателства в резултат на енергийния преход, Комисията създаде инициатива за регионите с високо потребление на въглища и високи въглеродни емисии. В този контекст Комисията следва да подпомага държавите членки, включително с целенасочена финансова подкрепа, за да се даде възможност за „справедлив преход“ в тези региони, когато е възможно.***

(52) Предвид различията между националните енергийни системи и техническите ограничения на съществуващите електроенергийни мрежи най-добрият подход за постигане на напредък в интеграцията на пазарите често е на регионално равнище. Така че следва да се засили регионалното сътрудничество между операторите на преносни системи. С оглед да се осигури ефикасно сътрудничество, в нова регулаторна рамка следва да се предвиди засилено регионално управление и регулаторен надзор, включително с укрепване на правомощието на ACER за вземане на решения по трансгранични въпроси. Възможно е да е необходимо по-тясно сътрудничество между държавите членки също и в кризисни ситуации, за да се повиши сигурността на доставките и да се ограничат нарушенията на пазара.

(53) Координацията между операторите на преносни системи на регионално равнище беше формализирана със задължителното участие на тези оператори в състава на регионалните координатори по сигурността. ***Регионалната координация между операторите на преносни системи следва да бъде доразвита с усъвършенствана институционална рамка посредством създаването на регионални координационни центрове. При създаването на регионални координационни центрове*** следва да се вземат предвид съществуващите ***или планираните*** инициативи за регионална координация и следва да се подкрепи нарастването на интеграцията в експлоатацията на електроенергийните системи в целия Съюз, чрез което да се осигури тяхното ефикасно и сигурно действие. ***Поради тази причина е необходимо да се гарантира, че координацията на операторите на преносни системи посредством регионалните координационни центрове се осъществява в целия Съюз. Ако операторите на преносни системи от даден регион все още не са координирани от съществуващ или планиран регионален координационен център, операторите на преносни системи в този регион създават или определят регионален координационен център.***

(54) Географският обхват на ***регионалните координационни центрове*** следва да им дава възможност ***да допринасят*** ефективно ***за координирането*** на действията на операторите на преносните системи в ▌***регионите и следва да доведе до по-голяма сигурност на системата и пазарна ефективност***. ***Регионалните координационни центрове следва да разполагат с гъвкавост да изпълняват задачите си в региона по начин, който е най-добре съобразен с естеството на поверените им отделни задачи.***

(55) ***Регионалните координационни центрове следва да изпълняват задачи***, при които техният регионален обхват носи добавена стойност в сравнение с изпълнението на тези ***задачи*** на национално равнище. ***Задачите на регионалните координационни центрове*** следва да обхващат ***задачите,*** осъществявани от регионалните координатори по ***сигурността съгласно Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията***[48], както и допълнителни ***задачи*** по експлоатацията на системата, функционирането на пазара и готовността за справяне с рискове. ***Задачите***, осъществявани от ***регионалните координационни центрове***, следва да не включват експлоатацията в реално време на електроенергийната система.

(56) При изпълнението на своите задачи регионалните координационни центрове следва допринасят за постигането на целите до 2030 и до 2050 г., поставени в рамката за политиките в областта на климата и енергетиката.

---

[48] ***Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 2 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електроенергия (ОВ L 220, 25.8.2017 г., стр. 1).***

(57) ***Регионалните координационни центрове*** следва да действат на първо място в интерес на експлоатацията на системата и функционирането на пазара в региона ▌. Поради това на ***регионалните координационни центрове*** следва да бъдат възложени ***правомощията, необходими за координиране на*** действията, които трябва да се предприемат от операторите на преносни системи в региона на експлоатация на системите за определени функции, и изпълнение на засилена консултативна роля за останалите функции.

(58) Човешките, техническите, физическите и финансовите ресурси за регионалните координационни центрове следва да не надхвърлят това, което е строго необходимо за изпълняване на задачите им.

(59) ЕМОПС за електроенергия следва да гарантира, че ***дейностите*** на ***регионалните координационни центрове*** са координирани отвъд границите на регионите.

(60) С оглед да се повиши ефективността на разпределителните мрежи за електроенергия в Съюза и да се осигури тясно сътрудничество с операторите на преносни системи и ЕМОПС за електроенергия, следва да бъде създадена организация на операторите на разпределителни системи в Съюза („ООРСЕС“). Задачите на ООРСЕС следва да бъдат ясно определени и методите ѝ на работа следва да гарантират ефикасност, прозрачност и представителност сред операторите на разпределителни системи в Съюза. ООРСЕС следва да действа в тясно сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия по подготовката и прилагането на мрежовите кодекси, когато това е приложимо, и следва да работи по предоставянето на насоки по интегрирането, наред с другото, на разпределено производство на електроенергия и съхраняване на енергия в разпределителни мрежи или други области, които са свързани с управлението на разпределителни мрежи. ***ООРСЕС следва също надлежно да взема под внимание особеностите, присъщи на разпределителни системи, свързани надолу по веригата с електроенергийните системи на острови, които не са свързани с други електроенергийни системи чрез междусистемни електропроводи.***

(61) Необходимо е да се увеличат сътрудничеството и координацията между операторите на преносни системи, за да се създадат мрежови кодекси за предоставяне и управление на ефективен и прозрачен достъп до трансграничните преносни системи, както и за да се осигурят координирано и в достатъчна степен ориентирано към бъдещето планиране и стабилно техническо развитие на преносната система в Съюза, включително изграждане на междусистемен капацитет, при спазване на екологичните изисквания. Тези мрежови кодекси следва да са в съответствие с необвързващите рамкови насоки, които са разработени от ACER. ACER следва да участва в преразглеждането на основата на факти на проектите на мрежови кодекси, включително в съобразяването им с рамковите насоки, както и да има право да ги препоръчва за приемане от Комисията. ACER следва да прави оценка на предложените изменения на мрежовите кодекси, както и да има право да ги препоръчва за приемане от Комисията. Операторите на преносни системи следва да експлоатират своите мрежи в съответствие с тези мрежови кодекси.

(62) Опитът по разработването и приемането на мрежови кодекси показа, че е полезно процедурата за разработване да бъде рационализирана, като се включи пояснение, че ACERима право да преразглежда проектите на мрежови кодекси за електроенергия, преди да ги представи на Комисията.

(63) За осигуряване на гладкото функциониране на вътрешния пазар на електроенергия следва да се предвидят процедури, които да позволяват приемането на решения и насоки с оглед, наред с другото, определяне на тарифите и разпределение на капацитета от Комисията, като същевременно се осигурява участието на регулаторните органи в този процес, където е подходящо чрез тяхната асоциация на равнището на Съюза. Регулаторните органи, заедно с другите съответни органи на държавите членки, имат важна роля в допринасянето за правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия.

(64) Всички участници на пазара се интересуват от работата, която се очаква от ЕМОПС за електроенергия. Следователно процесът на ефективна консултация е от съществено значение и съществуващите структури, създадени, за да го улесняват и направляват посредством регулаторните органи или ACER, следва да играят важна роля.

(65) За да се гарантира по-голяма прозрачност по отношение на цялата мрежа за пренос на електроенергия в Съюза, ЕМОПС за електроенергия следва да изготви, публикува и редовно да актуализира необвързващ десетгодишен план за развитие на мрежата в целия Съюз. Този план за развитие на мрежата следва да включва жизнеспособни мрежи за пренос на електроенергия и необходимите регионални междусистемни електропроводи, подходящи от търговска гледна точка или от гледна точка на сигурността на доставките.

(66) Инвестициите в нова важна инфраструктура следва да бъдат силно насърчавани, като едновременно с това се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия. За да се увеличи положителното въздействие на освободените междусистемни електропроводи за постоянен ток върху конкуренцията и сигурността на доставките, пазарните интереси следва да бъдат подлагани на проверка по време на фазата на планирането и следва да бъдат приети правила за управление на претоварването. Когато междусистемните електропроводи за постоянен ток са разположени върху територията на повече от една държава членка, ACER следва да обработва като последна инстанция искането за освобождаване, за да може по-добре да се отчитат трансграничните последици и да се улесни административната му обработка. Освен това, предвид изключителния риск при изграждане на такива освободени големи инфраструктурни проекти, предприятията, които имат интереси в доставката и производството, следва да могат да се ползват от временна дерогация от правилата за пълно отделяне по отношение на тези проекти. Освобождаването, предоставено съгласно Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета[49], продължава да се прилага до определения срок, както постановява решението за освобождаване. ***Разположена в морето електроенергийна инфраструктура с двойна функционалност (така наречените „офшорни хибридни активи“), които съчетават преноса на вятърна енергия от разположени в морето инсталации до брега и междусистемните електропроводи, следва също да бъдат допустими за освобождаване, например съгласно правилата, приложими за нови междусистемни електропроводи за прав ток. Когато е необходимо, регулаторната рамка следва надлежно да отчита специфичното положение на тези активи, за да се преодолеят пречките пред реализирането на рентабилни за обществото офшорни хибридни активи.***

[49] Регламент (ЕО) № 1228/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия (ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 1).

(67) За да се увеличи доверието в пазара, неговите участници се нуждаят да бъдат сигурни, че извършителите на злоупотреби подлежат на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции. Компетентните органи следва да бъдат оправомощени да разследват ефективно твърденията за злоупотреба с пазара. За тази цел е необходимо компетентните органи да имат достъп до данни, които дават информация за взетите от доставчиците оперативни решения. На пазара за електроенергия много релевантни решения се вземат от производителите, които следва да предоставят на разположение на компетентните органи информация във връзка с тези решения, като тя бъде лесно достъпна за тях за определен период от време. Освен това компетентните органи следва редовно да следят дали операторите на преносни системи спазват правилата. Дребните производители, които нямат реална възможност да нарушават пазара, следва да бъдат освободени от това задължение.

(68) От държавите членки и компетентните органи следва да се изисква предоставянето на релевантна информация на Комисията. Такава информация следва да се третира като поверителна от Комисията. Когато е необходимо, Комисията следва да има възможност да изисква релевантната информация директно от съответните предприятия, при условие че са уведомени компетентните органи.

(69) Държавите членки следва да установят правила за санкции, приложими за нарушения на разпоредбите на настоящия регламент, и да гарантират тяхното изпълнение. Тези санкции следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

(70) Държавите членки***,*** договарящите се страни от Енергийната общност ***и други трети държави, които прилагат настоящия регламент или са част от синхронната зона на континентална Европа***, следва тясно да си сътрудничат по всички въпроси, отнасящи се за развитието на регион за интегрирана търговия с електроенергия, и следва да не вземат мерки, които могат да застрашат по-нататъшната интеграция на пазарите на електроенергия или сигурността на доставките за държавите членки и договарящите се страни.

(71) Към момента на приемане на Регламент (ЕО) № 714/2009 на равнището на Съюза съществуваха само някои правила за вътрешния пазар на електроенергия. Оттогава вътрешният пазар в Съюза стана по-сложен поради коренната промяна, през която преминават пазарите, по-специално по отношение на въвеждането на производство на електроенергия от променливи възобновяеми източници. Поради това мрежовите кодекси и насоки станаха изключително значителни по обем и всеобхватни и обхващат както технически, така и общи въпроси.

(72) С цел да се осигури минималната степен на хармонизация, изисквана за ефективно функциониране на пазара, на Комисията следва да бъде ***делегирано*** правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС във връзка с ***несъществени елементи на някои конкретни области***, които са основни за пазарната интеграция. Тези актове следва да включват ***приемането и изменението на определени мрежови кодекси и насоки, когато те допълват регламента, регионалното*** сътрудничество между операторите на преносни системи и регулаторните органи, ***финансовите компенсации*** между операторите на преносни системи, ▌ както и прилагането на разпоредбите за освобождаване за нови междусистемни електропроводи. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложени в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.[50]. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

[50] ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

(73) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия в съответствие с член 291 от ДФЕС. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета[51]. За приемането на тези актове за изпълнение следва да бъде използвана процедурата по разглеждане.

(74) Доколкото целта на настоящия регламент, а именно осигуряването на хармонизирана рамка за трансграничен обмен на електроенергия, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради неговия обхват и последици могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

[51] Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

(75) От съображения за последователност и правна сигурност никоя разпоредба на настоящия регламент не следва да пречи на прилагането на дерогациите, произтичащи от член 66 от Директива (ЕС) 2019/...[+],

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

Глава I

Предмет, приложно поле и определения

Член 1

Предмет и приложно поле

Настоящият регламент цели да:

а) постави основата за ефикасно постигане на целите на Европейския енергиен съюз, и по-специално на рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г., като се даде възможност за получаване на пазарни сигнали с оглед на повишена ***ефективност, по-висок дял възобновяеми енергийни източници, сигурност на доставките,*** гъвкавост, ***устойчивост,*** декарбонизация и иновативност;

б) определи основните принципи за добре функциониращи интегрирани електроенергийни пазари с оглед да се позволи недискриминационен достъп до пазара за всички доставчици на ресурси и клиенти, потребяващи електроенергия, да се предоставят повече права на потребителите, ***да се осигури конкурентоспособността на световния пазар, както и*** оптимизацията на потреблението, ***съхраняването на енергия*** и енергийната ефективност и да се улесни агрегирането на разпределеното търсене и предлагане, ▌както ***и да се даде възможност за*** пазарна ***и секторна интеграция*** и заплащането на пазарен принцип на електроенергията, произведена от възобновяеми източници;

в) определи справедливи правила за трансграничен обмен на електроенергия и следователно засилване на конкуренцията на вътрешния пазар на електроенергия при отчитане на конкретните характеристики на националните и регионални пазари, включително създаването на компенсаторен механизъм по отношение на трансграничните потоци на електроенергия, създаването на хармонизирани принципи във връзка с таксите за трансграничен пренос и разпределението на наличния капацитет на междусистемните електропроводи между националните преносни системи;

г) улесни възникването на добре работещ, ликвиден и прозрачен пазар на едро**,** ***който допринася за*** висока степен на сигурност на доставките на електроенергия и да предостави механизми за хармонизиране на правилата за трансграничен обмен на електроенергия.

Член 2

Определения

Прилагат се следните определения:

1) „междусистемен електропровод“ означава преносна линия, която пресича или минава по протежението на граница между държави членки и която свързва националните преносни системи на държавите членки;

2) „регулаторен орган“ означава регулаторен орган, определен от всяка държава членка съгласно член 57, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

3) „трансграничен поток“ означава физическия поток електроенергия в преносната мрежа на дадена държава членка, който е резултат от въздействието на дейността на производители, клиенти, или и двете категории, извън тази държава членка върху нейната преносна мрежа;

4) „претоварване“ означава ситуация, при която не могат да бъдат изпълнени всички заявки от пазарни участници за търговия между ***зони от мреж***ата защото те биха засегнали значително физическите потоци по мрежови елементи, които не могат да поемат тези потоци;

5) „нов междусистемен електропровод“ означава междусистемен електропровод, който не е бил завършен до 4 август 2003 г.;

6) „структурно претоварване“ означава претоварване в преносната система, което ***може да бъде еднозначно определено, което*** е предсказуемо, не се мени географски във времето и често възниква отново при нормални условия в електроенергийната система;

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

7) „пазарен оператор“ означава субект, предоставящ услуга, чрез която офертите за продажба на електроенергия се съгласуват с офертите за покупка на електроенергия;

8) „номиниран оператор на пазара на електроенергия“ или „НОПЕ“ означава пазарен оператор, определен от компетентния орган да изпълнява задачи по еднократно свързване на пазарите за ден напред или в рамките на деня;

9) „стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването“ (value of lost load) означава оценка в евро/MWh на максималната цена на електроенергията, която клиентите са готови да заплатят, за да избегнат изключване на електроснабдяването;

10) „балансиране“ означава всички действия и процеси, във всички срокове, чрез които операторите на преносни системи гарантират непрекъснатото поддържане на честотата в системата в предварително определен интервал на устойчивост в съответствие с размера на резервите, които са необходими с оглед на изискваното качество;

11) „балансираща енергия“ означава енергията, използвана от операторите на преносни системи, за да извършват балансиране;

12) „доставчик на услуга за балансиране“ означава пазарен участник, предоставящ на оператори на преносни системи балансираща енергия и балансиращ капацитет;

13) „балансиращ капацитет“ означава количество капацитет, за което даден доставчик на услуга за балансиране се е съгласил да поддържа и да представя оферти за покупка за съответно количество балансираща енергия на оператора на преносни системи за времетраенето на договора;

14) „отговарящо за баланса лице“ означава участник на пазара или негов избран представител, отговорен за дисбалансите му на пазара на електроенергия;

15) „период за уреждане на дисбаланса“ означава единицата време, за която се изчислява дисбалансът на отговарящите за баланса лица;

16) „цена на дисбаланса“ означава цената, била тя положителна, нула или отрицателна, във всеки период за уреждане на даден дисбаланс във всяка посока;

17) „област за цената на дисбаланса“ означава областта, в която се изчислява дисбалансът;

18) „процес на предварителна оценка“ означава процеса на проверка дали даден доставчик на балансиращ капацитет отговаря на изискванията, поставени от операторите на преносни системи;

19) „резервен капацитет“ означава размера на резервите за първично регулиране на честотата, резервите за вторично регулиране на честотата или резервите за замяна, които трябва да са на разположение на оператора на преносни системи.

20) „приоритетно диспечиране“ означава***, по отношение на модела на самодиспечиране,*** диспечирането на електрически централи въз основа на критерии, които се различават от подреждането на офертите за покупка по икономически показатели, а ***по отношение на модела на*** централно диспечиране, ***диспечирането на електрически централи въз основа на критерии, които се различават от подреждането на офертите за покупка по икономически показатели и*** от мрежови ограничения, като се отдава приоритет на диспечирането на конкретни технологии за производство на електроенергия;

21) „регион на изчисляване на капацитета“ означава географската област, в която се прилага координираното изчисляване на капацитета;

22) „механизъм за осигуряване на капацитет“ означава ***временна*** мярка, с която да се осигури постигането на ***необходимото*** равнище на ***адекватност на ресурсите*** чрез възнаграждение за предоставянето на ресурси на разположение с изключение на мерки, отнасящи се за спомагателни услуги или ***управление на претоварването***;

▌

23) „високоефективно комбинирано производство на енергия“ означава комбинирано производство на енергия, отговарящо на критериите, определени в приложение II към Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[52];

24) „демонстрационен проект“ означава проект, който доказва наличието на технология, която е първа по рода си в Съюза и представлява значително нововъведение, което далеч надхвърля съвременното технологично равнище;

25) „участник на пазара“ означава физическо или юридическо лице, което купува, продава или произвежда електроенергия, занимава се с агрегиране или е оператор по оптимизация на потреблението или услуги за съхраняване, включително посредством издаване на нареждания за търговия, на един или повече пазари на електроенергия, включително пазари на балансираща енергия;

26) „повторно диспечиране“ означава мярка, включително ограничаване, задействана от един или повече оператори на преносни системи или оператори на разпределителни системи чрез промяна на графика за производство, графика на електроснабдяване, или и двете, за да се променят физическите потоци в електроенергийната система и да се облекчи физическото претоварване или по друг начин да се гарантира сигурността на системата;

[52] Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 1).

27) „насрещна търговия“ означава междузонов обмен, инициран от системни оператори между две пазарни зони, за да се облекчи физическото претоварване;

28) „съоръжение за производство на електроенергия“ означава съоръжение, което преобразува първична енергия в електрическа енергия и което се състои от един или повече модули за производство на електроенергия, свързани към мрежа;

29) „модел на централно диспечиране“ означава модел на съставяне на графиците и диспечиране, при който графиците за производство и потребление и за диспечиране на съоръженията за производство на електроенергия и потребяващите съоръжения, по отношение на диспечируемите съоръжения, се определят от оператор на преносна система в рамките на цялостната процедура по съставяне на графиците;

30) „модел на самодиспечиране“ означава модел на съставяне на графиците и диспечиране, при който графиците за производство и потребление, както и за диспечиране на съоръженията за производство на електроенергия и на потребяващите съоръжения се определят от агентите по съставяне на графици на тези съоръжения.

31) „стандартен балансиращ продукт“ означава хармонизиран балансиращ продукт, определен от всички оператори на преносни системи за обмена на услуги по балансиране;

32) „специален балансиращ продукт“ означава балансиращ продукт, различен от стандартен балансиращ продукт;

33) „делегиран оператор“ означава субект, на когото специални задачи или задължения, поверени на оператор на преносна система или номиниран оператор на пазара на електроенергия съгласно настоящия регламент или други правни актове на Съюза, са делегирани от въпросния оператор на преносна система или НОПЕ, или са били възложени от държава членка или регулаторен орган;

34) „клиент“ означава клиент съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

35) „краен клиент“ означава краен клиент съгласно определението в член 2, точка 3 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

36) „клиент на едро“ означава клиент на едро съгласно определението в член 2, точка 2 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

37) „битов клиент“ означава битов клиент съгласно определението в член 2, точка 4 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

38) „малко предприятие“ означава малко предприятие съгласно определението в член 2, точка 7 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

39) „активен клиент“ означава активен клиент съгласно определението в член 2, точка 8 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

40) „пазари на електроенергия“ означава пазари на електроенергия съгласно определението в член 2, точка 9 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

41) „доставка“ означава доставка съгласно определението в член 2, точка 12 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)) и добавете номера, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на директивата в бележката под линия.

42) „договор за доставка на електроенергия“ означава договор за доставка на електроенергия съгласно определението в член 2, точка 13 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

43) „агрегиране“ означава агрегиране съгласно определението в член 2, точка 18 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

44) „оптимизация на потреблението“ означава оптимизация на потреблението съгласно определението в член 2, точка 20 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

45) „интелигентна измервателна система“ означава интелигентна измервателна система съгласно определението в член 2, точка 23 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

46) „оперативна съвместимост“ означава оперативна съвместимост съгласно определението в член 2, точка 24 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

47) „разпределение“ означава разпределение съгласно определението в член 2, точка 28 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

48) „оператор на разпределителна система“ означава оператор на разпределителна система съгласно определението в член 2, точка 29 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

49) „енергийна ефективност“ означава енергийна ефективност съгласно определението в член 2, точка 30 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

50) „енергия от възобновяеми източници“ или „възобновяема енергия“ означава енергия от възобновяеми източници съгласно определението в член 2, точка 31 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

51) „разпределено производство“ означава разпределено производство съгласно определението в член 2, точка 32 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

52) „пренос“ означава пренос съгласно определението в член 2, точка 34 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)) и добавете номера, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на директивата в бележката под линия.

53) „оператор на преносна система“ означава оператор на преносна система съгласно определението в член 2, точка 35 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

54) „ползвател на система“ означава ползвател на система съгласно определението в член 2, точка 36 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

55) „производство“ означава производство съгласно определението в член 2, точка 37 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

56) „производител“ означава производител съгласно определението в член 2, точка 38 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

57) „взаимосвързана система“ означава взаимосвързана система съгласно определението в член 2, точка 40 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

58) „малка изолирана система“ означава малка изолирана система съгласно определението в член 2, точка 42 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

59) „малка свързана система“ означава малка свързана система съгласно определението в член 2, точка 43 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

60) „спомагателна услуга“ означава спомагателна услуга съгласно определението в член 2, точка 48 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

61) „спомагателна услуга, различна от контрола на честотата“ означава спомагателна услуга, различна от контрола на честотата съгласно определението в член 2, точка 49 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

62) „съхраняване на енергия“ означава съхраняване на енергия съгласно определението в член 2, точка 59 от Директива (ЕС) 2019/...[+];

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)) и добавете номера, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на директивата в бележката под линия.

63) „регионален координационен център“, както е определен в член 35 от настоящия регламент;

64) „пазар за търговия на едро с енергия“ означава пазар за търговия на едро с енергия съгласно определението в член 2, точка 6 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета[53];

65) „пазарна зона“ означава най-голямата географска зона, в която участниците на пазара могат да обменят енергия без разпределяне на капацитета;

66) „разпределяне на капацитета“ означава определянето на междузоновия капацитет;

67) „контролна зона“ означава обособена част от взаимосвързаната система, която се управлява само от един системен оператор и включва свързани физически товари и/или генераторни единици, ако има такива;

68) „координиран нетен преносен капацитет“ означава метод за изчисляване на капацитета въз основа на принципа на оценка и предварително определяне на максималния енергиен обмен между съседни пазарни зони;

69) „критичен мрежови елемент“ означава даден мрежови елемент или в рамките на пазарна зона, или между пазарни зони, който е взет предвид в процеса на изчисляване на капацитета, като ограничава количеството на енергията, която може да бъде обменяна;

70) „междузонов капацитет“ означава способността на взаимосвързаната система да осъществява пренос на енергия между пазарни зони;

71) „генераторна единица“ означава самостоятелен генератор на електроенергия, принадлежащ към електропроизводствена единица.

[53] Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 1).

Глава II

Общи правила за пазара на електроенергия

Член 3

Принципи, отнасящи се за функционирането на пазарите на електроенергия

1. Държавите членки, регулаторните органи, операторите на преносни системи, операторите на разпределителни системи, ▌ пазарните оператори ***и делегираните оператори*** осигуряват функционирането на пазарите на електроенергия в съответствие със следните принципи:

   а) цените се формират въз основа на търсенето и предлагането;

б) ***правилата за пазара насърчават свободното ценообразуване и избягват*** действия, които пречат за формирането на цените въз основа на търсенето и предлагането ▌;

в) правилата за пазара улесняват развитието на по-гъвкаво производство, устойчиво производство с ниски въглеродни емисии и по-гъвкаво търсене;

г) клиентите получават възможност да се възползват от пазарните възможности и от увеличената конкуренция на пазарите на дребно ***и получават право да действат като участници на енергийния пазар и в енергийния преход***;

д) крайните клиенти и малките предприятия получават възможност да участват на пазара чрез агрегиране на производството от множество съоръжения за производство на електроенергия или на електроснабдяването от множество съоръжения за оптимизация на потреблението, за да подават съвместни предложения на пазара на електроенергия и да бъдат съвместно обслужвани в електроенергийната система в съответствие с правото на Съюза в областта на конкуренцията;

е) правилата за пазара ***дават възможност за*** декарбонизацията ***на електроенергийната система, а оттам и на*** икономиката, ***например*** като дават възможност за интеграцията на електроенергията от възобновяеми енергийни източници и като предоставят стимули за енергийната ефективност;

ж) правилата за пазара осигуряват подходящи стимули за инвестиране в производството, ***и по-специално за дългосрочни инвестиции за декарбонизирана и устойчива електроенергийна система,*** съхраняване ***на енергия***, енергийна ефективност**,** оптимизация на потреблението, за да се отговори на нуждите на пазара ***и да се способства лоялната конкуренция*** като по този начин се гарантира сигурност на доставките;

з) ***премахват се постепенно*** пречките за трансграничните електроенергийни потоци ***между пазарни зони или държави членки*** и за трансграничните сделки на пазарите на електроенергия и свързаните пазари на услуги;

и) в правилата за пазара се предвижда регионално сътрудничество, когато е ефективно;

й) на пазара се осигурява равноправно участие на ***безопасното и устойчиво*** производство, съхраняването на енергия и оптимизация на потреблението ***съгласно изискванията, предвидени в правото на Съюза***;

к) всички производители отговарят пряко или косвено за продажбата на произведената от тях електроенергия;

л) правилата за пазара дават възможност ***за разработване на демонстрационни проекти в областта на устойчивите, сигурни и нисковъглеродни енергийни източници, технологии или системи, които трябва да бъдат осъществявани и използвани*** в полза на обществото;

м) правилата за пазара дават възможност за ефикасно диспечерско управление на генериращите мощности***, на съхраняването на енергия*** и на оптимизацията на потреблението;

н) правилата за пазара дават възможност за влизането и напускането му от предприятия за производство на електроенергия***, съхраняване на енергия*** и доставки на електроенергия въз основа на оценка от страна на тези предприятия на икономическата и финансовата жизнеспособност на дейността им;

о) ***за да се*** даде възможност на участниците на пазара ***да бъдат защитени*** срещу рискове от нестабилност на цените на пазарна основа и ***да смекчават*** несигурността относно бъдещата възвръщаемост на инвестициите***, дългосрочните продукти за хеджиране*** са търгуеми на борсите по прозрачен начин***, а дългосрочни договори за доставка на електроенергия е възможно да се договарят извънборсово***, при спазване на правото на Съюза в областта на конкуренцията;

п) ***правилата за пазара улесняват търговията с продукти в рамките на целия Съюз, а при регулаторните промени се взема предвид въздействието както върху краткосрочните, така и върху дългосрочните форуърдни и фючърсни пазари и продукти;***

р) участниците на пазара имат право да получат достъп до преносните и разпределителните мрежи при обективни, прозрачни и недискриминационни условия.

Член 4

Справедлив преход

Комисията подпомага държавите членки, които въвеждат национална стратегия за постепенно намаляване на съществуващите мощности за производство на електроенергия чрез изгаряне на въглища и други твърди изкопаеми горива и на добивния капацитет, с всички налични средства, за да се даде възможност за „справедлив преход“ в регионите, засегнати от структурни промени. Комисията подпомага държавите членки да се справят със социалното и икономическото въздействие на прехода към чиста енергия.

Комисията работи в тясно партньорство със заинтересованите страни от въглищните и въглеродно-интензивните региони, улеснява достъпа до наличните фондове и програми и използването им и насърчава обмена на добри практики, включително дискусиите относно пътни карти за промишлеността и нуждите от преквалификация.

Член 5

Отговорност за ***балансиране***

1. Всички участници на пазара ▌ отговарят ▌ за дисбалансите, които причиняват в системата („отговорност за балансиране“). ***За тази цел участниците на пазара*** се явяват отговарящи за баланса лица или ***чрез договор*** делегират своята отговорност на дадено отговарящо за баланса лице по свой избор. ***Всяко лице, отговорно за балансирането, носи финансова отговорност за своите дисбаланси и се стреми да постигне баланс или да помага електроенергийната система да бъде балансирана.***

2. Държавите членки могат да предоставят ***дерогации*** от ***отговорността за балансирането единствено в следните случаи***:

   а) демонстрационни проекти ***за иновативни технологии, като това подлежи на одобрение от регулаторния орган, при условие че тези дерогации са ограничени в рамките на срока и обхвата, необходими за постигането на демонстрационните цели***;

   б) ***съоръжения за производство на електроенергия***, използващи възобновяеми енергийни източници, ▌с инсталирана генерираща мощност под ***400*** kW;

в) инсталации, за които се ползва подкрепа, одобрена от Комисията по правилата на Съюза относно държавната помощ съгласно членове 107, 108 и 109 от ДФЕС, и които са пуснати в експлоатация преди ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент].

Държавите членки могат***, без да се засягат членове 107 и 108 от ДФЕС, да предоставят стимули на*** участниците на пазара, които са освободени изцяло или частично от отговорността за балансирането, да поемат пълната отговорност за балансирането ▌.

3. Когато държава членка предостави дерогация в съответствие с член 5, параграф 2, тя гарантира, че финансовата отговорност за дисбалансите са изпълнени от друг участник на пазара.

4. ***По отношение на съоръженията за производство на електроенергия, пуснати в експлоатация от*** 1 януари 2026 г., параграф 2, буква б) се прилага само за инсталации за производство, използващи възобновяеми енергийни източници ▌ с инсталирана генерираща мощност под ***200*** kW ▌.

Член 6

Балансиращ пазар

1. Балансиращите пазари***, включително процесите на предварителна оценка,*** се организират по такъв начин, че:

а) да се гарантира действителното недопускане на дискриминация между участниците на пазара, като се отчитат различните технически ***потребности на електроенергийната система и различните технически възможности на източниците на производство на електроенергия, съхраняване на енергия и оптимизация на потреблението;***

б) ***да се гарантира, че услугите се определят по прозрачен и технологично неутрален начин и се възлагат по прозрачен, основан на пазара начин;***

в) ***да се осигури недискриминационен достъп за всички участници на пазара, индивидуално или чрез агрегиране, включително за електроенергия, произведена от променливи възобновяеми енергийни източници, оптимизация на потреблението и съхраняване на енергия;***

г) ***да се зачита необходимостта от приспособяване към растящия дял на променливото производство на електроенергия, увеличената еластичност на потреблението и появата на нови технологии.***

2. ***Цената на*** балансиращата енергия ***не се определя предварително в договора за*** балансиращ капацитет. Процесите на възлагане на поръчки са прозрачни ***в съответствие с член 40, параграф 4 от Директива (ЕС) 2019/...***[+], ***като същевременно се защитава поверителността на търговската информация с чувствителен характер.***

3. Балансиращите пазари трябва да осигуряват оперативна сигурност, като същевременно дават възможност за максимално използване и ефикасно разпределение на междузоновия капацитет в сроковете за търгуване в съответствие с член 17.

4. ***Уреждането*** на балансиращата енергия ***за стандартните балансиращи продукти и специалните балансиращи продукти се основава най-високата приета офертна цена (pay-as-cleared), с изключение на случаите, когато всички регулаторни органи одобрят алтернативен метод на ценообразуване въз основа на съвместно предложение от всички оператори на преносни системи след анализ, който показва, че този алтернативен метод на ценообразуване е по-ефективен.***

   На участниците на пазара се позволява да оферират възможно най-близо до реално време и ***часовете на затваряне на пазара на балансираща енергия не са преди*** часовете на затваряне на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня .

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

Операторите на преносни системи, които прилагат модел на централно диспечиране, може да установят допълнителни правила в съответствие с насоките за електроенергийното балансиране, приети въз основа на член 6, параграф 11 от Регламент (ЕС) 714/2009.

5. Дисбалансите се уреждат на цена, която отразява стойността на енергията в реално време.

6. Всяка област за цената на дисбаланса е еднаква с дадена пазарна зона, с изключение на случаите на модел на централно диспечиране, когато дадена област за цената на дисбаланса може да представлява част от дадена пазарна зона.

7. Оразмеряването на резервния капацитет се извършва ***от операторите на преносни системи и се улеснява*** на регионално равнище***.***

8. Възлагането на поръчки за балансиращ капацитет се ***извършва от операторите на преносни системи и може да бъде улеснявано*** на регионално равнище. ***Резервирането на трансграничен капацитет за тази цел може да бъде ограничено***. Възлагането на поръчки ***за балансиращ капацитет*** се основава на ***пазара*** и се организира по такъв начин, че да не се допуска дискриминация между участниците на пазара в процеса на предварителна оценка***, в съответствие с член 40, параграф 4 от Директива (ЕС) 2019/...[+] независимо от това дали участниците на пазара участват*** индивидуално или чрез агрегиране.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

Възлагането на поръчки за балансиращ капацитет се основава на първичния пазар, освен ако и доколкото регулаторният орган е предвидил дерогация с цел да бъде одобрено използването на други форми на основано на пазара възлагане на поръчки поради липсата на конкуренция на пазара за услуги по балансиране. Дерогациите от задължението възлагането на поръчки за балансиращ капацитет да се основава на използването на първичните пазари се преразглеждат на всеки три години.

9. Възлагането на поръчки за повишаващ балансиращ капацитет и за понижаващ балансиращ капацитет се извършва поотделно ***, освен ако регулаторният орган одобри дерогация от този принцип въз основа на това, че това би довело до по-висока икономическа ефективност, както е доказано с оценка, извършена от оператора на преносна система***. Договорите за ***балансиращ капацитет*** не се сключват повече от един ден преди предоставянето на балансиращия капацитет и срокът на договора не надвишава един ден***, освен ако и доколкото регулаторният орган е одобрил по-ранното сключване на договори или по-дълги срокове на договорите, за да се гарантира сигурността на доставките или да се подобри икономическата ефективност.***

Когато се предоставя дерогация за най-малко 40% от стандартните балансиращи продукти и най-малко 30% от всички продукти, използвани за балансиращ капацитет, договорите за балансиращия капацитет се сключват за не повече от един ден преди предоставянето на балансиращия капацитет и срокът на договора не е по-дълъг от един ден. Договорът за останалата част от балансиращия капацитет се сключва най-много един месец преди предоставянето на балансиращия капацитет, а срокът на договора е с максимална продължителност един месец.

10. По искане на оператора на преносни системи регулаторният орган може да реши да удължи срока на договора за останалата част от балансиращия капацитет, посочен в параграф 9, на не повече от дванадесет месеца, при условие че това решение е ограничено във времето, а положителното въздействие по отношение на намаляването на цените за крайните клиенти надхвърля отрицателните последици върху пазара. Искането включва:

а) конкретния период, през който ще се прилага освобождаването;

б) конкретния обем на балансиращия капацитет, за който ще се прилага освобождаването;

в) анализ на въздействието на освобождаването върху участието на балансиращите ресурси; и

г) обосновка за освобождаването, доказваща, че това освобождаване би довело до по-ниски цени за крайните клиенти.

11. Независимо от параграф 10, считано от 1 януари 2026 г. сроковете на договорите не трябва да надвишават шест месеца.

12. До 1 януари 2028 г. регулаторни органи докладват на Комисията и на ACER за дела на продължителността на договорите и за периодите за възлагане на обществени поръчки, по-дълги от един ден.

13. Операторите на преносни системи ***или техните делегирани оператори*** публикуват във ***възможно най-близко до реалното време, но със забавяне не повече от 30 минути след доставката, текущия баланс на системата*** на своите ▌зони ***за съставяне на графици, прогнозните цени*** на дисбаланса ***и прогнозните цени*** на балансиращата енергия.

14. ***В случай че стандартните балансиращи продукти не са достатъчни, за да гарантират оперативната сигурност, или в случай че някои балансиращи ресурси не могат да участват на балансиращия пазар чрез стандартни балансиращи продукти, операторите на преносни системи може да предложат, а регулаторните органи може да одобрят дерогации от параграфи 2 и 4 за конкретни балансиращи продукти, които се активират на местно равнище, без да ги обменят с други оператори на преносни системи.***

Предложенията за дерогации включват описание на предложените мерки за свеждане до минимум на използването на специални продукти, при условие за гарантиране на икономическа ефективност, доказателство, че специалните продукти не създават значителна неефективност и нарушения на балансиращия пазар във или извън зоната за съставяне на графиците, както и когато е приложимо, правилата и информацията за процеса за преобразуване на офертите за балансираща енергия от специални балансиращи продукти в оферти за енергия от стандартни балансиращи продукти.

Член 7

Пазари за ден напред и в рамките на деня

1. Операторите на преносни системи и НОПЕ организират съвместно управлението на интегрираните пазари за ден напред и в рамките на деня в съответствие с Регламент (ЕС) 2015/1222. Операторите на преносни системи и НОПЕ си сътрудничат на равнището на Съюза или, когато това е по-уместно, на регионална основа, за да увеличат максимално ефикасността и ефективността на търговията с електроенергия в Съюза за ден напред и в рамките на деня. Задължението за сътрудничество не засяга прилагането на правото на Съюза в областта на конкуренцията. По отношение на своите функции във връзка с търговията с електроенергия операторите на преносни системи и НОПЕ подлежат на регулаторен надзор от регулаторните органи съгласно член 59 от Директива (ЕС) 2019/...[+] и от ACER съгласно членове 4 и 8 от Регламент (ЕС) 2019/...[++].

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

[++] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0378(COD)).

2. Пазарите за ден напред и в рамките на деня:

а) са организирани по такъв начин, че да не се допуска дискриминация;

б) максимално увеличават способността на ***всички участници*** на пазара да ***управляват дисбалансите***;

в) максимално увеличават възможностите за ***всички участници*** на пазара да участват в ***междузоновата*** търговия във възможно най-близо до реално време във всички пазарни зони;

г) предоставят цени, които отразяват пазарните принципи***, включително стойността на енергията в реално време,*** и на които участниците на пазара могат да разчитат, когато договарят дългосрочни продукти за хеджиране;

д) осигуряват оперативна сигурност, като същевременно дават възможност за максимално използване на преносния капацитет;

е) са прозрачни, като същевременно се защитава поверителността на търговската информация с чувствителен характер ***и се гарантира, че търговията се извършва анонимно***;

ж) не правят разлика между сделки, направени в рамките на дадена пазарна зона и между пазарни зони***; и***

з***) са организирани по такъв начин, че да се гарантира, че всички участници на пазара имат достъп до пазара индивидуално или чрез агрегиране.***

Член 8

Търговия на пазарите за ден напред и в рамките на деня

1. ***НОПЕ*** позволяват на участниците на пазара да търгуват с енергия възможно най-близо до реално време и поне до момента на затварянето на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня .

2. ***НОПЕ*** предоставят на участниците на пазара възможност да търгуват с енергия на времеви интервали, които са поне толкова кратки, колкото е периодът за уреждане на дисбаланса на пазарите както за ден напред, така и в рамките на деня.

3. ***НОПЕ*** предоставят продукти за търгуване на пазарите за ден напред и в рамките на деня, които са достатъчно малки по размер – с минимален размер на офертата ***500 kW*** или по-малко, за да дават възможност за ефективно участие за оптимизация на енергийното потребление, съхраняване на енергия и използване в малък мащаб на възобновяеми източници***, включително пряко участие от клиентите***.

4. Към 1 януари ***2021*** г. периодът за уреждане на дисбаланса е 15 минути във всички ▌ зони ***за съставяне на графици, освен ако регулаторните органи са предоставили дерогация или освобождаване***. ***Дерогации може да се предоставят само до 31 декември 2024 г. Считано от 1 януари 2025 г., периодът за уреждане на дисбаланса е не повече от 30 минути, когато е предоставено освобождаване от страна на всички регулаторни органи в рамките на дадена синхронна зона.***

Член 9

Форуърдни пазари

1. В съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1719 операторите на преносни системи предоставят дългосрочни права за пренос или прилагат равностойни мерки, за да дават възможност на участниците на пазара, ***включително на*** собствениците на съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, да хеджират срещу ценовите рискове през границите на пазарните зони***, освен ако оценката на форуърдния пазар по границите на пазарните зони, извършвана от компетентните регулаторни органи показва наличието на достатъчно възможности за хеджиране във въпросните пазарни зони***.

2. Дългосрочните права за пренос се разпределят по прозрачен, пазарен и недискриминационен начин чрез една-единствена платформа за разпределяне.

3. Пазарните оператори имат свободата, като спазват правото на Съюза в областта на конкуренцията, да разработват форуърдни продукти за хеджиране, включително дългосрочни форуърдни продукти за хеджиране, за да предоставят на участниците на пазара, ***включително на*** собствениците на съоръжения за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, подходящи възможности за хеджиране срещу финансови рискове от колебания на цените. Държавите членки не въвеждат изискване за ограничаване на такава дейност за хеджиране до сделки в своите граници или в рамките на пазарна зона.

Член 10

Технически ограничения ***за оферирane***

1. Цената на едро на електроенергията не се ограничава нито с максимално, нито с минимално допустима стойност ▌. Настоящата разпоредба се прилага, наред с другото, за оферирane и клиринг за всички срокове за търгуване и включва цените за балансираща енергия и дисбаланси без т***ова да засяга техническите ограничения на цените, които може да се приложат в рамките на времевия интервал за балансиране и за ден напред и в рамките на деня, в съответствие с параграф 2.***

2. ***НОПЕ*** могат да прилагат ***хармонизирани*** ограничения за максималните ***и минималните*** клирингови цени за сроковете за търгуване за ден напред или в рамките на деня ▌. ***Тези ограничения са достатъчно високи, за да не ограничават ненужно търговията, хармонизирани в рамките на вътрешния пазар и отчитат максималната стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването. НОПЕ прилагат прозрачен механизъм за своевременно автоматично адаптиране на техническите ограничения за оферирane, в случай че се очаква определените ограничения да бъдат достигнати. Адаптираните по-високи ограничения продължават да бъдат приложими, докато възникне необходимост от допълнителни увеличения съгласно посочения механизъм.***

3. Операторите на преносни системи не предприемат никакви мерки с цел промяна на цените на едро. ▌

4. ***Регулаторните органи или, когато дадена държава членка е определила друг компетентен орган за тази цел, такива посочени компетентни органи*** определят политики и мерки, прилагани на територията им, които биха могли да допринасят за непряко ограничаване на формирането на цените ***на едро***, включително ограничаване на офертите за покупка във връзка с активирането на балансираща енергия, механизми за осигуряване на капацитет, мерки от страна на операторите на преносни системи, мерки в противодействие на резултатите от действието на пазара или за предотвратяване на злоупотребата с господстващо положение или неефикасно определени пазарни зони.

5. Когато ***регулаторен орган или посочен компетентен орган*** определи политика или мярка, която би могла да послужи за ограничаване на формирането на цените на едро, тя предприема всички подходящи действия, за да премахне или, ако това е невъзможно, да ограничи въздействието на тази политика или мярка върху пазарното поведение. Държавите членки представят на Комисията доклад до ...[*шест месеца след влизането в сила*] с подробности за мерките и действията, които са предприели или възнамеряват да предприемат.

Член 11

Стойност на загубите от прекъсване на електроснабдяването

1. До ... [една година след датата на влизане в сила на настоящия регламент]**,** ***когато е необходимо с цел установяване на норма за надеждност в съответствие с член 25, регулаторните органи или, когато дадена държава членка е посочила друг компетентен орган за тази цел, такива посочени компетентни органи*** установяват единна оценка за стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването за тяхната територия ▌. Тази оценка се предоставя ▌ публично. ***Регулаторните органи или други посочени компетентни органи*** могат да установят ***различни оценки*** по пазарни зони, ако на тяхната територия има повече от една пазарна зона. ***В случай че една пазарна зона се състои от териториите на повече от една държава членка, съответните регулаторни органи или други посочени компетентни органи определят единна оценка за стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването за тази пазарна зона.*** За определяне на ***единната оценка за стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването регулаторните органи или други посочени компетентни органи*** прилагат методиката, посочена в член 23, параграф 6.

2. ***Регулаторните органи и посочените компетентни органи*** актуализират своята оценка за стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването най-малко на всеки пет години ***или по-рано, ако констатират значителна промяна***.

Член 12

Диспечиране на производството на електроенергия и на оптимизацията на потреблението

1. Диспечирането на съоръженията за производство на електроенергия и на оптимизацията на потреблението трябва да са недискриминационни***,*** ***прозрачни*** и ***освен ако е предвидено друго съгласно член 12, параграфи 2 – 6,*** на пазарен принцип ▌.

2. ***Без да се засягат членове 107, 108 и 109 от ДФЕС, държавите членки гарантират, че когато диспечират инсталации за производство на електроенергия, операторите на системи дават приоритет на инсталациите за производство, използващи възобновяеми енергийни източници, доколкото това се позволява от сигурната експлоатация на националната електроенергийна система, въз основа на прозрачни и недискриминационни критерии и когато такива съоръжения за производство на електроенергия представляват едно от следните***:

   а) ***съоръжения за производство на електроенергия***, които използват възобновяеми енергийни източници ▌и притежават инсталирана генерираща мощност под ***400*** kW; или

   б) демонстрационни проекти за иновативни технологии***, подлежащи на одобрение от регулаторния орган, при условие, че този приоритет е ограничен до срока и обхвата, необходими за постигането на демонстрационните цели***.

3. ***Дадена държава членка може да реши да не прилага приоритетното диспечиране спрямо съоръженията за производство на електроенергия съгласно посоченото в параграф 2, буква а) с начало на експлоатация най-малко шест месеца след това решение или да прилага по-нисък минимален капацитет от установения съгласно параграф 2, буква а), при условие че:***

а) разполага с добре функциониращи пазари в рамките на деня и с други пазари на едро и балансиращи пазари и при условие, че тези пазари са напълно достъпни за всички участници на пазара в съответствие с настоящия регламент;

б) правилата за повторно диспечиране и управлението на претоварването са прозрачни за всички участници на пазара;

в) националният принос на държавата членка към обвързващата обща цел на Съюза за дял на енергията от възобновяеми източници съгласно член 3, параграф 2 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета[54] и член 4, буква а), точка 2) от Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета[55] е най-малко равен на съответния резултат от формулата, посочена в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999, а делът на държавата членка в енергията от възобновяеми източници не е под референтните равнища за него по член 4, буква а), точка 2) от Регламент (ЕС) 2018/1999, или като алтернатива, делът на енергията от възобновяеми източници на държавата членка в брутното крайно потребление на електроенергия е най-малко 50%;

г) държавата членка е уведомила Комисията за планираната дерогация, като е описала подробно как са изпълнени условията, посочени в букви а, б) и в); и

д) държавата членка е публикувала планираната дерогация, включително подробната обосновка за предоставянето на тази дерогация, като взема надлежно предвид защитата на търговската информация с чувствителен характер, когато това се изисква.

---

54 Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

55 Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

Всяка дерогация трябва да избягва промени с обратна сила, които се отразяват на инсталации за производство, които вече се възползват от приоритетното диспечиране, независимо от всякакво споразумение между дадена държава членка и инсталация за производство на доброволна основа.

Без да се засягат членове 107, 108 и 109 от ДФЕС, държавите членки могат да предоставят стимули за инсталации, отговарящи на условията за приоритетно диспечиране, да се откажат доброволно от приоритетно диспечиране.

4. ***Без да се засягат членове 107, 108 и 109 от ДФЕС, държавите членки могат да предвидят приоритетно диспечиране за електроенергията, произведена в съоръжения за производство на електроенергия, използващи високоефективно комбинирано производство на енергия с инсталирана генерираща мощност под 400 kW.***

▌

5 ***По отношение на съоръженията за производство на електроенергия, пуснати в експлоатация*** от 1 януари 2026 г., параграф 2, буква а) се прилага само за ***съоръжения*** за производство на електроенергия, които използват възобновяеми енергийни източници ▌ и разполагат с инсталирана генерираща мощност под ***200*** kW ▌ .

6. ***Без да се засягат договорите, сключени преди ... [датата на влизането в сила на настоящия регламент], съоръженията*** за производство на електроенергия, които използват възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия и са пуснати в експлоатация преди ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент] и при пускането си в експлоатация са подлежали на приоритетно диспечиране съгласно член 15, параграф 5 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета или член 16, параграф 2 от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[56], продължават да ***се ползват от*** приоритетно диспечиране. Приоритетното диспечиране не се прилага повече от датата, на която ***съоръжението*** за производство на електроенергия бъде ***подложено*** на значителни изменения, като това е валидно най-малкото когато се изисква ново споразумение за присъединяване или при увеличаване на производствения капацитет.

7. Приоритетното диспечиране не застрашава сигурната експлоатация на електроенергийната система и не се използва като оправдание за ограничаване на междузоновите капацитети свръх предвиденото в член 16 и трябва да се основава на прозрачни и недискриминационни критерии.

56 Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 16);

Член 13

Повторно диспечиране ▌

1. ▌ Повторното диспечиране на производството на електроенергия и повторното диспечиране на оптимизацията на потреблението се осъществяват въз основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии. ***Повторното диспечиране е достъпно за всички технологии за производство, всяко съхраняване на енергия и всяка оптимизация на потреблението, включително за тези, разположени в други държави членки, освен ако това е технически невъзможно.***

2. ▌ Повторно ***диспечираните*** ресурси се подбират измежду съоръженията за производство***, за съхраняване на енергия*** или ***за оптимизация на потреблението***, като се използват пазарни механизми и се компенсират финансово. ***Офертите за балансираща енергия, използвани за повторно диспечиране, не определят балансираща цена на енергията.***

3. ▌ Повторно диспечиране на производството***, съхраняването на енергия и*** оптимизацията на потреблението на непазарен принцип може да се използва само ако***:***

а) липсва пазарна алтернатива;

б) ▌ всички налични на пазара ресурси ***са изчерпани;***

в) броят на наличните съоръжения за производство***, съхраняване на енергия*** или ***оптимизация на потреблението*** е твърде малък за осигуряването на ефективна конкуренция в зоната, в която са разположени подходящи съоръжения за предоставяне на услугата***; или***

г) текущото състояние на електроенергийната мрежа води до претоварване по толкова обичаен и предвидим начин, че повторното диспечиране на пазарен принцип би довело до редовно стратегическо офериране, което би повишило степента на вътрешното претоварване, а съответната държава членка или е приела план за действие за справяне с това претоварване, или гарантира, че минималният наличен капацитет за междузонова търговия е в съответствие с член 16, параграф 8.

4. Съответните оператори на преносни системи и оператори на разпределителни системи представят доклад най-малко веднъж годишно на компетентния регулаторен орган ***относно:***

а) степента на развитие и ефективност на пазарните механизми за повторно диспечиране на съоръженията за производство на електроенергия, съхраняване на енергия и оптимизация на потреблението;

б) основанията, обемите в MWh и вида производствен ресурс, които подлежат на повторно диспечиране;

в) предприетите мерки за намаляване на необходимостта от понижаващо повторно диспечиране на ***инсталации за производство, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия*** в бъдеще***, включително инвестициите в цифровизирането на мрежовата инфраструктура и в услуги, увеличаващи гъвкавостта.***

Регулаторният орган предава доклада на ACER и публикува обобщение на данните, посочени в първа алинея, букви а), б) и в) заедно с препоръки за подобряване, когато е необходимо.

5. При спазване на изискванията, отнасящи се за поддържането на надеждността и безопасността на мрежата, въз основа на установените от регулаторните органи критерии, операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи:

а) гарантират способността на преносните и разпределителните мрежи да пренасят електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници или получена от високоефективно комбинирано производство на енергия, с минимално възможно ▌повторно диспечиране, което не трябва да пречи при мрежовото планиране да се има предвид ограничено ▌повторно диспечиране, когато ***операторът на преносни системи или операторът на разпределителни системи може да демонстрира по прозрачен начин, че*** това е икономически по-ефективно и не превишава 5% от ***годишното производство на електроенергия от инсталации, които използват*** възобновяеми енергийни източници ***и които са свързани пряко със съответната си мрежа, освен ако е предвидено друго от държава членка, в която електричеството, получено от съоръжения за производство на електроенергия, използващо възобновяеми енергийни източници*** или от високоефективно комбинирано производство на енергия***, представлява над 50% от годишното брутно крайно потребление на електроенергия***;

б) предприемат подходящи оперативни мерки във връзка с мрежата и пазара, за да сведат до минимум ▌понижаващото повторно диспечиране на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници или получена от високоефективно комбинирано производство на енергия;

в) гарантират, че мрежите им са достатъчно гъвкави, така че да могат да ги управляват.

6. Когато се използва понижаващо повторно диспечиране ▌на непазарен принцип, се прилагат следните принципи:

а) ***съоръженията*** за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, подлежат на понижаващо повторно диспечиране ▌само когато липсва друга алтернатива или други решения биха довели до ***значителни*** прекомерни разходи или ***сериозни*** рискове за мрежовата сигурност;

б) ***електроенергията, произведена в процес на*** високоефективно комбинирано производство, ***подлежи*** на понижаващо повторно диспечиране ▌само когато липсва друга алтернатива, различна от понижаващо повторно диспечиране ▌на ***съоръженията*** за производство на електроенергия, използващи възобновяеми енергийни източници, или когато други решения биха довели до прекомерни разходи или ***сериозни*** рискове за мрежовата сигурност;

в) електроенергията собствено производство от инсталации за производство, използващи възобновяеми енергийни източници или високоефективно комбинирано производство на енергия, която не се подава на преносната или разпределителната мрежа, не подлежи на понижаващо повторно диспечиране, освен ако няма друго решение за решаване на проблеми с мрежовата сигурност;

г) понижаващото повторно диспечиране ▌съгласно букви а) – в) се обосновава надлежно и прозрачно. Обосновката се включва в доклада по параграф 3.

7. Когато се използва ▌повторно диспечиране ▌на непазарен принцип, то подлежи на финансова компенсация от страна на системния оператор, поискал ▌повторното диспечиране, предназначена за ***оператора*** на ▌повторно диспечирано съоръжение за производство***, съхраняване на енергия*** или ***оптимизация на потреблението, освен в случай на производители, които са приели споразумение за присъединяване което не предвижда гаранция за постоянното доставяне на електроенергията***. Такава финансовата компенсация е най-малко равна на по-голямата от стойностите на следните елементи ***или на комбинация от двата, ако прилагането само на по-голямата стойност би довело до необосновано ниска или необосновано висока компенсация***:

а) допълнителни оперативни разходи, причинени от ▌повторното диспечиране – например допълнителни разходи за гориво в случай на повишаващо повторно диспечиране или за поемане на топлинната енергия в случай на понижаващо повторно диспечиране на ***съоръжения*** за производство на електроенергия с използване на високоефективно комбинирано производство на енергия;

б) ▌нетните приходи от продажбата на пазара за ден напред на електроенергията, която съоръжението за производство***, съхраняване*** на енергия или ***оптимизация на потреблението*** би произвело в отсъствие на искането за ▌повторно диспечиране; когато се предоставя финансова подкрепа за съоръжения за производство на електроенергия***, съхраняване на енергия*** или ***оптимизация на потреблението*** въз основа на количеството произведена или консумирана електроенергия, финансовата подкрепа, която би била получена без искането за повторно диспечиране, се счита за част от нетните приходи.

Глава III

Достъп до мрежата и управление на претоварването

Раздел 1

Разпределяне на капацитета

Член 14

Преглед на пазарните зони

1. ***Държавите членки предприемат всички необходими мерки за преодоляване на претоварванията.*** Границите на пазарните зони се определят въз основа на дългосрочните структурни претоварвания в преносната мрежа ▌. ***Пазарните зони не съдържат такива структурни претоварвания, освен ако те нямат никакво въздействие върху съседни пазарни зони или, като временно освобождаване, тяхното въздействие върху съседните пазарни зони се смекчава чрез прилагането на коригиращи действия и тези структурни претоварвания не водят до намаляване на междузоновия капацитет за търговия в съответствие с изискванията на член 16.*** Конфигурацията на пазарните зони в Съюза се проектира по такъв начин, че максимално да се ***увеличи*** икономическата ефективност и ***максимално да се увеличат*** възможностите за междузонова търговия в съответствие с член 16, като същевременно се запази сигурността на доставките.

2. ***На всеки три години ЕМОПС за електроенергия докладва относно структурни претоварвания и други големи физически претоварвания между и в рамките на пазарните зони, включително местоположението и честотата на тези претоварвания, в съответствие с насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009. Този доклад съдържа оценка на това дали капацитетът за междузонова търговия е достигнал линейната траектория съгласно член 15 или минималния капацитет съгласно член 16 от настоящия регламент.***

3. С оглед да се осигури ***оптимална конфигурация*** на пазарните зони ▌, се извършва преглед на пазарните зони. Въпросният преглед ***открива всички структурни претоварвания и*** включва анализ на ***различни конфигурации*** на пазарните зони по координиран начин с участието на засегнатите заинтересовани страни от всички ***съответни*** държави членки в съответствие с ***насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009***. ***Съществуващите пазарни зони се оценяват въз основа на способността им да създадат надеждна пазарна среда, включително гъвкаво производство на електроенергия и капацитет на електроснабдяването, което е от съществено значение за избягването на затрудненията в електроенергийната мрежа, балансирането на търсенето и предлагането на електроенергия и осигуряването на сигурността на инвестициите в мрежовата инфраструктура в дългосрочен план.***

4. ***За целите на настоящия член и на член 15 съответните държави членки, оператори на преносни системи или регулаторни органи са онези държави членки, оператори на преносни системи или регулаторни органи, които участват в прегледа на конфигурацията на пазарните зони, както и онези, които се намират в същия регион на изчисляване на капацитета съгласно насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009.***

5. ***До... [3 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент] всички относими оператори на преносни системи представят за одобрение на съответните регулаторни органи предложение за методиката и допусканията, които трябва да бъдат използвани в процеса на преглед на пазарната зона и за алтернативните конфигурации на пазарните зони, които трябва да бъдат разгледани. Съответните регулаторни органи вземат единодушно решение по предложението в срок от 3 месеца от представянето на предложението. В случай че регулаторните органи не могат да вземат единодушно решение по предложението в този срок,*** ACER, ***в срок от още три месеца, взема решение относно*** методиката и допусканията ▌, и относно алтернативните конфигурации на пазарните зони, които трябва да бъдат разгледани. ***Методиката се основава на структурни претоварвания, които не се очаква да бъдат преодолени в рамките на следващите три години, при надлежно отчитане на осезаемия напредък по проекти за развитие на инфраструктурата, които се очаква да бъдат реализирани в рамките на следващите три години.***

6. ***Въз основа на методиката и допусканията, одобрени съгласно параграф 5, и не по-късно от 12 месеца след одобряването на методиката и допусканията съгласно параграф 5,*** операторите на преносни системи, участващи в прегледа на пазарните зони, представят ***съвместно*** предложение ***до съответните държави членки или техните определени компетентни органи за изменение или запазване на конфигурацията на пазарните зони. Други държави членки, договарящи се страни от Енергийната общност или други трети държави, споделящи една и съща синхронна зона с някоя от съответните държавите членки могат да представят коментари.***

7. ***Когато бъде установено структурно претоварване в доклад съгласно параграф 5 от настоящия член или в преглед на пазарната зона съгласно настоящия член или от един или повече оператори на преносна система в техните контролни зони в доклад, одобрен от компетентния регулаторен орган, държавата членка с установено структурно претоварване, в сътрудничество със своите оператори на преносни системи, взема решение в рамките на шест месеца от получаване на доклада за създаване на национални или многонационални планове за действие съгласно член 15 или за преразглеждане и изменение на конфигурацията на своята пазарна зона. Комисията и ACER се уведомяват незабавно за тези решения.***

8. ***Що се отнася до тези държави членки, които са избрали да изменят конфигурацията на пазарните зони съгласно параграф 7, съответните държави членки постигат единодушно решение в срок до шест месеца след уведомяването, посочено в параграф 7. Другите държави членки могат да изпратят коментари до съответните държави членки, които следва да отчетат тези коментари при вземането на своето решение. Решението се мотивира и Комисията и ACER се уведомяват за него. В случай че съответните държави членки не успеят да постигнат единодушно решение в рамките на посочения шест месечен срок, те незабавно уведомяват Комисията за това. Като крайна мярка, в срок от шест месеца след получаването на такова уведомление и след консултация с ACER, Комисията приема решение дали да бъде изменена или запазена конфигурацията на пазарната зона в тези държави членки и между тях.***

9. ***Държавите членки и*** Комисията се ***консултират*** със съответните заинтересовани страни***, преди да приемат решение*** по настоящия член ▌.

10. ***Във всяко решение, прието по настоящия член,*** се определя датата за осъществяване на дадена промяна. Въпросната дата за осъществяване трябва да съчетава необходимостта от навременност със съображения за практичност, включително за форуърдна търговия с електроенергия. ***В решенията*** може ***да се предвидят*** подходящи преходни разпоредби ▌.

11. Ако се извършват допълнителни прегледи на пазарните зони съгласно ***насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009, се прилага настоящият член.***

Член 15

Планове за действие

1. ***След приемането на решение , по член 14, параграф 7, държавата членка, в която е установено структурно претоварване, разработва план за действие в сътрудничество със своя регулаторен орган. Този план за действие съдържа конкретен график за приемане на мерки за намаляване на установените структурни претоварвания в срок от не повече от 4 години след приемането на решението съгласно член 14, параграф 7.***

2. ***Независимо от конкретния напредък във връзка с плана за действие, държавите членки гарантират, че без да се засяга дерогацията, предоставена съгласно член 16, параграф 9 или отклоненията по член 16, параграф 3, капацитетът за междузонова търговия се увеличава на годишна база докато бъде достигнат минималния капацитет, предвиден в член 16, параграф 8. Този минимален капацитет се достигна до 31 декември 2025 г.***

Посочените годишни увеличения се постигат посредством линейна траектория. Началната точка на тази траектория е или капацитетът, разпределен на границата или по критичните мрежови елементи в годината преди приемането на плана за действие, или средното равнище за трите години преди приемането на плана за действие, като се взема по-високата стойност. Държавите членки гарантират, че по време на изпълнението на техните планове за действие, капацитетът, предоставен за междузонова търговия, който да е в съответствие с член 16, параграф 8, е поне равен на стойностите на линейната траектория, включително като се използват коригиращи действия в региона на изчисляване на капацитета.

3. ***Разходите за коригиращи действия, необходими за достигане на посочената в параграф 2 линейна траектория или за предоставяне на междузонов капацитет на границите или по критичните мрежови елементи, засегнати от плана за действие, се поемат от държавата членка или държавите членки, изпълняващи плана за действие.***

4. ***Всяка година, по време на изпълнението на плана за действие и в срок от шест месеца от изтичането, съответните оператори на преносни системи оценяват за предходните 12 месеца дали наличният трансграничен капацитет е достигнал линейната траектория или, от 1 януари 2026 г. — дали са постигнати минималните капацитети, предвидени в член 16, параграф 8 . Те представят своите оценки на ACER и на съответните регулаторни органи и . Преди да изготвят доклада, всеки оператор на преносна система представя своя принос за доклада, включително всички свързани с това данни, на своя регулаторен орган за одобрение.***

5. ***Що се отнася до държавите членки, за които посочените в параграф 4 оценки показват, че даден оператор на преносна система не е спазил линейната траектория, съответните държави членки вземат единодушно решение, в срок от шест месеца от получаването на посочения в параграф 4 доклад за оценка, дали да изменят или да запазят конфигурацията на пазарната зона в тези държави членки и между тях. В своето решение съответните държави членки отчитат представените от други държави членки коментари. Решението на съответните държави членки е мотивирано и Комисията и ACER се уведомяват за него.***

Съответните държави незабавно уведомяват Комисията ако не успеят да вземат единодушно решение в рамките на определения срок. Като крайна мярка и след консултация с ACER и съответните заинтересовани страни, в срок от шест месеца след получаването на такова уведомление Комисията приема решение дали да изменени или да запази конфигурацията на пазарната зона в тези държави членки и между тях.

6. ***Шест месеца преди изтичане на плана за действие държавите членки с установено структурно претоварване вземат решение дали да се справят с оставащото претоварване посредством изменение на своята пазарна зона или да отстранят останалите вътрешни претоварвания чрез коригиращи действия, за които те покриват разходите.***

7. ***Ако в срок от шест месеца след установяване на структурно претоварване по член 14, параграф 7 не е изготвен план за действие, съответните оператори на преносни системи в срок от 12 месеца след установяването на такова структурно претоварване правят оценка дали наличният трансграничен капацитет е достигнал минималните капацитети, предвидени в член 16, параграф 8 през предходните 12 месеца и представят доклад за оценка на съответните регулаторни органи и на ACER.***

Преди да изготвят доклада, всеки оператори на преносна система представя своя принос за доклада, включително всички свързани с това данни, на своя регулаторен орган за одобрение. Ако оценката покаже, че даден оператор на преносна система не е спазил минималния капацитет се прилага процесът на вземане на решения, определен в параграф 5 от настоящия член.

Член 16

Общи принципи на разпределяне на капацитета и управление на претоварването

1. Към проблемите, свързани с претоварване на мрежата, се подхожда с недискриминационни пазарно обусловени решения, които подават ефикасни икономически сигнали към участниците на пазара и операторите на преносни системи. Проблемите, свързани с претоварването на мрежата, се решават чрез методи, които не са свързани със сделки, а именно методи, които не включват подбор между договорите с индивидуалните участници на пазара. Когато операторът на преносна система предприема оперативни мерки, за да гарантира, че неговата преносна система остава в нормално състояние, той отчита въздействието на тези мерки върху съседни контролни зони и координира такива мерки с операторите на други засегнати преносни системи, както е предвидено в Регламент (ЕС) 2015/1222.

2. Процедури за ограничаване на сделките се прилагат само при извънредни ситуации, а именно когато операторът на преносна система трябва да действа експедитивно и повторното диспечиране или насрещната търговия не са възможни. Такива процедури се прилагат по недискриминационен начин. Освен в случаи на непреодолима сила участниците на пазара, на които е разпределен капацитет, се компенсират за подобно ограничаване.

3. Регионалните координационни центрове извършват координирано изчисляване на капацитета в съответствие с параграфи 4 и 8 от настоящия член, съгласно предвиденото в член 37, параграф 1, буква а) и в член 42, параграф 1.

Регионалните координационни центрове изчисляват междузоновите капацитети, като спазват ограниченията за експлоатационна сигурност, като използва данни от операторите на преносни системи, включително данни относно техническата възможност за коригиращи действия, които не включват прекъсване на захранването. Когато регионалните координационни центрове стигнат до заключението, че тези налични коригиращи действия в региона за изчисляване на капацитета или между регионите за изчисляване на капацитета не са достатъчни за достигане на линейната траектория съгласно член 15, параграф 2 или минималните капацитети, предвидени в настоящия член, като същевременно се спазват границите за експлоатационна сигурност, те могат, като крайна мярка, да определят координирани действия за намаляване на междузоновите капацитети по съответния начин. Операторите на преносни системи могат да се отклоняват от координираните действия по отношение на координираното изчисляване на капацитета и координирания анализ на сигурността само в съответствие с член 42, параграф 2.

Три месеца след започването на дейността на регионалните координационни центрове съгласно член 35, параграф 2 и на всеки три месеца след това регионалните координационни центрове представят доклад на съответните регулаторни органи и на ACER относно всяко намаляване на капацитета или отклонение от координираните действия съгласно втора алинея, като правят оценка на случаите и дават препоръки, ако е необходимо, относно начините да се избегнат подобни отклонения в бъдеще. Ако ACER заключи, че предпоставките за отклонение съгласно настоящия параграф не са изпълнени или са със структурен характер, ACER представя становище на съответните регулаторни органи и на Комисията. Компетентните регулаторни органи предприемат подходящи действия по отношение на операторите на преносни системи или регионалните координационни центрове съгласно член 59 или член 62 от Директива (ЕС) 2019/...[+], ако предпоставките за отклонение съгласно настоящия параграф не са изпълнени..

Отклоненията от структурен характер се разглеждат в плана за действие, посочен в член 14, параграф 7, или в актуализация на съществуващ план за действие.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

4. На участниците на пазара се предоставя максималното ***равнище на*** капацитет на междусистемните електропроводи и на преносните мрежи, ***засегнати от трансграничния капацитет***, като се спазват стандартите за безопасност и сигурна експлоатация на мрежата. Използват се насрещна търговия и повторно диспечиране, включително трансгранично повторно диспечиране, за да се увеличи максимално наличният капацитет ***с цел достигане на минималните прагове на капацитета, предвидени в параграф 8. За да стане възможно такова максимално увеличение, се прилага координиран и недискриминационен процес за трансгранични коригиращи действия, след като бъде приложена методика за поделяне на разходите за повторното диспечиране и насрещната търговия***.

5. Капацитетът се разпределя посредством експлицитни търгове за капацитет или имплицитни търгове, обхващащи както капацитета, така и енергията. И двата метода може да се прилагат едновременно за един и същ междусистемен електропровод. При търговия в рамките на текущия ден се прилага непрекъсваща търговия, която може да бъде допълнена от търгове.

6. ▌Независимо дали се провежда експлицитен или имплицитен търг, ***в случай на претоварване са успешни валидните най-високи по стойност оферти за мрежов капацитет, които предлагат най-високата стойност за ограничен преносен капацитет*** за даден срок. Освен в случаите на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от изключение съгласно член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003, член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 или член 63 от настоящия регламент, при методите за разпределяне на капацитет се забранява определянето на цени за резервиране.

7. Капацитетът се търгува свободно на вторичния пазар, при условие че операторът на преносната система е информиран достатъчно време предварително. Когато операторът на преносната система откаже вторична търговия (сделка), това се съобщава и обяснява ясно и открито от този оператор на всички участници на пазара и регулаторният орган се уведомява за това.

8. Операторите на преносни системи не ограничават обема на междусистемния капацитет, който трябва да бъде на разположение на ***участниците*** на пазара като средство за справяне с претоварване в своята собствена ***пазарна*** зона или като средство за управление на потоците***, получени от сделки, които са вътрешни за пазарните зони. Без да се засяга прилагането на дерогациите съгласно параграфи 3 и 9 от настоящия член и прилагането на член 15, параграф 2, настоящият параграф се счита за спазен, когато са достигнати следните минимални равнища на наличния капацитет за междузонова търговия:***

а) за граници, използващи подход, основан на координиран нетен преносен капацитет, минималният праг е 70% от преносния капацитет при спазване на границите за експлоатационна сигурност, като се вземат предвид извънредните ситуации, както са определени в съответствие с насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009;

б) ***за граници, използващи подход, основан на потоците, минималният капацитет е марж, установен в процеса на изчисляване на капацитета като наличен за потоци, породени от междузонов обмен. Маржът е 70% от капацитета при спазване на границите за експлоатационна сигурност на вътрешните и междузоновте критични мрежови елементи, като се вземат предвид извънредните ситуации, както са определени в съответствие с насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009.***

Общото количество от 30% може да се използва за маржове на надеждност, кръгови потоци и вътрешни потоци при всеки критичен мрежови елемент.

9. По искане на ***операторите*** на преносни системи ***в даден регион на изчисляване на капацитета съответните регулаторни органи могат да предоставят*** дерогация от ***параграф 8 на предвидими основания***, когато това е необходимо за запазване на оперативната сигурност ▌. Такива дерогации, които не са свързани с ограничаване на вече разпределени капацитети съгласно параграф ***2***, се предоставят за срок не по-дълъг от ***една година за всеки отделен случай или, при условие че обхватът на дерогацията значително намалее след първата година, до максимум две години. Обхватът на такива дерогации*** е строго ограничен до необходимото за запазване на оперативната сигурност, като избягват дискриминацията между вътрешния и междузоновия обмен.

Преди да предостави дерогация съответният регулаторен орган се консултира с регулаторните органи на другите държави членки, които представляват част от засегнатите региони на изчисляване на капацитета. Когато регулаторният орган е несъгласен с предложената дерогация ACER взема решение дали тя трябва да бъде предоставена съгласно член 6, параграф 10, буква а) от Регламент (ЕС) 2019/...[+]. Причините и мотивите за дерогацията се публикуват.

Когато бъде предоставена дерогация, съответните оператори на преносни системи разработват и публикуват методика и проекти, осигуряващи решение в дългосрочен план на проблема, чието разрешение се търси с дерогацията. Дерогацията е валидна до изтичането на нейния срок или до прилагането на решението, като в сила е по-ранната от съответните две дати.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0378(COD)).

10. Участниците на пазара информират съответните оператори на преносни системи в разумен срок преди съответния експлоатационен период дали възнамеряват да използват разпределения им капацитет. Разпределен капацитет, който няма да бъде използван, се предоставя отново на пазара по открит, прозрачен и недискриминационен начин.

11. Доколкото е технически възможно операторите на преносни системи салдират изискванията за капацитет на който и да е енергиен поток в обратна посока по претоварени междусистемни електропроводи с цел използване на тези електропроводи до максималния им капацитет. При пълно отчитане на сигурността на мрежата, не се отхвърлят сделки, които спомагат за облекчаване на претоварването.

12. Финансовите последствия от неизпълнение на задължения, свързани с разпределянето на капацитет, се покриват от операторите на преносни системи или НОПЕ, които са отговорни за това неизпълнение. Когато участниците на пазара не използват капацитет, който са се задължили да използват, или в случай на капацитет от експлицитен търг, не продадат капацитет на вторичния пазар или не върнат своевременно капацитет, тези участници на пазара губят правото върху него и заплащат такса, която отразява разходите. Всички такси, които отразяват разходите за неизползване на капацитет, трябва да са обосновани и пропорционални. Ако оператор на преносна система не изпълни свое задължение за предоставяне на гарантиран преносен капацитет, той носи отговорност за компенсирането на участника на пазара за загубата на права върху капацитет. За тази цел не се вземат предвид последващи загуби. Ключовите понятия и методи за определяне на отговорността при неизпълнение на задълженията се определят предварително по отношение на финансовите последствия и подлежат на преразглеждане от съответния регулаторен орган.

13. ***При разпределяне на разходите за коригиращи действия между операторите на преносни системи, регулаторните органи анализират до каква степен потоците, произтичащи от вътрешни за пазарните зони операции, допринасят за наблюдаваното претоварване между две пазарни зони, и разпределят разходите въз основа на приноса за претоварването върху операторите на преносни мрежи от пазарните зони, които са създали такива потоци, с изключение на разходите, породени от потоци в резултат на вътрешни за пазарните зони трансакции, които са под равнището, което би могло да се очаква без структурно претоварване в дадена пазарна зона.***

Това равнище се анализира и определя съвместно от всички оператори на преносни системи в даден регион за изчисляване на капацитета за всяка отделна граница на пазарна зона и подлежи на одобрение от всички регулаторни органи в региона за изчисляване на капацитета.

Член 17

Разпределение на междузонов капацитет в сроковете за търгуване

1. Операторите на преносни системи преизчисляват наличния междузонов преносен капацитет най-малко след часовете на затваряне на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет за ден напред и в рамките на деня. Операторите на преносни системи разпределят наличния междузонов преносен капацитет плюс останалия неразпределен междузонов преносен капацитет, както и междузоновия капацитет от предишни разпределения, освободен от притежателите на физически права за пренос, в последващия процес на разпределяне на междузонов преносен капацитет.

2. Операторите на преносни системи предлагат подходяща структура за разпределянето на междузонов капацитет в сроковете за търгуване, включително за ден напред, в рамките на деня и за балансиране. Тази структура на разпределяне подлежи на преразглеждане от съответните регулаторни органи. При изготвяне на предложението си операторите на преносни системи вземат предвид:

а) характеристиките на пазарите;

б) оперативните условия на електроенергийната система, като например последствията от салдиране на обявени гарантирани графици;

в) степента на хармонизиране на нивото на процентите, разпределени на отделните времеви периоди и времевите периоди, приети за различните вече съществуващи механизми за разпределение на междузонов капацитет.

3. Когато е наличен междузонов преносен капацитет след затварянето на пазара за сделки с междузонов преносен капацитет в рамките на деня, операторите на преносни системи използват междузоновия капацитет за обмена на балансираща енергия или за осъществяване на процеса на нетиране на дисбаланса.

4. ***Когато междузоновият капацитет се разпределя с цел обмен на балансиращ капацитет или поделяне на ресурси съгласно член 6, параграф 8,*** операторите на преносни системи използват методиките, разработени в мрежовите кодекси и насоките относно балансирането ▌ **.**

5. Операторите на преносни системи не увеличават резерва за надеждност, изчислен съгласно Регламент (ЕС) 2015/1222, поради обмена на балансиращ капацитет или съвместното ползване на резерви.

Раздел 2

Мрежови такси и приходи от претоварване

Член 18

Такси за достъп до мрежите***, използване на мрежите и укрепване***

1. Таксите, прилагани от операторите на мрежите за достъп до мрежите, включително такси за присъединяване към мрежите, такси за използване на мрежите и когато е приложимо, такси за съответно укрепване на мрежите, ***отразяват разходите,*** прозрачни ***са***, отчитат необходимостта от сигурност на мрежата и гъвкавост и отразяват действително направените разходи, доколкото те съответстват на тези, извършени от ефективен и сравним в структурно отношение оператор на мрежа, и се прилагат без дискриминация. ***Тези такси не включват несвързаните разходи в подкрепа на несвързани политически цели.***

Без да се засягат член 15, параграфи 1 и 6 от Директива 2012/27/ЕС и критериите, посочени в приложение XI към същата директива, методът, използван за определяне на мрежовите такси, оказва неутрална подкрепа за цялостната ефективност на системата в дългосрочен план чрез подаване на ценови сигнали на клиентите и производителите и се прилага по-специално по начин, при който не се прави разграничение в положително или отрицателно отношение в производството в зависимост от това дали то е свързано с разпределение или с пренос. Те не правят разграничение ***нито в положително, нито в отрицателно отношение,*** за съхраняването ***или агрегирането*** на енергия и не възпират ***производството, потреблението на собствена енергия или*** участието в оптимизацията на потреблението. Без да се засяга параграф 3, тези такси не зависят от разстоянието.

2. ***Методиките относно*** тарифите ▌ ***отразяват фиксираните цени*** на операторите на преносни и разпределителни системи и предоставят подходящите стимули за операторите на преносни и разпределителни системи както в краткосрочен, така и в дългосрочен план, за повишаване на ефективността, включително енергийната ефективност, спомагане за пазарната интеграция и сигурността на доставките, за подкрепа за ***ефективните инвестиции и за свързаните*** научноизследователски дейности ***и улесняват иновациите в интерес на потребителите в области като цифровизацията, услугите за гъвкавост и междусистемна свързаност***.

3. Когато е подходящо, нивото на прилаганите тарифи към производителите или крайните клиенти, или и към двете категории включва локационни сигнали на съюзно равнище и отчита размера на загубите по мрежата и предизвиканото претоварване, както и инвестиционните разходи за инфраструктура.

4. При определяне на таксите за достъп до мрежата се вземат предвид:

   а) плащанията и приходите от компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи;

   б) действително извършените плащания и получените суми, както и очакваните плащания за бъдещи периоди, изчислени на базата на предходни периоди.

5. Определянето на такси за достъп до мрежата съгласно настоящия член не засяга таксите в резултат на управлението на претоварването, посочени в член 16.

6. Не се прилага специална мрежова такса за индивидуалните сделки при ***междузонова*** търговия с електроенергия.

7. Тарифите за разпределение отразяват разходите***, като отчитат използването*** на разпределителната мрежа от ползвателите на системата, включително активни клиенти. Тарифите за разпределение ***може да съдържат елементи, свързани с капацитета за свързване на мрежите,*** и може да бъдат диференцирани въз основа на профилите на потребление или производство на ползвателите на системата. Когато държавите членки са осъществили внедряването на интелигентни измервателни системи, ***при определянето или одобряването на тарифите за пренос и разпределение или на техните методики в съответствие с член 59 от Директива (ЕС) 2019/ ...[+] и когато е целесъобразно, може да бъдат въведени*** диференцирани по време мрежови тарифи, които да отразяват използването на мрежата по прозрачен***, рентабилен*** и предвидим начин за крайния клиент.

8. ***Методиките за определяне на тарифите за разпределение*** предоставят стимули на операторите на разпределителни системи ▌ за ***постигане на най-ефикасна експлоатация и развитие*** на техните системи***, включително посредством възлагане на поръчки за услуги***. За тази цел регулаторните органи признават за съответните разходи за допустими, включват тези разходи в тарифите за разпределение, а също така ***могат да въведат*** цели за ефективност, за да предоставят стимули на операторите на разпределителни системи да повишават ефективността в своите системи, включително ***посредством*** енергийната ефективност, ***гъвкавостта и разработването на интелигентни мрежи и интелигентни измервателни системи***.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

9. До ... [три месеца след влизането в сила на настоящия регламент] ***с цел смекчаване на риска от пазарна фрагментация*** ACER предоставя ***доклад за най-добри практики*** относно ▌методиките за определяне на тарифите за пренос и разпределение***, като отчита националните особености***. ***Въпросният доклад за най-добри практики*** обхваща като минимум:

а) отношението на тарифите, прилагани към производителите и към крайните клиенти;

б) разходите, които трябва да бъдат възстановени чрез тарифи;

в) диференцираните по време мрежови тарифи;

г) локационните сигнали;

д) връзката между тарифите за пренос и разпределение;

е) методите за осигуряване на прозрачност в определянето и структурата на тарифите;

ж) групите от потребители на мрежата, за които се отнасят тарифите, включително***, където е приложимо, характеристиките на тези групи, формите на потребление и всякакви*** освобождавания от тарифите.

з) загубите в мрежите за високо, средно и ниско напрежение.

ACER актуализира своя доклад за най-добри практики най-малко веднъж на всеки две години.

10. ***Регулаторните органи надлежно вземат предвид доклада за най-добри практики, когато определят или одобряват тарифите за пренос и тарифите за разпределение или методиките си в съответствие с член 59 от Директива (ЕС) 2019/...+.***

▌

+ ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

Член 19

Приходи от претоварване

1. Процедурите за управление на претоварването, свързани с предварително определен срок, могат да генерират приходи единствено в случай на претоварване, което възниква за този срок, освен в случай на нови междусистемни електропроводи, които се ползват от освобождаването по член 63 от настоящия регламент, член 17 от Регламент (ЕО) № 714/2009 или член 7 от Регламент (ЕО) № 1228/2003. Процедурата за разпределяне на тези приходи подлежи на преразглеждане от страна на регулаторните органи и нито нарушава процеса на разпределяне в полза на участник, който кандидатства за капацитет или енергия, нито обезсърчава намаляването на претоварването.

2. Следните цели се ползват с приоритет при разпределянето на всички приходи от разпределението на междузонов капацитет се използват:

   а) гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет**,** ***включително обезщетение за гарантираност***; ***или***

б) поддържане или увеличаване на междузоновите капацитети чрез ***оптимизиране на използването на съществуващите междусистемни електропроводи посредством координирани коригиращи действия, където е приложимо; или покриване на разходи, произтичащи от*** мрежови инвестиции***, свързани с намаляване на претоварването в междусистемните електропроводи***.

3. Когато приоритетните цели, посочени в параграф 2, бъдат изпълнени по подходящ начин, приходите може да бъдат използвани като доход, който се взема предвид от регулаторни органи при одобряването на методиката за изчисляване на мрежовите тарифи или определянето на мрежовите тарифи, или и двете. Остатъкът от приходите се записва на отделен ред по вътрешна сметка, докато стане възможно да бъде изразходван за целите, посочени в параграф 2.

4. Използването на приходите в съответствие с букви а) ***или*** б) от параграф 2 е съобразно методиката, предложена от ***операторите на преносни системи след консултация с регулаторните органи и съответните заинтересовани страни и след одобрение от*** ACER. ***Операторите на преносни системи представят предложената методика на ACER до ... [12 месеца след влизането в сила на настоящия регламент] и ACER взема решение относно предложената методика в срок от шест месеца от нейното получаване***

ACER може ***да поиска от операторите на преносни системи да изменят или актуализират*** посочената в първа алинея методика***. ACER*** взема решение относно изменената или актуализираната методика не по-късно от шест месеца след нейното представяне.

Методиката установява най-малко условията, при които приходите могат да се използват за посочените в параграф 2 цели, условията, при които тези приходи могат да бъдат записани по вътрешна сметка на отделен ред за бъдещо използване за тези цели и периодът, през който тези приходи могат да бъдат записани на такъв ред.

5. Операторите на преносни системи предварително определят ясно как ще се използват приходите от претоварване и докладват на регулаторните органи за действителното използване на тези приходи. Всяка година до ***1 март*** регулаторните органи ***информират ACER и*** публикуват доклад, в който се посочват:

а) размерът на приходите, събрани за 12-месечния период, завършващ на ***31 декември*** предходната календарна година;

б) как са били използвани тези приходи ***съгласно параграф 2***, включително конкретните проекти, за които са били използвани и сумата, записана по сметка на отделен ред;

в) сумата, използвана при изчисляване на мрежовите тарифи; и

г) доказателство, че посочената в буква в) сума е в съответствие с настоящия регламент ***и с методиката, разработена съгласно параграфи 3 и 4***.

Когато при изчисляването на мрежовите тарифи се използват някои от приходите от избягване на претоварване, в доклада се посочва как операторите на преносни системи са изпълнили приоритетните цели, посочени в параграф 2, ако е приложимо.

Глава IV

Адекватност на ресурсите

Член 20

Адекватност на ресурсите на вътрешния пазар на електроенергия

1. Държавите членки наблюдават адекватността на ресурсите на своята територия въз основа на оценката на адекватността на европейските ресурси, посочена в член 23. ***За целите на допълването на оценката на адекватността на европейските ресурси държавите членки могат също така да извършват национални оценки на адекватността на ресурсите съгласно член 24.***

2. Когато при оценката на адекватността на европейските ресурси, посочена в член 23, ***или на националните*** ресурси, посочена в член 24, се установи опасение за адекватността на ресурсите, въпросната държава членка установява всякакви регулаторни отклонения ***или неефективност на пазара***, причинили или допринесли за възникването на това опасение.

3. Държавите членки ***с установени опасения за адекватността на ресурсите*** разработват и публикуват ***план за изпълнение с*** график за приемане на мерки за премахване на установените регулаторни ***отклонения или прояви на неефективност на пазара като част от процедурата за държавна помощ***. Когато разглеждат опасения за адекватността на ресурсите, държавите членки ***вземат предвид принципите, посочени в член 3, и*** обмислят предприемането на всяко от следните действия***:***

а) премахване на регулаторните отклонения;

б) премахване на пределните цени в съответствие с член 10;

в) въвеждане на функция за ценообразуване в условията на недостиг ***на балансираща енергия, както е посочено в член 44, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 2017/2195;***

г) увеличаване на междусистемния капацитет и на вътрешния мрежови капацитет с оглед на постигането най-малко на техните цели за междусистемна свързаност, както е посочено в член 4, буква г), подточка 1 от Регламент (ЕС) № 2018/1999;

д) предоставяне на възможност за собствено производство, съхраняване на енергия, мерки от страна на търсенето и енергийна ефективност ***чрез приемане на мерки за премахване на всякакви установени регулаторни отклонения***;

е) осигуряване на разходоефективно и основано на пазарни принципи възлагане на балансиращи и спомагателни услуги;

ж) премахване на регулираните цени, когато това се изисква от член 5 от Директива (ЕС) 2019/...[+].

4. Съответните държави членки представят своите планове за изпълнение на Комисията за преглед.

5. В срок от четири месеца след получаването на плана за прилагане Комисията изготвя становище относно това дали мерките са достатъчни за премахване на регулаторните отклонения или проявите на неефективност на пазара, установени съгласно параграф 2 и може да прикани държавите членки да изменят своите планове за изпълнение по съответния начин.

6. Съответните държави членки наблюдават прилагането на своите планове за изпълнение и публикуват резултатите от наблюдението в годишен доклад и представят този доклад на Комисията.

7. Комисията изготвя становище дали плановете за изпълнение са били осъществени в достатъчна степен и дали са били отстранени опасенията относно адекватността на ресурсите.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

8. Държавите членки продължават да се придържат към плана за изпълнение след разрешаване на установеното опасение относно адекватността на ресурсите.

Член 21

Общи принципи за механизми за осигуряване на капацитет

1. За да бъдат премахнати оставащите опасения относно адекватността на ресурсите, държавите членки могат, като последна мярка при прилагането на посочените в член 20, параграф 3 мерки, в съответствие с членове 107, 108 и 109 от ДФЕС, да въведат механизми за осигуряване на капацитет.

2. Преди въвеждането на механизми за осигуряване на капацитет съответните държави членки провеждат всеобхватно проучване относно възможните последици от тези механизми за съседните държави членки, като се консултират поне със съседните си държави членки, с които поддържат електроенергийни връзки, и заинтересованите страни от тези държави членки.

3. ***Държавите членки преценяват дали даден механизъм за осигуряване на капацитет под формата на стратегически резерв може да даде отговор на опасенията за адекватността на ресурсите. Когато случаят не е такъв, държавите членки може да приложат различен вид механизъм за осигуряване на капацитет.***

4. ***Държавите членки не въвеждат механизми за осигуряване на капацитет, когато нито европейските, нито националните оценки на адекватността на ресурсите, или — при липса на национална оценка на адекватността на ресурсите — европейската оценка на адекватността на ресурсите, не са установили опасение за адекватността на ресурсите.***

5. ***Държавите членки не въвеждат механизми за осигуряване на капацитет, преди подробният план за изпълнение, посочен в член 20, параграф 3, да е получил становище от Комисията, както е посочено в член 20, параграф 5.***

6. ***Когато държава членка прилага механизъм за осигуряване на капацитет, тя прави преглед на този механизъм и гарантира, че няма да се сключват нови договори в рамките на този механизъм, когато оценката на адекватността нито на европейските, нито на националните ресурси, или при липса на оценка на адекватността на националните ресурси, оценката на адекватността на европейските ресурси, не са установили опасение за адекватността на ресурсите или планът за изпълнение, посочен в член 20, параграф 3, не е получил становище от Комисията съгласно посоченото в член 20, параграф 5.***

7. Когато разработват механизми за осигуряване на капацитет, държавите членки включват разпоредба, позволяваща ефективното постепенно прекратяване по административен път на механизма за осигуряване на капацитет, когато в продължение на три поредни години не са сключвани нови договори по параграф 5.

8. Механизмите за осигуряване на капацитет са временни. Те се одобряват от Комисията за срок, не по-дълъг от 10 години. Те се премахват поетапно или количеството на ангажираните капацитети се намалява въз основа на плановете за изпълнение, посочени в член 20. Държавите членки продължават да прилагат плана за изпълнение след въвеждането на механизма за осигуряване на капацитет.

Член 22

Принципи за проектиране на механизми за осигуряване на капацитет

1. Всеки механизъм за осигуряване на капацитет:

а) има временен характер;

б) не поражда ненужни смущения на пазара и не ограничава междузоновата търговия;

в) не превишава необходимото, за да се отговори на опасението за адекватност, посочени в член 20;

г) подбира доставчици на капацитет чрез прозрачен, недискриминационен и конкурентен процес;

д) предоставя стимули за доставчиците на капацитет да бъдат на разположение в периоди на очаквано извънредно натоварване на системата;

е) гарантира, че възнаграждението на доставчиците на капацитет се определя чрез конкурентен процес;

ж) определя технически условия за участие на доставчиците на капацитет преди процеса на подбор;

з) е отворен за участие на всички ресурси, които са способни да предоставят изискваните технически характеристики, включително за съхраняване на енергия и управление на търсенето;

и) прилагат подходящи санкции за доставчиците на капацитет, когато не са на разположение в моменти на извънредно натоварване на системата.

2. Планирането на стратегически резерви отговаря на следните изисквания:

а) когато механизъм за осигуряване на капацитет е бил планиран като стратегически резерв, ресурсите в стратегическия резерв трябва да се диспечират само ако има вероятност операторите на преносни системи да изчерпят своите балансиращи ресурси за установяване на равновесие между търсенето и предлагането;

б) по време на периодите за уреждане на дисбаланса, когато ресурсите в стратегическия резерв са били диспечирани, дисбалансите на пазара трябва да се уреждат най-малко на стойността на загубите от прекъсване/на стойност или на по-висока от техническите ограничения на цените в рамките на деня, както е посочено в член 10, параграф 1, в зависимост от това коя от двете стойности е по-висока;

в) производството на стратегическия резерв след диспечиране трябва да бъде приписан на отговарящите за баланса лица чрез механизма за уреждане на дисбалансите;

г) Възнаграждението за ресурсите, които участват в стратегическия резерв, не трябва да се осъществява чрез пазарите на електроенергия на едро, нито на балансиращите пазари;

д) ресурсите в стратегическия резерв трябва да се държат извън пазара най-малко за срока на договора.

Изискването, посочено в първа алинея, буква а) не засяга активирането на ресурсите преди действителното им диспечиране с цел да бъдат спазени ограниченията, свързани с линейното изменение, и оперативните изисквания на ресурсите. Производството на стратегическия резерв по време на активиране не се покрива от балансовите групи чрез пазарите на едро, нито променя дисбалансите им.

3. В допълнение към изискванията, определени в параграф 1, механизмите за осигуряване на капацитет, различни от стратегическите резерви:

а) се изграждат по начин, който гарантира, че цената, заплащана за наличност, автоматично клони към нула, когато се очаква нивото на доставяния капацитет да бъде достатъчно, за да се отговори на нивото на търсения капацитет;

б) предоставят възнаграждение за участващите ресурси само за тяхното наличие и гарантират, че възнаграждението не оказва влияние върху решенията на доставчика на капацитет дали да произвежда или не;

в) гарантират, че задълженията за осигуряване на капацитет са прехвърляеми между отговарящите на условията доставчици на капацитет.

4. Механизмите за осигуряване на капацитет включват в себе си следните изисквания по отношение на допустимите стойности на емисиите на CO2:

а) най-късно от ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент] производственият капацитет, който е започнал производство за търговски цели на или след тази дата и е с емисии над 550 грама CO2 от изкопаеми горива за kWh електроенергия не се ангажира, нито получава плащания или задължения за бъдещи плащания в рамките на механизъм за осигуряване на капацитет;

б) най-късно от 1 юли 2025 г. производственият капацитет, който е започнал производство за търговски цели преди ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент] и е с емисии над 550 грама CO2 от изкопаеми горива за kWh електроенергия и над 350 килограма CO2 от изкопаеми горива средно на година за инсталирана мощност в kW не се ангажира, нито получава плащания или задължения за бъдещи плащания в рамките на механизъм за осигуряване на капацитет;

Нормите за допустими емисии от 550 грама CO2 от изкопаеми горива за kWh електроенергия и ограничението от 350 килограма CO2 от изкопаеми горива средно на година за инсталирана мощност в kW, посочени в първа алинея, букви а) и б) се изчисляват въз основа на проектния КПД на генераторната единица, което означава нетна ефикасност при номинален капацитет съгласно относимите стандарти на Международната организация по стандартизация.

До ... [шест месеца след влизането в сила на настоящия регламент] ACER публикува становище, в което предоставя технически насоки, свързани с изчисляването на посочените в алинея 1 стойности.

5. ***Държавите членки, прилагащи механизми за осигуряване на капацитет към ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент], адаптират своите механизми, така че те да са в съответствие с глава 4, без да се засягат ангажиментите или договорите, сключени преди 31 декември 2019 г.***

Член 23

Оценка на адекватността на европейските ресурси

1. ***В*** оценката на адекватността на европейските ресурси ***се посочват опасенията относно адекватността на ресурсите, като се оценява*** цялостната адекватност на електроенергийната система за задоволяване на текущото и планираното търсене на електроенергия на нивото на Съюза, на нивото на държавите членки и на нивото на отделните пазарни зони, по целесъобразност**.** Оценката на адекватността на европейските ресурси обхваща период от една година в рамките на даден десетгодишен период, считано от датата на въпросната оценка ▌.

2. Оценката на адекватността на европейските ресурси се извършва от ЕМОПС за електроенергия.

3. До ... [шест месеца след влизане в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия представя на ***Групата за координация в областта на електроенергетиката, създадена съгласно член 1 от решение на Комисията от 15 ноември 2012 г.[57] и на*** ACER проект на методика за оценка на адекватността на европейските ресурси въз основа на принципите, предвидени в параграф 5.

[57] ***Решение на Комисията от 15 ноември 2012 г. за създаване на Група за координация в областта на електроенергетиката (ОВ C 353, 17.11.2012 г., стр. 2).***

4. Операторите на преносни системи предоставят на ЕМОПС за електроенергия данните, от които се нуждае, за да извършва ▌ оценката на адекватността на европейските ресурси.

ЕМОПС за електроенергия извършва оценката на адекватността на европейските ресурси ежегодно. ***Производителите на електроенергия и други участници на пазара представят на операторите на преносни системи данни относно очакваното използване на производствените ресурси, като отчитат наличието на първични ресурси и подходящи сценарии за планираното търсене и предлагане.***

5. Оценката на адекватността на европейските ресурси се прави въз основа на ***прозрачна*** методика, която гарантира, че оценката:

а) да се извършва на равнището на ***всяка*** пазарна зона, като се обхващат най-малко всички държави членки;

б) да се основава на подходящи ***централни референтни*** сценарии за прогнозираното търсене и предлагане, включително икономическа оценка на вероятността за излизане от експлоатация, ***спиране на експлоатацията***, изграждане на нови генериращи мощности и мерки за постигане на целите за енергийната ефективност ***и за свързаност между електроенергийните системи*** и подходяща чувствителност на ***екстремни метеорологични събития, хидроложки условия,*** цените на едро и развитието на цената на въглеродните емисии;

в) да съдържа отделни сценарии, отразяващи различните вероятности за възникване на опасения относно адекватността на ресурсите, за чието отстраняване са разработени различните видове механизми за осигуряване на капацитет;

г) да е надлежно съобразена с приноса на всички ресурси, включително сегашните и бъдещите възможности за производство, съхраняването на енергията, ***секторната интеграция,*** оптимизацията на потреблението и възможностите за внос и износ, както и с техния принос за гъвкава експлоатация на системата;

д) да предвижда вероятното въздействие на мерките, посочени в член 20, параграф 3;

е) да включва ***варианти*** без съществуващи или бъдещи механизми за осигуряване на капацитет, ***и където е приложимо, вариант с*** такива механизми;

ж) да се основава на пазарен модел, в който се използва основан на потоците подход, когато е приложим такъв;

з) да е с прилагане на изчисления за вероятността;

и) да прилага единен инструмент за моделиране;

й) включва най-малко на следните показатели***, посочени в член 25***:

– „очаквана непредоставена електроенергия“ и

– „очаквани загуби от прекъсване на електроснабдяването“;

к) да разкрива източниците за възможни опасения за адекватността на ресурсите, по-специално дали те представляват мрежово или ресурсно ограничение или и двете;

л) да отчита действителното развитие на мрежата;

м) да гарантира, че националните производствени характеристики, търсенето, гъвкавостта и съхраняването на енергия, наличието на първични ресурси и равнището на междусистемна свързаност са надлежно взети предвид.

6. До ... [шест месеца след влизане в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия представя на ACER проект на методика за изчисляване на:

а) стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването;

б) „разходи за въвеждане на нови мощности“ (cost of new entry) в производството или в оптимизацията на потреблението; и

в) нормата за надеждност***, посочена в член 25***.

Методиката се основава на прозрачни, обективни и проверими критерии.

7. Предложенията по параграфи 3 и 6 ***за проекта на методика, сценариите, чувствителността и допусканията, на които те се основават,*** и резултатите от оценката на адекватността на европейските ресурси съгласно параграф 4 подлежат на предварителната консултация ***с държавите членки, Групата за координация в областта на електроенергетиката и съответните заинтересовани страни*** и на одобрение от ACER съгласно процедурата, посочена в член 27.

Член 24

Оценки на адекватността на националните ресурси

1. ***Оценките на адекватността на националните ресурси имат регионален обхват и се основават на методиката, посочена в член 23, параграф 3, и по-специално в член 23, параграф 5, букви б) — м).***

Оценките на адекватността на националните ресурси съдържат референтните централни сценарии, съгласно посоченото в член 23, параграф 5, буква б).

Оценките на адекватността на националните ресурси може да се вземе предвид допълнителна чувствителност освен тази, посочена в член 23, параграф 5, буква б). В такива случаи в оценките на адекватността на националните ресурси може:

а) да се правят допускания, при които да се отчитат особеностите на националното търсене и предлагане на електроенергия;

б) да се използват инструменти и съгласувани скорошни данни, които са в допълнение на използваните от ЕМОПС за електроенергия за оценка на адекватността на европейските ресурси.

В допълнение към това при оценяването на приноса на доставчиците на капацитет, разположени в друга държава членка за сигурността на доставките на обхванатите от тях пазарни зони, в оценките на адекватността на националните ресурси се използва методиката, предвидена в член 26, параграф 11, буква а).

2. До оценките на адекватността на националните ресурси и когато е приложимо, до оценката на адекватността на европейските ресурси и становището на ACER по параграф 3 се осигурява публичен достъп.

3. Когато при оценката на адекватността на националните ресурси се установи опасение за адекватността във връзка с дадена пазарна зона, което не е било установено при оценката на адекватността на европейските ресурси, оценката на адекватността на националните ресурси включва причините за разликите между двете оценки на адекватността на ресурсите, в това число и подробности за използваната чувствителност и съответните заложени допускания. Държавите членки публикуват тази оценка и я представят на ACER.

В срок от два месеца след получаването на доклада ACER предоставя становище относно това дали разликите между националните и европейската оценка на адекватността на ресурсите са обосновани.

Органът, компетентен за оценката на адекватността на националните ресурси взема надлежно предвид становището на ACER и, когато е необходимо, променя своята окончателна оценка. Ако реши да не вземе напълно предвид становището на ACER, той публикува подробно мотивиран доклад.

Член 25

Норма за надеждност

1. Когато прилагат механизми за осигуряване на капацитет, държавите членки въвеждат норма за надеждност. ***Нормата за надеждност посочва по прозрачен начин необходимото*** равнище на сигурност на доставките ***за държавата членка***. ***По отношение на трансграничните пазарни зони тези норми за надеждност се определят съвместно от съответните органи.***

2. ***По предложение на регулаторните органи*** нормата за надеждност се задава от ***държавата членка или от компетентен орган, определен от държавата членка.*** Нормата за надеждност се определя въз основа на посочената в член 23, параграф 6 методика.

3. Стойността на нормата за надеждност се изчислява, като се използва ***най-малко*** стойността на загубите от прекъсване на електроснабдяването, както и стойността на разходите за нов вход за даден срок, ***и се изразява като „очаквана непредоставена електроенергия“ и „очаквани загуби от прекъсване на електроснабдяването“***.

4. ***Когато се прилагат механизми за осигуряване на капацитет,*** параметрите, определящи размера на капацитета, набавен в механизма за осигуряване на капацитет, се одобряват от ***държавата членка или от компетентен орган, определен от държавата членка въз основа на предложение на регулаторния орган***.

Член 26

Трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет

1. Механизмите за осигуряване на капацитет, които са различни от стратегически резерви, ***и когато това е технически изпълнимо, стратегическите резерви*** са отворени за пряко ***трансгранично*** участие на доставчиците на капацитет, разположени в други държави членки, при спазване на предвидените в ***настоящия член*** условия.

2. Държавите членки гарантират, че чуждестранен капацитет, който е в състояние да предостави равностойни на националния капацитет технически характеристики, има възможност да участва в същия конкурентен процес, както националният. ***Когато механизмите за осигуряване на капацитет функционират от ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент], държавите членки могат да разрешат пряко участие в същия конкурентен процес на междусистемните електропроводи като чуждестранен капацитет за максимум четири години, считано от ... [датата на влизане в сила на настоящия регламент] или две години след одобряването на методиките, посочени в параграф 11, което от двете настъпи първо.***

Държавите членки могат да изискват чуждестранният капацитет да бъде разположен в държава членка с пряка мрежова връзка между тази държава членка и държавата членка, която прилага механизма.

3. Държавите членки не лишават капацитета, който е на тяхната територия, от участие в механизми на други държави членки за осигуряване на капацитет.

4. Трансграничното участие в ▌ механизми за осигуряване на капацитет не трябва да променя или да се отразява другояче на междузоновите графици или на физическите потоци между държавите членки. Тези графици и потоци се определят единствено от резултата от разпределянето на капацитета съгласно член 16.

5. Доставчиците на капацитет могат да участват в ***повече от един механиъзм за осигуряване на капацитет***.

Когато доставчиците на капацитет участват в повече от един механизъм за осигуряване на капацитет за един и същ срок на доставяне, те участват до очакваното наличие на междусистемни свързаности и вероятността за съвпадение на извънредно натоварване между системата, в която се прилага механизмът, и системата, в която се намира чуждестранният капацитет в съответствие с методиката, посочена в параграф 11, буква а).

6. Доставчиците на капацитет са задължени да извършват плащания за неналичие по отношение на периоди, през които техния капацитет не е на разположение.

Когато доставчиците на капацитет участват в повече от един механизъм за осигуряване на капацитет за един и същ срок на доставяне, те са задължени да извършат множество плащания за неналичие, когато не са в състояние да изпълнят множество задължения.

7. ***За целите на предоставянето на препоръка на операторите на преносни системи регионалните координационни центрове, създадени съгласно член 35, ежегодно изчисляват максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет. При това изчисление се вземат*** предвид очакваното наличие на междусистемна свързаност и вероятността за съвпадение на извънредно натоварване в системата, в която се прилага механизмът, и системата, в която се намира чуждестранният капацитет. Такова изчисление се изисква за всяка една граница между пазарни зони.

Операторите на преносни системи ежегодно определят максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет, въз основа на препоръката на регионалния координационен център.

8. Държавите членки гарантират, че входният капацитет, посочен в параграф 7, се разпределя на отговарящи на условията доставчици на капацитет по прозрачен, пазарен и недискриминационен начин.

9. Когато ***механизмите за осигуряване на капацитет позволяват трансгранично участие в две съседни държави членки, всички приходи,*** възникващи вследствие на разпределението, посочено в параграф 8, се начисляват на съответните оператори на преносни системи и се разпределят между тях в съответствие с методиката, посочена в параграф 11, буква б), ***или в съответствие с обща методика, одобрена от двата съответни регулаторни органа. Ако съседната държава членка не прилага механизъм за осигуряване на капацитет или прилага механизъм за осигуряване на капацитет, който не е отворен за трансгранично участие, делът на приходите се одобрява от компетентния национален орган на държавата членка, в която се прилага механизмът за осигуряване на капацитет, след като се поиска становище от регулаторните органи на съседните държави членки.*** Операторите на преносни системи използват приходите от това за целите, посочени в член 19, параграф 2.

10. Операторът на преносната система, където се намира чуждестранният капацитет:

а) установява дали заинтересованите доставчици на капацитет могат да предоставят техническите характеристики, изисквани за механизма за осигуряване на капацитет, в който възнамеряват да участват, и вписва отговарящите на условията доставчици на капацитет в създаден за целта регистър;

б) извършва проверки за наличие ▌ ***;***

в) уведомява оператора на преносна система в държавата членка, в която се прилага механизмът за осигуряване на капацитет, за информацията, получена по букви а) и б) и по втора алинея.

Съответният доставчик на капацитет уведомява без забавяне оператора на преносна система за своето участие в механизъм за чуждестранен капацитет.

11. До ... [12 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия представя на ACER:

а) методика за изчисляване на максималния входен капацитет за трансгранично участие, посочен в параграф 7;

б) методика за разпределяне на приходите, посочени в параграф 9;

в) общи правила за извършване на проверки за наличие, посочени в параграф 10, буква б);

г) общи правила за определяне дали се дължи плащане за неналичие;

д) условия за воденето на регистъра, посочен в параграф 10, буква а);

е) общи правила за установяване на капацитет, допустим за участие в механизъм за осигуряване на капацитет, съгласно посоченото в параграф 10, буква а);

Предложението подлежи на предварителна консултация и одобрение от страна на ACER в съответствие с в член 27.

12. ***Съответните регулаторни органи*** проверяват дали стойностите за капацитета са изчислени в съответствие в методиката, посочена в параграф 11, буква а).

13. Регулаторните органи гарантират, че трансграничното участие в механизми за осигуряване на капацитет се организира по ефективен и недискриминационен начин. Те предвиждат по-специално подходящи административни мерки за правоприлагане по отношение на трансграничните плащания за неналичие.

14. Капацитетите, разпределени в съответствие с параграф 8, могат да бъдат прехвърляни между отговарящите на условията доставчици на капацитет. Отговарящите на условията доставчици на капацитет уведомяват регистъра за всяко такова прехвърляне съгласно посоченото в параграф 10, буква а).

15. До ... [две години след влизането в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия създава и води регистъра, посочен в параграф 10, буква а). Регистърът е отворен за всички отговарящи на условията доставчици на капацитет, системите, прилагащи механизмите за осигуряване на капацитет и техните оператори на преносни системи.

Член 27

Процедура за одобрение

1. При позоваване на настоящия член се прилага процедурата, посочена в параграфи 2, 3 и 4 за одобряването на предложения, представени от ЕМОПС за електроенергия.

2. Преди да представи предложение, ЕМОПС за електроенергия провежда консултация с участието на всички съответни заинтересовани страни, **включително** регулаторни органи и други национални органи. В своето предложение ЕМОПС за електроенергия ***взема надлежно предвид резултатите от посочената консултация***.

3. В срок от три месеца от получаване на посоченото в параграф 1 предложение ACER или го одобрява, или го изменя. В случай, че го изменя ACER се консултира с ЕМОПС за електроенергия преди да одобри измененото предложение. ACER публикува одобреното на своя уебсайт в срок от три месеца от получаване на предложените документи.

4. ACER може да поиска промени в одобреното предложение по всяко време. В срок от шест месеца от датата на получаване на такова искане ЕМОПС за електроенергия представя на ACER проект за предложените промени. В срок от три месеца от приемане на проекта ACER изменя или одобрява промените и ги публикува на своя уебсайт.

Глава V

Експлоатация на преносните системи

Член 28

Европейска мрежа на операторите на преносни системи за електроенергия

1. Операторите на преносни системи си сътрудничат на равнището на Съюза посредством ЕМОПС за електроенергия, за да се съдейства за завършването и функционирането на вътрешния пазар на електроенергия, както и за ***междузоновата*** търговия, и да се гарантират оптималното управление, координираната експлоатация и стабилната техническа еволюция на европейската мрежа за пренос на електроенергия.

2. При изпълнението на своите функции съгласно правото на Съюза, ЕМОПС за електроенергия действа ***с цел да бъде създаден добре функциониращ и интегриран вътрешен пазар за електроенергия*** и допринася за ефикасното и устойчиво постигане на целите, посочени в рамката за политиките в областта на климата и енергетиката, обхващаща периода 2020—2030 г., като по-специално допринася за ефикасната интеграция на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, и за повишаване на енергийната ефективност, ***като същевременно запазва сигурността на системата***. ***ЕМОПС за електроенергия разполага с необходимите човешки и финансови ресурси, за да изпълнява задълженията си.***

Член 29

Създаване на ЕМОПС за електроенергия

1. Операторите на преносни системи за електроенергия предоставят на Комисията и на ACER всеки проект за изменения на устава, списъка на членовете или на правилника за дейността на ЕМОПС за електроенергия.

2. В срок от два месеца от получаването на проекта за изменения на устава, списъка на членовете или на правилника за дейността и след консултация с организациите, които представляват всички заинтересовани страни, и по-специално с ползвателите на системата, включително клиентите, ACER предоставя на Комисията становище относно проекта за изменения на устава, списъка на членовете или на правилника за дейността.

3. Комисията дава становището си по проекта за изменения на устава, списъка на членовете или на правилника за дейността, като взема предвид становището на ACER, съгласно предвиденото в параграф 2, и в срок от три месеца от получаването на становището на ACER.

4. В срок от три месеца от получаването на благоприятно становище на Комисията операторите на преносни системи приемат и публикуват изменения устав или правилник за дейността.

5. Документите, посочени в параграф 1, се предоставят на Комисията и ACER в случай на промени в тях или по мотивирано искане на Комисията или на ACER. Комисията и ACER дават становище в съответствие с параграфи 2, 3 и 4.

Член 30

Задачи на ЕМОПС за електроенергия

1. ЕМОПС за електроенергия:

а) разработва мрежови кодекси в областите, посочени в член 59, параграфи 1 и 2, с оглед постигане на целите, посочени в член 28;

б) приема и публикува необвързващ десетгодишен план за развитие на мрежата в рамките на целия Съюз (план за развитие на мрежата в целия Съюз) на всеки две години;

в) подготвя и приема предложения във връзка с оценката на адекватността на европейските ресурси съгласно член ***23*** и за техническите спецификации за трансгранично участие в механизми за осигуряване на капацитет съгласно член 26, параграф 11;

г) приема препоръки относно координацията на техническото сътрудничество между оператори на преносни системи от Съюза и оператори на преносни системи от трети държави;

д) приема рамка за сътрудничество и координация между ***регионалните координационни центрове***;

е) приема предложение за определяне на региона на експлоатация на системата ***в съответствие с член 36***;

ж) си сътрудничи с операторите на разпределителни системи и с ООРСЕС;

з*) насърчава цифровизацията на преносните мрежи, включително внедряване на интелигентни мрежи, ефикасно събиране на данни в реално време и прилагане на интелигентни измервателни системи;*

и) приема инструменти за съвместна експлоатация на мрежата с оглед осигуряване на координация при експлоатация на мрежата в нормални и извънредни условия, включително обща скала за класификация на аварии и планове за научноизследователска дейност, включително изпълнението на тези планове чрез ефективна научноизследователска програма. Тези инструменти наред с другото посочват конкретно:

i) информацията, включително подходяща информация за ден напред, в рамките на деня и в реално време, която да е полезна за подобряване на оперативното координиране, както и оптимална честота за събиране и споделяне на тази информация;

ii) технологичната платформа за обмен на информация в реално време и където е подходящо, технологичните платформи за събирането, обработката и предаването на другата информация, посочена в подточка i), както и за прилагане на процедурите, с които би могло да се засили оперативното координиране между операторите на преносни системи с оглед тази координация да обхване целия Съюз;

iii) начина, по който операторите на преносни системи предоставят оперативната информация на останалите оператори на преносни системи или на всяка структура, която е надлежно упълномощена да ги подпомага за постигане на оперативно координиране, и на ACER; и

iv) тези операторите на преносни системи определят звено за контакт, което да отговаря на запитванията относно такава информация от други оператори на преносни системи или от всяка структура, която е надлежно упълномощена съгласно посоченото в подточка iii), или от ACER;

й) приема годишна работна програма;

к) допринася за определянето на изисквания за оперативна съвместимост и недискриминационни и прозрачни процедури за достъп до данните, съгласно предвиденото в член 24 от Директива 2019/ ...[+];

л) приема годишен доклад;

м) изготвя и приема сезонни оценки за адекватността съгласно член 9 параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/…[++];

н) насърчава киберсигурността и защитата на данните, в сътрудничество със съответните органи и регулираните субекти;

о) взема предвид развитието на оптимизацията на потреблението при изпълнението на своите задачи.

2. ЕМОПС за електроенергия докладва на ACER установените недостатъци във връзка със създаването и функционирането на ***регионални координационни центрове***.

3. ЕМОПС за електроенергия публикува протоколите от заседанията на своето събрание, своя управителен съвет и своите комитети, като редовно предоставя на обществеността информация за решенията, които взема, и за дейността си.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

[++] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0377(COD)).

4. Годишната работна програма по параграф 1, буква з) включва списък и описание на мрежовите кодекси, които да се подготвят, план за координиране на експлоатацията на мрежата и научноизследователски и развойни дейности, които да се осъществят през тази година, както и примерен график.

5. ЕМОПС за електроенергия предоставя информацията, искана от ACER за изпълнение на задачите ѝ съгласно член 32, параграф 1. За да позволят на ЕМОПС за електроенергия да изпълни това изискване, операторите на преносни системи предоставят на ЕМОПС за електроенергия необходимата информация.

6. По искане на Комисията ЕМОПС за електроенергия изразява пред Комисията своето мнение относно приемането на насоките, посочени в член 61.

Член 31

Консултации

1. Докато подготвя предложенията съгласно задачите, посочени в член 30, параграф 1, ЕМОПС за електроенергия провежда обстоен процес на консултации на ранен етап, ***и*** по открит и прозрачен начин. Процесът на консултации трябва да бъд***е структуриран по начин, позволяващ да се вземат предвид коментарите на заинтересованите страни преди окончателното приемане на предложението, както и*** по открит и прозрачен начин с участието на всички съответни заинтересовани страни и особено на организациите, в които са представени тези заинтересовани страни в съответствие с правилника за дейността, посочен в член 29. В посочените консултации участват и регулаторните органи и други национални органи, предприятия за доставка и производство на електроенергия, ползватели на системата, включително клиенти, оператори на разпределителни системи, включително съответните промишлени асоциации, технически органи и платформи на заинтересовани страни. Тези консултации имат за цел установяване на възгледите и предложенията на всички заинтересовани страни по време на процеса на вземане на решения.

2. Всички документи и протоколи от заседанията, свързани с консултациите, посочени в параграф 1, се правят публично достояние.

3. Преди да приеме предложения съгласно член 30, параграф 1, ЕМОПС за електроенергия посочва как са били взети под внимание становищата, получени по време на консултацията. Когато становищата не са били взети под внимание, тя излага основанията за това.

Член 32

Мониторинг от ACER

1. ACER наблюдава изпълнението на задачите на ЕМОПС за електроенергия, посочени в член 30, параграфи 1, 2 и 3, и докладва за резултатите на Комисията.

ACER наблюдава прилагането от ЕМОПС за електроенергия на мрежовите кодекси, разработени съгласно член 59. В случаите, когато ЕМОПС за електроенергия не е приложил такива мрежови кодекси, ACER изисква от ЕМОПС за електроенергия да представи надлежно мотивирано обяснение относно причините за това. ACER информира Комисията за това обяснение и представя своето становище по него.

ACER наблюдава и анализира прилагането на мрежовите кодекси и насоките, приети от Комисията в съответствие с член 58, параграф 1, и тяхното въздействие върху хармонизирането на приложимите правила, целящи улесняване на интегрирането на пазара, както и върху недискриминацията, ефективната конкуренция и ефикасното функциониране на пазара, и докладва на Комисията.

2. ЕМОПС за електроенергия внася в ACER за становище проекта на плана за развитие на мрежата в целия Съюз и проекта на годишната работна програма, включително информацията относно процеса на консултация и другите документи, посочени в член 30, параграф 1.

Когато счита, че проектът на годишна работна програма или проектът на плана за развитие на мрежата в целия Съюз, предоставени от ЕМОПС за електроенергия, не допринасят за недискриминацията, ефективната конкуренция, ефикасното функциониране на пазара или за задоволителна степен на трансгранична свързаност на мрежите, отворени за достъп за трети страни, ACER предоставя надлежно мотивирано становище, както и препоръки до ЕМОПС за електроенергия и до Комисията в срок от два месеца от получаването им.

Член 33

Разходи

Разходите, свързани с дейностите на ЕМОПС за електроенергия, посочени в членове 28—32 и 58—61 от настоящия регламент и в член 11 от Регламент (ЕС) № 347/2013, се поемат от операторите на преносни системи и се вземат предвид при изчисляване на тарифите. Регулаторните органи одобряват тези разходи единствено ако те са обосновани и пропорционални.

Член 34

Регионално сътрудничество между операторите на преносни системи

1. Операторите на преносни системи установяват регионално сътрудничество в рамките на ЕМОПС за електроенергия, за да допринасят за дейностите, посочени в член 30, параграфи 1, 2 и 3. По-специално те публикуват регионален инвестиционен план на всеки две години и могат да вземат инвестиционни решения на основата на регионалния инвестиционен план. ЕМОПС за електроенергия насърчава сътрудничеството между операторите на преносни системи на регионално равнище, осигуряващо оперативна съвместимост, комуникации и наблюдение на регионалните характеристики в тези области, които все още не са хармонизирани на равнището на Съюза.

2. Операторите на преносни системи насърчават постигането на оперативни договорености, за да бъде осигурено оптимално управление на мрежата, и насърчават развитието на енергийния обмен, координираното разпределяне на трансграничен капацитет чрез недискриминационни пазарно обусловени решения и като отдават дължимото внимание на специфичните предимства на имплицитните търгове за краткосрочно разпределяне, и насърчават интегрирането на механизмите за балансиране и за резервна мощност.

3. С оглед постигане на целите, установени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, географската област, която всяка структура за регионално сътрудничество обхваща, може да бъде установена от Комисията, като се вземат предвид съществуващите структури за регионално сътрудничество. Всяка държава членка може да насърчава сътрудничество в повече от една географска област.

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 68, за допълване на настоящия регламент като установи географската област, обхващана от всяка структура за регионално сътрудничество. За тази цел Комисията се консултира с ***регулаторните органи***, ACER и ЕМОПС за електроенергия.

Делегираните актове, посочени в настоящия параграф, не засягат член 36.

Член 35

Създаване и мисия на ***регионалните координационни центрове***

1. До ... [12 месеца след влизането в сила на настоящия регламент] всички оператори на преносни системи ***в региона на експлоатация на системата представят предложение за създаването на регионални координационни центрове на съответните регулаторни органи в съответствие с критериите, посочени в настоящата глава.***

Регулаторните органи в региона на експлоатация на системата преглеждат и одобряват предложението.

Предложението включва най-малко следните елементи:

а) държавата членка, в която се разполага бъдещото седалище на регионалните координационни центрове, и участващите оператори на преносни системи;

б) организационните, финансовите и оперативните договорености, необходими за осигуряването на ефикасна, сигурна и надеждна експлоатация на взаимосвързаната преносна система;

в) план за изпълнение за започването на дейността на регионалните координационни центрове;

г) уставите и процедурните правилници на регионалните координационни центрове;

д) описание на процесите на сътрудничество в съответствие с член 38;

е) описание на договореностите относно отговорността на регионалните координационни центрове в съответствие с член 47;

ж) при поддържане на два регионални координационни центъра на ротационен принцип в съответствие с член 36, параграф 2, описание на договореностите за предоставяне на ясни отговорности на тези регионални координационни центрове и процедури във връзка с изпълнението на техните задачи.

2. След като регулаторните органи одобрят предложението по параграф 1, регионалните координационни центрове заменят регионалните координатори по сигурността, създадени съгласно насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009, и влизат в сила до 1 юли 2022 г.

3. ***Регионалните координационни центрове*** имат една от правните форми, посочени в ***приложение II*** от Директива ***(ЕС) 2017/1132*** на Европейския парламент и на Съвета[58].

4. При изпълнението на своите задачи съгласно правото на Съюза регионалните координационни центрове действат независимо от отделните национални интереси и от интересите на операторите на преносни системи.

5. ***Регионалните координационни центрове*** допълват ролята на операторите на преносни системи, като изпълняват ***задачите*** от регионално значение***, възложени им в съответствие с член 37. Операторите на преносни системи отговарят за управлението на потоците на електроенергия и за гарантирането на сигурна, надеждна и ефикасна електроенергийна система в съответствие с член 40, параграф 1, буква г) от Директива (ЕС) 2019/…[+].***

---

58 ***Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно някои аспекти на дружественото право (ОВ L 169, 30.6.2017 г., стр. 46).***

+ ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

Член 36

Географски обхват на ***регионалните координационни центрове***

1. До [шест месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент] ЕМОПС за електроенергия представя на ACER предложение***, в което се уточнява кои оператори на преносни системи, пазарни зони, граници на пазарни зони, региони на изчисляване на капацитета и региони за координиране на изключването на електроснабдяването са обхванати от всеки от регионите на експлоатация на системата. В предложението се взема предвид топологията на мрежата, включително степента на междусистемна свързаност и взаимозависимост на електроенергийната система във връзка с потоците и размера на региона, който обхваща поне един регион за изчисляване на капацитета.***

2. Операторите на преносни системи в региона на експлоатация на системата участват в регионалния координационен център, установен в този регион. В изключителни обстоятелства, когато контролната зона на оператор на преносна система е част от различни синхронни зони, операторът на преносна система може да участва в два регионални координационни центъра. За границите на пазарни зони, които са съседни на регионите на експлоатация на системата, предложението по параграф 1 уточнява как да се осъществява координацията между регионалните координационни центрове за тези граници. За синхронната зона на континентална Европа, където дейностите на два регионални координационни центъра могат да се припокриват в даден регион на експлоатация на системата, операторите на преносни системи от този регион на експлоатация на системата вземат решение дали да определят единен регионален координационен център в този регион или двата регионални координационни центъра да изпълняват някои или всички задачи от регионално значение в целия регион на експлоатация на системата, на ротационен принцип, а други задачи да се изпълняват от единен, специално определен регионален координационен център.

3. В срок от три месеца от датата на получаване на ***предложението по параграф 1*** относно определяне на регионите на експлоатация на системата ACER или го одобрява, или предлага изменения в него. Във втория случай ACER се консултира с ЕМОПС за електроенергия преди да приеме измененията. Приетото предложение се публикува на уебсайта на ACER.

4. Съответните оператори на преносни системи могат да представят на ACER предложение за промяна на регионите на експлоатация на системата, установени съгласно параграф 1. Прилага се процесът по параграф 3.

Член 37

Задачи на ***регионалните координационни центрове***

1. Всеки ***регионален координационен център*** изпълнява ***най-малко*** всички изброени по-долу ***задачи от регионално значение в целия*** регион на експлоатация на системата, в който е създаден ▌:

а) извършва координираното изчисляване на капацитета ***в съответствие с методиките, изготвени съгласно насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009;***

б) извършва координирания анализ на сигурността ***в съответствие с методиките, изготвени съгласно насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009;***

в) създава модели на обща ***електроенергийна мрежа в съответствие с методиките и процедурите, изготвени съгласно насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009;***

г) ***оказва подкрепа*** за оценката на съгласуваността на плановете на операторите на преносни системи за защита и възстановяване ***в съответствие с процедурата, посочена в мрежовия кодекс относно извънредните ситуации и възстановяването на електроснабдяването, приет въз основа на член 6, параграф 11 от Регламент (ЕО) 714/2009;***

д) прави регионални прогнози за една седмица напред за адекватността на системата най-малко един ден напред и подготовка на действията за намаляване на риска в съответствие с методиката, посочена в член 8 от Регламент (ЕС) 2019/…[+], и процедурите, посочени в насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009;

е) осъществява регионална координация на планирането на изключванията на електрозахранването в съответствие с процедурите и методиките, посочени в насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009;

ж) обучение и сертифициране на персонала на регионалните координационни центрове;

з) оказва ***подкрепа*** за координацията и оптимизацията на възстановяването в региона ***съгласно искането на операторите на преносни системи***;

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0377(COD)).***

и) изготвя анализ и докладва след операции и смущения;

й) извършва регионално оразмеряване на резервния капацитет;

к) улеснява възлагането в региона на поръчки за балансиращ капацитет;

▌

л) ***подпомага на операторите на преносни системи, по тяхно искане, за оптимизиране на спогодбите между операторите на преносни системи;***

▌

м) ***извършва задачи, свързани с*** установяването на регионални сценарии при криза в електроснабдяването***, ако и доколкото те са делегирани на регионалните координационни центрове съгласно*** член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/…[+] ▌ ;

▌

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0377(COD)).

н) извършва задачи, свързани със сезонни прогнози за адекватността, ако и доколкото те са делегирани на регионални ***координационни*** центрове съгласно член 9, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/…[+];

о) изчислява ***стойността*** на максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет в механизми за осигуряване на капацитет, ***за целите на изготвянето на препоръка*** съгласно член 26, параграф 7;

п) извършва задачи, свързани с подкрепа на операторите на преносни системи за установяване на потребностите от нов преносен капацитет, от модернизиране на съществуващия преносен капацитет или от техните алтернативи, като те се представят на регионалните групи, създадени по силата на Регламент (ЕС) № 347/2013, и се включват в десетгодишния план за развитие на мрежата, посочен в член 51 от Директива (ЕС) 2019/…[++] .

Посочените в първа алинея задачи са изложени по-подробно в приложение I.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0377(COD)).

[++] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

2. ***Въз основа на предложение на Комисията или на държава членка, комитетът, създаден съгласно член 68 от Директива (ЕС) 2019/…[+], изготвя становище относно възлагането на нови консултативни задачи на регионалните координационни центрове. Когато посоченият комитет даде положително становище за възлагане на нови консултативни задачи, регионалните координационни центрове изпълняват тези задачи въз основа на предложение, изготвено от ЕМОПС за електроенергия и одобрено от ACER в съответствие с процедурата, посочена в член 27.***

3. Операторите на преносни системи предоставят на своите ***регионални координационни центрове*** информацията, която им е необходима за изпълнение на техните функции.

4. ***Регионалните координационни центрове*** предоставят на операторите на преносни системи от региона на експлоатация на системата информацията, която им е необходима за изпълнение на ***координираните действия*** и препоръките, изготвени от ***регионалните координационни центрове***.

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

5. ***За задачите по настоящия член, които не са обхванати от съответните мрежови кодекси или насоки, ЕМОПС за електроенергия изготвя предложение в съответствие с процедурата по член 27. Регионалните координационни центрове изпълняват тези задачи въз основа на предложение, одобрено от ACER.***

Член 38

Сътрудничество в рамките на и между регионалните координационни центрове

Ежедневната ***координация в рамките на и между регионалните координационни центрове*** се управлява чрез ***процеси*** на сътрудничество ***между операторите на преносни системи от региона, включително договореностите за координация между регионалните координационни центрове, когато това е целесъобразно.*** Процесите ***на сътрудничество*** се основават на:

а) правила за работа, с цел да бъдат взети предвид аспектите на планирането и дейността***, имащи отношение към задачите, посочени в член 37;***

б) процедура за ***обмен на анализи и*** консултиране на ***предложенията на регионалните координационни центрове с*** операторите на преносни системи в региона на експлоатация на системата ***и съответните заинтересовани страни и с други регионални координационни центрове, по ефективен и приобщаващ начин,*** във връзка с изпълнението на техните оперативни задължения и задачи в съответствие с член 40, ***както и с други регионални координационни центрове;***

в) процедура за приемане на ***координирани действия*** и препоръки в съответствие с член 42;

▌

Член 39

Правила за работа

1. ***Регионалните координационни центрове*** разработват правила за работа, ***които са ефикасни, приобщаващи, прозрачни и улесняващи постигането на консенсус*** с цел да бъдат разгледани аспектите на планирането и дейността във връзка със ***задачите***, които трябва да се изпълнят, като вземат предвид по-специално особеностите на тези ***задачи*** и изискванията за тях, както е уточнено в приложение I. ***Регионалните координационни центрове също така разработват процес за преразглеждането на тези правила за работа.***

2. ***Регионалните координационни центрове*** гарантират, че посочените в параграф 1 правила за работа съдържат правила за уведомяване на засегнатите страни.

Член 40

Процедура за консултации

1. ***Регионалните координационни центрове*** разработват процедура за организиране, във връзка с изпълнението на техните ежедневни оперативни задължения и задачи, на целесъобразни и редовни консултации с операторите на преносни системи ***в региона на експлоатация на системата, други регионални координационни центрове*** и със съответните заинтересовани страни. При необходимост се включват и регулаторни органи, за да се осигури възможност за разглеждане на въпроси по регулирането.

2. ***Регионалните координационни центрове се консултират с държавите членки в региона на експлоатация на системата и, при наличието на регионален форум, с техните регионални форуми, по въпроси от политическо значение с изключение на въпроси относно ежедневната дейност на регионалните координационни центрове и изпълнението на техните задачи. Регионалните координационни центрове вземат надлежно под внимание препоръките, отправени от държавите членки, както и, когато е приложимо, от техните регионални форуми.***

Член 41

Прозрачност

1. ***Регионалните координационни центрове разработват процес на участие на заинтересованите страни и провеждат редовни срещи със заинтересованите страни за обсъждане на въпросите във връзка с ефикасното, сигурно и надеждно функциониране на взаимосвързаната система, както и за установяване на недостатъците и предлагане на подобрения.***

2. ***ЕМОПС за електроенергия и регионалните координационни центрове работят при пълна прозрачност по отношение на заинтересованите страни и обществеността. Те публикуват всички относими документи на своите уебсайтове.***

Член 42

Приемане ***и преглед на координирани действия*** и препоръки

1. ***Операторите на преносни системи в даден регион на експлоатация на системата*** разработват процедура за приемането ***и прегледа на координираните действия*** и препоръки, ***изготвени от регионалните координационни центрове в съответствие с критериите, посочени в параграфи 2, 3 и 4.***

2. ***Регионалните координационни центрове изготвят координирани действия***, адресирани до операторите на преносни системи, по отношение на ***задачите***, посочени в член 37, параграф 1, букви а) и б) ▌. Операторите на преносни системи прилагат ***координираните действия, с изключение на случаите, когато изпълнението на координираните действия би довело до нарушение на ограниченията във връзка с оперативната сигурност, определени от всеки оператор на преносна система в съответствие с насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009.***

Когато даден оператор на преносна система реши да не прилага координирано действие по причините, определени в настоящия параграф, той докладва по прозрачен и подробен начин и без ненужно забавяне причините до регионалния координационен център и до операторите на преносни системи от региона на експлоатация на системата. В такива случаи регионалният координационен център оценява въздействието на посоченото решение върху другите оператори на преносни системи от региона на експлоатация на системата и може да предложи различен набор от координирани действия, при спазване на процедурата по настоящия параграф.

3. ***Регионалните координационни центрове изготвят*** препоръки, адресирани до операторите на преносни системи, по отношение на ***задачите, изброени*** в член 37, параграф 1, букви в) — п) ▌ или възложени в съответствие с член 37, параграф 2**.**

Когато даден оператор на преносна система реши да се отклони от дадена препоръка съгласно посоченото в параграф 1 той представя обосновка за своето решение на регионалните координационни центрове и на другите оператори на преносни системи от региона на експлоатация на системата без ненужно забавяне.

4. ***Прегледът на координирани действия или на препоръка се извършва по искане на един или повече оператори на преносни системи от региона на експлоатация на системата. След прегледа на координираното действие или препоръката, регионалните координационни центрове потвърждават или променят съответната мярка.***

5. Когато дадено ***координирано действие*** подлежи на преглед в съответствие с параграф 4, искането за преглед не спира действието на ***координираното действие*** освен ***когато прилагането на координираното действие би довело до нарушение на ограниченията във връзка с оперативната сигурност, определени от всеки отделен оператор на преносна система в съответствие с насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009.***

6. ***По предложение на държава членка или на Комисията и след консултация с комитета, създаден съгласно член 68 от Директива (ЕС) 2019/…[+], държавите членки в региона на експлоатация на системата могат да решат съвместно да предоставят правомощия за изготвянето на координирани действия на техния регионален координационен център*** с цел изпълнение на една или повече от ***задачите***, предвидени в член 37, параграф 1, букви в) — п).

▌

Член 43

Управителен съвет на ***регионалните координационни центрове***

1. ***Регионалните координационни центрове*** учредяват свой управителен съвет, който да приема мерки във връзка с управлението им и да наблюдава дейността им.

2. Управителният съвет се състои от членове, представляващи ***всички*** оператори на преносни системи***, които участват в съответния регионален координационен център***.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

3. Управителният съвет отговаря за:

а) изготвяне и одобряване на устава и процедурния правилник на ***регионалните координационни центрове***;

б) вземане на решения относно организационната структура и изпълнението им;

в) изготвяне и одобряване на годишния бюджет;

г) разработване и одобряване на съвместните ▌процеси в съответствие с член 38.

4. Компетентностите на управителния съвет изключват тези, които са свързани с ежедневната дейност на ***регионалните координационни центрове*** и с изпълнението на техните ***задачи***.

Член 44

Организационна структура

1. ***Операторите на преносни системи в региона на експлоатация на системата*** установяват ***организационната*** структура ***на регионалните координационни центрове***, която подпомага ***безопасността на техните задачи***.

   Тяхната организационна структура определя:

   а) правомощията, задълженията и отговорностите на ***персонала***;

   б) връзката и линиите за докладване между различните части и процеси в организацията.

2. ***Регионалните координационни центрове*** могат да създават регионални офиси, които да се занимават с ***подрегионални*** особености или определят подпомагащи ***регионални координационни центрове*** за ефикасното и надеждно ***изпълнение*** на техните ***задачи в случаи на доказана абсолютна необходимост от това.***

Член 45

Оборудване и персонал

Регионалните координационни центрове се оборудват с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, които са необходими за изпълнение на задълженията им по настоящия регламент и ***изпълнение на техните задачи по независим и безпристрастен начин.***

Член 46

Мониторинг и докладване

1. ***Регионалните координационни центрове*** въвеждат процес за непрекъснато наблюдение най-малко на:

   а) оперативната им дейност;

   б) изготвените ***координирани действия*** и препоръки, ***степента на прилагане на координираните действия и препоръките от операторите на преносни системи***, както и постигнатите резултати;

в) ефективността и ефикасността за всяка една от ***задачите***, за които те отговарят, ***и където е приложимо, ротацията на тези задачите.***

▌

2. ***Регионалните координационни центрове*** установяват своите разходи по прозрачен начин и ги докладват на ACER и на регулаторните органи в региона на експлоатация на системата.

3. ***Регионалните координационни центрове*** представят годишен доклад ***с резултатите от наблюдението по параграф 1 на настоящия член, както и информация за*** своята дейност на ЕМОПС за електроенергия, ACER и регулаторните органи в региона на експлоатация на системата, както и на Групата за координация в областта на електроенергетиката.

4. ***Регионалните координационни центрове*** докладват за недостатъците, установени от тях в процеса на наблюдение съгласно параграф 1, на ЕМОПС за електроенергия, регулаторните органи в региона на експлоатация на системата и ACER, както и на другите компетентните органи на държавите членки, отговарящи за предотвратяването и управлението на ситуации при криза в електроснабдяването. ***Въз основа на този доклад съответните регулаторни органи в региона на експлоатация на системата могат да предложат на регионалните координационни центрове мерки за справяне с проблемите.***

5. Без да се засягат необходимостта от запазване на сигурността и поверителността на търговската информация с чувствителен характер, регионалните координационни центрове оповестяват публично докладите, посочени в параграфи 3 и 4.

Член 47

Отговорност

В предложенията за създаване на регионални координационни центрове в съответствие с член 35 операторите на преносни системи в региона на експлоатация на системата включват необходимите стъпки за покриване на отговорността, свързана с изпълнението на задачите на регионалните координационни центрове ▌. Прилаганият метод за осигуряване на покритието е съобразен с правния статут на ***регионалните координационни центрове*** и с равнището на предлаганото на пазара застрахователно покритие.

Член 48

Десетгодишен план за развитие на мрежата

1. Този план за развитие на мрежата в целия Съюз, посочен в член 30, параграф 1, буква б), включва моделиране на интегрираната мрежа, разработване на сценарии и оценка на устойчивостта на системата.

Планът за развитие на мрежата в целия Съюз, по-специално:

а) се основава на националните инвестиционни планове, като се вземат предвид регионалните инвестиционни планове, посочени в член 34, параграф 1 от настоящия регламент, и ако е целесъобразно, съюзните аспекти на планирането на мрежите съгласно определеното в Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета59; той се подлага на анализ на разходите и ползите, като се използва методологията, установена съгласно определеното в член 11 от този регламент;

б) по отношение на трансграничните междусистемни електропроводи се основава на разумните потребности на различните ползватели на системата и включва дългосрочните ангажименти на инвеститори, посочени в членове 44 и 51 от Директива (ЕС) 2019/…[+]; и

в) открива пропуски в инвестициите, по-специално по отношение на трансграничните капацитети.

По отношение на буква в) от първа алинея, може да се добави преглед на пречките пред укрепването на трансграничния капацитет на мрежата, които произтичат от различните процедури или практики за одобрение, като приложение към плана за развитие на мрежата в целия Съюз.

59 Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009 (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 39)

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

2. ACER представя становище относно националните десетгодишни планове за развитие на мрежата с оглед извършване на оценка на съответствието им с плана за развитие на мрежата в целия Съюз. Ако ACER установи несъответствия между даден национален десетгодишен план за развитие на мрежата и плана за развитие на мрежата в целия Съюз, тя препоръчва да се измени националният десетгодишен план за развитие на мрежата или планът за развитие на мрежата в целия Съюз, според случая. Ако такъв национален десетгодишен план за развитие на мрежата е изготвен в съответствие с член 51 от Директива (ЕС) 2019/…[+], ACER препоръчва на съответните регулаторни органи да изменят националния десетгодишен план за развитие на мрежата в съответствие с член 51, параграф 7 от посочената директива и да уведомят Комисията за това.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

Член 49

Компенсаторен механизъм между операторите на преносни системи

1. Операторите на преносни системи получават компенсации за разходите по приема на трансгранични потоци електроенергия в техните мрежи.

2. Компенсациите, посочени в параграф 1, се изплащат от операторите на националните преносни системи, от които произхождат трансграничните потоци, и от системите, в които завършват тези потоци.

3. Изплащането на компенсации се извършва редовно по отношение на определен минал период от време. Когато е необходимо да бъдат отразени действителните разходи, се изплащат корекции на компенсациите със задна дата.

   Първият период, за който трябва да се изплатят компенсации, се определя в насоките, посочени в член 61.

4. Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 68 за допълване на настоящия регламент като посочва сумите, дължими като компенсации.

5. Размерът на приетите трансгранични потоци и размерът на трансграничните потоци, посочени като произхождащи от или завършващи в национални преносни системи, се определя на базата на физическите потоци електроенергия, действително измерени през определен период от време.

6. Разходите, направени в резултат на приема на трансгранични потоци, се установяват на базата на прогнозните дългосрочни средни пределни разходи, като се вземат предвид загубите, инвестициите в нова инфраструктура и съответна част от стойността на съществуващата инфраструктура, доколкото тази инфраструктура се използва за преноса на трансгранични потоци, и по-специално като се вземе предвид необходимостта от гарантиране на сигурността на доставките. Когато се установяват направените разходи, се използват стандартни методики за определяне на разходите. Ползите за дадена мрежа от приема на трансгранични потоци се вземат предвид, за да бъдат намалени получените компенсации.

7. Само за целите на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи, когато преносните системи на две или повече държави членки принадлежат отчасти или изцяло към един контролен блок, контролният блок като цяло се счита за принадлежащ към преносната мрежа на едната от съответните държави членки, с цел да се избегне считането на потоците в рамките на контролните блокове като трансгранични потоци съгласно член 2, параграф 2, буква б) и да се инициират компенсационни плащания съгласно параграф 1 от настоящия член. Регулаторните органи на съответните държави членки може да решат към коя държава членка се счита, че принадлежи контролният блок като цяло.

Член 50

Предоставяне на информация

1. Операторите на преносни системи въвеждат механизми за координация и информационен обмен с оглед гарантиране на сигурността на мрежите във връзка с управлението на претоварването.

2. Използваните от операторите на преносни системи стандарти за безопасност, експлоатация и планиране се огласяват. Публикуваната информация включва обща схема за изчисляване на общия преносен капацитет и маржа на надеждност на преноса, въз основа на електрическите и физическите характеристики на мрежата. Тези схеми подлежат на одобрение от страна на регулаторните органи.

3. Операторите на преносни системи публикуват прогнози за наличния преносен капацитет за всеки ден, като посочват дали определен наличен преносен капацитет вече е запазен. Тези публикации излизат на определени интервали преди деня на пренос и при всички случаи включват прогнози за седмица напред и за месец напред, както и количествени показания по отношение на очакваната надеждност на наличния капацитет.

4. Операторите на преносни системи публикуват релевантната информация за обобщената прогноза и фактическото търсене, за наличието и фактическото използване на генериращи и потребяващи мощности, за разполагаемостта и използването на мрежите и междусистемните електропроводи, за балансиращата мощност и резервния капацитет***, както и за наличието на гъвкавост***. По отношение на наличието и фактическото използване на малки генериращи и потребяващи мощности може да се използват обобщени прогнозни данни.

5. Съответните участници на пазара предоставят на операторите на преносни системи релевантните данни.

6. Предприятия за производство на електроенергия, които притежават или експлоатират генериращи мощности, сред които поне една инсталирана мощност от поне 250 MW, или които имат портфейл, включващ поне 400 MW генериращи мощности, съхраняват на разположение на регулаторния орган, националния орган по конкуренция и Комисията в продължение на пет години данните за всеки час и за всяка централа, които са необходими, за да се проверят всички оперативни решения за диспечиране и поведението на борсите за енергиен обмен, търговете за междусистемни електропроводи, пазарите на резервни мощности и пазарите „на гише“. Информацията за всеки час и за всяка централа, която трябва да се съхранява, включва, но не се ограничава единствено до данни относно наличния производствен капацитет и предоставените резервни мощности, включително тяхното разпределение на ниво централа, по време на наддаването и по време на производството.

7. Операторите на преносни системи редовно обменят набор от достатъчно точни данни за мрежите и потоците на натоварване, за да се даде възможност за изчисляване на потоците на натоварване за всеки оператор на преносна система в съответната му зона. Същият набор от данни се предоставя на регулаторните органи и на Комисията ***и държавите членки***, при поискване. Регулаторните органи, ***държавите членки*** и Комисията третират този набор от данни като поверителен и гарантират третирането му като поверителен и от страна на всеки консултант, който извършва аналитична работа по тяхно искане въз основа на тези данни.

Член 51

Сертифициране на операторите на разпределителни системи

1. Комисията разглежда незабавно всяка нотификация на решение за сертифициране на оператор на преносна система съгласно член 52, параграф 6 от Директива (ЕС) 2019/…[+] . В срок от два месеца от деня на получаване на такава нотификация Комисията дава становището си на съответния регулаторен орган относно съответствието ѝ с член 43, и с член 52, параграф 2 или член 53 от Директива (ЕС) 2019/…[+].

При изготвяне на посоченото в първа алинея становище Комисията може да поиска ACER да предостави становище относно решението на регулаторния орган. В такъв случай двумесечният срок, посочен в първа алинея, се удължава с още два месеца.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

При отсъствието на становище от Комисията в срока, посочен в първа и втора алинея, се счита, че Комисията не повдига възражения срещу решението на регулаторния орган.

2. В срок от два месеца от получаването на становище на Комисията регулаторният орган приема окончателното си решение относно сертифицирането на оператора на преносна система, като се съобразява в най-голяма степен с това становище. Решението на регулаторния орган и становището на Комисията се публикуват заедно.

3. Във всеки един момент по време на процедурата регулаторните органи или Комисията може да изискват от оператор на преносна система или от предприятие, извършващо някоя от функциите по производство или доставка, всяка релевантна информация за изпълнението на задачите им по настоящия член.

4. Регулаторните органи и Комисията защитават поверителността на търговската информация с чувствителен характер.

5. Когато Комисията получи нотификация за сертифициране на оператор на преносна система съгласно член 43, параграф 9 от Директива (ЕС) 2019/…[+], Комисията взема решение относно сертифицирането. Регулаторният орган се съобразява с решението на Комисията.

Глава VI

Експлоатация на разпределителни системи

Член 52

Организация на операторите на разпределителни системи в Европейския съюз

1. Операторите на разпределителни системи ▌ си сътрудничат на равнището на Съюза чрез ООРСЕС, за да насърчават завършването и функционирането на вътрешния пазар на електроенергия и оптималното управление и координираната експлоатация на преносните и разпределителните системи. Операторите на разпределителни системи, които желаят да участват в ООРСЕС, ***имат право да*** се регистрират като членове на организацията.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

Регистрираните членове могат да участват в ООРСЕС пряко или да бъдат представлявани от националната асоциация, определена от държавата членка, или от асоциация на равнището на Съюза.

2. ООРСЕС изпълнява своите задачи и процедури в съответствие с член 55. В качеството си на експертна организация, която работи за общия интерес на Съюза, ООРСЕС нито представлява нечий интереси в частност, нито се стреми да влияе на процеса на вземане на решения с оглед насърчаването на определени интереси.

3. Членовете на ООРСЕС подлежат на регистрация и плащане на справедлив и пропорционален членски внос според броя на клиентите, свързани към съответния оператор на разпределителна система.

Член 53

Създаване на ООРСЕС ▌

1. ***ООРСЕС се състои най-малкото от общо събрание, съвет на директорите, стратегическа консултативна група, експертна група и генерален секретар.***

2. ***До ...*** [дванадесет месеца след влизане в сила на настоящия регламент] операторите на разпределителни системи ▌представят на Комисията и на ACER проекта за устав ***в съответствие с член 54, включително кодекс на поведение,*** списък на регистрираните членове, проекта на правилник за дейността, включително процедурен правилник относно консултирането с ЕМОПС за електроенергия и с други заинтересовани страни, както и правилата за финансиране на ООРСЕС, която предстои да бъде създадена.

В проекта на правилник за дейността на ООРСЕС се гарантира балансирано представителство на всички участващи оператори на разпределителни системи.

3. В срок от два месеца след получаване на проекта за устав, списъка на регистрираните членове и проекта на правилник за дейността, ACER предоставя на Комисията своето становище след консултация с организациите, които представляват всички заинтересовани страни, и по-специално ползвателите на разпределителни системи.

4. В срок от три месеца след получаване на становището на ACER, Комисията дава становището по проекта на устав, списъка на членовете и проекта на правилник за дейността, като взема предвид становището на ACER, предвидено в параграф 3,.

5. В срок от три месеца след получаване на положителното становище на Комисията операторите на разпределителни системи създават ООРСЕС за електроенергия, приемат и публикуват нейния устав и правилник за дейността.

6. Документите, посочени в параграф 2, се представят на Комисията и ACER в случай на промени в тях или по мотивирано искане на Комисията или на ACER. ACER и Комисията дават становище в съответствие с процеса, описан в параграфи 2, 3 и 4.

7. Разходите, свързани с дейностите на ООРСЕС за електроенергия, се поемат от операторите на разпределителни системи и се вземат предвид при изчисляването на тарифите. Регулаторните органи одобряват тези разходи единствено ако те са обосновани и пропорционални.

Член 54

Основни правила и процедури по отношение на ООРСЕС за електроенергия

1. Уставът на ООРСЕС, приет в съответствие с член 53, гарантира спазването на следните принципи:

а) участието в работата на ООРСЕС е ограничено до регистрираните членове с възможност за делегирането му в рамките на членството;

б) стратегическите решения по отношение на дейностите на ООРСЕС, както и политическите насоки за съвета на директорите се приемат от общото събрание;

в) решенията на общото събрание се приемат съгласно следните правила:

(i) всеки член разполага с брой гласове, който е пропорционален на броя клиенти на този член,

(ii) подадени са 65% от разпределените на членовете гласове; и

(iii) решението се приема с мнозинство от 55% от членовете.

г) решенията на общото събрание се отхвърлят съгласно следните правила:

(i) всеки член има брой гласове, който е пропорционален на броя клиенти на този член,

(ii) подадени са 35% от разпределените на членовете гласове; и

(iii) решението се приема с мнозинство от 25% от членовете;

д) съветът на директорите се избира от общото събрание с мандат от максимум четири години;

е) съветът на директорите предлага кандидатурите за председател и за тримата заместник-председатели измежду членовете на съвета;

ж) сътрудничеството между операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи съгласно членове 56 и 57 се ръководи от съвета на директорите;

з) решенията на съвета на директорите се приемат с абсолютно мнозинство;

и) генералният секретар се назначава от общото събрание по предложение на съвета на директорите измежду членовете на общото събрание с мандат от четири години, който може да се поднови еднократно;

й) експертните групи се назначават от общото събрание по предложение на съвета на директорите и техният състав не надвишава 30 членове, при което е възможно 1/3 от тях да нямат членство в ООРСЕС; в допълнение се създава се експертна група „една държава“, която се състои от един представител на операторите на разпределителни мрежи от всяка държава членка.

2. Приетите от ООРСЕС процедури гарантират справедливо и пропорционално третиране на нейните членове и отразяват разнообразието на географската и икономическата структура на членския състав. По-специално процедурата предвижда, че:

а) съветът на директорите се състои от председателя на съвета и 27 представители на членовете, от които:

(i) девет са представители на членове с повече от 1 милион ползватели на мрежата;

(ii) девет са представители на членове с повече от 100 000 и по-малко от 1 милион ползватели на мрежата; и

(iii) девет са представители на членове с по-малко от 100 000 ползватели на мрежата;

б) на представителите на действащи асоциации на оператори на разпределителни системи се разрешава да участват като наблюдатели в заседанията на съвета на директорите;

в) на съвета на директорите не се разрешава да включва от повече от трима представители на членове, установени в една и съща държава членка или в една и съща промишлена група;

г) за всеки заместник-председател на съвета се предлага кандидатура измежду представителите на членовете във всяка категория, описана в буква а);

д) представителите на членове, установени в една държава членка или в една и съща промишлена група, не могат да съставляват мнозинството от участниците в експертната група;

е) съветът на директорите създава стратегическа консултативна група, която представя становището си на съвета на директорите и на експертните групи и се състои от представители на европейските асоциации на операторите на разпределителни системи и представители на държавите членки, които не са представени в съвета на директорите.

Член 55

Задачи на ООРСЕС за електроенергия

1. Задачите на ООРСЕС за електроенергия са, както следва:

а) ***насърчаване на*** експлоатацията и планирането на разпределителни мрежи в координация с ***експлоатацията и планирането на преносни мрежи***;

б) ***улесняване на интегрирането*** на възобновяеми енергийни източници, разпределено производство и други ресурси, внедрени в разпределителната мрежа, като например съхраняване на енергия;

в) ***улесняване на*** оптимизацията на потреблението ***и гъвкавостта на системите и достъпа до пазарите на потребителите на разпределителни мрежи***;

г) ***оказване на принос за цифровизацията*** на разпределителните ***системи***, включително внедряване на интелигентни мрежи и интелигентни измервателни системи;

д) ***оказване на подкрепа за развитието на управлението*** на данните, киберсигурността и защитата на данните ***в сътрудничество със съответните органи и регулаторни органи***;

е) участие в изработването на мрежови кодекси***, които са от значение за експлоатацията и планирането на разпределителните мрежи и координираната експлоатация на преносните и разпределителните мрежи*** съгласно член 59.

2. Освен това ООРСЕС:

а) си сътрудничи с ЕМОПС за електроенергия по наблюдението за прилагането на мрежовите кодекси и насоки, приети съгласно настоящия регламент, които са от значение за експлоатацията и планирането на разпределителни мрежи, както и за координираната експлоатация на преносни и разпределителни мрежи, и които са приети съгласно настоящия регламент;

б) си сътрудничи с ЕМОПС за електроенергия и приема най-добри практики за координираната експлоатация и планиране на преносни и разпределителни мрежи, включително по проблеми като обмена на данни между операторите и координацията на разпределени енергийни ресурси;

в) работи по установяването на най-добри практики в областите, посочени в параграф 1, и за въвеждането в разпределителната мрежа на подобрения в енергийната ефективност;

г) приема годишна работна програма и годишен доклад;

д) действа с съответствие с правото в областта конкуренцията ***и гарантира неутралност***.

Член 56

Консултации в процеса на разработване на мрежови кодекси

1. Когато ***участва в разработването на нови*** мрежови кодекси в съответствие с член 59, ООРСЕС провежда процес на обстойни консултации на ранен етап по открит и прозрачен начин с участието на всички съответни заинтересовани страни, и по-специално на организациите, представляващи тези заинтересовани страни, в съответствие с процедурния правилник, посочен в член 53. В посочените консултации участват и регулаторните органи и други национални органи, предприятия за доставка и производство на електроенергия, ползватели на системата, включително клиенти, ▌технически органи и платформи на заинтересовани страни. Тези консултации имат за цел установяване на възгледите и предложенията на всички заинтересовани страни по време на процеса на вземане на решения.

2. Всички документи и протоколи от заседанията, свързани с консултациите, посочени в параграф 1, се правят публично достояние.

3. ООРСЕС взема предвид възгледите, изразени по време на консултациите. Преди да приеме предложения за мрежовите кодекси, посочени в член 59, ООРСЕС указва как са били взети под внимание становищата, получени по време на консултациите Когато становищата не са били взети под внимание, тя излага основанията за това.

Член 57

Сътрудничество между операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи

1. Операторите на разпределителни системи и о***ператорите на преносни системи*** си сътрудничат ***едни с други*** в планирането и експлоатацията на своите мрежи. По-конкретно операторите на разпределителни системи и операторите на преносни системи си обменят цялата необходима информация и данни, отнасящи се за ефективността на генериращите мощности и оптимизацията на потреблението, ежедневната експлоатация на своите мрежи и дългосрочното планиране на инвестициите в мрежите, с оглед да обезпечат разходоефективното, сигурно и надеждно развитие и експлоатация на мрежите си.

2. Операторите на разпределителни системи и операторите на преносни системи си сътрудничат ***едни с други***, за да получат координиран достъп до ресурси, като например за разпределено производство на електроенергия, съхраняване на енергия или оптимизация на потреблението, които могат да задоволят конкретни нужди както на операторите на разпределителната, така и на операторите на преносната система.

Глава VII

Мрежови кодекси и насоки

Член 58

Приемане на мрежови кодекси и насоки

1. Комисията може да приема ***актове за изпълнение или*** делегирани актове, при условие че е оправомощена за това съгласно членове 59, 60 и 61. Такива актове ▌могат да бъдат приети или като мрежови кодекси въз основа на текста на предложения, изготвени от ЕМОПС за електроенергия, или когато е предвидено в списъка на приоритетите съгласно член 59, параграф 3 — от ООРСЕС, ***по целесъобразност при сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия*** и ACER съгласно процедурата по член 59, или като насоки съгласно процедурата по член 61.

2. Мрежовите кодекси и насоки:

а) осигуряват предоставянето на минималната степен на хармонизация, която е необходима за постигане на целите на настоящия регламент;

б) са съобразени при необходимост с регионалните особености;

в) не надхвърлят необходимото за целите по буква а); и

г) не засягат правото на държавите членки да създават национални мрежови кодекси, които не засягат ***междузоновата*** търговия.

Член 59

Установяване на мрежови кодекси

1. Комисията е оправомощена да приема ***актове за изпълнение с оглед да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящия регламент чрез създаване*** на мрежови кодекси в следните области:

а) правила за сигурност и надеждност на мрежата, включително правила за технически резервен преносен капацитет за оперативна сигурност на мрежата, ***както и правила за оперативна съвместимост за изпълнение на членове 34 – 47 и член 57 от настоящия регламент и член 40 от Директива (ЕС) 2019/...[+], включително правила относно състоянията на системата, коригиращи действия и ограничения във връзка с оперативната сигурност, регулиране на напрежението и управление на реактивната мощност, управление на тока на късо съединение, управление на потока на мощност, анализ на извънредните ситуации и действия в такива ситуации, оборудване и схеми за защита, обмен на данни, привеждане в съответствие, обучение, оперативно планиране и анализ на сигурността, координация на експлоатационната сигурност на регионално равнище, координиране на изключването на електроснабдяването, планове за наличност на значимите активи, анализ на адекватността, спомагателни услуги, съставяне на графици, както и среда за данни за оперативното планиране***;

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

▌

б) правила за разпределяне на капацитета и за управление на претоварването ***за изпълнение на член 6 от Директива (ЕС) 2019/...[+] и член 7, членове 8 – 10, членове 13 – 17 и членове 35 – 37 от настоящия регламент,*** включително ***правила относно методиките и процесите за ден напред, в рамките на деня и за предварително изчисляване на капацитета, мрежови модели, конфигурация на пазарни зони, повторно диспечиране и насрещна търговия, търговски алгоритми, единно свързване на пазарите за ден напред и в рамките на деня, гарантираност на разпределения междузонов капацитет, разпределяне на приходите от претоварване, хеджиране на риска при междузоново пренасяне, процедури за заявяване, както и възстановяване на разходите за разпределяне на капацитета и за управление на претоварването***;

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

в) правила ***за изпълнение на членове 5, 6 и 17 по отношение на*** търговия, свързана с техническото и оперативното предоставяне на услуги за достъп до мрежата и балансиране на системата, ***включително свързаните с мрежата правила за резервна мощност, включително функции и задължения, платформи за обмен на балансираща енергия, часове на затваряне на пазара, изисквания за стандартните и специалните балансиращи продукти, поръчки на услуги по балансиране, разпределяне на междузоновия капацитет за обмен на услуги по балансиране или за споделяне на резервите, уреждане на балансиращата енергия, уреждане на обмена на енергия между операторите на преносни и разпределителни системи, уреждане на дисбаланса и уреждане на балансиращата мощност, контрол на честотата на електроснабдяване, параметри, определящи качеството на честотата и целеви параметри, резерви за първично регулиране на честотата, резерви за вторично регулиране на честотата, резерви за заместване, обмен и съвместно ползване на резерви, трансгранични процеси на задействане на резерви, процеси за контрол на времето и прозрачност на информацията***;

г) правила ***за изпълнение на членове 36, 40 и 54 от Директива (ЕС) 2019/...***[+] относно недискриминационно, прозрачно предоставяне на спомагателни услуги, различни от контрола на честотата**,** включително правила относно контрол за стабилност на напрежението, инерционен момент, бързо инжектиране на реактивен ток, ***инерционно пускане за стабилност на мрежата, ток на късо съединение***, възможност за черен старт, а именно пускане без външно захранване***, както и способност за експлоатация на електроенергийни острови***;

д) ***правила за изпълнение на член 57 от настоящия регламент и членове 17, 31, 32, 36, 40 и 54 от Директива (ЕС) 2019/... [+]относно*** оптимизацията на потреблението, включително правила относно агрегирането, съхраняването на енергия и правила за ограничаване на търсенето.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 67, параграф 2.

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

2. Комисията е оправомощена да приема делегирани актове в съответствие с член 68 за допълване на настоящия регламент във връзка с установяването на мрежови кодекси в следните области:

а) правила за присъединяване към мрежата, включително правила относно присъединяването на потребяващи съоръжения, присъединени към преносна система, разпределителни съоръжения и разпределителни системи, присъединени към преносна система, свързване на потребяващи единици, използвани за предоставяне на оптимизация на потреблението, изисквания за присъединяване на производителите на електроенергия към електроенергийната мрежа, изисквания за присъединяване към електроенергийната мрежа на постоянен ток с високо напрежение (ПТВН), изисквания за модули от вида „електроенергиен парк“, присъединени чрез връзка за постоянен ток, и за отдалечени преобразователни подстанции за ПТВН, и оперативни процедури за уведомление при присъединяване към електроенергийната мрежа;

б) правила за обмен на данни, уреждане и прозрачност, включително по-специално правила относно преносен капацитет за съответните времеви хоризонти, прогнози и действителни стойности за разпределението и използването на преносни мощности, прогноза и реално търсене на съоръжения и тяхното агрегиране, включително липса на съоръжения, прогноза и реално генериране на генераторни единици и тяхното агрегиране, включително липса на единици, наличие и използване на мрежи, мерки за управление на претоварването и данни за балансиращия пазар. Правилата следва да включват начини, по които се публикува информацията, сроковете за публикуване, субектите, отговарящи за обработването;

в) правила за достъп на трета страна;

г) оперативни процедури при извънредни ситуации и възстановяване в извънредни ситуации, включително планове за защита на системата, планове за възстановяване, пазарни взаимодействия, обмен на информация и комуникация и инструменти и съоръжения;

д) специфични за сектора правила за свързаните с киберсигурността аспекти на трансграничните потоци на електроенергия, включително правила относно общи минимални изисквания, планиране, наблюдение, докладване и управление на кризи.

3. Комисията, след консултация с ACER, ЕМОПС за електроенергия, ***ООРСЕС*** и другите съответни заинтересовани страни, изготвя списък на приоритетите, на всеки три години, определящ областите, уредени в параграфи 1 и 2, които следва да се включат при разработването на мрежовите кодекси.

Ако предметът на мрежовия кодекс е пряко свързан с експлоатацията на разпределителната система и ***не*** касае в ***основна степен*** преносната система, Комисията може да поиска от ООРСЕС ***в сътрудничество с*** ЕМОПС за електроенергия да свика комитет за изготвянето на проект и да представи на ACER предложение за мрежов кодекс.

4. Комисията изисква от ACER да ѝ представи в разумен срок, не по-дълъг от шест месеца след получаването на искането на Комисията, необвързващи рамкови насоки, в които да се установят ясни и обективни принципи за разработването на мрежови кодекси, свързани с установените области в списъка на приоритетите („рамкова насока“). Искането на Комисията може да включва условия, на които да отговаря рамковата насока. Всяка рамкова насока допринася за пазарната интеграция, недискриминацията, ефективната конкуренция и ефикасното функциониране на пазара. При мотивирано искане от страна на ACER Комисията може да удължи срока за представяне на насоките.

5. ACER се консултира с ЕМОПС за електроенергия, ООРСЕС и другите съответни заинтересовани страни относно рамковата насока в продължение най-малко на два месеца по открит и прозрачен начин.

6. ACER представя необвързваща рамкова насока на Комисията при искане за това съгласно параграф 4.

7. Ако Комисията счете, че рамковата насока не допринася за пазарна интеграция, недискриминация, ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, тя може да поиска от ACER да преразгледа рамковата насока в разумен срок и да я представи повторно на Комисията.

8. Ако ACER не представи или не представи повторно рамковата насока в определения от Комисията срок по параграф 4 или 7, Комисията изготвя въпросната рамкова насока.

9. Комисията иска от ЕМОПС за електроенергия или, когато е решено така в списъка на приоритетите, посочен в параграф 3, от ООРСЕС, ***в сътрудничество с ЕМОПС*** за електроенергия, в разумен срок, който не надвишава 12 месеца получаването на искането на Комисията, да представи на ACER предложение за мрежов кодекс в съответствие със съответната рамкова насока.

10. ЕМОПС за електроенергия или, когато е решено така в списъка на приоритетите, посочен в параграф 3, ООРСЕС в сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия свиква комитет за изготвянето на проект, който да я подпомага в процеса на разработване на мрежовия кодекс. Комитетът за изготвянето на проект се състои от представители на ACER, на ЕМОПС за електроенергия, ***когато е уместно*** ООРСЕС и НОПЕ, и ограничен брой от главните засегнати заинтересовани страни. ЕМОПС за електроенергия или, когато е решено така в списъка на приоритетите, посочен в параграф 3, ООРСЕС, ***в сътрудничество с ЕМОПС за електроенергия,*** разработва предложения за мрежови кодекси в областите, посочени в параграфи 1 и 2, когато за това е отправено искане от Комисията в съответствие с параграф 9.

11. ACER преразглежда предложения мрежов кодекс, за да гарантира, че мрежовият кодекс, който предстои да бъде приет спазва съответните рамкови насоки и допринася за пазарна интеграция, недискриминация, ефективна конкуренция и ефикасно функциониране на пазара, и представя преразгледания мрежов кодекс на Комисията в срок от шест месеца след получаване на предложението. В предложението, представено на Комисията, ACER взема предвид възгледите, изразени от всички участващи страни по време на ръководеното от ЕМОПС за електроенергия и ООРСЕС изготвяне на предложението и се консултира със съответните заинтересовани страни относно версията, която ще бъде представена на Комисията.

12. Когато ЕМОПС за електроенергия или ООРСЕС не успее да разработи мрежов кодекс в определения от Комисията срок по параграф 9, Комисията може да поиска от ACER да подготви проект на мрежов кодекс въз основа на съответната рамкова насока. ACER може да започне допълнителна консултация в хода на подготовката на проект на мрежов кодекс по настоящия параграф. ACER внася в Комисията проект на мрежов кодекс, подготвен по настоящия параграф, и може да препоръча неговото приемане.

13. Комисията може да приеме по собствена инициатива един или повече мрежови кодекси в областите, изброени в параграфи 1 и 2, когато ЕМОПС за електроенергия или ООРСЕС не са успели да разработят мрежов кодекс или ACER не е успяла да разработи проект на мрежов кодекс, съгласно посоченото в параграф 12, или по предложението на ACER съгласно параграф 11.

14. Когато Комисията предложи приемането на мрежов кодекс по своя собствена инициатива, Комисията се консултира с ACER, ЕМОПС за електроенергия и всички заинтересовани страни по отношение на проекта на мрежов кодекс в продължение на период от не по-малко от два месеца.

15. Настоящият член не засяга правото на Комисията да приема и изменя предвидените в член 61 насоки. Той не засяга възможността ЕМОПС за електроенергия да разработва незадължителни указания в областите, посочени в параграфи 1 и 2, когато такива указания не се отнасят за области, включени в обхвата на отправеното от Комисията искане до ЕМОПС за електроенергия. ЕМОПС за електроенергия представя всички такива указания на ACER за становище и взема надлежно предвид това становище.

Член 60

Изменения на мрежови кодекси

1. Комисията е оправомощена да ***изменя*** мрежовите кодекси ***в областите, изброени в член 59, параграфи 1 и 2*** в съответствие със ***съответната процедура***, предвидена в посочения член. ACER също може да предлага изменения на мрежовите кодекси в съответствие с параграфи 2 и ***3*** от настоящия член.

2. Лица, които е вероятно да са заинтересовани от даден мрежов кодекс, приет по силата на член 59, включително ЕМОПС за електроенергия, ООРСЕС, ***регулаторните органи, операторите на*** преносни системи, операторите на ***разпределителни*** системи, ползвателите на системата и потребителите могат да предлагат на ACER проекти за изменения на този мрежов кодекс. ACER също може да предлога изменения по собствена инициатива.

3. ACER може да представи на Комисията мотивирани предложения за изменения, като обясни по какъв начин тези предложения съответстват на целите на мрежовите кодекси, установени в член 59, параграф 3. Когато счита дадено предложение за изменение за допустимо и когато предлага изменения по собствена инициатива, ACER се консултира с всички заинтересовани страни съгласно член 14 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].

▌

Член 61

Насоки

1. На Комисията с***е предоставя правомощието*** да приема задължителни насоки в областите, изброени в настоящия член.

2. На Комисията с***е предоставя правомощието*** да приема ***насоки*** в областите, за които разработването на такива ▌актове е възможно и по процедурата за мрежови кодекси съгласно член 59, ***параграфи*** 1 ***и 2***. Тези насоки се приемат във формата на делегирани актове или на актове за изпълнение, в зависимост от съответното оправомощаване, предвидено в настоящия регламент.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0378(COD)).

3. На Комисията с***е предоставя правомощието*** да приема ***делегирани актове в съответствие с член 68 за допълване на настоящия регламент като установява*** насоки, свързани с компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи. В съответствие с уредените в членове 18 и 49 принципи тези насоки определят:

а) подробности по отношение на процедурата за определяне кои оператори на преносни системи са длъжни да плащат компенсации за трансграничните потоци, включително разграничение между операторите на националните преносни системи, от които произхождат трансграничните потоци, и системите, в които те завършват, в съответствие с член 49, параграф 2;

б) подробности по отношение на процедурата на плащане, която да се следва, включително определяне на първия период, за който следва да бъде изплатена компенсация, в съответствие с член 49, параграф 3, втора алинея;

в) подробности по отношение на методиките за определяне на приетите трансгранични потоци, за които се дължи компенсация в съответствие с член 49, по отношение както на количество, така и на типа потоци, както и определяне на величините на тези потоци като произхождащи или завършващи в преносните системи на отделните държави членки, в съответствие с член 49, параграф 5;

г) подробности по отношение на методиката за определяне на разходите и ползите в резултат на приемане на трансгранични потоци, в съответствие с член 49, параграф 6;

д) подробности относно третирането на потоци електроенергия, произхождащи или завършващи в държави извън Европейското икономическо пространство, в контекста на компенсаторния механизъм между операторите на преносни системи; и

е) условия и ред за участието на национални системи, които са свързани чрез електропроводи на постоянен ток, в съответствие с член 49.

4. Когато е целесъобразно, Комисията може да приема актове за изпълнение, за установяване на насоки, в които се посочва минималната степен на необходима хармонизация за постигане целите на настоящия регламент. В тези насоки може да се уточняват също така и:

а) подробности относно правилата за търговия с електроенергия ***за изпълнение на член 6 от Директива (ЕС) 2019/…[+] и членове 5—10, 13—17, 35, 36 и 37 от настоящия регламент***;

б) подробности относно правилата за инвестиционните стимули за капацитет на междусистемен електропровод, в това число локационните сигнали***, за изпълнение на член 19.***

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 67, параграф 2.

5. Комисията може да приема актове за изпълнение, за установяване на насоки относно оперативната координация между операторите на преносни системи на равнището на Съюза. Тези насоки са съгласувани с посочените в член 59 мрежови кодекси и се основават на тях, както и на приетите спецификации, посочени в член 30, параграф 1, буква и). При приемането на тези насоки Комисията взема предвид различните оперативни изисквания на регионално и национално равнище.

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 67, параграф 2.

6. Когато приема или изменя насоки, Комисията се консултира с ACER, ЕМОПС за електроенергия, ***ООРСЕС*** и , когато е уместно, други заинтересовани страни.

Член 62

Право на държавите членки да предвиждат по-подробни мерки

Настоящият регламент не засяга правото на държавите членки да запазят или въведат мерки, които съдържат по-подробни разпоредби от тези, установени в настоящия регламент, в насоките, посочени в член 61, или в мрежовите кодекси, посочени в член 59, при условие че тези мерки ***са съвместими с*** правото на Съюза.

Глава VIII

Заключителни разпоредби

Член 63

Нови междусистемни електропроводи

1. При поискване и за ограничен период от време новите междусистемни електропроводи за прав ток може да бъдат освободени от член 19, параграфи 2 и 3 от настоящия регламент и от членове 6 и 43, член 59, параграф 7 и член 60, параграф 1 от Директива (ЕС) 2019/...[+] при следните условия:

   а) инвестициите засилват конкуренцията при доставката на електроенергия;

   б) степента на риск, свързан с инвестициите, е такава, че инвестициите няма да бъдат осъществени, ако не бъде предоставено такова освобождаване;

   в) междусистемният електропровод е собственост на физическо или юридическо лице, което е отделно поне по отношение на правната си форма от системните оператори, в рамките на чиито системи ще бъде изграден междусистемният електропровод;

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

г) таксите се начисляват на ползвателите на този междусистемен електропровод;

д) след частичното отваряне на пазара, посочено в член 19 от Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[60], нито една част от капиталовите или оперативните разходи за междусистемния електропровод не е възвърната от който и да било елемент от таксите за използване на преносните или разпределителните мрежи, свързани чрез междусистемния електропровод; и

е) освобождаването не би навредило на конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия или на ефективното функциониране на регулираната система, към която е свързан междусистемният електропровод.

2. В изключителни случаи параграф 1 се прилага също така за междусистемните електропроводи на променлив ток, при условие че разходите и рисковете при въпросните инвестиции са особено високи в сравнение с разходите и рисковете, които обикновено съпътстват свързването на две съседни национални преносни системи чрез междусистемен електропровод на променлив ток.

60 Директива 96/92/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 1996 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия (ОВ L 27, 30.1.1997 г., стр. 20).

3. Параграф 1 се прилага също и при значително нарастване на капацитета на съществуващите междусистемни електропроводи.

4. Решението за предоставяне на освобождаване съгласно посоченото в параграфи 1, 2 и 3 се взема за всеки отделен случай от регулаторните органи на съответните държави членки. Освобождаването може да покрива целия или част от капацитета на новия междусистемен електропровод или на съществуващия междусистемен електропровод със значително увеличен капацитет.

В срок от два месеца от получаване на искането за освобождаване от последния от съответните регулаторни органи, ACER може да даде становище на тези регулаторни органи. Регулаторни органи могат да основат своето решение на това становище.

При вземане на решение за предоставяне на освобождаване за всеки отделен случай регулаторните органи отчитат нуждата от налагане на условия, свързани със срока на освобождаване и недискриминационния достъп до междусистемния електропровод. При вземането на решение относно тези условия, регулаторните органи по-специално отчитат допълнителния капацитет, който ще бъде изграден, или на промяната на съществуващия капацитет, времевата рамка на проекта и националните обстоятелства.

Преди да предоставят освобождаване, регулаторните органи на съответните държави членки определят правилата и механизмите за управление и разпределяне на капацитета. Тези правила за управление на претоварването включват задължение за предлагане на неизползван капацитет на пазара, а лицата, използващи съоръженията, са оправомощени да търгуват с договорения си капацитет на вторичния пазар. При оценяването на критериите, посочени в параграф 1, букви а), б) и е), се вземат предвид резултатите от процедурата за разпределяне на капацитет.

Когато всички съответни регулаторни органи постигнат споразумение относно решението за освобождаване в шестмесечен срок от получаване на искането, те информират ACER за това решение.

Решението за освобождаване, включително посочените в трета алинея от настоящия параграф условия, са надлежно обосновани и се публикуват.

5. Решението, посочено в параграф 4, се взема от ACER:

а) когато съответните регулаторни органи не са постигнали споразумение в срок от шест месеца от датата, на която последният от тези регулаторни органи е получил искането за освобождаване; или

б) при съвместно искане от съответните регулаторни органи.

Преди да вземе такова решение, ACER се консултира със съответните регулаторни органи и кандидатите.

6. Независимо от параграфи 4 и 5 държавите членки може да предвидят регулаторният орган или ACER, в зависимост от случая, да предостави за официално решение на съответния орган в държавата членка своето становище по искането за освобождаване. Това становище се публикува заедно с решението.

7. При получаване на всяко искане за освобождаване регулаторните органи незабавно изпращат копие от него за информация на ACER и на Комисията. Съответните регулаторни органи или ACER (нотифициращите органи), според случая, незабавно нотифицират решението на Комисията , заедно с цялата релевантна информация във връзка с решението. Тази информация може да бъде предоставена на Комисията в обобщена форма, което да даде възможност на Комисията да постигне добре обосновано решение. По-специално информацията включва:

а) подробно описание на причините, въз основа на които е предоставено или отказано освобождаването, включително финансова информация, обосноваваща необходимостта от освобождаване;

б) извършения анализ на ефекта върху конкуренцията и ефективното функциониране на вътрешния пазар на електроенергия в резултат на предоставянето на освобождаване;

в) причините да се определи съответният период от време и дял от общия капацитет на междусистемния електропровод, за които е предоставено освобождаването; и

г) резултатите от консултациите със съответните регулаторни органи.

8. В срок от 50 работни дни от деня, следващ деня на получаването на нотификацията по параграф 7 Комисията може да вземе решение да изиска от нотифициращите органи да изменят или отменят решението за предоставяне на освобождаване. Този срок може да бъде удължен с още 50 работни дни, в случай че Комисията отправи искане за допълнителна информация. Допълнителеният срок започва да тече от деня след получаването на пълната информация. Първоначалният срок може да бъде удължен и с едновременното съгласие на Комисията и на нотифициращите органи.

Ако поисканата информация не бъде предоставена в срока, предвиден в искането на Комисията, нотификацията се счита за оттеглена, освен ако преди изтичането му този срок е удължен с едновременното съгласие на Комисията и на нотифициращите органи, или ако нотифициращите органи чрез надлежно мотивирано изявление уведомят Комисията, че считат нотификацията за пълна.

Нотифициращите органи се съобразяват с решението на Комисията за изменение или отмяна на решението за освобождаване в срок от един месец от получаването му и информират Комисията за това.

Комисията защитава поверителността на търговската информация с чувствителен характер.

Одобрението на Комисията на решението за освобождаване изтича две години след датата на приемането му, в случай че изграждането на междусистемния електропровод все още не е започнало до тази дата, и пет години след датата на приемането му, ако междусистемният електропровод не е започнал да функционира до тази дата, освен ако Комисията реши въз основа на мотивирано искане от нотифициращите органи, че забавянето се дължи на значителни пречки, които са извън контрола на лицето, на което е било предоставено освобождаването.

9. Когато регулаторните органи на съответните държави членки решат да изменят решение за освобождаване, те нотифицират на Комисията без забавяне своето решение заедно с цялата съответна информация във връзка с решението. Параграфи 1—8 се прилагат по отношение на решението за изменение на решение за освобождаване, като се вземат предвид особеностите на съществуващото освобождаване.

10. Комисията може, при съответно искане или по своя собствена инициатива, да възобнови производството, свързано с искане за освобождаване когато:

а) при надлежно отчитане на легитимните очаквания на страните и на икономическия баланс, постигнат в първоначалното решение за освобождаване, е настъпила съществена промяна в някой от фактите, на които се е основавало решението;

б) съответните предприятия действат в разрез със своите ангажименти; или

в) решението се е основавало на непълна, невярна или подвеждаща информация, предоставена от страните.

11. Комисията е оправомощена да приеме делегирани актове в съответствие с член 68 за допълване на настоящия регламент като се установяват насоки за прилагането на условията, посочени в параграф 1 от настоящия член, и се определя процедурата, която да бъде следвана за прилагането на параграфи 4 и 7—10 от настоящия член.

Член 64

Дерогации

1. ***Държавите членки могат да отправят искане за дерогации от съответните разпоредби на членове 3 и 6, член 7, параграф 1, член 8, параграфи 1 и 4, членове 9, 10 и 11, членове 14—17, членове 19 — 27, членове 35—47 и член 51 при условие че:***

а) ***държавата членка може да докаже, че са налице значителни проблеми за експлоатацията на малки изолирани системи и малки свързани системи;***

б) ***става въпрос за най-отдалечените региони по смисъла на член 349 от ДФЕС, които по очевидни физически причини не могат да бъдат междусистемно свързани с енергийния пазар на Съюза.***

В посочената в първа алинея, буква а) ситуация, дерогацията е ограничена по време и трябва да отговаря на условия, целящи засилване на конкуренцията и интеграция с вътрешния пазар за електроенергия.

В посочената в първа алинея, буква б) ситуация дерогацията не се ограничава във времето.

Комисията информира държавите членки за тези искания, преди да приеме решението, като защитава поверителността на търговската информация с чувствителен характер.

Дерогация, предоставена по силата на настоящия член цели да гарантира, че тя не възпрепятства прехода към възобновяема енергия, увеличаването на гъвкавостта, съхраняването на енергия, електромобилността и оптимизацията на потреблението.

В своето решение за предоставяне на дерогация Комисията посочва степента, в която дерогацията трябва да отчита прилагането на мрежовите кодекси и насоки.

2. Членове 3, 5 и 6, член 7, параграф 1, букви в) и ж), член 7, параграф 2, членове 8 – 17, член 18, параграфи 5 и 6, членове 19 и 20, член 21, параграфи 1, 2 и 4 — 8, член 22, параграф 1, буква в), член 22, параграф 2, букви б) и в), последната алинея от член 22, параграф 2, членове 23 — 27, член 34, параграфи 1, 2 и 3, членове 35 – 47, член 48, параграф 2 и членове 49 и 51 не се прилагат за Кипър, докато неговата преносна система не бъде свързана с преносните системи на други държави членки чрез междусистемни електропроводи.

Ако преносната система на Кипър не бъде свързана с преносните системи на други държави членки чрез междусистемни електропроводи до 1 януари 2026 г., Кипър прави оценка на необходимостта от дерогация от тези разпоредби и може да отправи искане до Комисията за удължаване на дерогацията. Комисията извършва оценка дали съществува риск прилагането на разпоредбите да причини значителни проблеми за експлоатацията на електроенергийната система в Кипър или дали се очаква тяхното прилагане в Кипър да донесе ползи за функционирането на пазара. Въз основа на тази оценка Комисията изготвя мотивирано решение относно пълното или частичното удължаване на дерогацията. Това решение се публикува в Официален вестник на Европейския съюз.

3. Настоящият регламент не засяга прилагането на дерогациите, предоставени по силата на член 66 от Директива (ЕС) 2019/...[+].

4. Във връзка с постигането на целта за междусистемна свързаност от 2030 г., съгласно предвиденото в Регламент (ЕС) 2018/1999, електроенергийната връзка между Малта и Италия се взема надлежно предвид.

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

Член 65

Предоставяне на информация и поверителност

1. При искане от страна на Комисията държавите членки и регулаторните органи ѝ предоставят цялата информация, необходима за целите на правоприлагането на настоящия регламент.

   Комисията определя разумен срок, в който следва да бъде представена информацията, като взема под внимание сложността на изискваната информация и доколко е неотложна нуждата от нея.

2. Ако дадена държава членка или съответен регулаторен орган не предостави тази информация в посочения в параграф 1 срок, Комисията може да поиска пряко от съответните предприятия цялата информация, необходима за целите на прилагането на настоящия регламент .

   Когато се изпраща искане за предоставяне на информация до предприятие, Комисията едновременно изпраща копие от него до регулаторните органи на държавата членка, на чиято територия се намира седалището на предприятието.

3. В искането за предоставяне на информация по параграф 1 Комисията посочва правното основание за искането, срока, в който трябва да бъде предоставена исканата информация, целта на искането, както и предвидените в член 66, параграф 2 санкции при подаване на невярна, непълна или подвеждаща информация. Срокът трябва да бъде разумен, като се отчита внимание сложността на исканата информация и доколко е неотложна нуждата от нея.

4. Исканата информация се предоставя от собствениците на предприятията или техни представители и — в случаите на юридически лица — от физическите лица, оправомощени да ги представляват по закон или по силата на техния акт за учредяване. Когато адвокати са упълномощени да предоставят информацията от името на своите клиенти, клиентите остават изцяло отговорни, в случай че подадената информация е невярна, непълна или подвеждаща.

5. Когато предприятие не предостави исканата информация в определения от Комисията срок или подадената информация е непълна, Комисията може с решение да изиска предоставянето на информацията. В решението се уточнява каква информация е необходима и се определя подходящ срок за нейното предоставяне. В него се отбелязват и санкциите, предвидени в член 66, параграф 2. В него се отбелязва и правото решението да бъде предмет на контрол от Съда на Европейския съюз.

По същото време Комисията изпраща копие от решението си до регулаторните органи на държавата членка, на чиято територия пребивава лицето или се намира седалището на предприятието.

6. Информацията, посочена в параграфи 1 и 2, се използва единствено за целите на правоприлагането на разпоредбите на регламент.

Комисията не разкрива информация, получена по силата на настоящия регламент, когато тази информация е обхванатa от задължението за професионална тайна.

Член 66

Санкции

1. Без да се засяга параграф 2 от настоящия член, държавите членки установяват правилата за санкциите, приложими при нарушаване на настоящия регламент, мрежовите кодекси, приети съгласно член 59, и насоките, приети съгласно член 61, и предприемат всички необходими мерки ,за да гарантират, че те се изпълняват. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи. Държавите членки нотифицират на Комисията тези правила и мерки без забавяне и я нотифицират без забавяне за всяко последващо изменение, което ги засяга.

2. Комисията може с решение да наложи на предприятията глоби, които не надвишават 1% от общия оборот от предходната финансова година, в случаите, когато умишлено или поради небрежност тези предприятия предоставят неточна, непълна или подвеждаща информация в отговор на искане, направено съгласно член 65, параграф 3, или не успеят да осигурят исканата информация в срока, определен в решение, прието съгласно член 65, параграф 5, първа алинея. При определяне на размера на глобата Комисията взема предвид доколко сериозно е неизпълнението на изискванията, посочени в параграф 1 на настоящия член.

3. Предвидените в параграф 1 санкции и решенията, взети съгласно параграф 2, не са от наказателноправен характер.

Член 67

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитета, създаден съгласно член 68 от Директива (ЕС) 2019/...[+]. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 68

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 34, параграф 3, член 49, параграф 4, член ***59***, параграф ***2***, член ***61***, параграф ***2*** и член 63, параграф 11, се предоставя на Комисията ***до 31 декември 2028 г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на този срок и, ако е приложимо, преди края на последващите периоди. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове от осем години, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.***

3. Делегирането на правомощия по член 34, параграф 3, член 49, параграф 4, член ***59***, параграф ***2***, член ***61***, параграф ***2*** и член 63, параграф 11 може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 34, параграф 3, член 49, параграф 4, член ***59***, параграф ***2***, член ***61***, параграф ***2*** и член 63, параграф 11, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета за акта или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 69

1. До 1 юли 2025 г. Комисията прави преглед на съществуващите мрежови кодекси и насоки, за да оцени кои техни разпоредби биха могли да бъдат включени по подходящ начин в законодателни актове на Съюза относно вътрешния пазар на електроенергия и как може да бъде направен преглед на оправомощаванията във връзка с мрежовите кодекси и насоките, предвидени в членове 59 и 61.

Комисията представя подробен доклад за своята оценка на Европейския парламент и на Съвета в същия срок.

До 31 декември 2026 г. Комисията представя, когато е целесъобразно, законодателни предложения въз основа на своята оценка.

2. До 31 декември 2030 г. Комисията прави преглед на настоящия регламент и представя доклад въз основа на този преглед на Европейския парламент и на Съвета, придружен, по целесъобразност, от законодателно предложение.

Член 70

Отмяна

Регламент (ЕО) № 714/2009 се отменя. Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение II.

Член 71

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.

2. Той се прилага от 1 януари 2020 г.

Независимо от първа алинея, членове 14, 15, член 22, параграф 4, член 23, параграфи 3 и 6, членове 35, 36 и 62 се прилагат от датата на влизане в сила на настоящия регламент. За целите на изпълнението на член 14, параграф 7 и член 15, параграф 2, член 16 също се прилага от тази дата.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в … на …

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ЗАДАЧИ НА РЕГИОНАЛНИТЕ КООРДИНАЦИОННИ ЦЕНТРОВЕ

1. Координирано изчисляване на капацитета

1.1 Регионалните ***координационни*** центрове извършват ***координираното*** изчисляване на междузоновите капацитети.

1.2. Координираното изчисляване на капацитета се извършва ▌***за ден напред и в рамките на деня***.

1.3 Координираното изчисляване на капацитета се извършва въз основа на методиките, разработени съгласно насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009.

1.4 Координираното изчисляване на капацитета се извършва въз основа на ▌модел на ***обща електроенергийна мрежа*** в съответствие с точка ***3.***

1.5 С координираното изчисляване на капацитета се гарантира ефикасно управление на претоварването в съответствие с принципите за управление на претоварването, формулирани в настоящия регламент.

2. Координиран анализ на сигурността

2.1. Регионалните ***координационни*** центрове извършват координиран анализ на сигурността, с който се цели надеждната експлоатация на системата.

2.2 Анализът на сигурността се извършва за всички срокове на оперативно планиране, ***в интервала за година напред до в рамките на деня,*** като се използват ▌моделите на ***обща електроенергийна мрежа***.

2.3 Координираният анализ на сигурността се извършва въз основа на методиките, разработени съгласно насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009.

2.4 Регионалните ***координационни*** центрове споделят резултатите от координирания анализ на сигурността поне с операторите на преносни системи в региона на действие на системата.

2.5 Когато в резултат на координирания анализ на сигурността регионален ***координационен*** център открие възможно ограничение, той планира коригиращи действия за максимално увеличаване на ***ефективността, включително*** икономическата ефективност.

3. Създаване на модели на обща електроенергийна мрежа

3.1 Регионалните ***координационни*** центрове установяват ефикасни процеси за създаването на ▌модел на ***обща електроенергийна мрежа*** за всеки срок на оперативно планиране ***в интервала за година напред до в рамките на деня***.

3.2 Операторите на преносни системи определят един регионален ***координационен център***, който да създаде ▌***модели*** на ***обща електроенергийна мрежа в целия Съюз***.

3.3 ***Моделите на обща електроенергийна мрежа се изготвят в съответствие с методиките, разработени съгласно насоките относно експлоатацията на системата и насоките относно разпределянето на капацитета и управлението на претоварването, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009.***

3.4 ▌Моделите на ***обща електроенергийна мрежа*** включват данни от значение за ефикасното оперативно планиране и изчисляване на капацитета за всички срокове на оперативно планиране ***в интервала за година напред до в рамките на деня***.

3.5 ▌Моделите на ***обща електроенергийна мрежа*** се предоставят на всички регионални ***координационни*** центрове, оператори на преносни системи, ЕМОПС за електроенергия и, при поискване, на ACER.

4. Подкрепа за плановете на операторите на преносни системи за защита и възстановяване по отношение на оценката на съгласуваността.

4.1 Регионалните координационни центрове подпомагат операторите на преносни системи в региона на действие на системата при извършването на оценката на съгласуваността на плановете на операторите на преносни системи за защита и възстановяване съгласно процедурите, посочени в мрежовия кодекс относно извънредните ситуации и възстановяването на електроснабдяването, приет въз основа на член 6, параграф 11 от Регламент (ЕО) № 714/2009.

4.2. Всички оператори на преносни системи се договарят относно прага, над който последиците от действията на един или повече оператори на преносни системи при извънредни състояния, състояния на прекъсване или на възстановяване на електроснабдяването се считат значителни за други оператори на преносни системи, които са синхронно или асинхронно взаимосвързани.

4.3 При оказването на помощ на операторите на преносни системи от регионалния ***координационен*** център, той:

а) установява евентуални несъвместимости;

б) предлага действия за смекчаване.

4.4 Операторите на преносни системи ***оценяват и*** вземат под внимание предложените действия за смекчаване.

5. Подпомагане на координацията и оптимизацията на възстановяването в региона

5.1 Всеки съответен регионален ***координационен център подпомага операторите на преносни системи, назначени*** за водещи по отношение на честотата и на ресинхронизирането съгласно ***Мрежовия кодекс относно извънредните ситуации и възстановяването на електроснабдяването, приет въз основа на член 6, параграф 11 от Регламент (ЕО) № 714/2009 с цел подобряване на*** ефективността и ефикасността на възстановяването на системата. ***Операторите на преносни системи в региона на действие на системата определят ролята на регионалния координационен център, свързана с подпомагането на координацията и оптимизацията на възстановяването в региона.***

5.2. Операторите на преносни системи ***могат*** да изискват съдействие от регионалните ***координационни*** центрове, ако тяхната система е в състояние на прекъсване или на възстановяване.

5.3. ***Регионалните координационни центрове се оборудват със системи за възможно най-близък до реалното време надзорен контрол и събиране на данни с наблюдаемостта, определена от прилагането на прага, посочен в точка 4.2.***

6. Анализ и докладване след действия и смущения

6.1 Регионалните ***координационни*** центрове разследват всяка авария над прага, посочен в точка 4.2, и изготвят доклад за нея. Регулаторните органи в региона на действие на системата и ACER могат да участват в проучването по тяхно искане. Докладът съдържа препоръки с цел предотвратяване на подобни аварии в бъдеще.

6.2 Регионалните ***координационни*** центрове ***публикуват*** доклада. ACER може да изготви препоръки с цел предотвратяване на подобни аварии в бъдеще.

7. Регионално оразмеряване на резервния капацитет

7.1. Регионалните ***координационни*** центрове ***изчисляват*** резервния капацитет за региона на действие на системата. При определянето на изискванията относно резервния капацитет:

а) се преследва общата цел да се поддържа оперативната сигурност по най-ефективния начин по отношение на разходите;

б) то се извършва за ден напред или в рамките на деня, или и в двата случая;

в) се ***изчислява*** общият размер на изисквания резервен капацитет за региона на действие на системата;

г) се установяват минималните изисквания за всеки вид резервен капацитет;

д) се вземат предвид възможни замени между различните видове резервен капацитет с цел да се сведат до минимум разходите за набавяне;

е) се определят необходимите изисквания за географското разпределение на изисквания резервен капацитет, ако има такива.

8. Улесняване на регионалното набавяне на резервен капацитет

8.1 Регионалните ***координационни*** центрове подпомагат операторите на преносни системи в региона на действие на системата при определянето на размера на балансиращия капацитет, който трябва да бъде набавен. При определянето на размера на балансиращия капацитет:

а) то се извършва за ден напред или в рамките на деня, или и в двата случая;

б) се вземат предвид възможни замени между различните видове резервен капацитет с цел да се сведат до минимум разходите за набавяне;

в) се вземат предвид обемите изискван резервен капацитет, които се очаква да бъдат предоставени с оферти за балансираща енергия, които не са представени въз основа на договор за балансиращ капацитет.

8.2. Регионалните координационни центрове подпомагат операторите на преносни системи в региона на действие на системата при набавянето на изисквания балансиращ капацитет, определен в съответствие с точка 8.1. Набавянето на балансиращ капацитет:

а) се извършва за ден напред или в рамките на деня, или и в двата случая;

б) е съобразно възможни замени между различните видове резервен капацитет с цел да се сведат до минимум разходите за набавяне.

9. Регионални ***оценки на*** адекватността на ***системата за седмица напред до най-малко ден напред*** и подготовка на действия за намаляване на риска

9.1 Регионалните ***координационни*** центрове извършват регионални оценки на адекватността за седмица напред ***до най-малко ден напред в съответствие с процедурите, посочени в Регламент 2017/1485 на Комисията и въз основа на методиката, разработена съгласно член 8 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].***

9.2 Регионалните ***координационни*** центрове извършват ***краткосрочните регионални оценки*** на адекватността въз основа на информацията, предоставена от операторите на преносни системи в региона на действие на системата, с цел да разкрият ситуации, при които се очаква липса на адекватност в някоя от контролните зони или на регионално равнище. Регионалните ***координационни*** центрове вземат предвид възможен междузонов обмен и ограниченията с оглед на оперативната сигурност за всички ***съответни*** срокове на оперативно планиране.

[+] ОВ: моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS .../... (2016/0377(COD)).

9.3 При извършването на регионална оценка на адекватността на ***системата*** всеки регионален ***координационен*** център се координира с другите регионални ***координационни*** центрове, за да:

а) провери заложените допускания и прогнози;

б) открие възможни междурегионални ситуации на липса на адекватност.

9.4 Всеки регионален ***координационен център*** предоставя на операторите на преносни системи в региона на действие на системата и на другите регионални ***координационни центрове*** резултатите от регионалната оценка на адекватността на системата заедно с предложенията си за действия с оглед да се намалят рисковете от липса на адекватност.

10. Регионално координиране на планирането на изключванията

10.1 Всеки регионален ***координационен*** център осъществява ***регионално*** координиране на изключванията ***в съответствие с процедурите, посочени в насоките относно експлоатацията на системата, приети въз основа на член 18, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 714/2009***, за да следи за разполагаемостта на съответните активи и да координира техните планове за разполагаемостта с цел обезпечаване на оперативната сигурност на преносната система, като същевременно максимално се увеличава капацитетът на междусистемните електропроводи и/или на преносните системи, влияещ на междузоновите потоци.

10.2 Всеки регионален ***координационен*** център поддържа единен списък на съответните мрежови елементи, модули за производство на електроенергия и потребяващи съоръжения в региона на действие на системата и го предоставя в средата за данни за оперативното планиране на ЕМОПС за електроенергия.

10.3 Всеки регионален ***координационен*** център извършва следните дейности, свързани с координирането на изключванията в региона на действие на системата:

а) оценява съвместимостта в планирането на изключванията, като използва плановете на всички оператори на преносни системи за разполагаемостта за година напред;

б) предоставя на операторите на преносни системи в региона на действие на системата списък на откритите несъвместимости в планирането и предлага решения за тяхното разрешаване.

11. Оптимизация на компенсаторните механизми между операторите на преносни системи

11.1 ***Операторите на преносни системи в региона на действие на системата могат съвместно да вземат решение да получат подкрепа от регионалния координационен център*** в управлението на финансовите потоци, свързани със споразумения между повече от двама оператори на преносни системи, като например за разходите за повторно диспечиране, приходите от претоварване, непреднамерени отклонения или разходи за набавяне на резерви.

12. Обучение и сертифициране ***на персонала на регионалните координационни центрове***

12.1. Регионалните ***координационни*** центрове подготвят и изпълняват програми за обучение и сертифициране, съсредоточени върху функционирането на регионалната система, за персонала, работещ ***за регионалните координационни центрове.***

12.2 Програмите за обучение обхващат всички важни компоненти на функционирането на системата***, по отношение на които регионалният координационен център изпълнява задачи,*** включително сценарии за регионална криза.

13. Идентифицирането на регионални сценарии при криза в електроснабдяването

13.1 Ако ЕМОПС за електроенергия делегира тази функция, регионалните ***координационни*** центрове идентифицират регионални сценарии при криза в електроснабдяването в съответствие с критериите, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].

Идентифицирането на регионални сценарии при криза в електроснабдяването ***се извършва в съответствие с методиката, определена в член 5 от Регламент (ЕС) 2019/...[+].***

13.2 ***Регионалните координационни*** центрове ***подкрепят компетентните органи във всеки регион на действие на системата по тяхно искане при подготвянето и извършването на*** симулация на кризи ***на всеки две години в съответствие с*** член 12, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2019/...+.

14. Установяване на потребностите от нов преносен капацитет, модернизиране на съществуващия преносен капацитет или техните алтернативи

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS …/… (2016/0377(COD)).

14.1 Регионалните координационни центрове подпомагат операторите на преносни системи за установяване на потребностите от нов преносен капацитет, от актуализиране на съществуващия преносен капацитет или от техните алтернативи, като те се представят на регионалните групи, създадени по силата на Регламент (ЕС) № 347/2013, и се включват в десетгодишния план за развитие на мрежата, посочен в член 51 от Директива (ЕС) 2019/…[+] .

15. Изчисляване на максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет в механизми за осигуряване на капацитет

15.1 Регионалните координационни центрове подпомагат оператора на преносни системи при изчисляването на максималния входен капацитет, който е на разположение за участието на чуждестранен капацитет в механизми за осигуряване на капацитет, като вземат предвид очакваното наличие на междусистемни електропроводи и вероятността за съвпадение на извънредно натоварване между системата, в която се прилага механизмът, и системата, в която се намира чуждестранният капацитет.

15.2 Изчисляването се извършва в съответствие с методиката, определена в член 26, параграф 11, буква а).

[+] ***ОВ: Моля, въведете в текста номера на директивата, съдържаща се в документ PE-CONS …/… (2016/0380(COD)).***

15.3 Регионалните координационни центровепредставят изчисление за всяка граница на пазарна зона, обхванатата от региона на действие на системата.

16. Изготвяне на сезонни оценки на адекватността

16.1 Ако ЕМОПС за електроенергия делегира тази функция съгласно член 9 от Регламент (ЕС) 2019/...[+], регионалните координационни центрове извършват регионални сезонни оценки на адекватността.

16.2 Изготвянето на сезонните оценки на адекватността се извършва въз основа на методиката, разработена съгласно член 8 от Регламент (ЕС) 2019/....[+].

[+] ***ОВ: моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS .../... (2016/0377(COD)).***

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Отменението регламент и списък на неговите последователни изменения

Регламент (ЕС) № 347/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 година относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура и за отмяна на Решение № 1364/2006/ЕО, както и за изменение на регламенти (ЕО) № 713/2009, (ЕО) № 714/2009 и (ЕО) № 715/2009 (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 39)	Член 8, параграф 3, буква а) Член 8, параграф 10, буква а) Член 11 Член 18, параграф 4а Член 23, параграф 3
Регламент (ЕС) № 543/2013 на Комисията от 14 юни 2013 година за представяне и публикуване на данни на пазарите за електроенергия и за изменение на приложение I към Регламент (ЕО) № 714/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 163, 15.6.2013 г., стр. 1)	Точки 5.5 — 5.9 от Приложение I

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Таблица на съответствието

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
-	Член 1 а
-	Член 1 б
Член 1 а	Член 1 в
Член 1 б	Член 1 г
Член 2, параграф 1	Член 2, точка 1
Член 2, параграф 2, буква а)	Член 2, точка 2
Член 2, параграф 2, буква б)	Член 2, точка 3
Член 2, параграф 2, буква в)	Член 2, точка 4
Член 2, параграф 2, буква г)	-
Член 2, параграф 2, буква д)	-
Член 2, параграф 2, буква е)	-
Член 2, параграф 2, буква ж)	Член 2, точка 5
-	Член 2, точки 6 —71
-	Член 3
-	Член 4
-	Член 5

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
-	Член 6
-	Член 7
-	Член 8
-	Член 9
-	Член 10
-	Член 11
-	Член 12
-	Член 13
-	Член 14
-	Член 15
Член 16, параграфи 1 — 3	Член 16, параграфи 1 — 4
-	Член 16, параграфи 5 — 8
Член 16, параграфи 4 — 5	Член 16, параграфи 9 — 11
-	Член 16, параграфи 12 и 13
-	Член 17
Член 14, параграф 1	Член 18, параграф 1
-	Член 18, параграф 2
Член 14, параграфи 2 — 5	Член 18, параграфи 3 — 6
-	Член 18, параграфи 7 — 11

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
-	Член 19, параграф 1
Член 16, параграф 6	Член 19, параграфи 2 и 3
-	Член 19, параграфи 4 и 5
-	Член 20
-	Член 21
-	Член 22
Член 8, параграф 4	Член 23, параграф 1
-	Член 23, параграфи 2 — 7
-	Член 25
-	Член 26
-	Член 27
Член 4	Член 28, параграф 1
-	Член 28, параграф 2
Член 5	Член 29, параграфи 1 — 4
-	Член 29, параграф 5
Член 8, параграф 2, първо изречение	Член 30, параграф 1, буква а)
Член 8, параграф 3, буква б)	Член 30, параграф 1, буква б)
-	Член 30, параграф 1, буква в)

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
Член 8, параграф 3, буква в)	Член 30, параграф 1, буква г)
-	Член 30, параграф 1, букви д) и е)
-	Член 30, параграф 1, букви ж) и з)
Член 8, параграф 3, буква а)	Член 30, параграф 1, буква и)
Член 8, параграф 3, буква г)	Член 30, параграф 1, буква й)
	Член 30, параграф 1, буква к)
Член 8, параграф 3, буква д)	Член 30, параграф 1, буква л)
-	Член 30, параграф 1, букви м) — о)
-	Член 30, параграфи 2 и 3
Член 8, параграф 5	Член 30, параграф 4
Член 8, параграф 9	Член 30, параграф 5
Член 10	Член 31
Член 9	Член 32
Член 11	Член 33
Член 12	Член 34
-	Член 35
-	Член 36
-	Член 37
-	Член 38
-	Член 39

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
-	Член 40
-	Член 41
-	Член 42
-	Член 43
-	Член 44
-	Член 45
-	Член 46
-	Член 47
Член 8, параграф 10	Член 48
Член 13	Член 49
Член 2, параграф 2, последна алинея	Член 49, параграф 7
Член 15	Член 50, параграфи 1 — 6
Приложение I – точка 5.10	Член 50, параграф 7
Член 3	Член 51
-	Член 52
-	Член 53
-	Член 54
-	Член 55
-	Член 56

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
-	Член 57
-	Член 58
Член 8, параграф 6	Член 59, параграф 1, букви а), б) и в)
-	Член 59, параграф 1, букви г) и д)
-	Член 59, параграф 2
Член 6, параграф 1	Член 59, параграф 3
Член 6, параграф 2	Член 59, параграф 4
Член 6, параграф 3	Член 59, параграф 5
-	Член 59, параграф 6
Член 6, параграф 4	Член 59, параграф 7
Член 6, параграф 5	Член 59, параграф 8
Член 6, параграф 6	Член 59, параграф 9
Член 8, параграф 1	Член 59, параграф 10
Член 6, параграф 7	-
Член 6, параграф 8	-
Член 6, параграфи 9 и 10	Член 59, параграфи 11 и 12
Член 6, параграф 11	Член 59, параграфи 13 и 14
Член 6, параграф 12	Член 59, параграф 15
Член 8, параграф 2	Член 59, параграф 15
-	Член 60, параграф 1

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
Член 7, параграф 1	Член 60, параграф 2
Член 7, параграф 2	Член 60, параграф 3
Член 7, параграф 3	-
Член 7, параграф 4	-
-	Член 61, параграф 1
-	Член 61, параграф 2
Член 18, параграф 1	Член 61, параграф 3
Член 18, параграф 2	-
Член 18, параграф 3	Член 61, параграф 4
Член 18, параграф 4	-
Член 18, параграф 4а	Член 61, параграф 5
Член 18, параграф 5	Член 61, параграфи 5 и 6
Член 19	-
Член 21	Член 62
Член 17	Член 63
-	Член 64
Член 20	Член 65
Член 22	Член 66
Член 23	Член 67

Регламент (ЕО) № 714/2009	Настоящият регламент
Член 24	-
-	Член 68
-	Член 69
Член 25	Член 70
Член 26	Член 71

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ЗАКОНОДАТЕЛНАТА РЕЗОЛЮЦИЯ

ИЗЯВЛЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО ОПРЕДЕЛЕНИЕТО ЗА МЕЖДУСИСТЕМЕН ЕЛЕКТРОПРОВОД

Комисията отбелязва споразумението на съзаконодателите във връзка с преработената Директива за електроенергията и преработения Регламент за електроенергията, с които се връща старото определение за „междусистемен електропровод“, използвано в Директива 2009/72/ЕО и Регламент (ЕО) № 714/2009. Комисията е съгласна, че пазарите на електроенергия се различават от другите пазари, като пазарите на природен газ, например по търговските продукти, които понастоящем не могат да се съхраняват лесно и се произвеждат от широк спектър от генериращи инсталации, включително инсталации на равнище разпределение. Като следствие от това ролята на връзките с трети държави значително се различава между електроенергийния и газовия сектор и могат да бъдат избрани различни нормативни подходи.

Комисията ще продължи да проучва въздействието на това споразумение и да предоставя насоки относно прилагането на законодателството, когато е необходимо.

От съображения за правна яснота Комисията желае да изтъкне следното:

Съгласуваното определение за междусистемен електропровод в Директивата за електроенергията се отнася до оборудването, свързващо електроенергийните системи. С тази формулировка не се прави разлика между различните регулаторни рамки или технически условия и следователно по принцип се включват всички електрически връзки с трети държави в обхвата на прилагане. По отношение на съгласуваното определение за междусистемен електропровод в Регламента за електроенергията Комисията подчертава, че интегрирането на пазарите на електроенергия изисква висока степен на сътрудничество между системните оператори, участниците на пазара и регулаторите. Въпреки че обхватът на приложимите правила може да варира в зависимост от степента на интегриране на вътрешния пазар на електроенергия, тясното интегриране на трети държави във вътрешния пазар на електроенергия, като например участие в проекти за свързване на пазарите, следва да се основава на споразумения, които изискват прилагането на съответното законодателство на Съюза.

ИЗЯВЛЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ОТНОСНО ПЛАНОВЕТЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕФОРМАТА НА ПАЗАРА

Комисията отбелязва споразумението на съзаконодателите във връзка с член 20, параграф 3, в който се предвижда, че държавите членки с установени опасения за адекватността публикуват план за изпълнение с график за приемане на мерки за премахване на установените регулаторни отклонения и/или неефективности на пазара като част от процеса на държавната помощ.

В съответствие с член 108 от ДФЕС Комисията има изключителната компетентност да оценява съвместимостта на мерките за държавна помощ с вътрешния пазар. Този регламент не засяга и не накърнява изключителната компетентност на Комисията в съответствие с Договора за функционирането на ЕС. Следователно Комисията може, когато е уместно, да изрази становището си относно плановете за реформа на пазара успоредно с процеса на одобряване на механизми за осигуряване на капацитет съгласно правилата за държавна помощ, но двата процеса са юридически отделени.

Европейски парламент Parlamento Europeo Evropský parlament Europa-Parlamentet Europäisches Parlament
Euroopa Parlament Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο European Parliament Parlement européen Parlaimint na hEorpa
Europski parlament Parlamento europeo Eiropas Parlaments Europos Parlamentas Európai Parlament
Parlament Ewropew Europees Parlement Parlament Europejski Parlamento Europeu Parlamentul European
Európsky parlament Evropski parlament Euroopan parlamentti Europaparlamentet